

Analizy spełniania zasady „nie czynić poważnej szkody” (DNSH), w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) nr 2020/852 dla projektu dokumentu pn. Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027

Spis treści

1. Cel szczegółowy 2.1 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	7
1.1. Ocena celu szczegółowego 2.1	7
1.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.1	8
1.2.1. Ocena 2.1.1 Kompleksowa modernizacja energetyczna w budynkach publicznych (wraz z instalacją OZE), kompleksowa modernizacja energetyczna w budynkach mieszkaniowych (wraz z instalacją OZE)	8
1.2.2. Ocena 2.1.2 Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach (wraz z instalacją OZE)	11
1.2.3. Ocena 2.1.3 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Źródła energii, w tym termiczne wykorzystanie odpadów	13
1.2.4. Ocena 2.1.4 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Sieć ciepła	15
1.2.5. Ocena 2.1.5 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Magazyny energii.....	18
1.2.6. Ocena 2.1.6 Budowa/rozbudowa jednostek wysokosprawnej kogeneracji	20
1.2.7. Ocena 2.1.7 Promocja, doradztwo i popularyzacja wiedzy w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE	22
2. Cel szczegółowy 2.2 Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	23
2.1. Ocena celu szczegółowego 2.2	23
2.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.2	26
2.2.1. Ocena 2.2.1 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie energii wiatru na lądzie	26
2.2.2. Ocena 2.2.2 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie energii wód	28
2.2.3. Ocena 2.2.3 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Promieniowanie słoneczne	31
2.2.4. Ocena 2.2.4 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie biomasy	33
2.2.5. Ocena 2.2.5 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Biogaz.....	36
2.2.6. Ocena 2.2.6 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Magazyny energii elektrycznej (w tym wykorzystanie wodoru)	39
2.2.7. Ocena 2.2.7 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Promieniowanie słoneczne	41
2.2.8. Ocena 2.2.8 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Biomasa	43
2.2.9. Ocena 2.2.9 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Geotermia.....	46
2.2.10. Ocena 2.2.10 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Magazyny ciepła (w tym wykorzystanie wodoru)	48
2.2.11. Ocena 2.2.11 Sieci ciepłownicze umożliwiające odbiór energii z OZE	49

2.2.12.	Ocena 2.2.12 Sieci elektroenergetyczne umożliwiające odbiór energii z OZE.....	52
2.2.13.	Ocena 2.2.13 Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące zielonej energii	55
2.2.14.	Ocena 2.2.14 Instalacje do wytwarzania paliw alternatywnych z OZE wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE oraz przyłączeniem do sieci.....	57
3.	Cel szczegółowy 2.3 Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną (TEN-E)	58
3.1.	Ocena celu szczegółowego 2.3	58
3.2.	Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.3	60
3.2.1.	Ocena 2.3.1 Budowa i modernizacja inteligentnej sieci elektroenergetycznej na wszystkich poziomach napięć.....	60
3.2.2.	Ocena 2.3.2 Budowa lub rozbudowa magazynów energii elektrycznej	64
3.2.3.	Ocena 2.3.3 Budowa, rozbudowa i modernizacja inteligentnych sieci gazowych na wszystkich rodzajach ciśnień.....	66
3.2.4.	Ocena 2.3.4 Budowa i rozbudowa magazynów gazu.....	69
3.2.5.	Ocena 2.3.5 Rozwój systemów dystrybucyjnych w oparciu o lokalne stacje LNG	71
4.	Cel szczegółowy 2.4 Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	75
4.1.	Ocena celu szczegółowego 2.4	75
4.2.	Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.4	79
4.2.1.	Ocena 2.4.1 Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, w szczególności w zakresie zapobiegania podtopieniom i zalaniom oraz ograniczenia szkód z tym związanych	79
4.2.2.	Ocena 2.4.2 Rozwój powierzchni zielonych w miastach.....	82
4.2.3.	Ocena 2.4.3 Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej, służących zmniejszeniu skutków powodzi lub suszy	87
4.2.4.	Ocena 2.4.4 Systemy małej retencji	91
4.2.5.	Ocena 2.4.5 Renaturyzacja przekształconych cieków wodnych i obszarów od wód zależnych.....	94
4.2.6.	Ocena 2.4.6 Opracowanie i aktualizacja dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami oraz ochrony zasobów wodnych	96
4.2.7.	Ocena 2.4.7 Rozwijanie systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego oraz rozwijanie systemów ratownictwa	98
4.2.8.	Ocena 2.4.8 Monitoring i badania prowadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	99
4.2.9.	Ocena 2.4.9 Edukacja w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych	101
5.	Cel szczegółowy 2.5 Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	102
5.1.	Ocena celu szczegółowego 2.5	102
5.2.	Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.5	104
5.2.1.	Ocena 2.5.1 Gospodarka ściekowa. Oczyszczalnie ścieków.....	104
5.2.2.	Ocena 2.5.2 Gospodarka ściekowa. Kanalizacja, wyjątkowo z zaopatrzeniem w wodę do spożycia.....	106
5.2.3.	Ocena 2.5.4 Budowa i modernizacja infrastruktury niezbędnej do ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji wody do spożycia w uzasadnionych adaptacją do zmian klimatu przypadkach, w tym m.in. działań związanych z ograniczaniem strat wody, zarządzaniem oraz zapewnieniem właściwego bezpieczeństwa dostarczania wody	109
6.	Cel szczegółowy 2.6 Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	111
6.1.	Ocena celu szczegółowego 2.6	111

6.2.	Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.6	114
6.2.1.	Ocena 2.6.1 Systemy selektywnego zbierania odpadów komunalnych uwzględniające rozwiązania dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów lub ponowne użycie	114
6.2.2.	Ocena 2.6.2 Inwestowanie w instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami i selekcją jakościową.....	117
6.2.3.	Ocena 2.6.3 Rozwijanie recyklingu odpadów	119
6.2.4.	Ocena 2.6.4 Dążenie do minimalizacji wytwarzania odpadów w procesach produkcyjnych.....	122
6.2.5.	Ocena 2.6.5 Zapobieganie powstawaniu odpadów żywności poprzez wykorzystanie niesprzedanych produktów spożywczych lub produktów spożywczych o krótkim terminie przydatności do spożycia	124
6.2.6.	Ocena 2.6.6 Odpady niebezpieczne, w tym medyczne i weterynaryjne.....	127
6.2.7.	Ocena 2.6.7. Działania edukacyjno-informacyjne społeczeństwa w szczególności w obszarze zapobiegania powstawaniu odpadów oraz prowadzenia wszelkich działań w gospodarce odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami oraz w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym	130
7.	Cel szczegółowy 2.7 Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	131
7.1.	Ocena celu szczegółowego 2.7	131
7.2.	Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.7	132
7.2.1.	Ocena 2.7.1 Wdrażanie zapisów dokumentów strategicznych i planistycznych dla obszarów i siedlisk chronionych.....	132
7.2.2.	Ocena 2.7.2 Realizacja kompleksowych działań na rzecz ochrony gatunkowej poza obszarami chronionymi.....	137
7.2.3.	Ocena 2.7.3 Opracowanie dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych	139
7.2.4.	Ocena 2.7.4 Zwalczanie gatunków inwazyjnych	140
7.2.5.	Ocena 2.7.5 Rozwój monitoringu przyrody	143
7.2.6.	Ocena 2.7.6 Rekultywacja, w tym remediacja terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą	144
7.2.7.	Ocena 2.7.7 Zielono-niebieska infrastruktura wraz ze stosownym zapleczem.....	147
7.2.8.	Ocena 2.7.8 Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony przyrody	151
8.	Cel szczegółowy 2.8 Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	152
8.1.	Ocena celu szczegółowego 2.8	152
8.2.	Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.8	155
8.2.1.	Ocena 2.8.1 Rozbudowa infrastruktury transportu szynowego. Budowa/modernizacja systemów i przebudowa liniowej infrastruktury tramwajowej wraz z ewentualną przebudową infrastruktury ulicznej.....	155
8.2.2.	Ocena 2.8.2 Dostosowanie infrastruktury miejskiej do obsługi transportu publicznego i pieszego/rowerowego	158
8.2.3.	Ocena 2.8.3 Zakup taboru szynowego.....	160
8.2.4.	Ocena 2.8.4 Inwestycje w zakresie zaplecza technicznego dla taboru	161
8.2.5.	Ocena 2.8.5 Wsparcie opracowania planów zrównoważonej mobilności miejskiej	163
8.2.6.	Ocena 2.8.6 Budowa węzłów przesiadkowych	164
8.2.7.	Ocena 2.8.7 Miejskie systemy ITS i inne rozwiązania IT na rzecz uprzywilejowania transportu publicznego i obsługi transportu publicznego i pasażerów.....	166
8.2.8.	Ocena 2.8.8 Zakup zeroemisyjnego i niskoemisyjnego taboru autobusowego	167
9.	Cel szczegółowy 3.1 Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T	170

9.1.	Ocena celu szczegółowego 3.1	170
9.2.	Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 3.1	173
9.2.1.	Ocena 3.1.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych, w tym obwodnic miast	173
9.2.2.	Ocena 3.1.2 Projekty o charakterze edukacyjnym mające na celu zmianę postaw i zachowań uczestników ruchu drogowego	176
9.2.3.	Ocena 3.1.3 Uzupełnienie bazowej i kompleksowej sieci kolejowej TEN-T oraz połączeń do dużych węzłów kolejowych, do ośrodków aglomeracyjnych, głównych centrów administracyjnych i gospodarczych oraz do terminali intermodalnych	177
9.2.4.	Ocena 3.1.4 Projekty multilokalizacyjne: rozjazdy i przejazdy kolejowe	181
9.2.5.	Ocena 3.1.5 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT	184
9.2.6.	Ocena 3.1.6 Budowa lub przebudowa infrastruktury terminali intermodalnych, w tym dedykowanej infrastruktury kolejowej (w tym bocznice) / drogowej oraz ich wyposażenie w sprzęt do przeładunku	187
9.2.7.	Ocena 3.1.7 Zakup lub modernizacja systemów telematycznych i satelitarnych związanych z transportem intermodalnym.....	191
9.2.8.	Ocena 3.1.8 Inwestycje w portach morskich w sieci bazowej TEN-T – w tym infrastruktura dostępowa od strony morza, infrastruktura portowa.....	192
9.2.9.	Ocena 3.1.9 Inwestycje w portach morskich w sieci bazowej TEN-T – infrastruktura dostępowa od strony lądu, linie kolejowe wewnątrz portów, infrastruktura portowa.....	195
9.2.10.	Ocena 3.1.10 Inwestycje liniowe i punktowe służące eliminacji wąskich gardeł i poprawiające bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej, w tym RIS.....	197
9.2.11.	Ocena 3.1.11 Inwestycje w portach lotniczych oraz krajowego organu zarządzania przestrzenią w obszarze bezpieczeństwa i ochrony ruchu lotniczego oraz zmniejszania jego oddziaływania na środowisko przyrodnicze.....	201
9.2.12.	Ocena 3.1.12 Infrastruktura paliw alternatywnych	204
10.	Cel szczegółowy 3.2 Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	206
10.1.	Ocena celu szczegółowego 3.2	206
10.2.	Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 3.2	209
10.2.1.	Ocena 3.2.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych, w tym dróg ekspresowych, obwodnic miast	209
10.2.2.	Ocena 3.2.2 Infrastruktura paliw alternatywnych	212
10.2.3.	Ocena 3.2.3 Budowa i przebudowa/modernizacja linii kolejowych służących do ruchu osobowego i towarowego – o charakterze ponadregionalnym, włączając w to elektryfikację.....	214
10.2.4.	Ocena 3.2.4 Cyfryzacja kolei.....	217
10.2.5.	Ocena 3.2.5 Projekty multilokalizacyjne: rozjazdy i przejazdy kolejowe, montaż systemów srk, ERTMS, LCS	219
10.2.6.	Ocena 3.2.6 Zakup i modernizacja/doposażanie taboru kolejowego i sprzętu specjalistycznego.....	220
10.2.7.	Ocena 3.2.7 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT.....	222
10.2.8.	Ocena 3.2.8 Dodatkowe działania wynikające z analiz porealizacyjnych i monitoringu przyrodniczego	226
10.2.9.	Ocena 3.2.9 Wsparcie w zakresie infrastruktury i taboru kolei miejskich (linie kolejowe, przystanki)	228
10.2.10.	Ocena 3.2.10 Wsparcie transportu wodnego śródlądowego (inwestycje liniowe i punktowe)	232
10.2.11.	Ocena 3.2.11 Rozbudowa systemu RIS na Odrzańskiej Drodze Wodnej	234

10.2.12. Ocena 3.2.12 Poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez wyposażenie służb nadzoru dróg i służb ratownictwa drogowego	235
10.2.13. Ocena 3.2.13 Zakup lub modernizacja taboru kolejowego i specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w przewozach intermodalnych	236
11. Cel szczegółowy 4.5 Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	239
11.1. Ocena celu szczegółowego 4.5	239
11.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 4.5	242
11.2.1. Ocena 4.5.1 Rozwój infrastruktury leczenia (w tym budowa szpitali, przychodni itp.)	242
11.2.2. Ocena 4.5.2 Wsparcie modelu włączenia społecznego i opieki	245
11.2.3. Ocena 4.5.3 Wsparcie infrastruktury ratownictwa medycznego	247
12. Cel szczegółowy 4.6 Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	249
12.1. Ocena celu szczegółowego 4.6	249
12.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 4.6	252
12.2.1. Ocena 4.6.1 Renowacja, konserwacja, rewaloryzacja i restauracja obiektów zabytkowych, w szczególności znajdujących się na liście Światowego Dziedzictwa UNESCO i obiektów uznanych za pomniki historii, m. in. w celu ograniczenia zużycia energii	252
12.2.2. Ocena 4.6.2 Działania infrastrukturalne otoczenia obiektów zabytkowych	254
12.2.3. Ocena 4.6.3 Konserwacja zabytków ruchomych i muzealiów	256
12.2.4. Ocena 4.6.4 Budowa, modernizacja i poprawa jakości instytucji kultury	257
13. Priorytet VIII Pomoc Techniczna	260
13.1. Ocena priorytetu VIII Pomoc Techniczna	260
Spis tabel	261

1. Cel szczegółowy 2.1 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

1.1. Ocena celu szczegółowego 2.1

Tabela 1. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.1

2.1 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Podstawowym celem wspierania efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych będzie łagodzenie zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych nie będzie miało negatywnego wpływu na adaptację obszarów zajętych pod te inwestycje do zmian klimatu
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Nie przewiduje się wpływu działań objętych celem na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W przypadku niektórych działań doprecyzowano informacje na ten temat.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu działań objętych celem na zanieczyszczenie powietrza, wody lub gleby i jego kontroli. W przypadku niektórych działań doprecyzowano informacje na ten temat.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu działań objętych celem na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku niektórych działań doprecyzowano informacje na ten temat.

Tabela 2. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.1 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:		

2.1 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu działań objętych celem na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Działalność wspierana w ramach celu nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) utworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Wątpliwości może budzić termiczne wykorzystanie odpadów, co bliżej przedstawiono w ocenie obszaru 2.1.3.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

1.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.1

1.2.1. Ocena 2.1.1 Kompleksowa modernizacja energetyczna w budynkach publicznych (wraz z instalacją OZE), kompleksowa modernizacja energetyczna w budynkach mieszkaniowych (wraz z instalacją OZE)

Tabela 3. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.1.1

2.1.1 Kompleksowa modernizacja energetyczna w budynkach publicznych (wraz z instalacją OZE), kompleksowa modernizacja energetyczna w budynkach mieszkaniowych (wraz z instalacją OZE)			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		

2.1.1 Kompleksowa modernizacja energetyczna w budynkach publicznych (wraz z instalacją OZE), kompleksowa modernizacja energetyczna w budynkach mieszkaniowych (wraz z instalacją OZE)			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Adaptacja do zmian klimatu		X	W strefie klimatycznej Polski modernizacja energetyczna w budynkach nie będzie miała znaczącego negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu. W wyniku zastosowania odpowiednich rozwiązań technicznych wystąpi pozytywny wpływ związany z poprawą komfortu cieplnego w budynkach w czasie ekstremalnych temperatur, zarówno dodatnich, jak i ujemnych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach realizacji obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu zadań objętych celem na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Realizacja zadań będzie miała duże znaczenie dla poprawy jakości powietrza i redukcji emisji gazów cieplarnianych. Zwiększona emisja występować będzie przede wszystkim w okresie prac budowlanych, co będzie ograniczane poprzez środki służące redukcji emisji hałasu, pyłu i innych substancji w trakcie robót budowlanych.

2.1.1 Kompleksowa modernizacja energetyczna w budynkach publicznych (wraz z instalacją OZE), kompleksowa modernizacja energetyczna w budynkach mieszkaniowych (wraz z instalacją OZE)			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do oddziaływania na bioróżnorodność i ekosystemy.

Tabela 4. Ocena merytoryczna obszaru 2.1.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.1.1 Kompleksowa modernizacja energetyczna w budynkach publicznych (wraz z instalacją OZE), kompleksowa modernizacja energetyczna w budynkach mieszkaniowych (wraz z instalacją OZE)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działania dotyczące modernizacji (renowacji) budynków publicznych i mieszkalnych objęte są kodami rodzaju interwencji 044 oraz 041 odpowiednio w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia nr 2021/1060 (CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 40%, a w przypadku działań, których celem jest osiągnięcie, przeciętnie a) co najmniej renowacji o średnim poziomie gruntowności, zgodnie z definicją zawartą w zaleceniu Komisji (UE) 2019/786, lub b) co najmniej 30 % redukcji bezpośrednich i pośrednich emisji gazów cieplarnianych w porównaniu z emisjami <i>ex ante</i> , współczynnik wynosi 100%.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na		

2.1.1 Kompleksowa modernizacja energetyczna w budynkach publicznych (wraz z instalacją OZE), kompleksowa modernizacja energetyczna w budynkach mieszkaniowych (wraz z instalacją OZE)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

1.2.2. Ocena 2.1.2 Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach (wraz z instalacją OZE)

Tabela 5. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.1.2

2.1.2 Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach (wraz z instalacją OZE)			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Podstawowym celem działania jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, zatem działania polegające na poprawie efektywności energetycznej oraz zwiększenie udziału OZE w produkcji energii wnoszą istotny wkład w realizację celu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje polegające na poprawie efektywności energetycznej oraz zwiększenie udziału OZE w produkcji energii są stosunkowo odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach realizacji obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do oddziaływania na zasoby wodne.

2.1.2 Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach (wraz z instalacją OZE)			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu działań związanych z efektywnością energetyczną oraz instalacji OZE na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 6. Ocena merytoryczna obszaru 2.1.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.1.2 Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach (wraz z instalacją OZE)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego		

2.1.2 Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach (wraz z instalacją OZE)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Realizacja zadań będzie miała duże znaczenie dla poprawy jakości powietrza i redukcji emisji gazów cieplarnianych. Zwiększona emisja występować będzie przede wszystkim w okresie prac budowlanych, co będzie ograniczane poprzez środki służące redukcji emisji hałasu, pyłu i innych substancji w trakcie robót budowlanych. W przypadku zastosowania OZE podmioty obowiązane będą do dotrzymywania limitów i standardów określonych w stosownych pozwoleniach środowiskowych z uwzględnieniem lokalnego stanu środowiska.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do oddziaływania na bioróżnorodność i ekosystemy.

1.2.3. Ocena 2.1.3 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Źródła energii, w tym termiczne wykorzystanie odpadów

Tabela 7. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.1.3

2.1.3 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Źródła energii, w tym termiczne wykorzystanie odpadów			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działanie nie spowoduje znaczących szkód w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Zakłada się, że realizowane inwestycje będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe co stanowi zarazem warunek spełnienia zasady DNSH.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		

2.1.3 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Źródła energii, w tym termiczne wykorzystanie odpadów			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 8. Ocena merytoryczna obszaru 2.1.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.1.3 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Źródła energii, w tym termiczne wykorzystanie odpadów		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Emisje związane z działaniem nie wpłyną znacząco negatywnie na łagodzenie zmian klimatu. Produkcja ciepła/chłodu z kopalnych paliw gazowych w wydajnym systemie ciepłowniczym i chłodniczym, zastępuje istniejącą działalność w zakresie stosowania paliw kopalnych stałych lub płynnych i spełnia między innymi następujące kryterium: bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych z działalności są niższe niż 270 g CO ₂ e/kWh energii wyjściowej
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		Działalność wspierana w ramach realizacji obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie	X	Termiczne wykorzystanie (przetwarzanie z odzyskiem energii) odpadów co do zasady nie jest zgodne z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym, co znajduje odzwierciedlenie w Wytycznych technicznych dotyczących stosowania zasady „nie czyń poważnych szkód” na podstawie rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności (2021/C 58/01), gdzie spalarnię odpadów (instalację do ich termicznego przekształcania) wskazano jako przykład braku zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym.

2.1.3 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Źródła energii, w tym termiczne wykorzystanie odpadów		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		Wyjątkiem może być termiczne wykorzystanie odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu, co wymagałoby szczególnego określenia i uzasadnienia w ramach danego przedsięwzięcia.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	W ramach środka wymaga się, aby wspierane obiekty stosowały najlepsze dostępne techniki określone w konkluzjach dotyczących BAT w odniesieniu do spalania odpadów (decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2019/2010). Obiekty wspierane w ramach tego działania zobowiązane są do uzyskania decyzji środowiskowej, uzyskanej po przeprowadzeniu szczegółowej oceny oddziaływania na poszczególne elementy środowiska na etapie realizacji, eksploatacji oraz likwidacji przedsięwzięcia.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do oddziaływania na bioróżnorodność i ekosystemy.

1.2.4. Ocena 2.1.4 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Sieć ciepła

Tabela 9. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.1.4

2.1.4 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Sieć ciepła			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Modernizacja sieci ciepłych nie spowoduje znaczących szkód w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Zakłada się, że realizowane inwestycje będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe

2.1.4 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Sieć ciepła			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach realizacji obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu przedsięwzięć na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Inwestycje w budowę lub modernizację sieci ciepłowniczych nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na emisję zanieczyszczeń do środowiska. Zwiększona emisja występować będzie przede wszystkim w okresie prac budowlanych, co będzie ograniczane poprzez środki służące redukcji emisji hałasu, pyłu i innych substancji w trakcie robót budowlanych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do oddziaływania na bioróżnorodność i ekosystemy.

Tabela 10. Ocena merytoryczna obszaru 2.1.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.1.4 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Sieć ciepła		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</p>	X	<p>Zgodnie z Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. działalność powinna spełniać jedno z poniższych kryteriów:</p> <p>a) w przypadku budowy i eksploatacji rur i związanej z nimi infrastruktury na potrzeby dystrybucji w systemach ciepłowniczych/chłodniczych oraz system ten odpowiada definicji efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych ustanowionej w art. 2 pkt 41 dyrektywy 2012/27/UE;</p> <p>b) w przypadku modernizacji rur i związanej z nimi infrastruktury na potrzeby dystrybucji w systemach ciepłowniczych i chłodniczych inwestycja, dzięki której system odpowiada definicji efektywnych systemów ciepłowniczych lub chłodniczych ustanowionej w art. 2 pkt 41 dyrektywy 2012/27/UE, rozpoczyna się w okresie trzech lat na podstawie zobowiązania umownego lub równoważnego zobowiązania w przypadku operatorów odpowiedzialnych zarówno za wytwarzanie energii, jak i sieć;</p> <p>c) do działalności tej należą:</p> <p>i) zmiana na systemy, w których stosuje się niższe temperatury;</p> <p>ii) zaawansowane systemy pilotażowe (systemy kontroli i zarządzania energią, Internet rzeczy)</p>
<p>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>		
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>		
<p>Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>		

2.1.4 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Sieć ciepła		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

1.2.5. Ocena 2.1.5 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Magazyny energii

Tabela 11. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.1.5

2.1.5 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Magazyny energii			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 053 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działanie nie będzie miało negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu obszarów, na których rozwijane będą magazyny energii. Zakłada się, że magazyny energii będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich dużą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Budowa i stosowanie magazynów ciepła ma nieznaczny przewidywalny wpływ na realizację celu GOZ. Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Rozwój magazynów energii nie będzie miał znaczącego negatywnego wpływu na emisję zanieczyszczeń. Na etapie realizacji inwestycja może spowodować uwolnienie nieznacznych ilości zanieczyszczeń z maszyn roboczych i pojazdów zaangażowanych w prace inwestycyjne lub modernizacyjne.

2.1.5 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Magazyny energii			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 12. Ocena merytoryczna obszaru 2.1.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.1.5 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Magazyny energii		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działalność wspierana w ramach realizacji obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne. W celu zminimalizowania tego wpływu w przypadku magazynowania podziemnego (UTES, BETS, ATES) oraz magazynów kawernowych (CTES) zakłada się przeprowadzenie szczegółowych analiz hydrogeologicznych przed rozpoczęciem budowy i eksploatacji magazynów. W przypadku stosowania akumulatorów wodnych (TTES) powinna być przeprowadzona ocena wpływu magazynu ciepła na lokalny system hydrologiczny.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		

2.1.5 Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła. Magazyny energii		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do oddziaływania na bioróżnorodność i ekosystemy..

1.2.6. Ocena 2.1.6 Budowa/rozbudowa jednostek wysokosprawnej kogeneracji

Tabela 13. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.1.6

2.1.6 Budowa/rozbudowa jednostek wysokosprawnej kogeneracji			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Wysokosprawna kogeneracja objęta jest kodem rodzaju interwencji 054 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 40% oraz współczynnikiem 100% (kod 055) dla wysokosprawnej kogeneracji z efektywnym system ciepłowniczym i chłodniczym z niskimi emisjami w cyklu życia. Inwestycje powinny także spełniać kryterium dotyczące zastosowania kopalnych paliw gazowych dla wytwarzania energii w wysokosprawnych systemach kogeneracyjnych określonych w punkcie 4.30 załącznika 2 do Rozporządzenia Delegowanego Komisji (przyjętego 2 lutego 2022 r.) zmieniającego Rozporządzenie Delegowane (EU) 2021/2178: bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych z działalności są niższe niż 270 g CO ₂ e/kWh energii wyjściowej
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje związane z działaniem są stosunkowo odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe.

2.1.6 Budowa/rozbudowa jednostek wysokosprawnej kogeneracji			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach realizacji obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 14. Ocena merytoryczna obszaru 2.1.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.1.6 Budowa/rozbudowa jednostek wysokosprawnej kogeneracji		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:		

2.1.6 Budowa/rozbudowa jednostek wysokosprawnej kogeneracji		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Instalacje wysokosprawnej kogeneracji powinny podlegać szczególnej weryfikacji pod względem ich wpływu na jakość powietrza. W przypadku obiektów energetycznego spalania o mocy cieplnej większej niż 1 MW, emisje są poniżej wartości określonych w przepisach w sprawie standardów emisyjnych z instalacji.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do oddziaływania na bioróżnorodność i ekosystemy.

1.2.7. Ocena 2.1.7 Promocja, doradztwo i popularyzacja wiedzy w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE

Tabela 15. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.1.7

2.1.7 Promocja, doradztwo i popularyzacja wiedzy w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Promocja, doradztwo i popularyzacja wiedzy w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE nie mają bezpośredniego wpływu na łagodzenie zmian klimatu. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni.

2.1.7 Promocja, doradztwo i popularyzacja wiedzy w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Adaptacja do zmian klimatu		X	Promocja, doradztwo i popularyzacja wiedzy w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE nie mają bezpośredniego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Promocja, doradztwo i popularyzacja wiedzy w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE nie mają negatywnego wpływu na wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Promocja, doradztwo i popularyzacja wiedzy w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE nie mają negatywnego wpływu na realizację celu gospodarki o obiegu zamkniętym.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Promocja, doradztwo i popularyzacja wiedzy w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE nie mają bezpośredniego wpływu na zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Promocja, doradztwo i popularyzacja wiedzy w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE nie mają negatywnego wpływu ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Na liście kontrolnej (Tabela 15) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

2. Cel szczegółowy 2.2 Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju

2.1. Ocena celu szczegółowego 2.2

Tabela 16. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.2

2.2 Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Realizacja celu dotyczy w większości takich działań, dla których w załączniku I do rozporządzenia CPR przypisano współczynnik zmiany klimatu wynoszący 100%. Rozwój energetyki odnawialnej znacząco przyczyni się do łagodzenia zmian klimatu.

2.2 Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Adaptacja do zmian klimatu		X	Realizacja celu nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu obszarów, gdzie będą realizowane projekty inwestycyjne. Budowane obiekty OZE będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach celu szczegółowego nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 17. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.2 Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Większość działań związanych z realizacją celu nie będzie miała wpływu na wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych. W przypadku modernizowanych lub nowopowstających elektrowni wodnych na etapie prac budowlanych największe zagrożenie dla dobrego stanu wód może stanowić wyciek związków ropopochodnych (oleje, smary, paliwa) z niesprawnego lub nieprawidłowo użytkowanego sprzętu budowlanego. W związku z tym zakłada się, że w celu ochrony wód

2.2 Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>powierzchniowych i podziemnych w fazie budowy stosowane będą następujące działania minimalizujące negatywne oddziaływanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego sprzętu budowlanego; – ograniczenie terenu zajętego pod plac budowy do niezbędnego minimum; – właściwa organizację pracy wykluczająca możliwość niekontrolowanego poruszania się pojazdów lub wystąpienia kolizji; – zachowanie wszelkich środków ostrożności zapobiegających przedostaniu się zanieczyszczeń (zwłaszcza węglowodorów ropopochodnych) do środowiska wodnego. <p>Wykonawca prac powinien dysponować sprzętem i środkami do neutralizacji ewentualnych zanieczyszczeń, szczególnie podczas tankowania pojazdów i maszyn na terenie placu budowy. Ponadto budowę elementów hydrotechnicznych w nurcie rzeki należy prowadzić w technice ścianek szczelnych bądź w innej technologii eliminującej możliwość powstawania zamulenia wód w związku z realizacją inwestycji.</p>
<p>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z budową nowych instalacji OZE oraz obiektów im towarzyszących. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń z maszyn roboczych i środków transportu, jednak przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych nie będą to emisje istotne.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Budowa nowych instalacji OZE i związanych z nimi systemów technologicznych w niektórych przypadkach może stanowić zagrożenie dla ptaków i ichtiofauny oraz wpływać na stan zachowania siedlisk.</p> <p>Na obecnym etapie nie wskazano potencjalnych lokalizacji inwestycji. Jednak zgodnie z wymaganiami prawa możliwość lokalizacji inwestycji na wybranym terenie jest oceniana w procedurze mającej oparcie w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późn. zm.). Procedura ta zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy</p>

2.2 Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>ptasiej.</p> <p>Zakłada się, że procedura ocen oddziaływania na środowisko, zastosowana dla projektów OZE, które tego wymagają, pozwoli na zaprojektowanie odpowiedniej lokalizacji inwestycji i zastosowanie takich rozwiązań technicznych, które zminimalizują ryzyko szkodliwości dla stanu zachowania siedlisk i gatunków.</p>

2.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.2

2.2.1. Ocena 2.2.1 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie energii wiatru na lądzie

Tabela 18. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.1

2.2.1 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie energii wiatru na lądzie			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 047 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Budowa instalacji OZE w zakresie wykorzystania energii wiatru na lądzie nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację obszarów zajętych pod te inwestycje do zmian klimatu. Same instalacje OZE są stosunkowo odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Nie przewiduje się wpływu nowych instalacji OZE w zakresie wykorzystania energii wiatru na lądzie na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu nowych instalacji OZE w zakresie wykorzystania energii wiatru na lądzie na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Materiały pozyskiwane w procesach demontażu turbin wiatrowych wycofywanych z eksploatacji będą w bardzo wysokim procencie poddane recyklingowi. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.

2.2.1 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie energii wiatru na lądzie			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 19. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.2.1 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie energii wiatru na lądzie		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z budową nowych instalacji OZE w zakresie wykorzystania energii wiatru na lądzie. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu, jednak przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych nie będą to emisje istotne. Ryzyko awaryjnego przedostawania się substancji ropopochodnych (paliwa, oleje, smary) do wody i gleby będzie minimalizowane

2.2.1 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie energii wiatru na lądzie		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		poprzez system kontroli technicznej sprzętu dopuszczonego do prowadzenia prac budowlanych.
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Turbiny wiatrowe oraz ich grupy mogą stanowić zagrożenie dla ptaków oraz mogą wpływać na stan zachowania siedlisk. Na obecnym etapie nie wskazano potencjalnych lokalizacji inwestycji. Jednak zgodnie z wymaganiami prawa możliwość lokalizacji inwestycji na wybranym terenie jest oceniana w procedurze mającej oparcie w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późn. zm.). Procedura ta zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej.</p> <p>Zakłada się, że procedura ocen oddziaływania na środowisko, zastosowana dla projektów OZE, które tego wymagają, pozwoli na zaprojektowanie odpowiedniej lokalizacji inwestycji i zastosowanie takich rozwiązań technicznych, które zminimalizują ryzyko szkodliwości dla stanu zachowania siedlisk i gatunków.</p>

2.2.2. Ocena 2.2.2 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie energii wód

Tabela 20. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.2

2.2.2 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie energii wód			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	<p>Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 052 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%. Modernizowane elektrownie wodne będą spełniać jeden z następujących warunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> – gęstość mocy będzie wynosić powyżej 5 W/m²; – emisja gazów cieplarnianych (GHG), liczona w całym cyklu życia, nie będzie przekraczać wartości 100 gCO_{2e}/kWh; – obiekt będzie funkcjonować w technologii przepływowej (run-of-river [ROR]).
Adaptacja do zmian klimatu		X	<p>Budowa i modernizacja instalacji OZE w zakresie wykorzystania energii wód nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację obszarów zajętych pod te inwestycje do zmian klimatu.</p> <p>Może natomiast wystąpić wpływ pozytywny związany z ograniczeniem ryzyka powodziowego na obszarze lokalizacji elektrowni wodnych.</p>

2.2.2 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie energii wód			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu nowych i modernizowanych instalacji OZE w zakresie wykorzystania energii wód na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 21. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.2.2 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie energii wód		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Dla modernizowanych lub nowopowstających elektrowni wodnych na etapie prac budowlanych największe zagrożenie dla dobrego stanu wód może stanowić wyciek związków ropopochodnych (oleje, smary, paliwa) z niesprawnego lub nieprawidłowo użytkowanego sprzętu budowlanego. W związku z tym zakłada się, że w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych w fazie budowy stosowane będą następujące działania minimalizujące negatywne oddziaływanie: – zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego sprzętu budowlanego; – ograniczenie terenu zajętego pod plac budowy do niezbędnego minimum; – właściwą organizację pracy wykluczającą możliwość niekontrolowanego poruszania się pojazdów lub wystąpienia kolizji; – zachowanie wszelkich środków ostrożności zapobiegających przedostaniu się zanieczyszczeń (zwłaszcza węglowodorów ropopochodnych) do środowiska wodnego.

2.2.2 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie energii wód		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		Wykonawca prac powinien dysponować sprzętem i środkami do neutralizacji ewentualnych zanieczyszczeń, szczególnie podczas tankowania pojazdów i maszyn na terenie placu budowy. Ponadto budowę elementów hydrotechnicznych w nurcie rzeki należy prowadzić w technice ścianek szczelnych bądź w innej technologii eliminującej możliwość powstawania zamulenia wód w związku z realizacją inwestycji.
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z budową i modernizacją instalacji OZE w zakresie wykorzystania energii wód. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu, jednak przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych nie będą to emisje istotne. Przy wykonywaniu prac hydrotechnicznych mogą wystąpić krótkotrwałe emisje zanieczyszczeń do wody (np. zmętnienie). Zakłada się, że we wszystkich inwestycjach przewidzianych do realizacji w tym działaniu będą stosowane zasady i przepisy dotyczące kontroli emisji i zarządzania środowiskowego. Wszystkie zagrożenia pochodzące z zaplecza budowy będą wyeliminowane dzięki odpowiedniej organizacji placu budowy oraz utrzymaniu odpowiedniego stanu technicznego znajdujących się na nim maszyn.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Na etapie budowy lub modernizacji elektrowni wodnych przewiduje się wystąpienie oddziaływania na ichtiofaunę, które będzie miało charakter krótkotrwały i odwracalny, a może przejawiać się przez: – śmiertelność w wyniku prowadzonych prac budowlanych, – okresowe zabrudzenie i zmętnienie wód, co może powodować okresowe śnięcia wylęgu i narybku ryb łososiowatych. Ponadto dla nowobudowanych obiektów może wystąpić utrata siedlisk, miejsc rozrodczych (tarlisk), zimowisk lub żerowisk. W celu ograniczenia wpływu na ichtiofaunę należy zadbać o właściwą organizację prowadzonych prac. Do najważniejszych elementów należy wytyczenie stałych tras przejazdu i przewozu materiałów, przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód poprzez ograniczenie zmętnienia wód. Czas pracy maszyn pracujących w korycie rzeki powinien być ograniczony do minimum. Do ewentualnych prac ziemnych nie powinno się używać maszyn gąsienicowych. W wyniku eksploatacji elektrowni wodnych nie przewiduje się wystąpienia negatywnego wpływu na ichtiofaunę.

2.2.3. Ocena 2.2.3 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Promieniowanie słoneczne

Tabela 22. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.3

2.2.3 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Promieniowanie słoneczne			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 048 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Budowa instalacji OZE w zakresie wykorzystania promieniowania słonecznego do wytwarzania energii elektrycznej (farmy i instalacje fotowoltaiczne) nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację obszarów zajętych pod te inwestycje do zmian klimatu. Same instalacje OZE są stosunkowo odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe. Stosowane będą konstrukcje odporne na silne porywy wiatru i deszcze nawalne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Nie przewiduje się wpływu nowych instalacji OZE w zakresie wykorzystania promieniowania słonecznego do wytwarzania energii elektrycznej na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu nowych instalacji OZE w zakresie wykorzystania promieniowania słonecznego do wytwarzania energii elektrycznej na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Zakłada się, że materiały pozyskiwane w procesach demontażu urządzeń wycofywanych z eksploatacji będą w bardzo wysokim procencie poddane recyklingowi. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniu powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 23. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.2.3 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Promieniowanie słoneczne		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z budową nowych instalacji i farm fotowoltaicznych. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu, jednak przy zastosowaniu odpowiednich technologii nie będą to emisje istotne. Nie przewiduje się wystąpienia jakichkolwiek emisji do wody i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Budowa wielkopowierzchniowych instalacji fotowoltaicznych może spowodować zakłócenia w funkcjonowaniu siedlisk (takich jak łąki). Zakłada się, że procedura ocen oddziaływania na środowisko, zastosowana dla projektów, które tego wymagają, pozwoli na zaprojektowanie odpowiedniej lokalizacji inwestycji i zastosowanie takich rozwiązań technicznych, które zminimalizują ryzyko szkodliwości dla stanu zachowania siedlisk i gatunków (np. lokalizowanie dużych instalacji fotowoltaicznych na terenach przemysłowych).

2.2.4. Ocena 2.2.4 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie biomasy

Tabela 24. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.4

2.2.4 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie biomasy			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 049 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 40%, jeżeli cel działania odnosi się do wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła z biomasy, zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82). Zakłada się, że instalacje będą spełniać następujące warunki: <ul style="list-style-type: none"> – Poziom emisji gazów cieplarnianych w cyklu życia w wyniku wytwarzania energii elektrycznej z wykorzystaniem odnawialnych paliw gazowych i ciekłych wynosi poniżej 100 g ekwiwalentu dwutlenku węgla/kWh; – W przypadku gdy w ramach działalności miesza się odnawialne paliwa gazowe lub ciekłe z biogazem lub bioolejami, biomasa rolnicza stosowana do produkcji biogazu lub bioolejów spełnia kryteria określone w art. 29 ust. 2-5 dyrektywy (UE) 2018/2001, natomiast biomasa leśna spełnia kryteria określone w art. 29 ust. 6 i 7 tej dyrektywy.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zakłada się, że realizowane inwestycje będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach realizacji obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.

2.2.4 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie biomasy			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 25. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.2.4 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie biomasy		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i)prorowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego		

2.2.4 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Wykorzystanie biomasy		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>W przypadku spalania paliw w źródłach o łącznej mocy (w paliwie) powyżej 50 MW emisje mieszczą się w granicach poziomów emisji powiązanych z zakresami najlepszych dostępnych technik (BAT-AEL) określonymi w aktualnych konkluzjach dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT), w tym konkluzjach dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do dużych obiektów energetycznego spalania. Nie występują znaczące wzajemne powiązania pomiędzy różnymi komponentami środowiska.</p> <p>Instalacje do spalania biomasy powinny podlegać szczególnej weryfikacji pod względem ich wpływu na jakość powietrza.</p> <p>W przypadku obiektów energetycznego spalania o mocy cieplnej większej niż 1 MW, ale nie większej niż 50 MW, emisje są poniżej wartości określonych w przepisach w sprawie standardów emisyjnych z instalacji.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE.</p> <p>Zgodnie z prognozą oddziaływania na środowisko programu FEnIKS, szczególnie pozytywne jest wykorzystanie biomasy pochodzącej z odpadów, natomiast niekorzystne może być wykorzystywanie użytecznego drewna czy biomasy pochodzącej ze specjalnych upraw. Proponuje się rozważyć uwarunkowanie ich wsparcia od oceny, na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach pod względem oddziaływania na środowisko przyrodnicze w obrębie proponowanej lokalizacji.</p> <p>W celu wspierania ochrony bioróżnorodności przy wyborze projektów stawiane będą warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosowania roślin energetycznych nie będących gatunkami obcymi, – konieczności spełnienia wymagań dyrektywy 2018/2001 OZE, przy pozyskaniu surowca z biomasy.

2.2.5. Ocena 2.2.5 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Biogaz

Tabela 26. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.5

2.2.5 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Biogaz			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	<p>Inwestycje związane z działaniem wpłyną pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu.</p> <p>Poziom emisji gazów cieplarnianych w cyklu życia w wyniku wytwarzania energii elektrycznej z wykorzystaniem odnawialnych paliw gazowych wynosi poniżej 100 g ekwiwalentu dwutlenku węgla/kWh.</p> <p>Dodatkowo działalność ta spełnia jedno z poniższych kryteriów:</p> <p>a) podczas budowy instaluje się urządzenia pomiarowe do monitorowania emisji fizycznych, takich jak wycieki metanu lub wprowadza się program wykrywania nieszczelności i naprawy;</p> <p>b) podczas eksploatacji zgłasza się fizyczne pomiary emisji metanu oraz eliminuje wycieki.</p> <p>W przypadku gdy w ramach działalności miesza się odnawialne paliwa gazowe lub ciekłe z biogazem, biomasa rolnicza stosowana do produkcji biogazu spełnia kryteria określone w art. 29 ust. 2-5 dyrektywy (UE) 2018/2001, natomiast biomasa leśna spełnia kryteria określone w art. 29 ust. 6 i 7 tej dyrektywy.</p>
Adaptacja do zmian klimatu		X	<p>Zakłada się, że realizowane inwestycje będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe</p>
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	<p>Działalność wspierana w ramach realizacji obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.</p>

2.2.5 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Biogaz			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 27. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.2.5 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Biogaz		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego		

2.2.5 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Biogaz		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Zgodnie z prognozą oddziaływania na środowisko programu FEnIKS zdecydowanie pozytywne jest wykorzystanie biomasy do produkcji biogazu, m. in. z odpadów, osadów ściekowych z komunalnych oczyszczalni ścieków, odpadów rolniczych itp., biorąc pod uwagę zarówno zagospodarowanie odpadów, uzyskanie paliwa, jak i nawozu.</p> <p>W przypadku spalania paliw w źródłach o łącznej mocy (w paliwie) powyżej 50 MW emisje mieszczą się w granicach poziomów emisji powiązanych z zakresami najlepszych dostępnych technik (BAT-AEL) określonymi w aktualnych konkluzjach dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT), w tym konkluzjach dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do dużych obiektów energetycznego spalania. Nie występują znaczące wzajemne powiązania pomiędzy różnymi komponentami środowiska.</p> <p>Instalacje do spalania biogazu powinny podlegać szczególnej weryfikacji pod względem ich wpływu na jakość powietrza.</p> <p>W przypadku obiektów energetycznego spalania o mocy cieplnej większej niż 1 MW, ale nie większej niż 50 MW, emisje są poniżej wartości określonych w przepisach w sprawie standardów emisyjnych z instalacji.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE.</p> <p>Zgodnie z prognozą oddziaływania na środowisko programu FEnIKS, szczególnie pozytywne jest wykorzystanie biogazu pochodzącej z odpadów, natomiast niekorzystne może być wykorzystywanie użytecznego drewna czy biomasy pochodzącej ze specjalnych upraw. Proponuje się rozważyć uwarunkowanie ich wsparcia od oceny, na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach pod względem oddziaływania na środowisko przyrodnicze w obrębie proponowanej lokalizacji.</p> <p>W celu wspierania ochrony bioróżnorodności przy wyborze projektów stawiane będą warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosowania roślin energetycznych nie będących gatunkami obcymi, – konieczności spełnienia wymagań dyrektywy 2018/2001 OZE, przy pozyskaniu surowca z biomasy.

2.2.6. Ocena 2.2.6 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Magazyny energii elektrycznej (w tym wykorzystanie wodoru)

Tabela 28. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.6

2.2.6 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Magazyny energii elektrycznej (w tym wykorzystanie wodoru)			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 053 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu wynoszącym 100%. W ramach działania wspierane będą m.in. jednostki wytwórcze wodoru niskoemisyjnego (o niskim śladzie węglowym), w tym oparte na technologii elektrolizy. Emisja gazów cieplarnianych (GHG) dla produkcji wodoru, liczona w całym cyklu życia, nie będzie przekraczać wartości 3 tCO _{2eq} /t _{H2} .
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje w magazyny energii generalnie nie będą miały negatywnego wpływu na adaptację obszarów zajętych pod te inwestycje do zmian klimatu. Same magazyny energii są stosunkowo odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Inwestycje w magazyny energii nie będą miały negatywnego wpływu na ochronę zasobów wodnych. W przypadku magazynów bateryjnych nie przewiduje się wystąpienia jakiegokolwiek oddziaływania na zasoby wodne. W przypadku magazynowania wodoru na dużą skalę w kawernach solnych lub innych strukturach geologicznych zakłada się przeprowadzenie szczegółowych badań hydrogeologicznych przed dopuszczeniem danej struktury do funkcji magazynu wodoru.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Inwestycje w magazyny energii nie będą miały znaczącego wpływu na emisję zanieczyszczeń. W przypadku magazynów bateryjnych nie przewiduje się wystąpienia jakiegokolwiek oddziaływania o charakterze emisji zanieczyszczeń. W przypadku magazynowania wodoru na dużą skalę w kawernach solnych lub innych strukturach geologicznych zakłada się przeprowadzenie szczegółowych symulacji oddziaływania na wody podziemne przed dopuszczeniem danej struktury do funkcji magazynu wodoru. Zastosowanie wodoru w transporcie, energetyce i przemyśle przyczyni się do redukcji krajowej emisji zanieczyszczeń powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Inwestycje w magazyny energii nie będą miały negatywnego wpływu na ochronę bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela 29. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.2.6 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. Magazyny energii elektrycznej (w tym wykorzystanie wodoru)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejęcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	W przypadku magazynów energii opartych na technologii bateryjnej, ich rozpowszechnienie może doprowadzić w dłuższej perspektywie czasowej do zwiększenia krajowego strumienia wytwarzanych odpadów bateryjnych i elektrycznych. Przyrost ten nie będzie znaczący pod warunkiem zorganizowania odpowiedniego systemu zarządzania zużyтыми magazynami energii. W przypadku większych inwestycji w magazynowanie energii (np. instalacje wytwarzania wodoru niskoemisyjnego) przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Generalnie działanie nie doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie korzystania z zasobów, nie spowoduje również szkód w środowisku w kontekście GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

2.2.7. Ocena 2.2.7 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Promieniowanie słoneczne

Tabela 30. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.7

2.2.7 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Promieniowanie słoneczne			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 048 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Budowa instalacji OZE w zakresie wykorzystania promieniowania słonecznego do wytwarzania ciepła (kolektory solarne) nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację obszarów zajętych pod te inwestycje do zmian klimatu. Same instalacje OZE są stosunkowo odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe. Stosowane będą konstrukcje odporne na silne porywy wiatru, deszcze nawalne i wysokie temperatury występujące podczas fal upałów.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Nie przewiduje się wpływu nowych instalacji OZE w zakresie wykorzystania promieniowania słonecznego do wytwarzania ciepła na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu nowych instalacji OZE w zakresie wykorzystania promieniowania słonecznego do wytwarzania ciepła na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu nowych instalacji OZE w zakresie wykorzystania promieniowania słonecznego do wytwarzania ciepła na bioróżnorodność. Zespoły kolektorów solarnych zazwyczaj są instalacjami małej skali, lokalizowanymi w obrębie obiektów budowlanych, dla których mają dostarczać energię cieplną. Nie występuje problem zajmowania terenów cennych przyrodniczo na potrzeby budowy tego rodzaju instalacji.

Tabela 31. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.7 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.2.7 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Promieniowanie słoneczne		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z budową nowych instalacji kolektorów solarnych. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu, jednak przy zastosowaniu odpowiednich technologii nie będą to emisje istotne. Na etapie budowy, eksploatacji i demontażu istnieje ryzyko rozszczelnienia instalacji i przedostania się do środowiska cieczy roboczej występujących w kolektorach. Ryzyko to może być zminimalizowane poprzez zastosowanie odpowiednich materiałów i zabezpieczeń w układzie hydraulicznym instalacji.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

2.2.8. Ocena 2.2.8 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Biomasa

Tabela 32. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.8

2.2.8 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Biomasa			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 049 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 40%, jeżeli cel działania odnosi się do wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła z biomasy, zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82). Zakłada się, że instalacje będą spełniać następujące warunki: – Poziom emisji gazów cieplarnianych w cyklu życia w wyniku wytwarzania energii elektrycznej z wykorzystaniem odnawialnych paliw gazowych i ciekłych wynosi poniżej 100 g ekwiwalentu dwutlenku węgla/kWh; – W przypadku gdy w ramach działalności miesza się odnawialne paliwa gazowe lub ciekłe z biogazem lub biopłynami, biomasa rolnicza stosowana do produkcji biogazu lub biopłynów spełnia kryteria określone w art. 29 ust. 2-5 dyrektywy (UE) 2018/2001, natomiast biomasa leśna spełnia kryteria określone w art. 29 ust. 6 i 7 tej dyrektywy.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zakłada się, że realizowane inwestycje będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach realizacji obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.

2.2.8 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Biomasa			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 33. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.8 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.2.8 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Biomasa		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i)prorowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego		

2.2.8 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Biomasa		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Emisje mieszczą się w granicach poziomów emisji powiązanych z zakresami najlepszych dostępnych technik (BAT-AEL) określonymi w aktualnych konkluzjach dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT), w tym konkluzjach dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do dużych obiektów energetycznego spalania. Nie występują znaczące wzajemne powiązania pomiędzy różnymi komponentami środowiska. Instalacje do spalania biomasy powinny podlegać szczególnej weryfikacji pod względem ich wpływu na jakość powietrza. W przypadku obiektów energetycznego spalania o mocy cieplnej większej niż 1 MW, ale nie większej niż 50 MW, emisje są poniżej wartości określonych w przepisach w sprawie standardów emisyjnych z instalacji.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Środek nie będzie wpływał niekorzystnie na stan i odporność ekosystemów, ani nie będzie szkodliwy dla zachowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE.</p> <p>Zgodnie z prognozą oddziaływania na środowisko programu FEnIKS, szczególnie pozytywne jest wykorzystanie biomasy pochodzącej z odpadów, natomiast niekorzystne może być wykorzystywanie użytecznego drewna czy biomasy pochodzącej ze specjalnych upraw. Proponuje się rozważyć uwarunkowanie ich wsparcia od oceny, na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach pod względem oddziaływania na środowisko przyrodnicze w obrębie proponowanej lokalizacji. W celu wspierania ochrony bioróżnorodności przy wyborze projektów stawiane będą warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosowania roślin energetycznych nie będących gatunkami obcymi, – konieczności spełnienia wymagań dyrektywy 2018/2001 OZE, przy pozyskaniu surowca z biomasy.

2.2.9. Ocena 2.2.9 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Geotermia

Tabela 34. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.9

2.2.9 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Geotermia			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 052 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu wynoszącym 100%.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Realizowane inwestycje będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 35. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.9 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.2.9 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Geotermia		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		

2.2.9 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Geotermia		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	Zgodnie z Prognozą oddziaływania na środowisko projektu programu FEnIKS mogą nastąpić znaczące oddziaływania w związku z wykorzystaniem energii geotermalnej, przy czym możliwa jest ingerencja w warstwy wodonośne (szczególnie w trakcie budowy), jak i z powodu zrzutu wód szczególnie zasolonych. W ramach przedsięwzięć wymagane jest zatem ściśle przestrzeganie reżimu zrzutu wód zasolonych w zakresie wykorzystania energii geotermalnej.
<p>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	Działalność ta nie spowoduje znaczącego negatywnego wpływu na emisję zanieczyszczeń do środowiska. Negatywne oddziaływania mogą wystąpić w wyniku działań w zakresie geotermii, kiedy zakłócone mogą być stosunki wodne. W przypadku geotermii niskotemperaturowej bazującej na pozyskaniu ciepła Ziemi w układzie zamkniętym, podstawowym dokumentem, w oparciu o który można rozpocząć prace wiertnicze jest Projekt prac geologicznych uwzględniający opis przedsięwzięć koniecznych ze względu na ochronę środowiska, w tym wód podziemnych, otworów wiertniczych, rekultywacji gruntów, a także czynności mających na celu zapobieżenie szkodom powstałym wskutek wykonywania zamierzonych robót.
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	Działalność wspierana w ramach obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do oddziaływania na bioróżnorodność i ekosystemy.

2.2.10. Ocena 2.2.10 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Magazyny ciepła (w tym wykorzystanie wodoru)

Tabela 36. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.10

2.2.10 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Magazyny ciepła (w tym wykorzystanie wodoru)			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 053 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu wynoszącym 100%.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Stosowanie magazynów ciepła nie ma bezpośredniego wpływu na adaptację do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Budowa i stosowanie magazynów ciepła ma nieznaczny przewidywalny wpływ na realizację celu GOZ. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Budowa i stosowanie magazynów ciepła ma nieznaczny przewidywalny wpływ na bioróżnorodność. Ewentualny ubytek w drzewostanie powstały w wyniku prowadzonych prac budowlanych będzie po ich zakończeniu odtwarzany poprzez nasadzenie rodzimych gatunków drzew i krzewów.

Tabela 37. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.10 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.2.10 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Magazyny ciepła (w tym wykorzystanie wodoru)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		

2.2.10 Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania ciepła wraz z magazynami ciepła działającymi na potrzeby danego źródła ciepła OZE. Magazyny ciepła (w tym wykorzystanie wodoru)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	Stosowanie magazynów ciepła o dużej pojemności może mieć wpływ na ochronę zasobów wodnych. W celu zminimalizowania tego wpływu w przypadku magazynowania podziemnego (UTES, BETS, ATES) oraz magazynów kawernowych (CTES) zakłada się przeprowadzenie szczegółowych analiz hydrogeologicznych przed rozpoczęciem budowy i eksploatacji magazynów. W przypadku stosowania akumulatorów wodnych (TTES) powinna być przeprowadzona ocena wpływu magazynu ciepła na lokalny system hydrologiczny.
<p>Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	Budowa i eksploatacja magazynów ciepła typu ATES (akumulator w warstwie wodonośnej) wiąże się z ryzykiem przedostawania się do wód zanieczyszczeń. W związku z tym istnieje konieczność uzyskania przewidzianych w przepisach odpowiednich pozwoleń środowiskowych.
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>		

2.2.11. Ocena 2.2.11 Sieci ciepłne umożliwiające odbiór energii z OZE

Tabela 38. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.11

2.2.11 Sieci ciepłne umożliwiające odbiór energii z OZE			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 055 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%.

2.2.11 Sieci ciepłe umożliwiające odbiór energii z OZE			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Adaptacja do zmian klimatu		X	Budowa sieci ciepłych nowej generacji (przystosowanych do odbioru energii z OZE) nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu obszarów zajętych pod te inwestycje. Budowane sieci naziemne i podziemne będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu rozwoju sieci ciepłych na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Materiały pozyskiwane w procesach demontażu elementów sieci wycofywanych z eksploatacji będą w bardzo wysokim procencie poddane recyklingowi. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Operatorzy (firmy wykonawcze) będą ograniczać wytwarzanie odpadów podczas budowy uwzględniając najlepsze dostępne techniki oraz stosując wysokiej jakości recykling, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 39. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.11 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.2.11 Sieci ciepłe umożliwiające odbiór energii z OZE		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Nie przewiduje się istotnego negatywnego wpływu rozwoju sieci ciepłych na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Niewielkie oddziaływanie na zasoby wodne jest związane jedynie z etapem budowy (głównie roboty ziemne). Przewiduje się, że oddziaływanie w związku z odwodnieniami wykopów będzie miało charakter wyłącznie krótkookresowy/chwilowy.

2.2.11 Sieci ciepłe umożliwiające odbiór energii z OZE		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		Następstwem odwodnień wykopów mogą być chwilowe wahania poziomu wód podziemnych jedynie na obszarze inwestycji oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie (kilku metrów). Powstałe fluktuacje poziomu lustra wód podziemnych nie będą znacząco odznaczać się na tle naturalnie występujących sezonowych wahań. Po zakończeniu prac budowlanych poziom wód gruntowych w miejscach wykopów powinien wyrównać się w ciągu kilku dni i prowadzone prace nie zachwieją w sposób istotny stosunków wodnych na terenie realizowanych inwestycji.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z budową i eksploatacją sieci ciepłych. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu, jednak nie będą to emisje istotne. Emisje będą ograniczone przede wszystkim do obszaru prowadzonych prac budowlanych. Mogą one również wystąpić w sąsiedztwie tras przejazdowych transportu samochodowego. Będą to jednak emisje o niewielkiej intensywności, wpisujące się w bieżące wykorzystanie ciągów komunikacyjnych. Nie przewiduje się wystąpienia emisji do wody i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Budowa sieci ciepłych nie wpływa istotnie na środowisko przyrodnicze pod warunkiem zastosowania odpowiednich działań minimalizujących oraz działań kompensacyjnych, w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. Wśród działań zapobiegawczych i minimalizujących oddziaływania w zakresie fauny i flory można wymienić następujące przykłady: – wszelkie prace przygotowawcze polegające na wycince drzew i krzewów powinny być prowadzone poza sezonem lęgowym, tj. od 1 października do 1 marca; – w okresie lęgowym ptaków należy lokalizować zaplecza budowlane w oddaleniu od większych zadrzewień i zakrzewień; – na etapie prac budowlanych zaleca się tak zaplanować rozkład dróg dojazdowych, aby zminimalizować ewentualną, dodatkową wycinkę drzew i krzewów; – ubytek w drzewostanie powstały w wyniku wycinki tymczasowej pod place montażowe należy po zakończeniu prac odtworzyć poprzez nasadzenie rodzimych gatunków drzew i krzewów; – w celu ochrony ssaków i herpetofauny wszystkie wykopy powinny zostać ogrodzone na czas dłuższych przerw w pracy (np. na okres nocy), co ograniczy ryzyko wpadania małych

2.2.11 Sieci ciepłownicze umożliwiające odbiór energii z OZE		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>zwierząt do wykopów;</p> <ul style="list-style-type: none"> – należy przestrzegać zakazu zasypywania oczek wodnych w obszarze inwestycji oraz w jej sąsiedztwie; – w obrębie stwierdzonych siedlisk przyrodniczych oraz miejsc występowania chronionych gatunków flory, należy stosować zakaz sytuowania baz maszynowo-sprzętowych; – należy we wszystkich uzasadnionych przypadkach stosować nadzór przyrodniczy. <p>W uzasadnionych przypadkach lokalizacja inwestycji będzie oceniana w procedurze mającej oparcie w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późn. zm.). Procedura ta zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej.</p>

2.2.12. Ocena 2.2.12 Sieci elektroenergetyczne umożliwiające odbiór energii z OZE

Tabela 40. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.12

2.2.12 Sieci elektroenergetyczne umożliwiające odbiór energii z OZE			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 053 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%.
Adaptacja do zmian klimatu		X	<p>Budowa linii przesyłowych nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu obszarów zajętych pod te inwestycje.</p> <p>Budowane linie będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. W szczególności linie napowietrzne zostaną zaprojektowane w sposób zapewniający ich prawidłową pracę w warunkach odpowiadających właściwym strefom obciążeń wiatrem (W - strefa określająca przewidywaną wielkość i siłę wiatru) oraz strefom obciążeń oblodzeniem (S - strefa określająca charakterystyczne obciążenie oblodzeniem – osad szronowy bądź lodowy gromadzący się na obwodzie przewodu elektroenergetycznego). Odpowiednie wymagania techniczne zawarte są w normach serii PN-EN 50341.</p> <p>Prawdopodobieństwo wystąpienia katastrofy naturalnej mogącej mieć wpływ na linie przesyłowe zgodnie z kryteriami RCB może być określone jako rzadkie (raz na sto lat).</p>
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		

2.2.12 Sieci elektroenergetyczne umożliwiające odbiór energii z OZE			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu rozwoju elektroenergetycznych sieci przesyłowych na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Materiały pozyskiwane w procesach demontażu sieci wycofywanych z eksploatacji będą w bardzo wysokim procencie poddane recyklingowi. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Operatorzy (firmy wykonawcze) będą ograniczać wytwarzanie odpadów podczas budowy uwzględniając najlepsze dostępne techniki oraz stosując wysokiej jakości recykling, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 41. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.12 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.2.12 Sieci elektroenergetyczne umożliwiające odbiór energii z OZE		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu rozwoju elektroenergetycznych sieci przesyłowych na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Niewielkie oddziaływanie na zasoby wodne jest związane jedynie z etapem budowy (głównie roboty ziemne towarzyszące posadowieniu fundamentów słupów). Przewiduje się, że oddziaływanie w związku z odwodnieniami wykopów będzie miało charakter wyłącznie krótkookresowy/chwilowy. Następstwem odwodnień wykopów mogą być chwilowe wahania poziomu wód podziemnych jedynie na obszarze inwestycji oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie (kilku metrów). Powstałe fluktuacje poziomu lustra wód podziemnych, nie będą znacząco odznaczać się na tle naturalnie występujących sezonowych wahań. Po zakończeniu prac budowlanych poziom wód gruntowych w miejscach wykopów powinien wyrównać się w ciągu kilku dni. W związku z powyższym prace związane z planowanymi robotami

2.2.12 Sieci elektroenergetyczne umożliwiające odbiór energii z OZE		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>fundamentowymi nie zachwieją w sposób istotny stosunków wodnych na terenie realizowanej inwestycji.</p> <p>Ryzyko zanieczyszczenia wód związane jest z użytkowaniem na placu budowy maszyn - należy zwrócić uwagę, że do zanieczyszczenia może dojść jedynie w sytuacjach awaryjnych.</p>
<p>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z budową i eksploatacją energetycznych sieci przesyłowych. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu, jednak nie będą to emisje istotne.</p> <p>Emisje będą ograniczone przede wszystkim do obszaru prowadzonych prac budowlanych. Mogą one również wystąpić w sąsiedztwie tras przejazdowych transportu samochodowego. Będą to jednak emisje o niewielkiej intensywności, wpisujące się w bieżące wykorzystanie ciągów komunikacyjnych. Nieznaczna emisja substancji do powietrza będzie związana również z zabezpieczeniem antykorozyjnym słupów.</p> <p>Nie przewiduje się wystąpienia jakichkolwiek emisji do wody i gleby.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Elektroenergetyczne linie przesyłowe w fazie budowy i demontażu mogą wpływać na stan ekosystemów ze względu na potencjalne generowanie emisji i odpadów. W pozwoleniach środowiskowych odnoszących się do tych inwestycji należy wprowadzić wymagania minimalizujące tego rodzaju wpływy. Minimalizacja stopnia szkodliwości w tym obszarze jest technicznie wykonalna.</p> <p>Linie przesyłowe mogą stanowić zagrożenie dla ptaków. Zakłada się, że procedura ocen oddziaływania na środowisko zastosowana do każdego indywidualnego projektu linii przesyłowych pozwoli na zaprojektowanie odpowiedniej lokalizacji inwestycji i zastosowanie takich rozwiązań technicznych, które zminimalizują ryzyko szkodliwości dla stanu zachowania siedlisk i gatunków ptaków.</p> <p>W celu zapobiegania oraz minimalizowania oddziaływań istnieje konieczność wprowadzenia rozwiązań o charakterze działań kompensacyjnych, w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. Należy również wskazać warianty lokalizacyjne optymalne z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności.</p> <p>Istotne jest również uwzględnienie innych działań zapobiegawczych i minimalizujących oddziaływanie w zakresie fauny i flory. Przykłady obejmują następujące zalecenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wszelkie prace przygotowawcze polegające na wycince drzew i

2.2.12 Sieci elektroenergetyczne umożliwiające odbiór energii z OZE		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>krzewów powinny być prowadzone poza sezonem lęgowym, tj. od 1 października do 1 marca;</p> <ul style="list-style-type: none"> – w okresie lęgowym ptaków należy lokalizować zaplecza budowlane w oddaleniu od większych zadrzewień i zakrzewień; – w miejscach przechodzenia linii nad dolinami rzecznyymi, a także w pobliżu siedlisk żurawia i bociana białego, należy zastosować markery poprawiające widoczność przewodów; – na etapie prac budowlanych linii zaleca się tak zaplanować rozkład dróg dojazdowych, aby zminimalizować ewentualną, dodatkową wycinkę drzew i krzewów; – ubytek w drzewostanie powstały w wyniku wycinki tymczasowej pod place montażowe należy po zakończeniu prac odtworzyć poprzez nasadzenie rodzimych gatunków drzew i krzewów; – w celu ochrony ssaków i herpetofauny wszystkie wykopy pod fundamenty słupów powinny zostać ogrodzone na czas dłuższych przerw w pracy (np. na okres nocy), co ograniczy ryzyko wpadania małych zwierząt do wykopów; – należy przestrzegać zakazu zasypywania oczek wodnych w obszarze inwestycji oraz w jej sąsiedztwie; – w obrębie stwierdzonych siedlisk przyrodniczych oraz miejsc występowania chronionych gatunków flory, należy stosować zakaz sytuowania baz maszynowo – sprzętowych; – należy we wszystkich uzasadnionych przypadkach stosować nadzór przyrodniczy. <p>W uzasadnionych przypadkach lokalizacja inwestycji będzie oceniana w procedurze mającej oparcie w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późn. zm.). Procedura ta zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej.</p>

2.2.13. Ocena 2.2.13 Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące zielonej energii

Tabela 42. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.13

2.2.13 Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące zielonej energii			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania edukacyjno-informacyjne w zakresie zielonej energii nie mają bezpośredniego wpływu na łagodzenie zmian klimatu. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych wynikającą z szerszego zastosowania OZE i innych rozwiązań technicznych z obszaru zielonej energii.

2.2.13 Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące zielonej energii			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania edukacyjno-informacyjne w zakresie zielonej energii nie mają bezpośredniego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni poprzez łączenie tematyki zielonej energii z tematyką adaptacji w wybranych kampaniach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania edukacyjno-informacyjne w zakresie zielonej energii nie będą miały wpływu na wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. W programie możliwe będzie wsparcie projektów wykorzystujących energię wody wyłącznie na istniejących budowach piętrzących. W związku z tym nie przewiduje się organizowania działań edukacyjno-informacyjnych w obszarze energetyki wodnej.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania edukacyjno-informacyjne w zakresie zielonej energii nie mają bezpośredniego wpływu na realizację celu GOZ. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni poprzez efekt obniżenia strumienia odpadów paleniskowych wynikający z ograniczenia stosowania paliw stałych.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania edukacyjno-informacyjne w zakresie zielonej energii nie mają bezpośredniego wpływu na zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń powietrza wynikającą z szerszego zastosowania OZE i innych rozwiązań technicznych z obszaru zielonej energii.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania edukacyjno-informacyjne w zakresie zielonej energii nie mają bezpośredniego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni poprzez łączenie tematyki zielonej energii z tematyką bioróżnorodności w wybranych kampaniach.

Na liście kontrolnej (Tabela 42) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

2.2.14. Ocena 2.2.14 Instalacje do wytwarzania paliw alternatywnych z OZE wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE oraz przyłączeniem do sieci

Tabela 43. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.14

2.2.14 Instalacje do wytwarzania paliw alternatywnych z OZE wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE oraz przyłączeniem do sieci			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 052/053 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu wynoszącym 100%. W ramach działania wspierane będą m.in. jednostki wytwórcze paliw syntetycznych o niskim śladzie węglowym takich jak metanol i metan. W przypadku użycia tych paliw do produkcji energii elektrycznej emisja gazów cieplarnianych (GHG), liczona w całym cyklu życia, nie będzie przekraczać wartości 100 gCO _{2e} /kWh.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Jednostki wytwórcze paliw alternatywnych generalnie nie będą miały negatywnego wpływu na adaptację obszarów zajętych pod te inwestycje do zmian klimatu. Budowane instalacje będą odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Jednostki wytwórcze paliw alternatywnych generalnie nie będą miały negatywnego wpływu na ochronę zasobów wodnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu budowy jednostek wytwórczych paliw alternatywnych na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Inwestycje w instalacje do wytwarzania paliw alternatywnych nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na emisję zanieczyszczeń. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu, jednak nie będą to emisje istotne. Emisje będą ograniczone przede wszystkim do obszaru prowadzonych prac budowlanych. Zastosowanie paliw alternatywnych w transporcie, energetyce i przemyśle przyczyni się do redukcji krajowej emisji zanieczyszczeń powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Inwestycje w instalacje do wytwarzania paliw alternatywnych nie będą miały negatywnego wpływu na ochronę bioróżnorodności i ekosystemów. Zakłada się, że tego typu instalacje będą budowane na terenach przemysłowych.

Na liście kontrolnej (Tabela 43) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

3. Cel szczegółowy 2.3 Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną (TEN-E)

3.1. Ocena celu szczegółowego 2.3

Tabela 44. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.3

2.3 Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania poza TEN-E			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Realizacja celu nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu obszarów, gdzie będą realizowane projekty inwestycyjne. Budowane systemy będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. W szczególności napowietrzne linie elektroenergetyczne zostaną zaprojektowane zgodnie z warunkami odpowiadającymi właściwym strefom obciążeń wiatrem oraz strefom obciążeń oblodzeniem.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 45. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.3 Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania poza TEN-E		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji gazów cieplarnianych w związku z realizacją celu. Niektóre z zaplanowanych inwestycji objęte są kodami rodzaju interwencji (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu wynoszącym 100%. Na etapie budowy dla części inwestycji mogą wystąpić krótkotrwałe emisje gazów cieplarnianych z maszyn roboczych i środków transportu, jednak nie będą to emisje istotne.

2.3 Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania poza TEN-E		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>		
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>Nie przewiduje się istotnego negatywnego wpływu rozwoju sieci energetycznych i systemów magazynowania na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Niewielkie oddziaływanie na zasoby wodne jest związane jedynie z etapem budowy. Przewiduje się, że oddziaływanie w związku z odwodnieniami wykopów będzie miało charakter wyłącznie krótkookresowy. Następstwem odwodnień wykopów mogą być chwilowe wahania poziomu wód podziemnych jedynie na obszarze inwestycji oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie. Powstałe fluktuacje poziomu lustra wód podziemnych nie będą znacząco odznaczać się na tle naturalnie występujących sezonowych wahań. Po zakończeniu prac budowlanych poziom wód gruntowych w miejscach wykopów powinien wyrównać się w ciągu kilku dni i prowadzone prace nie zachwieją w sposób istotny stosunków wodnych na terenie realizowanych inwestycji.</p>
<p>Przejsię na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	X	<p>Nie przewiduje się negatywnego wpływu rozwoju sieci energetycznych i systemów magazynowania na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Zakłada się, że materiały pozyskiwane w procesach demontażu sieci wycofywanych z eksploatacji będą w bardzo wysokim procencie poddane recyklingowi. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Operatorzy (firmy wykonawcze) będą ograniczać wytwarzanie odpadów podczas budowy uwzględniając najlepsze dostępne techniki oraz stosując wysokiej jakości recykling, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.</p>
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z rozwojem sieci energetycznych i systemów magazynowania. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu, jednak nie będą to emisje istotne. Emisje będą ograniczone przede wszystkim do obszaru prowadzonych prac budowlanych. Mogą one również wystąpić w sąsiedztwie tras przejazdowych transportu samochodowego. Będą to jednak emisje o niewielkiej intensywności, wpisujące się w bieżące wykorzystanie ciągów komunikacyjnych.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>W fazie budowy sieci energetycznych i systemów magazynowania mogą wystąpić oddziaływania na lokalne ekosystemy w związku z koniecznością wycinki drzew.</p> <p>Wśród działań zapobiegawczych i minimalizujących oddziaływania w zakresie fauny i flory można wymienić następujące przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wszelkie prace przygotowawcze polegające na wycince drzew i krzewów powinny być prowadzone poza sezonem lęgowym, tj. od 1 października do 1 marca; – w okresie lęgowym ptaków należy lokalizować zaplecza budowlane w oddaleniu od większych zadrzewień i zakrzewień;

2.3 Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania poza TEN-E		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<ul style="list-style-type: none"> – na etapie prac budowlanych zaleca się tak zaplanować rozkład dróg dojazdowych, aby zminimalizować ewentualną, dodatkową wycinkę drzew i krzewów; – ubytek w drzewostanie powstały w wyniku wycinki tymczasowej pod place montażowe należy po zakończeniu prac odtworzyć poprzez nasadzenie rodzimych gatunków drzew i krzewów; – w celu ochrony ssaków i herpetofauny wszystkie wykopy powinny zostać ogrodzone na czas dłuższych przerw w pracy (np. na okres nocy), co ograniczy ryzyko wpadania małych zwierząt do wykopów; – należy przestrzegać zakazu zasypywania oczek wodnych w obszarze inwestycji oraz w jej sąsiedztwie; – w obrębie stwierdzonych siedlisk przyrodniczych oraz miejsc występowania chronionych gatunków flory, należy stosować zakaz sytuowania baz maszynowo-sprzętowych; – należy we wszystkich uzasadnionych przypadkach stosować nadzór przyrodniczy. <p>W uzasadnionych przypadkach lokalizacja inwestycji będzie oceniana w procedurze mającej oparcie w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późn. zm.). Procedura ta zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej.</p>

3.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.3

3.2.1. Ocena 2.3.1 Budowa i modernizacja inteligentnej sieci elektroenergetycznej na wszystkich poziomach napięć

Tabela 46. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.3.1

2.3.1 Budowa i modernizacja inteligentnej sieci elektroenergetycznej na wszystkich poziomach napięć			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 053 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Budowa linii przesyłowych nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu obszarów zajętych pod te inwestycje. Budowane linie będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe. W szczególności linie napowietrzne zostaną zaprojektowane w sposób zapewniający ich prawidłową pracę w warunkach odpowiadających właściwym strefom obciążeń wiatrem (W -

2.3.1 Budowa i modernizacja inteligentnej sieci elektroenergetycznej na wszystkich poziomach napięć			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			strefa określająca przewidywaną wielkość i siłę wiatru) oraz strefom obciążeń oblodzeniem (S - strefa określająca charakterystyczne obciążenie oblodzeniem – osad szronowy bądź lodowy gromadzący się na obwodzie przewodu elektroenergetycznego). Odpowiednie wymagania techniczne zawarte są w normach serii PN-EN 50341. Prawdopodobieństwo wystąpienia katastrofy naturalnej mogącej mieć wpływ na linie przesyłowe zgodnie z kryteriami RCB może być określone jako rzadkie (raz na sto lat).
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu rozwoju elektroenergetycznych sieci przesyłowych na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Zakłada się, że materiały pozyskiwane w procesach demontażu sieci wycyfrowanych z eksploatacji będą w bardzo wysokim procencie poddane recyklingowi. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Operatorzy (firmy wykonawcze) będą ograniczać wytwarzanie odpadów podczas budowy uwzględniając najlepsze dostępne techniki oraz stosując wysokiej jakości recykling, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
Zapobieganie zanieczyszczeniu powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 47. Ocena merytoryczna obszaru 2.3.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.3.1 Budowa i modernizacja inteligentnej sieci elektroenergetycznej na wszystkich poziomach napięć		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:	X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu rozwoju elektroenergetycznych sieci przesyłowych na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Niewielkie oddziaływanie na zasoby wodne jest związane jedynie z etapem budowy (głównie roboty ziemne towarzyszące

2.3.1 Budowa i modernizacja inteligentnej sieci elektroenergetycznej na wszystkich poziomach napięć		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		posadowieniu fundamentów słupów). Przewiduje się, że oddziaływanie w związku z odwodnieniami wykopów będzie miało charakter wyłącznie krótkookresowy/chwilowy. Następstwem odwodnień wykopów mogą być chwilowe wahania poziomu wód podziemnych jedynie na obszarze inwestycji oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie (kilku metrów). Powstałe fluktuacje poziomu lustra wód podziemnych, nie będą znacząco odznaczać się na tle naturalnie występujących sezonowych wahań. Po zakończeniu prac budowlanych poziom wód gruntowych w miejscach wykopów powinny wyrównać się w ciągu kilku dni. W związku z powyższym prace związane z planowanymi robotami fundamentowymi nie zachwieją w sposób istotny stosunków wodnych na terenie realizowanej inwestycji. Ryzyko zanieczyszczenia wód związane jest z użytkowaniem na placu budowy maszyn - należy zwrócić uwagę, że do zanieczyszczenia może dojść jedynie w sytuacjach awaryjnych.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z budową i eksploatacją energetycznych sieci przesyłowych. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu, jednak nie będą to emisje istotne. Emisje będą ograniczone przede wszystkim do obszaru prowadzonych prac budowlanych. Mogą one również wystąpić w sąsiedztwie tras przejazdowych transportu samochodowego. Będą to jednak emisje o niewielkiej intensywności, wpisujące się w bieżące wykorzystanie ciągów komunikacyjnych. Nieznaczna emisja substancji do powietrza będzie związana również z zabezpieczeniem antykorozyjnym słupów. Nie przewiduje się wystąpienia jakichkolwiek emisji do wody i gleby, poza sytuacjami awaryjnymi.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Elektroenergetyczne linie przesyłowe w fazie budowy i demontażu mogą wpływać na stan ekosystemów ze względu na potencjalne generowanie emisji i odpadów. W pozwoleniach środowiskowych odnoszących się do tych inwestycji należy wprowadzić wymagania minimalizujące tego rodzaju wpływy. Minimalizacja stopnia szkodliwości w tym obszarze jest technicznie wykonalna. Linie przesyłowe mogą stanowić zagrożenie dla ptaków. Zakłada się, że procedura ocen oddziaływania na środowisko zastosowana do każdego indywidualnego projektu linii przesyłowych pozwoli na zaprojektowanie odpowiedniej lokalizacji inwestycji i zastosowanie takich rozwiązań technicznych, które zminimalizują

2.3.1 Budowa i modernizacja inteligentnej sieci elektroenergetycznej na wszystkich poziomach napięć		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>ryzyko szkodliwości dla stanu zachowania siedlisk i gatunków ptaków.</p> <p>W celu zapobiegania oraz minimalizowania oddziaływań istnieje konieczność wprowadzenia rozwiązań o charakterze działań kompensacyjnych, w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. Należy również wskazać warianty lokalizacyjne optymalne z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności.</p> <p>Istotne jest również uwzględnienie innych działań zapobiegawczych i minimalizujących oddziaływanie w zakresie fauny i flory. Przykłady obejmują następujące zalecenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wszelkie prace przygotowawcze polegające na wycince drzew i krzewów powinny być prowadzone poza sezonem lęgowym, tj. od 1 października do 1 marca; – w okresie lęgowym ptaków należy lokalizować zaplecza budowlane w oddaleniu od większych zadrzewień i zakrzewień; – w miejscach przechodzenia linii nad dolinami rzecznyymi, a także w pobliżu siedlisk żurawia i bociana białego, należy zastosować markery poprawiające widoczność przewodów; – na etapie prac budowlanych linii zaleca się tak zaplanować rozkład dróg dojazdowych, aby zminimalizować ewentualną, dodatkową wycinkę drzew i krzewów; – ubytek w drzewostanie powstały w wyniku wycinki tymczasowej pod place montażowe należy po zakończeniu prac odtworzyć poprzez nasadzenie rodzimych gatunków drzew i krzewów; – w celu ochrony ssaków i herpetofauny wszystkie wykopy pod fundamenty słupów powinny zostać ogrodzone na czas dłuższych przerw w pracy (np. na okres nocy), co ograniczy ryzyko wpadania małych zwierząt do wykopów; – należy przestrzegać zakazu zasypywania oczek wodnych w obszarze inwestycji oraz w jej sąsiedztwie; – w obrębie stwierdzonych siedlisk przyrodniczych oraz miejsc występowania chronionych gatunków flory, należy stosować zakaz sytuowania baz maszynowo – sprzętowych; – należy we wszystkich uzasadnionych przypadkach stosować nadzór przyrodniczy. <p>W uzasadnionych przypadkach lokalizacja inwestycji będzie oceniana w procedurze mającej oparcie w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późn. zm.). Procedura ta zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej.</p>

3.2.2. Ocena 2.3.2 Budowa lub rozbudowa magazynów energii elektrycznej

Tabela 48. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.3.2

2.3.2 Budowa lub rozbudowa magazynów energii elektrycznej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie objęte jest kodem rodzaju interwencji 053 (w załączniku I do rozporządzenia CPR) ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%. W przypadku modernizacji istniejących elektrowni szczytowo-pompowych współczynnik gęstości mocy będzie wynosił powyżej 5 W/m ² . Wraz ze wzrostem krajowej produkcji energii elektrycznej pochodzącej z OZE będzie wzrastał udział energii odnawialnej w bilansie energii magazynowanej przez elektrownie szczytowo-pompowe.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje w magazyny energii generalnie nie będą miały negatywnego wpływu na adaptację obszarów zajętych pod te inwestycje do zmian klimatu. Same magazyny energii są stosunkowo odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Inwestycje w magazyny energii nie będą miały negatywnego wpływu na ochronę zasobów wodnych. W przypadku magazynów bateryjnych nie przewiduje się wystąpienia jakiegokolwiek oddziaływania na zasoby wodne. W przypadku modernizacji istniejących elektrowni szczytowo-pompowych inwestycje nie spowodują istotnych zmian w zakresie wykorzystania i ochrony zasobów wodnych. Modernizacja elektrowni nie wpłynie na zmianę reżimu pracy określonego w pozwoleniach wodno-prawnych wydanych zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną. Odnośnie możliwego zanieczyszczenia wód w czasie prac budowlanych należy wskazać, aby podjęto odpowiednie środki zabezpieczające.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Inwestycje w magazyny energii nie będą miały znaczącego wpływu na emisję zanieczyszczeń. W przypadku magazynów bateryjnych nie przewiduje się wystąpienia jakiegokolwiek oddziaływania o charakterze emisji zanieczyszczeń. W przypadku elektrowni szczytowo-pompowej inwestycja może spowodować uwolnienie nieznacznych ilości zanieczyszczeń z maszyn roboczych i pojazdów zaangażowanych w prace modernizacyjne. Zaleca się podjęcie odpowiednich działań, aby niebezpieczeństwo uwolnień zanieczyszczeń maksymalnie zredukować.

2.3.2 Budowa lub rozbudowa magazynów energii elektrycznej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Inwestycje w magazyny energii nie będą miały negatywnego wpływu na ochronę bioróżnorodności i ekosystemów. W przypadku magazynów bateryjnych nie przewiduje się wystąpienia jakiegokolwiek oddziaływania. W przypadku modernizacji istniejących elektrowni szczytowo-pompowych inwestycje obejmują jedynie prace modernizacyjne i nie spowodują zmian w zakresie lokalnego oddziaływania obiektu na siedliska i gatunki objęte ochroną, bowiem reżim pracy elektrowni nie ulegnie zmianie i będzie zgodny z uzyskanym pozwoleniem wodnoprawnym.

Tabela 49. Ocena merytoryczna obszaru 2.3.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.3.2 Budowa lub rozbudowa magazynów energii elektrycznej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	W przypadku magazynów energii opartych na technologii bateryjnej, ich rozpowszechnienie może doprowadzić w dłuższej perspektywie czasowej do zwiększenia krajowego strumienia wytwarzanych odpadów bateryjnych i elektrycznych. Przyrost ten nie będzie znaczący pod warunkiem zorganizowania odpowiedniego systemu zarządzania zużyтыми magazynami energii. Z kolei modernizacja elektrowni szczytowo-pompowych będzie wiązała się z jednorazowym wytworzeniem odpadów pochodzących z demontażu urządzeń i konstrukcji. Nie będą to ilości znaczące. Zakłada się, że duża część materiałów zostanie poddana recyklingowi. W zakresie wymiany urządzeń technologicznych, większość urządzeń wykonana jest ze stali, która będzie podlegała łatwemu wykorzystaniu, a urządzenia elektroniczne będą podlegały odpowiedniemu recyklingowi. Generalnie działanie nie doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie korzystania z zasobów, nie spowoduje również szkód w środowisku w kontekście GOZ.

2.3.2 Budowa lub rozbudowa magazynów energii elektrycznej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

3.2.3. Ocena 2.3.3 Budowa, rozbudowa i modernizacja inteligentnych sieci gazowych na wszystkich rodzajach ciśnień

Tabela 50. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.3.3

2.3.3 Budowa, rozbudowa i modernizacja inteligentnych sieci gazowych na wszystkich rodzajach ciśnień			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Budowa sieci gazowych nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu obszarów zajętych pod te inwestycje. Budowane sieci będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu rozwoju sieci gazowych na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Zakłada się, że materiały pozyskiwane w procesach demontażu elementów sieci wycofywanych z eksploatacji będą w bardzo wysokim procencie poddane recyklingowi. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Operatorzy (firmy wykonawcze) będą ograniczać wytwarzanie odpadów podczas budowy uwzględniając najlepsze dostępne techniki oraz stosując wysokiej jakości recykling, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 51. Ocena merytoryczna obszaru 2.3.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.3.3 Budowa, rozbudowa i modernizacja inteligentnych sieci gazowych na wszystkich rodzajach ciśnień		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</p>	X	<p>Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji gazów cieplarnianych w związku z budową i eksploatacją sieci gazowych. Na etapie budowy mogą wystąpić krótkotrwałe emisje gazów cieplarnianych z maszyn roboczych i środków transportu, jednak nie będą to emisje istotne.</p> <p>Eksploatacja sieci gazowych w warunkach polskich w wielu przypadkach oznacza zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, ponieważ dostarczany poprzez te sieci gaz zastępuje wysokoemisyjne paliwa węglowe.</p> <p>W ujęciu systemowym można stwierdzić, że budowa, rozbudowa i modernizacja sieci gazowych nie doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych.</p>
<p>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>		
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>Nie przewiduje się istotnego negatywnego wpływu rozwoju sieci gazowych na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.</p> <p>Niewielkie oddziaływanie na zasoby wodne jest związane jedynie z etapem budowy (głównie roboty ziemne). Przewiduje się, że oddziaływanie w związku z odwodnieniami wykopów będzie miało charakter wyłącznie krótkookresowy/chwilowy.</p> <p>Następstwem odwodnień wykopów mogą być chwilowe wahania poziomu wód podziemnych jedynie na obszarze inwestycji oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie (kilku metrów). Powstałe fluktuacje poziomu lustra wód podziemnych nie będą znacząco odznaczać się na tle naturalnie występujących sezonowych wahań. Po zakończeniu prac budowlanych poziom wód gruntowych w miejscach wykopów powinien wyrównać się w ciągu kilku dni i prowadzone prace nie zachwieją w sposób istotny stosunków wodnych na terenie realizowanych inwestycji.</p>
<p>Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i)prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z budową i eksploatacją sieci gazowych. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu, jednak nie będą to emisje istotne.</p>

2.3.3 Budowa, rozbudowa i modernizacja inteligentnych sieci gazowych na wszystkich rodzajach ciśnień		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		Emisje będą ograniczone przede wszystkim do obszaru prowadzonych prac budowlanych. Mogą one również wystąpić w sąsiedztwie tras przejazdowych transportu samochodowego. Będą to jednak emisje o niewielkiej intensywności, wpisujące się w bieżące wykorzystanie ciągów komunikacyjnych. Nie przewiduje się wystąpienia emisji do wody i gleby.
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Budowa sieci gazowych nie wpływa istotnie na środowisko przyrodnicze pod warunkiem zastosowania odpowiednich działań minimalizujących oddziaływanie oraz działań kompensacyjnych, w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody.</p> <p>Wśród działań zapobiegawczych i minimalizujących oddziaływania w zakresie fauny i flory można wymienić następujące przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wszelkie prace przygotowawcze polegające na wycince drzew i krzewów powinny być prowadzone poza sezonem lęgowym, tj. od 1 października do 1 marca; – w okresie lęgowym ptaków należy lokalizować zaplecza budowlane w oddaleniu od większych zadrzewień i zakrzewień; – na etapie prac budowlanych zaleca się tak zaplanować rozkład dróg dojazdowych, aby zminimalizować ewentualną, dodatkową wycinkę drzew i krzewów; – ubytek w drzewostanie powstały w wyniku wycinki tymczasowej pod place montażowe należy po zakończeniu prac odtworzyć poprzez nasadzenie rodzimych gatunków drzew i krzewów; – w celu ochrony ssaków i herpetofauny wszystkie wykopy powinny zostać ogrodzone na czas dłuższych przerw w pracy (np. na okres nocy), co ograniczy ryzyko wpadania małych zwierząt do wykopów; – należy przestrzegać zakazu zasypywania oczek wodnych w obszarze inwestycji oraz w jej sąsiedztwie; – w obrębie stwierdzonych siedlisk przyrodniczych oraz miejsc występowania chronionych gatunków flory, należy stosować zakaz sytuowania baz maszynowo-sprzętowych; – należy we wszystkich uzasadnionych przypadkach stosować nadzór przyrodniczy. <p>W uzasadnionych przypadkach lokalizacja inwestycji będzie oceniana w procedurze mającej oparcie w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późn. zm.). Procedura ta zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej.</p>

3.2.4. Ocena 2.3.4 Budowa i rozbudowa magazynów gazu

Tabela 52. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.3.4

2.3.4 Budowa i rozbudowa magazynów gazu			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Budowa i rozbudowa magazynów gazu nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu obszarów, na których inwestycje te będą zlokalizowane. Budowane magazyny i związana z nimi infrastruktura będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu budowy i rozbudowy magazynów gazu na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Operatorzy (firmy wykonawcze) będą ograniczać wytwarzanie odpadów podczas budowy uwzględniając najlepsze dostępne techniki oraz stosując wysokiej jakości recykling, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 53. Ocena merytoryczna obszaru 2.3.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.3.4 Budowa i rozbudowa magazynów gazu		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji gazów cieplarnianych w związku z budową i rozbudową magazynów gazu. Na etapie budowy mogą wystąpić krótkotrwałe emisje gazów cieplarnianych z maszyn roboczych i środków transportu, jednak nie będą to emisje istotne. Dodatkowa pojemność magazynowa gazu w warunkach polskich może przyczynić się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, w sytuacji, gdy magazynowany gaz zastępuje wysokoemisyjne paliwa węglowe. W ujęciu systemowym można stwierdzić, że budowa i rozbudowa magazynów gazu nie doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych.

2.3.4 Budowa i rozbudowa magazynów gazu		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>		
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>Dla podziemnych magazynów gazu (PMG) w cyklach pracy magazynu obejmujących odbiór gazu, przewiduje się wydobywanie wraz z gazem wody złożowej, która będzie oddzielana w trakcie procesów technologicznych osuszania gazu, w separatorach. Woda złożowa może być zatłaczana powrotnie poprzez otwory tłoczne zlokalizowane poza obszarem zamknięcia struktury, tak aby zminimalizować oddziaływanie zatłaczanej wody na strefę magazynową. Dla każdego budowanego podziemnego magazynu gazu problematyka zatłaczania wód złożowych będzie ujęta w odrębnej dokumentacji hydrogeologicznej.</p> <p>W związku z bezziornikowym magazynowaniem gazu w PMG nie przewiduje się wystąpienia istotnych zmian warunków hydrogeologicznych, w szczególności zmian, które mogłyby wpłynąć na stan środowiska wodnego.</p> <p>Występuje jedynie potencjalna możliwość lokalnego zanieczyszczenia wód gruntowych w przypadku zaistnienia niekontrolowanego wycieku wody złożowej (solanki). Prawdopodobieństwo zaistnienia awarii i wycieku solanki należy ocenić jako bardzo małe. Nawet w przypadku zaistnienia wycieku, jego natężenie będzie niewielkie i nie wywoła istotnych zmian w środowisku.</p>
<p>Przejęcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub nieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>W fazie budowy magazynów gazu może wystąpić krótkotrwała emisja spalin z silników sprzętu budowlano-montażowego oraz środków transportu. Emisja ta nie będzie znacząca i nie spowoduje trwałego pogorszenia stanu jakości powietrza atmosferycznego.</p> <p>W fazie eksploatacji magazynów typu PMG przewiduje się emisję zanieczyszczeń powietrza z silników napędzających sprężarki gazu, a także z emitorów kotłowni technologicznej oraz z procesów przeładunku cieczy technologicznych do zbiorników (np. trójetyloglikol, metanol). Może też wystąpić emisja awaryjna ze spalania gazu w pochodniach.</p> <p>Nie przewiduje się, aby wyżej wymienione procesy spowodowały istotne zwiększenie poziomu emisji zanieczyszczeń.</p> <p>Wpływ tych emisji na stanu jakości powietrza atmosferycznego będzie dla każdego obiektu analizowany w specjalistycznej</p>

2.3.4 Budowa i rozbudowa magazynów gazu		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		dokumentacji sporządzanej w związku z wydawaniem pozwoleń środowiskowych.
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>W fazie budowy magazynów gazu może wystąpić oddziaływanie na lokalne ekosystemy w związku z koniecznością wycinki drzew. Wśród działań zapobiegawczych i minimalizujących oddziaływania w zakresie fauny i flory można wymienić następujące przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wszelkie prace przygotowawcze polegające na wycince drzew i krzewów powinny być prowadzone poza sezonem lęgowym, tj. od 1 października do 1 marca; – w okresie lęgowym ptaków należy lokalizować zaplecza budowlane w oddaleniu od większych zadrzewień i zakrzewień; – na etapie prac budowlanych zaleca się tak zaplanować rozkład dróg dojazdowych, aby zminimalizować ewentualną, dodatkową wycinkę drzew i krzewów; – ubytek w drzewostanie powstały w wyniku wycinki tymczasowej pod place montażowe należy po zakończeniu prac odtworzyć poprzez nasadzenie rodzimych gatunków drzew i krzewów; – w celu ochrony ssaków i herpetofauny wszystkie wykopy powinny zostać ogrodzone na czas dłuższych przerw w pracy (np. na okres nocy), co ograniczy ryzyko wpadania małych zwierząt do wykopów; – należy przestrzegać zakazu zasypywania oczek wodnych w obszarze inwestycji oraz w jej sąsiedztwie; – w obrębie stwierdzonych siedlisk przyrodniczych oraz miejsc występowania chronionych gatunków flory, należy stosować zakaz sytuowania baz maszynowo-sprzętowych; – należy we wszystkich uzasadnionych przypadkach stosować nadzór przyrodniczy. <p>W uzasadnionych przypadkach lokalizacja inwestycji będzie oceniana w procedurze mającej oparcie w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późn. zm.). Procedura ta zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej.</p>

3.2.5. Ocena 2.3.5 Rozwój systemów dystrybucyjnych w oparciu o lokalne stacje LNG

Tabela 54. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.3.5

2.3.5 Rozwój systemów dystrybucyjnych w oparciu o lokalne stacje LNG			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		

2.3.5 Rozwój systemów dystrybucyjnych w oparciu o lokalne stacje LNG			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Adaptacja do zmian klimatu		X	Budowa lokalnych sieci dystrybucji LNG nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu obszarów zajętych pod te inwestycje. Budowane stacje regazyfikacji i związana z nimi infrastruktura będą zaprojektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się negatywnego wpływu budowy lokalnych sieci dystrybucji LNG na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Zakłada się, że materiały pozyskiwane w procesach demontażu elementów sieci wycofywanych z eksploatacji będą w bardzo wysokim procencie poddane recyklingowi. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Operatorzy (firmy wykonawcze) będą ograniczać wytwarzanie odpadów podczas budowy uwzględniając najlepsze dostępne techniki oraz stosując wysokiej jakości recykling, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 55. Ocena merytoryczna obszaru 2.3.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.3.5 Rozwój systemów dystrybucyjnych w oparciu o lokalne stacje LNG		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji gazów cieplarnianych w związku z budową i eksploatacją lokalnych sieci dystrybucji LNG. Na etapie budowy mogą wystąpić krótkotrwałe emisje gazów cieplarnianych z maszyn roboczych i środków transportu, jednak nie będą to emisje istotne. Eksploatacja sieci gazowych (w tym również dystrybucji LNG) w warunkach polskich w wielu przypadkach oznacza zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, ponieważ dostarczany poprzez te sieci gaz zastępuje wysokoemisyjne paliwa węglowe. W ujęciu systemowym można stwierdzić, że budowa, rozbudowa i modernizacja sieci dystrybucji LNG nie doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego		

2.3.5 Rozwój systemów dystrybucyjnych w oparciu o lokalne stacje LNG		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>Nie przewiduje się istotnego negatywnego wpływu lokalnych sieci dystrybucji LNG na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.</p> <p>Niewielkie oddziaływanie na zasoby wodne jest związane jedynie z etapem budowy (głównie roboty ziemne). Przewiduje się, że oddziaływanie w związku z odwodnieniami wykopów będzie miało charakter wyłącznie krótkookresowy/chwilowy.</p> <p>Następstwem odwodnień wykopów mogą być chwilowe wahania poziomu wód podziemnych jedynie na obszarze inwestycji oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie (kilku metrów). Powstałe fluktuacje poziomu lustra wód podziemnych nie będą znacząco odznaczać się na tle naturalnie występujących sezonowych wahań. Po zakończeniu prac budowlanych poziom wód gruntowych w miejscach wykopów powinien wyrównać się w ciągu kilku dni i prowadzone prace nie zachwieją w sposób istotny stosunków wodnych na terenie realizowanych inwestycji.</p>
<p>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Nie przewiduje się istotnego zwiększenia emisji zanieczyszczeń w związku z budową i eksploatacją lokalnych sieci dystrybucji LNG. Na etapie budowy mogą wystąpić emisje zanieczyszczeń do powietrza z maszyn roboczych i środków transportu, jednak nie będą to emisje istotne. Emisje będą ograniczone przede wszystkim do obszaru prowadzonych prac budowlanych. Mogą one również wystąpić w sąsiedztwie tras przejazdowych transportu samochodowego. Będą to jednak emisje o niewielkiej intensywności, wpisujące się w bieżące wykorzystanie ciągów komunikacyjnych.</p> <p>Eksploatacja sieci gazowych (w tym również dystrybucji LNG) w warunkach polskich w wielu przypadkach oznacza zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza, ponieważ dostarczany poprzez te sieci gaz zastępuje wysokoemisyjne paliwa węglowe.</p> <p>W ujęciu systemowym można stwierdzić, że budowa, rozbudowa i modernizacja sieci dystrybucji LNG nie doprowadzi do znacznych emisji zanieczyszczeń powietrza.</p> <p>Nie przewiduje się wystąpienia emisji do wody i gleby.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p>	X	<p>Budowa lokalnych sieci dystrybucji LNG nie wpływa istotnie na środowisko przyrodnicze pod warunkiem zastosowania odpowiednich działań minimalizujących oddziaływanie oraz działań kompensacyjnych, w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody.</p> <p>Wśród działań zapobiegawczych i minimalizujących oddziaływanie</p>

2.3.5 Rozwój systemów dystrybucyjnych w oparciu o lokalne stacje LNG		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		<p>w zakresie fauny i flory można wymienić następujące przykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wszelkie prace przygotowawcze polegające na wycince drzew i krzewów powinny być prowadzone poza sezonem lęgowym, tj. od 1 października do 1 marca; – w okresie lęgowym ptaków należy lokalizować zaplecza budowlane w oddaleniu od większych zadrzewień i zakrzewień; – na etapie prac budowlanych zaleca się tak zaplanować rozkład dróg dojazdowych, aby zminimalizować ewentualną, dodatkową wycinkę drzew i krzewów; – ubytek w drzewostanie powstały w wyniku wycinki tymczasowej pod place montażowe należy po zakończeniu prac odtworzyć poprzez nasadzenie rodzimych gatunków drzew i krzewów; – w celu ochrony ssaków i herpetofauny wszystkie wykopy powinny zostać ogrodzone na czas dłuższych przerw w pracy (np. na okres nocy), co ograniczy ryzyko wpadania małych zwierząt do wykopów; – należy przestrzegać zakazu zasypywania oczek wodnych w obszarze inwestycji oraz w jej sąsiedztwie; – w obrębie stwierdzonych siedlisk przyrodniczych oraz miejsc występowania chronionych gatunków flory, należy stosować zakaz sytuowania baz maszynowo-sprzętowych; – należy we wszystkich uzasadnionych przypadkach stosować nadzór przyrodniczy. <p>W uzasadnionych przypadkach lokalizacja inwestycji będzie oceniana w procedurze mającej oparcie w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późn. zm.). Procedura ta zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej.</p>

4. Cel szczegółowy 2.4 Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

4.1. Ocena celu szczegółowego 2.4

Tabela 56. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.4

2.4 Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	<p>Wspierane będą inwestycje przyczyniające się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenia odporności na ekstremalne zjawiska pogodowe (ulewy oraz powódzie błyskawiczne), – spowolnienia odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej zagospodarowania oraz wykorzystania, w tym jej dystrybucji na okres suszy, – również z wykorzystaniem inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi. <p>Projekty ubiegające się o wsparcie będą musiały wykazać, że nie przyczynią się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej w przestrzeniach miast i obszarów funkcjonalnych oraz ograniczania zasklepienia gleby; – nieuzasadnionej wycinki drzew. Wycięcie będzie mogło zostać przeprowadzone tylko w przypadku niemożliwości zrealizowania inwestycji. Jednakże, w takim przypadku wycięcie będzie musiało zostać zrekompensowane nowymi nasadzeniami z co najmniej taką samą podażą tlenu jak przed wycięciem; <p>Nie przewiduje się, że inwestycje będą miały znaczny wpływ na emisję gazów cieplarnianych nawet na etapie przeprowadzania inwestycji.</p>
Adaptacja do zmian klimatu		X	<p>Środek służy zabezpieczeniu przed postępującymi zmianami klimatu oraz ograniczeniu skutków powodzi i suszy. Oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji wzmocniona zostanie ochrona przeciwpowodziowa terenów zurbanizowanych oraz ochrona ekosystemów zależnych od wody, jak również ochrona przed suszą i ekstremalnymi zjawiskami atmosferycznymi takimi jak nawalne deszcze. Stosownie do wymagań prawa krajowego (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) inwestycje, które mogą zostać objęte wsparciem wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE.</p>
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Środek nie doprowadzi do powstania istotnych przypadków braku efektywności w korzystaniu z zasobów ani nie przyczyni

2.4 Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			się do zwiększenia ilości wytwarzanych odpadów. Inwestycje objęte wsparciem powinny na etapie projektowym uwzględniać rozwiązania eliminujące możliwość braku efektywności w zakresie korzystania z zasobów naturalnych.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel środowiskowy o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 058, 059, 060, 079 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Realizacja inwestycji objętych wsparciem nie będzie powodować wytwarzania i wprowadzania do wody i gleby zanieczyszczeń. Emisja zanieczyszczeń do powietrza (spalin i pyłu) może krótkoterminowo występować w fazie realizacji tych inwestycji w związku z wykonywaniem prac budowlanych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Wspierane będą inwestycje przyczyniające się do: <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenia odporności na ekstremalne zjawiska pogodowe (ulewy oraz powodzie błyskawiczne), – spowolnienia odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej zagospodarowania oraz wykorzystania, w tym jej dystrybucji na okres suszy, – również z wykorzystaniem inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi, – monitorowanie i rozwijanie systemów prognozowania zjawisk na ciekach wodnych, – przywracanie naturalnych warunków wodnych na ciekach oraz w ekosystemach zależnych od wód, – budowa i modernizacja infrastruktury zarządzania wodą do spożycia. <p>Środek pośrednio powinien wpływać na poprawę stanu ekosystemów poprzez zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej w przestrzeniach miejskich oraz inwestycje miejskie oparte na przyrodzie a także na terenach naturalnych. Z tego względu może pozytywnie oddziaływać na zwiększenie bioróżnorodności zarówno w miastach jak i na terenach rolniczych, wokół cieków wodnych.</p> <p>Na obecnym etapie nie wskazano potencjalnych lokalizacji. Jednak zgodnie z wymaganiami prawa możliwość lokalizacji inwestycji na wybranej działce jest oceniana w procedurze mającej oparcie w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późn. zm.). Procedura ta zapewnia właściwy poziom ochrony terenów Natura 2000. W uzasadnionych przypadkach (inwestycje wskazane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) konieczne jest przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko.</p>

Tabela 57. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.4 Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	<p>Stosownie do wymagań prawa krajowego (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) inwestycje, które mogą zostać objęte wsparciem wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE. Przewiduje się, że ocena obejmować będzie wpływ na wody zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE.</p> <p>Oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji wdrożone zostaną rozwiązania, które wspomagać będą osiągnięcie dobrego stanu i/lub dobrego potencjału jednolitych części wód zgodnie z wymogami ramowej dyrektywy wodnej.</p> <p>W przypadku wskazania takiej konieczności w ocenie oddziaływania na środowisko konieczne jest zastosowanie odpowiednich środków:</p> <ul style="list-style-type: none"> – łagodzących niekorzystny wpływ na zasoby wodne, jak również na chronione siedliska i gatunki bezpośrednio zależne od wody, – kompensacyjnych w celu zapewnienia, aby inwestycja nie prowadziła do zwiększenia rozdrobnienia jednolitej części wód w tym samym obszarze dorzecza. <p>W przypadkach stwierdzenia, że inwestycja grozi pogorszeniem stanu lub zagraża osiągnięciu dobrego stanu lub potencjału określonej jednolitej części wód, w której ma być zlokalizowana, takie pogorszenie nie powinno być znaczące i jest uzasadnione szczegółową oceną kosztów i korzyści wykazującą oba poniższe elementy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – występowanie nadrzędnego interesu publicznego oraz fakt, że korzyści, które ma przynieść planowana inwestycja, przewyższają koszty dla środowiska społeczeństwa związane z pogorszeniem stanu wód; – fakt, że nadrzędnego interesu publicznego lub spodziewanych korzyści związanych z inwestycją nie można – ze względu na wykonalność techniczną lub nieproporcjonalne koszty – osiągnąć za pomocą metod alternatywnych, które doprowadziłyby do lepszych rezultatów dla środowiska (np. wykorzystanie technologii nie zakłócających ciągłości rzek). <p>W przypadku inwestycji zakłócających ciągłość rzek konieczne jest wdrożenie wszystkich technicznie wykonalnych i istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska środków łagodzących niekorzystny wpływ na zasoby wodne, jak również na chronione siedliska i gatunki bezpośrednio zależne od wody. Zakres stosowanych środków (w zależności od ekosystemów wdanej lokalizacji) obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – środki zapewniające migrację ryb w górę i w dół rzeki, – środki zapewniające minimalny przepływ hydrobiologiczny

2.4 Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>i przepływ osadów, – środki mające na celu ochronę lub poprawę stanu siedlisk. W przypadku wskazania takiej konieczności w ocenie oddziaływania na środowisko konieczne jest zastosowanie odpowiednich środków kompensacyjnych w celu zapewnienia, aby inwestycja nie prowadziła do zwiększenia rozdrobnienia jednolitej części wód w tym samym obszarze dorzecza</p>
<p>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>		
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>		

4.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.4

4.2.1. Ocena 2.4.1 Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, w szczególności w zakresie zapobiegania podtopieniom i zalaniom oraz ograniczenia szkód z tym związanych

Tabela 58. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.1

2.4.1 Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, w szczególności w zakresie zapobiegania podtopieniom i zalaniom oraz ograniczenia szkód z tym związanych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	<p>Środek (jest monitorowany jako wspierający cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 058 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu.</p> <p>Wspierane będą inwestycje przyczyniające się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenia odporności na ekstremalne zjawiska pogodowe (ulewy oraz powodzie błyskawiczne), – spowolnienia odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej zagospodarowania oraz wykorzystania, w tym jej dystrybucji na okres suszy, – również z wykorzystaniem inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi <p>Dodatkowo w ramach działania uwzględniono również opracowania planów adaptacji do zmian klimatu, które mają wskazywać kierunki działań zmierzających do poprawy zabezpieczenia miast i obszarów zabudowy na zmieniające się warunki klimatyczne.</p> <p>Działania będą pozytywnie wpływać na adaptację do zmian klimatu poprzez zastosowanie rozwiązań przyczyniających się ograniczenia skutków ryzyk klimatycznych jak np.: susze, powodzie, podtopienia spowodowane ulewnymi deszczami.</p>
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 59. Ocena merytoryczna obszaru 2.4.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.4.1 Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, w szczególności w zakresie zapobiegania podtopieniom i zalaniom oraz ograniczenia szkód z tym związanych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</p>	X	<p>Środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 058 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu.</p> <p>Wspierane będą inwestycje przyczyniające się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenia odporności na ekstremalne zjawiska pogodowe (ulewy oraz powodzie błyskawiczne), – spowolnienia odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej zagospodarowania oraz wykorzystania, w tym jej dystrybucji na okres suszy, – również z wykorzystaniem inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi. <p>Dodatkowo w ramach działania uwzględniono również opracowania planów adaptacji do zmian klimatu, które mają wskazywać kierunki działań zmierzających do poprawy zabezpieczenia miast i obszarów zabudowy na zmieniające się warunki klimatyczne.</p> <p>Projekty ubiegające się o wsparcie będą musiały wykazać, że nie przyczynią się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej w przestrzeniach miast i obszarów funkcjonalnych oraz ograniczania zasklepienia gleby; – nieuzasadnionej wycinki drzew. Wycięcie będzie mogło zostać przeprowadzone tylko w przypadku niemożliwości zrealizowania inwestycji. Jednakże, w takim przypadku wycięcie będzie musiało zostać zrekompensowane nowymi nasadzeniami z co najmniej taką samą podażą tlenu jak przed wycięciem; <p>Nie przewiduje się wyburzania obiektów w ramach inwestycji objętych wsparciem.</p> <p>Nie przewiduje się, że inwestycje będą miały znaczny wpływ na emisję gazów cieplarnianych nawet na etapie przeprowadzania inwestycji.</p>
<p>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>		
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>Środek nie będzie zagrażał jakości zasobów wodnych i morskich. Część z inwestycji związana jest ze zrównoważonymi systemami gospodarowania wodami opadowymi, co przyczyniać się będzie do poprawy stanu i potencjału jednolitych części wód.</p> <p>Opracowanie dokumentów planów adaptacji do zmian klimatu również nie będzie wpływało na zasoby wodne i morskie.</p> <p>W przypadku objęcia wsparciem projektów wymagających prowadzenia prac budowlanych, wymagane będzie zastosowanie środków prowadzących do uniknięcia wpływu placu budowy na jakość wody oraz unikania stresu wodnego, zgodnie z właściwym planem ochronnym dla wód. W uzasadnionych przypadkach (wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) inwestycje będą wymagały raportu oddziaływania na środowisko, gdzie kwestie te są szczegółowo rozpatrywane.</p>

2.4.1 Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, w szczególności w zakresie zapobiegania podtopieniom i zalaniom oraz ograniczenia szkód z tym związanych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Przejsie na gospodarke o obiegu zamknietym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadow i ich recykling: Czy oczekuje sie, ze srodek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego wzrostenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadow, z wyjatkiem spalania odpadow niebezpiecznych nienadajacych sie do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do powaznej nieefektywnosci w zakresie bezposredniego lub posredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu zycia, ktora nie zostanie ograniczona do minimum za pomoca odpowiednich srodkow lub</p> <p>(iii) spowoduje powazne i dlugoterminowe szkody dla srodowiska w kontekscie gospodarki o obiegu zamknietym?</p>	X	<p>Zaklada sie, ze dzialania podejmowane w ramach srodka beda zasobooszczedne oraz beda uwzgledniac zasady gospodarki o obiegu zamknietym.</p> <p>Wymog uwzglednienia GOZ w projektach budowlanych i stosowanych technologiach budowlanych. W szczegolnosci dotyczy to projektowania tak, aby inwestycje byly zasobooszczedne i demontowalne, aby umozliwic ponowne uzycie i recykling (w odniesieniu do ISO 20887 lub innych norm dotyczacych oceny mozliwosci demontaazu lub adaptacji budynkow).</p> <p>Przewiduje sie stosowanie srodkow sluzacych gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchia postepowania z odpadami. Podejmowane beda starania na rzecz maksymalizacji wskaznika (wagowo) odpadow budowlanych i rozbiorkowych innych niz niebezpieczne (z wyjatkiem naturalnie wystepujacych materialow, o ktorych mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadow ustanowionym decyzja 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, mozliwych do ponownego uzycia, recyklingu i innego odzysku materialow, uwzgledniajac lokalne mozliwosci w tym zakresie jak rowniez rodzaj i charakter danego projektu.</p>
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje sie, ze srodek doprowadzi do istotnego wzrostenia poziomu emisji zanieczyszczen do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Srodek (zdecydowana wiekszosc inwestycji objetych wsparciem) jest monitorowany jako wspierajacy cele srodowiskowe o wspolczynniku 100% (kwalifikuje sie do objecia go obszarem interwencji 058 w zalaczniku do rozporzadzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje sie go za zgodny z zasada „nie czyn powaznych szkod” w odniesieniu do celu. W ramach inwestycji przewidziano dzialania prowadzace do ograniczenia emisji zanieczyszczen.</p> <p>W celu zapewnienia zgodnosci z zasada DNSH stosowane moga byc tylko takie materialy budowlane (moga miec kontakt z uzytkownikami), ktore emituja mniej niz 0,06 mg formaldehydu na m³ materialu lub skladnika i mniej niz 0,001 mg kategorii 1A i 1B rakotworczych lotnych zwiazkow organicznych na m³ materialu lub skladnika, podczas badania zgodnie z CEN/TS 16516 i ISO 16000-3 lub innymi porownywalnymi znormalizowanymi warunkami badan i metodami oznaczania.</p> <p>W przypadku, gdy nowa inwestycja objeta wsparciem planowana bedzie na potencjalnie zanieczyszczonym terenie (np. teren przemyslowy), wymagane bedzie przeprowadzenie badan terenu pod katem potencjalnych zanieczyszczen, np. przy uzyciu normy ISO 18400.</p> <p>Dla projektow ubiegajacych sie o wsparcie postawione beda wymagania dotyczace sposobu prowadzenia inwestycji poprzez zastosowania odpowiednich srodkow w celu zmniejszenia emisji hafasu, pylu i zanieczyszczen podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioroznorodnosci i ekosystemow: Czy przewiduje sie, ze srodek:</p> <p>(i) bedzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odpornosci ekosystemow lub</p> <p>(ii) bedzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunkow, w tym siedlisk i gatunkow objetych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>W ramach dzialania opracowane zostana plany adaptacji do zmian klimatu, ktore to dzialanie nie bedzie wplywalo na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Natomiast działania realizowane w oparciu o plany adaptacji do zmian klimatu mogą oddziaływać.</p> <p>Wspierane będą inwestycje przyczyniające się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrostenia odpornosci na ekstremalne zjawiska pogodowe (ulewy oraz powodzie blyskawiczne), – spowolnienia odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej zagospodarowania oraz wykorzystania, w tym jej dystrybucji na okres suszy,

2.4.1 Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu, w szczególności w zakresie zapobiegania podtopieniom i zalaniom oraz ograniczenia szkód z tym związanych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>– również z wykorzystaniem inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi.</p> <p>Środek pośrednio powinien wpływać na poprawę stanu ekosystemów poprzez zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej w przestrzeniach miejskich oraz inwestycje miejskie oparte na przyrodzie. Z tego względu może pozytywnie oddziaływać na zwiększenie bioróżnorodności w miastach.</p> <p>Nie przewiduje się realizacji inwestycji na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych).</p> <p>Na obecnym etapie nie wskazano potencjalnych lokalizacji. Jednak zgodnie z wymaganiami prawa możliwość lokalizacji inwestycji na wybranej działce jest oceniana w procedurze mającej oparcie w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247 z późn. zm.). Procedura ta zapewnia właściwy poziom ochrony terenów Natura 2000. W uzasadnionych przypadkach (inwestycje wskazane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) konieczne jest przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko.</p>

4.2.2. Ocena 2.4.2 Rozwój powierzchni zielonych w miastach

Tabela 60. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.2

2.4.2 Rozwój powierzchni zielonych w miastach			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	<p>Środek (jest monitorowany jako wspierający cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 40% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 079 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celu zwiększając przygotowanie miast do następujących zmian klimatu.</p> <p>FENIKS definiuje działanie związane z rozwojem powierzchni terenów pokrytych zielenią w miastach. Zielen w połączeniu z rozwiązaniami dotyczącymi gospodarki wodami opadowymi jak niebieskainfrastruktura stanowi ochronę przed powodzią, zwiększa retencję wody deszczowej i roztopowej, wpływa na utrzymanie odpowiednich poziomów wód gruntowych oraz łagodzenie przebiegu ekstremalnych zjawisk pogodowych i ich skutków, przyczynia się do oczyszczania wód (biofiltracja), jak również poprawia jakość powietrza, co przekłada się na poprawę stanu zdrowia ludności.</p>

2.4.2 Rozwój powierzchni zielonych w miastach			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			<p>Ma to szczególne znaczenie w związku z postępującym procesem silnej presji zabudowywania miast, kosztem istniejących tam obszarów biologicznie czynnych, a także „rozlewania” się miast, który często pomija aspekt środowiskowy.</p> <p>Zatem przewiduje się pozytywny wpływ na przyszły klimat, poprzez dostosowanie powierzchni miast do zmieniających się warunków klimatycznych i ograniczanie skutków ryzyk klimatycznych jak np.: fale upałów, susze, miejskie wyspy ciepła. Działania podejmowane w ramach środka będą zgodne z planami adaptacji do zmian klimatu opracowanymi dla miast oraz SPA2020.</p> <p>Zakładane zwiększanie udziału powierzchni zieleni i biologicznie czynnej oraz wsparcie różnorodności biologicznej na terenach miast powinno wspierać odporność terenów miejskich na zjawiska ekstremalne oraz tworzyć warunki poprawiające funkcjonowanie miast oraz sprzyjające zdrowiu i komfortowi mieszkańców.</p> <p>Wprowadzenie obszarów zielonych na terenach zurbanizowanych będzie pozwalać na złagodzenie stresora termicznego podczas fal upałów, skutków suszy oraz poprawienia retencji, która pozwoli na złagodzenie negatywnych skutków ulewnych deszczy.</p> <p>Działania będą polegać na poprawie, odtworzeniu i wzmocnieniu funkcji biotycznych, hydrologicznych i klimatycznych pełnionych przez tereny zieleni miejskiej. Działanie opiera się na rozwiązaniach bazujących na naturze, a także służy zachowaniu wartościowych ekosystemów, w tym drzewostanów.</p> <p>Parki, lasy miejskie i tereny zieleni stanowią biotyczny element, które stanowią powierzchnie kontrastowe (termicznie) w stosunku do sąsiadujących terenów zabudowanych generując lokalną cyrkulację (poprzez konwekcję) - napływ chłodniejszego i oczyszczonego powietrza na te ostatnie tereny.</p>
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	<p>Środek nie będzie zagrażał jakości zasobów wodnych i morskich. Część z inwestycji związana jest ze zrównoważonymi systemami gospodarowania wodami opadowymi z udziałem zielono-niebieskiej infrastruktury, co przyczyniać się będzie do poprawy stanu i potencjału jednolitych części wód.</p> <p>Zielona oraz zielono-niebieska infrastruktura lokalnie zasilana wodami opadowymi jest kluczowym elementem dla budowania odporności miast na negatywne skutki zmian klimatu, a w szczególności pozytywnie oddziałuje na regulowanie poziomu temperatury i łagodzi efekt lokalnych „wysp ciepła”. Zielen w połączeniu z rozwiązaniami dotyczącymi gospodarki wodami opadowymi (przywracającymi cykl hydrologiczny) stanowi ochronę przed powodzią, zwiększa retencję wody deszczowej i roztopowej, wpływa na utrzymanie odpowiednich poziomów wód gruntowych oraz łagodzenie przebiegu ekstremalnych zjawisk pogodowych i ich skutków, przyczynia się do oczyszczania wód (biofiltracja), jak również poprawia jakość powietrza, co przekłada się na poprawę stanu zdrowia ludności. W przypadku objęcia wsparciem projektów wymagających prowadzenia prac budowlanych, wymagane będzie</p>

2.4.2 Rozwój powierzchni zielonych w miastach			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			zastosowanie środków prowadzących do uniknięcia wpływu placu budowy na jakość wody oraz unikania stresu wodnego, zgodnie z właściwym planem ochronnym dla wód. W uzasadnionych przypadkach (wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) inwestycje będą wymagały raportu oddziaływania na środowisko, gdzie kwestie te są szczegółowo rozpatrywane.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Zakłada się, że działania podejmowane w ramach środka będą zasobooszczędne oraz będą uwzględniać zasady gospodarki o obiegu zamkniętym. Działania podejmowane w ramach środka nie będą miały zasadniczego wpływu na powstawanie odpadów, jak również ich zagospodarowanie
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Środek (zdecydowana większość inwestycji objętych wsparciem) jest monitorowany jako wspierający cele środowiskowe o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 079 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czynić poważnych szkód” w odniesieniu do celu. W ramach inwestycji przewidziano działania prowadzące do ograniczenia emisji zanieczyszczeń. W celu zapewnienia zgodności z zasadą DSH stosowane mogą być tylko takie materiały budowlane (mogące mieć kontakt z użytkownikami), które emitują mniej niż 0,06 mg formaldehydu na m ³ materiału lub składnika i mniej niż 0,001 mg kategorii 1A i 1B rakotwórczych lotnych związków organicznych na m ³ materiału lub składnika, podczas badania zgodnie z CEN/TS 16516 i ISO 16000-3 lub innymi porównywalnymi znormalizowanymi warunkami badań i metodami oznaczania. W przypadku, gdy nowa inwestycja objęta wsparciem planowana będzie na potencjalnie zanieczyszczonym terenie (np. teren przemysłowy), wymagane będzie przeprowadzenie badań terenu pod kątem potencjalnych zanieczyszczeń, np. przy użyciu normy ISO 18400. Dla projektów ubiegających się o wsparcie postawione będą wymagania dotyczące sposobu prowadzenia inwestycji poprzez zastosowania odpowiednich środków w celu zmniejszenia emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń podczas prac budowlanych lub konserwacyjnych.

2.4.2 Rozwój powierzchni zielonych w miastach			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	<p>Z uwagi na kierowanie wsparcia w ramach środka na zieloną transformację miast, działania nie będą zlokalizowane na obszarach występowania siedlisk i gatunków objętych zainteresowaniem UE.</p> <p>Zieleń miejska będzie stanowić element łączący naturalne struktury przyrodnicze wzmacniając relacje pomiędzy nimi. Istotne jest założenie wprowadzania różnych elementów – zarówno zieleni urządzonej, elementów zazieleniających, ochrony lasów miejskich i wspierania naturalnej retencji w miastach.</p> <p>Środek pośrednio powinien wpływać na poprawę stanu ekosystemów w miastach poprzez zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej w przestrzeniach miejskich oraz inwestycje miejskie oparte na zastosowaniu zielono-niebieskiej infrastruktury. Z tego względu może pozytywnie oddziaływać na zwiększenie bioróżnorodności w miastach.</p> <p>Nie przewiduje się realizacji inwestycji na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych).</p> <p>Na obecnym etapie nie wskazano potencjalnych lokalizacji.</p>

Tabela 61. Ocena merytoryczna obszaru 2.4.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.4.2 Rozwój powierzchni zielonych w miastach		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	<p>Środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 40% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 079 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celu.</p> <p>FENIKS definiuje działanie związane z rozwojem powierzchni terenów pokrytych zielenią w miastach. Ma to szczególne znaczenie w związku z postępującym procesem silnej presji zabudowywania miast, kosztem istniejących tam obszarów biologicznie czynnych, a także „rozlewania” się miast, który często pomija aspekt środowiskowy.</p> <p>Działanie nie będzie prowadzić do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Mogą one jedynie występować w trakcie prac budowanych czy terenowych, natomiast będzie to emisja czasowo ograniczona. Docelowo środek będzie pozytywnie wpływał na zmniejszenie zawartości gazów cieplarnianych w powietrzu poprzez zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych w terenach zabudowanych.</p>
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		

2.4.2 Rozwój powierzchni zielonych w miastach		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>		
<p>Przejęcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>		
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>		

4.2.3. Ocena 2.4.3 Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej, służących zmniejszeniu skutków powodzi lub suszy

Tabela 62. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.3

2.4.3 Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej, służących zmniejszeniu skutków powodzi lub suszy			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel klimatyczny o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 058 odpowiednio w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia nr 2021/1060 CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Inwestycje objęte wsparciem nie będą odpowiadać za wzrost emisji gazów cieplarnianych w czasie ich eksploatacji.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel klimatyczny o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 058 odpowiednio w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia nr 2021/1060 CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Środek służy zabezpieczeniu przed postępującymi zmianami klimatu oraz ograniczeniu skutków powodzi i suszy. Oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji wzmocniona zostanie ochrona przeciwpowodziowa terenów zurbanizowanych oraz ochrona ekosystemów zależnych od wody. Stosownie do wymagań prawa krajowego (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) inwestycje, które mogą zostać objęte wsparciem wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Środek nie doprowadzi do powstania istotnych przypadków braku efektywności w korzystaniu z zasobów ani nie przyczyni się do zwiększenia ilości wytwarzanych odpadów. Inwestycje objęte wsparciem powinny na etapie projektowym uwzględniać rozwiązania eliminujące możliwość braku efektywności w zakresie korzystania z zasobów naturalnych.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel środowiskowy o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 058 odpowiednio w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia nr 2021/1060 CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Realizacja inwestycji objętych wsparciem nie będzie powodować wytwarzania i wprowadzania do wody i gleby zanieczyszczeń. Emisja zanieczyszczeń do powietrza (spalin i pyłu) może krótkoterminowo występować w fazie realizacji tych inwestycji w związku z wykonywaniem prac budowlanych.

2.4.3 Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej, służących zmniejszeniu skutków powodzi lub suszy			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 63 Ocena merytoryczna obszaru 2.4.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.4.3 Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej, służących zmniejszeniu skutków powodzi lub suszy			
Pytania		nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?			
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?			
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	<p>Urządzenia wodne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zbiorniki suche służące redukcji fali powodziowej pracujące w reżimie chroniącym tereny zurbanizowane i jednocześnie ekosystemy od wody zależne; – kanały ulgi; – poldery przeciwpowodziowe (rozumiane jako obwałowane przestrzenie na terenie zalewowym rzeki, z przepompowniami do ich opróżniania po powodzi); – wały przeciwpowodziowe w przypadku braku możliwości zastosowania innych rozwiązań alternatywnych (tam, gdzie uzasadnione, rozbiórka wałów przeciwpowodziowych, zmiana rozstawu wałów w celu likwidacji przewężeń koryta przepływu wód 	X	<p>Środek jest monitorowany jako wspierający cel środowiskowy o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 058 odpowiednio w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia nr 2021/1060 CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celu.</p> <p>Stosownie do wymagań prawa krajowego (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) inwestycje, które mogą zostać objęte wsparciem wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE. Przewiduje się, że ocena obejmować będzie wpływ na wody zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE.</p> <p>Oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji wdrożone zostaną rozwiązania, które wspomagać będą osiągnięcie dobrego stanu i/lub dobrego potencjału jednolitych części wód zgodnie z wymogami ramowej dyrektywy wodnej.</p> <p>W przypadku wskazania takiej konieczności w ocenie oddziaływania na środowisko konieczne jest zastosowanie odpowiednich środków:</p> <ul style="list-style-type: none"> – łagodzących niekorzystny wpływ na zasoby wodne, jak również na chronione siedliska i gatunki bezpośrednio zależne od wody, – kompensacyjnych w celu zapewnienia, aby inwestycja nie prowadziła do zwiększenia rozdrobnienia jednolitej części wód w tym samym obszarze dorzecza.

2.4.3 Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej, służących zmniejszeniu skutków powodzi lub suszy			
Pytania		nie	Uzasadnienie merytoryczne
	<ul style="list-style-type: none"> - poszerzenie terenu międzywala); - wrota przeciwsztormowe i przeciwpowodziowe; - kierownice, ostrogi, opaski brzegowe wyłącznie jako elementy kompleksowego projektu; - inne budowle służące realizacji ochrony przed powodzią, przeciwdziałaniu suszy, dla których nie jest wymagana derogacja z art. 4.7. RDW. 		
	<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja istniejących wielofunkcyjnych urządzeń wodnych tj. zbiorniki wielofunkcyjne (zbiorniki mokre) oraz stopnie wodne, dla których nie jest wymagana derogacja z art. 4 ust. 7 RDW 	X	<p>Stosownie do wymagań prawa krajowego (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) inwestycje, które mogą zostać objęte wsparciem wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE. Przewiduje się, że ocena obejmować będzie wpływ na wody zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE.</p> <p>W ramach FEnIKS nie będą wspierane inwestycje wymagające derogacji z art. 4 ust. 7 RDW.</p> <p>Ocena czy środek będzie zagrażał dobremu stanowi środowiska wód morskich będzie możliwa w momencie, gdy wskazane zostaną lokalizacje inwestycji. Natomiast w każdym przypadku konieczna jest szczegółowa ocena wpływu na wody powierzchniowe i podziemne, aby wskazać, czy środek będzie zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych. Każdy przypadek (konkretną inwestycję) należy rozpatrywać indywidualnie.</p> <p>W przypadkach stwierdzenia, że inwestycja grozi pogorszeniem stanu lub zagraża osiągnięciu dobrego stanu lub potencjału określonej jednolitej części wód, w której ma być zlokalizowana, takie pogorszenie nie powinno być znaczące i jest uzasadnione szczegółową oceną kosztów i korzyści wykazującą oba poniższe elementy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - występowanie nadrzędnego interesu publicznego oraz fakt, że korzyści, które ma przynieść planowana inwestycja, przewyższają koszty dla środowiska społeczeństwa związane z pogorszeniem stanu wód; - fakt, że nadrzędnego interesu publicznego lub spodziewanych korzyści związanych z inwestycją nie można – ze względu na wykonalność techniczną lub nieproporcjonalne koszty – osiągnąć za pomocą metod alternatywnych, które doprowadziłyby do lepszych rezultatów dla środowiska (np. wykorzystanie technologii nie zakłócających ciągłości rzek). <p>W przypadku inwestycji zakłócających ciągłość rzek konieczne jest wdrożenie wszystkich technicznie wykonalnych i istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska środków łagodzących niekorzystny wpływ na zasoby wodne, jak również na chronione siedliska i gatunki bezpośrednio zależne od wody. Zakres</p>

2.4.3 Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej, służących zmniejszeniu skutków powodzi lub suszy		
Pytania		nie Uzasadnienie merytoryczne
		<p>stosowanych środków (w zależności od ekosystemów wdanej lokalizacji) obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – środki zapewniające migrację ryb w górę i w dół rzeki, – środki zapewniające minimalny przepływ hydrobiologiczny i przepływ osadów, – środki mające na celu ochronę lub poprawę stanu siedlisk. <p>W przypadku wskazania takiej konieczności w ocenie oddziaływania na środowisko konieczne jest zastosowanie odpowiednich środków kompensacyjnych w celu zapewnienia, aby inwestycja nie prowadziła do zwiększenia rozdrobnienia jednolitej części wód w tym samym obszarze dorzecza.</p>
	<p>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	
	<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	
	<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	<p>X</p> <p>W ramach środka finansowane będą urządzenia wodne służące do ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałaniu suszy. Przewiduje się rozwiązania oparte na przyrodzie służące ochronie terenów zurbanizowanych oraz ekosystemów zależnych od wody, ale w uzasadnionych przypadkach konieczna będzie także budowa infrastruktury technicznej.</p> <p>Stosownie do wymagań prawa krajowego (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) inwestycje, które mogą zostać objęte wsparciem wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE. Ocena, zgodnie z wymaganiami prawa, obejmować będzie wpływ na bioróżnorodność, rośliny, zwierzęta i siedliska.</p> <p>W przypadku wskazania takiej konieczności w ocenie oddziaływania na środowisko wdrażane będą wymagane środki łagodzące i/lub kompensujące stosownie do celów ochrony środowiska.</p> <p>Przy projektowaniu inwestycji należy uwzględnić działania sprzyjające ochronie i zwiększaniu lokalnej bioróżnorodności. Urządzenia hydrotechniczne nie powinny być realizowane na obszarach cennych przyrodniczo, jeśli to może spowodować niekorzystne oddziaływanie na gatunki chronione. Ewentualna ich lokalizacja na obszarach chronionych, w tym obszarach Natura 2000 możliwa jest i powinna wynikać z potrzeb ochrony ich</p>

2.4.3 Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej, służących zmniejszeniu skutków powodzi lub suszy		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		walorów przyrodniczych, np. zwiększenie uwilgotnienia obszarów bagiennych.

4.2.4. Ocena 2.4.4 Systemy małej retencji

Tabela 64. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.4

2.4.4 Systemy małej retencji			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel środowiskowy o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 058 w załączniku do rozporządzenia w sprawie CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Prace związane z budową, przebudową systemów małej retencji wykorzystywać będą nowy sprzęt energooszczędny, a zatem poziom emisji w ujęciu bezwzględnym nie powinien wzrosnąć pomimo jego nieznacznego zwiększenia się na danym obszarze. Systemy retencjonowania wód będą pośrednio ułatwiać racjonalne wykorzystanie wód, a także będą łagodzić skutki nawalnych deszczy i niwelować skutki podtopień i zalań, które zagrażają obszarom zabudowanym jak i terenom leśnym i rolniczym. Odpowiednie propagowanie i wspieranie zrównoważonych praktyk wykorzystania wody deszczowej w ramach środka powinno prowadzić do pozytywnego wpływu na cel.
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 65. Ocena merytoryczna obszaru 2.4.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.4.4 Systemy małej retencji		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</p>		
<p>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>	X	<p>Działania w ramach środka są niezbędne dla adaptacji do zmian klimatu. Wynika to z faktu, że Polska jest krajem o małych zasobach wodnych (rzędu 1,5 dam³/mieszkańca), a potrzeby wodne roślin zaspokajane są głównie przez wody opadowe. Cechą charakterystyczną klimatu Polski jest nierównomierny rozkład opadów, co powoduje występowanie okresów nadmiernego lub ograniczonego nawodnienia. Wahania nawodnienia (często duże powodzie i susze) generują straty w rolnictwie. Ponadto obserwowane opady są bardziej gwałtowne niż w poprzednich dziesięcioleciach, przez co duża ilość wody nie jest w stanie infiltrować do gruntu i odpływa z miejsca, w którym pojawiła się w formie opadu.</p> <p>Wspierane inwestycje mają przyczynić się do zatrzymania wody na w okresach nadmiernych opadów powodujących powodzie, aby następnie rozprowadzić zatrzymaną wodę w okresie suszy. Szczególnie, że obserwuje się wzrost częstości i zasięgu występowania susz. Susza w Polsce pojawia się raz na 4-5 lat. Jest nią dotknięte około 35% powierzchni gruntów ornych i 70% powierzchni użytków zielonych. Postępujący proces przesuszenia gleby może prowadzić do stopniowego ubytku glebowej materii organicznej i pogorszenia funkcji produkcyjnych i środowiskowych. Niezbędna jest intensyfikacja działań adaptacyjnych dla równoważenia i poprawy struktury bilansu wodnego na drodze ograniczenia odpływu wody przez kompleksowe zwiększanie retencyjności i racjonalne gospodarowanie dyspozycyjnymi zasobami wodnymi. Wspierane działania mają hamować odpływ z cieków naturalnych i sztucznych, zasilać wody podziemne (gruntowe), retencjonować wody ze spływów powierzchniowych, zwiększać możliwości magazynowania wód w profilu glebowym i ograniczać parowanie z powierzchni gleb.</p> <p>Środek przyczynia się do poprawy odporności na skutki zmiany klimatu w perspektywie krótkoterminowej, ponieważ usprawnia nawadnianie bez zwiększonego poboru wody. Inwestycje będą służyły poprawie gospodarki wodnej w sytuacji zagrożenia suszami – ograniczać będą niedobór wody.</p>
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>W ramach środka finansowane będą inwestycje związane z budową, przebudową, systemów małej retencji oraz możliwości wykorzystania wody do przeciwdziałania skutkom suszy. Przewiduje się objęcie wsparciem projektów, które mają na celu bezpieczne wykorzystanie retencjonowanej wody.</p> <p>Nie można wykluczyć, że działania te mogą wpływać na jednolite części wód powierzchniowych i wód gruntowych. Dla każdego przypadku przeprowadzona powinna być ocena oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, a wszelkie działania ograniczające ryzyko powinny zostać zidentyfikowane i odzwierciedlone w kryteriach finansowania.</p> <p>Prowadzone inwestycje w każdym przypadku muszą być zgodne z ramową dyrektywą wodną (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej).</p>

2.4.4 Systemy małej retencji		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		Nie przewiduje się wspierania dużych hydrotechnicznych urządzeń piętrzących wody na ciekach. Możliwe jest natomiast wsparcie dla małych zbiorników retencyjnych, małych stawów i oczek wodnych gromadzących wodę, a także dla małych urządzeń piętrzących np. w ekosystemach leśnych jak zastawki, małe progi, przetamowania.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Środek nie doprowadzi do powstania istotnych przypadków braku efektywności w korzystaniu z zasobów ani nie przyczyni się do zwiększenia ilości wytwarzanych odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Dla działań w ramach środka nie przewiduje się znaczących emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby, z uwagi na zakup i wykorzystanie nowego sprzętu wydajnego pod względem zużycia energii lub sprzętu zasilanego energią pochodzącą z odnawialnych źródeł a w szczególności ograniczających odpływ wody, z uwzględnieniem jej retencjonowania, poboru, oczyszczania, oraz opomiarowania. Pośrednio przyczyni się też do wspierania zrównoważonych praktyk rolniczych, co z kolei przełoży się na ograniczenie konieczności stosowania środków ochrony roślin i pozwoli zmniejszyć poziom zanieczyszczenia gleb. Gromadzenie nadmiaru wody w rowach melioracyjnych i ewentualnie małych zbiornikach pozwala na częściowe oczyszczenie dzięki naturalnym procesom mechanicznym i biologicznym.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	W ramach środka finansowane będą inwestycje związane z budową, przebudową, odbudową obiektów małej retencji. Stawy lub oczka wodne, położone na terenach leśnych, mogą sprzyjać ochronie i zwiększaniu lokalnej bioróżnorodności. Mają one zasadnicze znaczenie dla utrzymania populacji płazów oraz stanowią ostoję dla rzadkich gatunków roślin związanych z eutroficznymi siedliskami wodnymi i wodno-błotnymi. Zbiorniki wodne o małym zmiennym poziomie wód, z dobrze rozwiniętą strefą roślinności przybrzeżnej sprzyjają wzbogacaniu lokalnej ornitofauny jako potencjalne miejsca gniazdowania i żerowania. Stanowią także ważne miejsca odpoczynku ptaków na przelotach. Małe zbiorniki wodne i inne urządzenia hydrotechniczne nie powinny być realizowane na obszarach cennych przyrodniczo, jeśli to może spowodować niekorzystne oddziaływanie na gatunki chronione. Ewentualna ich lokalizacja na obszarach chronionych, w tym obszarach Natura 2000 możliwa jest i powinna wynikać z potrzeb ochrony ich walorów przyrodniczych, np. zwiększenie uwilgotnienia obszarów bagiennych.

4.2.5. Ocena 2.4.5 Renaturyzacja przekształconych cieków wodnych i obszarów od wód zależnych

Tabela 66. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.5

2.4.5 Renaturyzacja przekształconych cieków wodnych i obszarów od wód zależnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Procesy renaturyzacji obszarów od wód zależnych z wykorzystaniem naturalnych mechanizmów ekosystemowych (nature based solutions) m.in. poprzez zwiększanie rozstawu wałów przeciwpowodziowych nie będzie miało praktycznie żadnych negatywnych oddziaływań na klimat. Działania prowadzone w ramach interwencji nie będą powodować nadmiernej emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Środek nie doprowadzi do powstania istotnych przypadków braku efektywności w korzystaniu z zasobów ani nie przyczyni się do zwiększenia ilości wytwarzanych odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Dla działań w ramach środka nie przewiduje się znaczących emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby, z uwagi na zakup i wykorzystanie nowego sprzętu wydajnego pod względem zużycia energii lub sprzętu zasilanego energią pochodzącą z odnawialnych źródeł. Pośrednio przyczyni się też do wspierania zwiększania środków ochrony powietrza czy wody.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Naturalne rzeki i doliny, obok ważnego i niekwestionowanego znaczenia gospodarczego posiadają także bardzo duże znaczenie przyrodnicze. Ekosystemy te cechują się niezwykle bogactwem organizmów roślinnych i zwierzęcych, pełnią funkcje korytarzy ekologicznych, mają duże znaczenie krajobrazowe i rekreacyjne. W strefie korytarzowej, brzegowej oraz w dolinie występuje roślinność, natomiast w masie płynącej wody, w podłożu gruntowym dna, na brzegach i na terenach przyrzecznych fauna (bogata gatunkowo i osobniczo). Największe znaczenie dla powstania i utrzymania różnorodności morfologicznej posiada naturalny układ cieków wodnych. Cieki wodne stwarzają dogodne warunki rozwoju różnych organizmów, dzięki czemu ekosystemy cechują się bardzo wysoką różnorodnością biologiczną i często występują w nich rzadkie lub unikatowe gatunki. Wskazuje to wyraźnie, że poziom różnorodności biologicznej rzek i dolin oraz występowanie gatunków rzadkich, jest ściśle powiązany z ich naturalnością. Przywracanie naturalnych warunków tam, gdzie jest to możliwe, z zachowaniem warunków niezbędnych do dotychczasowego korzystania z wód wpłynie korzystnie na rozwój bioróżnorodności i ochronę przyrody wzdłuż cieków wodnych.

Tabela 67. Ocena merytoryczna obszaru 2.4.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.4.5 Renaturyzacja przekształconych cieków wodnych i obszarów od wód zależnych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</p>		
<p>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>	X	<p>Renaturyzacja przekształconych cieków wodnych i obszarów od wód zależnych jest przedsięwzięciem, które wpływa na poprawę bezpieczeństwa powodziowego i poprawę warunków zagospodarowania przestrzennego. Zwiększenie rozstawu wałów powodziowych znacznie poprawia retencję dolinową w polderach powodziowych co poprawia znacznie przepustowość hydrauliczną międzywala. Działania te będą pozytywnie wpływać na działania związane z adaptacją do zmian klimatu poprzez ograniczanie ryzyk klimatycznych związanych z powodzią i podtopieniami, a także będą wspierać przeciwdziałaniu suszy na obszarach znajdujących się w sąsiedztwie cieków wodnych poddanych działaniu.</p>
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>Ramowa Dyrektywa Wodna jako główne cele gospodarowania wodami wskazuje zapobieganie dalszemu pogarszaniu się ekosystemów wodnych i od wód bezpośrednio uzależnionych oraz osiągnięcie „dobrego stanu wód”. Potrzebę działań z zakresu renaturyzacji akcentuje także Ustawa Prawo Wodne, które wśród obowiązków właściciela śródlądowych wód powierzchniowych wskazuje dbałość o utrzymanie dobrego stanu ekologicznego wód oraz współudział w odbudowywaniu ekosystemów zdegradowanych w wyniku niewłaściwej lub nadmiernej eksploatacji zasobów wodnych.</p> <p>W skład całego procesu renaturyzacji wchodzi różnego rodzaju przedsięwzięcia techniczne oraz samoistne przekształcenia wód i związanych z nimi terenów, tzn. realizowane przez samą naturę. Przedsięwzięcia techniczne mogą obejmować zaniechanie niektórych działań (obcych środowisku) z zakresu utrzymania wód i pozostawienie tylko oddziaływaniom przyrody. Rzeki takie, mogą wtedy ulegać przekształceniom zbliżającym je do natury (np. wskutek procesów korytowych, działania bobrów, oddziaływania roślinności itp.). Wszystkie działania techniczne mogą mieć charakter robót inicjujących powrót do warunków zbliżonych do naturalnych i oddziałują zarówno na warunki abiotyczne jak i biotyczne.</p> <p>Zatem działania te mają pozytywny wpływ na ochronę cieków wodnych i zasobów wód</p>
<p>Przejsięcie na gospodarce o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		

2.4.5 Renaturyzacja przekształconych cieków wodnych i obszarów od wód zależnych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

4.2.6. Ocena 2.4.6 Opracowanie i aktualizacja dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami oraz ochrony zasobów wodnych

Tabela 68. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.6

2.4.6 Opracowanie i aktualizacja dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami oraz ochrony zasobów wodnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Wsparcie będzie kierowane na rzecz opracowania lub aktualizacji dokumentów strategicznych/planistycznych wymaganych prawem krajowym i unijnym, w tym w zakresie gospodarowania wodami oraz ochrony zasobów wodnych. Dokumenty tworzone będą zgodnie z obowiązującymi przepisami i regulacjami w tym w zakresie zmian klimatu. Ponadto mając na względzie cel tworzenia dokumentów strategicznych, jakim jest utrzymanie lub ochrona właściwego stanu zasobów wodnych, należy oczekiwać, iż poprawa stanu wód i ich wykorzystania będzie czynnikiem w pewnym stopniu wspierającym adaptację do zmian klimatu i nie wpływającymi negatywnie na zmiany klimatu. Dokumenty te wymagają przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Wsparcie będzie kierowane na rzecz opracowania lub aktualizacji dokumentów strategicznych/planistycznych wymaganych prawem krajowym i unijnym, w tym w zakresie gospodarowania wodami oraz ochrony zasobów wodnych. Dokumenty tworzone będą zgodnie z obowiązującymi przepisami i regulacjami, w tym w zakresie zmian klimatu. Ponadto mając na względzie cel tworzenia dokumentów strategicznych, jakim jest utrzymanie lub ochrona właściwego stanu zasobów wodnych, należy oczekiwać, iż poprawa stanu wód i ich wykorzystania będzie czynnikiem w pewnym stopniu wspierającym adaptację do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Wsparcie będzie kierowane na rzecz opracowania lub aktualizacji dokumentów strategicznych/planistycznych wymaganych prawem krajowym i unijnym, w tym w zakresie

2.4.6 Opracowanie i aktualizacja dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami oraz ochrony zasobów wodnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			gospodarowania wodami oraz ochrony zasobów wodnych. Dokumenty tworzone będą zgodnie z obowiązującymi przepisami i regulacjami w tym z uwzględnieniem kwestii łagodzenia zmian klimatu. Ponadto mając na względzie cele tworzenia ww. dokumentów, jakimi są osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód zarówno śródlądowych jak i morskich, ekosystemów od nich zależnych oraz ograniczenie skutków powodzi i suszy, należy oczekiwać, iż działanie pozytywnie wpłynie na adaptację gospodarki wodnej do zmian klimatu. Dokumenty tworzone będą zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, Ramową Dyrektywą w sprawie Strategii Morskiej oraz Dyrektywą Powodziową.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Wsparcie będzie kierowane na rzecz opracowania lub aktualizacji dokumentów strategicznych/planistycznych wymaganych prawem krajowym i unijnym, w tym w zakresie gospodarowania wodami oraz ochrony zasobów wodnych. Środek nie doprowadzi do powstania istotnych przypadków braku efektywności w korzystaniu z zasobów ani nie przyczyni się do zwiększenia ilości wytwarzanych odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Wsparcie będzie kierowane na rzecz opracowania lub aktualizacji dokumentów strategicznych/planistycznych wymaganych prawem krajowym i unijnym, w tym w zakresie gospodarowania wodami oraz ochrony zasobów wodnych. Środek nie będzie negatywnie wpływał na jakość powietrza, wód czy gleby ze względu na swój regulacyjny charakter. W niewielkim stopniu należy oczekiwać, iż powstanie dokumentów planistycznych, a także ich realizacja pozwolą na ograniczenie wprowadzania zanieczyszczeń do wód i gleb.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Wsparcie będzie kierowane na rzecz opracowania lub aktualizacji dokumentów strategicznych/planistycznych wymaganych prawem krajowym i unijnym, w tym w zakresie gospodarowania wodami oraz ochrony zasobów wodnych.

Na liście kontrolnej (Tabela 68) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

4.2.7. Ocena 2.4.7 Rozwijanie systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego oraz rozwijanie systemów ratownictwa

Tabela 69. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.7

2.4.7 Rozwijanie systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego oraz rozwijanie systemów ratownictwa			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	W związku z postępującymi zmianami klimatu realizowane będą działania związane z rozwojem monitoringu środowiska i systemów zarządzania ryzykiem poprzez rozwijanie systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego, celem skutecznej ochrony obywateli oraz ich mienia. Realizowana będzie również potrzeba wsparcia służb ratowniczych, których obecność jest niezbędna w przypadku występowania zjawisk katastrofalnych zarówno tych spowodowanych czynnikiem naturalnym jak i ludzkim. Wspierane będą również działania nieinwestycyjne polegające na opracowaniu i udostępnianiu oraz aktualizacji/modyfikacji i uzupełnianiu już istniejących baz wiedzy nt. zmian klimatu i adaptacji do nich. Działania te będą realizowane w sposób nie powodujący emisji gazów cieplarnianych, docelowo poprzez skuteczne działania monitoringowe oraz zastosowanie najnowocześniejszych sprzętów przyczyniać się będą do ograniczania emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	W związku z postępującymi zmianami klimatu realizowane będą działania związane z rozwojem monitoringu środowiska i systemów zarządzania ryzykiem poprzez rozwijanie systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego, celem skutecznej ochrony obywateli oraz ich mienia. Realizowana będzie również potrzeba wsparcia służb ratowniczych, których obecność jest niezbędna w przypadku występowania zjawisk katastrofalnych zarówno tych spowodowanych czynnikiem naturalnym jak i ludzkim. Wspierane będą również działania nieinwestycyjne polegające na opracowaniu i udostępnianiu oraz aktualizacji/modyfikacji i uzupełnianiu już istniejących baz wiedzy nt. zmian klimatu i adaptacji do nich. Działania te będą realizowane w sposób zgodny z celami adaptacji do zmian klimatu, dlatego też będzie pozytywnie wpływać na klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Wykonanie prac monitoringowych oraz badawczych w ww. zakresie nie będzie mieć wpływu na sposób wykorzystania wód, jednak wnioski z nich płynące, mogą poprzez zdiagnozowanie zagrożeń i sformułowanie zaleceń poprawić stopień ich naturalności oraz pozytywnie wpłynąć na zrównoważone wykorzystanie tych wód.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania monitoringowe jak i doposażenie służb ratunkowych nie będzie negatywnie wpływać na gospodarkę odpadami i nie będzie powodować znacznego powstawania odpadów jak i również nie będą wpływały na ich zagospodarowanie.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Podejmowane w ramach środka działania monitoringowe i polegające na uzupełnieniu wiedzy środowiskowej nie będą powodować emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby. Działania monitoringowe jak i również działania związane ze służbami ratowniczymi będą miały głównie charakter nieinwestycyjny i nie będą negatywnie oddziaływać na

2.4.7 Rozwijanie systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego oraz rozwijanie systemów ratownictwa			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			powietrze, gleby czy wody. W przypadku monitoringu ekosystemów wodnych lub w specyficznych przypadkach niektórych innych elementów środowiskowych jak np.: lasy, działanie pozwoli na ewentualne zidentyfikowanie istniejących zagrożeń w środowisku i zastosowanie działań prewencyjnych i ostrzegawczych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	W związku z postępującymi zmianami klimatu realizowane będą działania związane z rozwojem monitoringu środowiska i systemów zarządzania ryzykiem poprzez rozwijanie systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego, celem skutecznej ochrony obywateli oraz ich mienia. Realizowana będzie również potrzeba wsparcia służb ratowniczych, których obecność jest niezbędna w przypadku występowania zjawisk katastrofalnych zarówno tych spowodowanych czynnikiem naturalnym jak i ludzkim. Wspierane będą również działania nieinwestycyjne polegające na opracowaniu i udostępnianiu oraz aktualizacji/modyfikacji i uzupełnianiu już istniejących baz wiedzy nt. zmian klimatu i adaptacji do nich. Monitoring środowiska, w tym monitoring przyrody w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, będzie obejmował zarówno część inwestycyjną, jak i nieinwestycyjną, co docelowo może przyczynić się do zwiększenia ochrony terenów szczególnie istotnych z punktu widzenia przyrody. Dodatkowo zwiększenie potencjału monitoringu lasów i rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń związanych z pożarami lasów pozwoli na ochronę cennych przyrodniczo obszarów.

Na liście kontrolnej (Tabela 69) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

4.2.8. Ocena 2.4.8 Monitoring i badania prowadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

Tabela 70. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.8

2.4.8 Monitoring i badania prowadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Monitoring środowiska, w tym monitoring przyrody w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, będzie obejmował zarówno część inwestycyjną (m.in. zakup specjalistycznego sprzętu do badań, pomiarów i analiz, zakup wzorców i materiałów odniesienia, zakup sprzętu wspierającego działania kontrolne), jak i nieinwestycyjną (m.in. prowadzenie badań pilotażowych związanych z monitoringiem środowiska, opracowanie materiałów metodycznych i wytycznych,

2.4.8 Monitoring i badania prowadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			wzmocnienie systemów informatycznych do gromadzenia i przetwarzania danych oraz szkolenia pracowników). Działania te będą realizowane w sposób nie powodujący emisji gazów cieplarnianych, docelowo poprzez skuteczne działania monitoringowe oraz zastosowanie najnowocześniejszych sprzętów przyczyniać się będą do ograniczania emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Monitoring środowiska, w tym monitoring przyrody w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, będzie obejmował zarówno część inwestycyjną (m.in. zakup specjalistycznego sprzętu do badań, pomiarów i analiz, zakup wzorców i materiałów odniesienia, zakup sprzętu wspierającego działania kontrolne), jak i nieinwestycyjną (m.in. prowadzenie badań pilotażowych związanych z monitoringiem środowiska, opracowanie materiałów metodycznych i wytycznych, wzmocnienie systemów informatycznych do gromadzenia i przetwarzania danych oraz szkolenia pracowników). Działania te będą realizowane w sposób zgodny z celami adaptacji do zmian klimatu, dlatego też będzie pozytywnie wpływać na klimat.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Wykonanie prac monitoringowych oraz badawczych w ww. zakresie nie będzie mieć wpływu na sposób wykorzystania wód, jednak wnioski z nich płynące, mogą poprzez zdiagnozowanie zagrożeń i sformułowanie zaleceń poprawić stopień ich naturalności oraz pozytywnie wpłynąć na zrównoważone wykorzystanie tych wód.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania monitoringowe jak i doposażenie służb monitoringowych nie będzie negatywnie wpływać na gospodarkę odpadami i nie będzie powodować znacznego powstawania odpadów jak i również nie będą wpływały na ich zagospodarowanie.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Podejmowane w ramach środka działania monitoringowe i polegające na uzupełnieniu wiedzy środowiskowej nie będą powodować emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby. Działania monitoringowe jak i również działania związane ze służbami będą miały głównie charakter nieinwestycyjny i nie będą negatywnie oddziaływać na powietrze, gleby czy wody. W przypadku monitoringu ekosystemów wodnych lub w specyficznych przypadkach niektórych innych elementów środowiskowych jak np.: lasy, działanie pozwoli na ewentualne zidentyfikowanie istniejących zagrożeń w środowisku i zastosowanie działań prewencyjnych i ostrzegawczych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Monitoring środowiska, w tym monitoring przyrody w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, będzie obejmował zarówno część inwestycyjną, jak i nieinwestycyjną, co docelowo może przyczynić się do zwiększenia ochrony terenów szczególnie istotnych z punktu widzenia przyrody.

Na liście kontrolnej (Tabela 70) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

4.2.9. Ocena 2.4.9 Edukacja w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych

Tabela 71. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.9

2.4.9 Edukacja w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Dla realizacji założeń niniejszego celu szczegółowego istotne jest także wsparcie wszelkich inicjatyw związanych z edukacją obywateli, zwiększaniem świadomości, lepszemu dostępowi do wiedzy i danych w zakresie zmian klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych, w tym przyczyn ich występowania, skutków oraz właściwych sposobów postępowania (działania informacyjno-edukacyjne, kampanie itd.). Działanie to będzie wpływało pozytywnie na zmiany klimatu poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w wyniku edukacji społeczeństwa pod kątem ich śladu węglowego czy oceny wpływu na klimat.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Dla realizacji założeń niniejszego celu szczegółowego istotne jest także wsparcie wszelkich inicjatyw związanych z edukacją obywateli, zwiększaniem świadomości, lepszemu dostępowi do wiedzy i danych w zakresie zmian klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych, w tym przyczyn ich występowania, skutków oraz właściwych sposobów postępowania (działania informacyjno-edukacyjne, kampanie itd.). Działanie to będzie wpływało pozytywnie na adaptację do zmian klimatu poprzez umożliwienie społeczeństwu dostępu do wiedzy w zakresie ryzyk klimatycznych, potencjalnego wpływu na kształtowanie się zmian klimatu czy umożliwienie wyboru działań zmierzających do adaptacji społeczeństwa do zmieniającego się klimatu i przygotowania na możliwe występowanie zjawisk niepożądanych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Dla realizacji założeń niniejszego celu szczegółowego istotne jest także wsparcie wszelkich inicjatyw związanych z edukacją obywateli, zwiększaniem świadomości, lepszemu dostępowi do wiedzy i danych w zakresie zmian klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych, w tym przyczyn ich występowania, skutków oraz właściwych sposobów postępowania (działania informacyjno-edukacyjne, kampanie itd.). Działanie to będzie wpływało pozytywnie na wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych przez działania prewencyjne w kierunku możliwości racjonalnego wykorzystania wody, zagrożeń związanych z zasobami wodnymi czy sposobów ochrony.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Dla realizacji założeń niniejszego celu szczegółowego istotne jest także wsparcie wszelkich inicjatyw związanych z edukacją obywateli, zwiększaniem świadomości, lepszemu dostępowi do wiedzy i danych w zakresie zmian klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych, w tym przyczyn ich występowania, skutków oraz właściwych sposobów postępowania (działania informacyjno-edukacyjne, kampanie itd.).
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Dla realizacji założeń niniejszego celu szczegółowego istotne jest także wsparcie wszelkich inicjatyw związanych z edukacją obywateli, zwiększaniem świadomości, lepszemu dostępowi do wiedzy i danych w zakresie zmian klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych, w tym przyczyn ich występowania, skutków oraz właściwych sposobów postępowania (działania

2.4.9 Edukacja w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			informacyjno-edukacyjne, kampanie itd.). Działanie to będzie wpływało pozytywnie na ochronę powietrza, wody czy gleby poprzez długofalowe działania wdrażane w społeczeństwie w kierunku ograniczania negatywnego wpływu na środowisko działalności człowieka.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Dla realizacji założeń niniejszego celu szczegółowego istotne jest także wsparcie wszelkich inicjatyw związanych z edukacją obywateli, zwiększaniem świadomości, lepszemu dostępowi do wiedzy i danych w zakresie zmian klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych, w tym przyczyn ich występowania, skutków oraz właściwych sposobów postępowania (działania informacyjno-edukacyjne, kampanie itd.). Działanie to będzie wpływało pozytywnie na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Na liście kontrolnej (Tabela 71) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

5. Cel szczegółowy 2.5 Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej

5.1. Ocena celu szczegółowego 2.5

Tabela 72. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.5

2.5 Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ¹			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Cel obejmuje inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (kod 066 wg załącznika 1 (tabela1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyń poważnych szkód w odniesieniu do celu. Oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji wdrożone zostaną rozwiązania, które wspomagać będą osiągnięcie dobrego stanu i/lub dobrego potencjału jednolitych części wód (JCW) zgodnie z wymogami ramowej dyrektywy wodnej.

¹ Ponieważ w ramach celu szczegółowego wsparcie może dotyczyć różnych działań (oczyszczalni ścieków, kanalizacji, ujęć wody i zaopatrzenia w wodę) w ocenie ogólnej celu uwzględniono, przede wszystkim, oddziaływania najbardziej znaczące

2.5 Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ¹			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Cel obejmuje inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (wg załącznika 1 (tabela 1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyn poważnych szkód. Realizacja celu zapewnia zasobooszczędność wody i eliminuje nieefektywność wykorzystania zasobu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Cel obejmuje inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (wg załącznika 1 (tabela 1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyn poważnych szkód. Realizacja inwestycji prowadzi do zapobiegania zanieczyszczeniom, szczególnie wody i gleby poprzez ograniczenia niekontrolowanego odprowadzania ścieków do wód i do gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Realizacja celu nie ma znaczącego negatywnego wpływu na różnorodność biologiczną w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyn poważnych szkód.

Tabela 73. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.5 Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Realizacja celu nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cele klimatyczne związane z bezpośrednimi, pierwotnymi i pośrednimi skutkami realizacji oczyszczalni ścieków, kanalizacji i zaopatrzenia w wodę w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter, i jako taki uznaje się za zgodny z zasadą nie czyn poważnych szkód w odniesieniu do celu. Działania w zakresie oczyszczania ścieków można byłoby uznać za pozytywne dla klimatu w 40% (kod 066 wg załącznika 1 (tabela 1 do rozporządzenia CPR) jeżeli byłoby zapewnienie zerowego zużycia energii netto w całym zbudowanym systemie odprowadzania ścieków lub – w przypadku remontu całego systemu odprowadzania ścieków – doprowadzenie do zmniejszenia średniego zużycia energii o co najmniej 10% (wyłącznie poprzez działania w zakresie efektywności energetycznej, a nie poprzez istotne zmiany lub zmiany w obciążeniu).
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Cel Programu ma charakter wsparcia dla realizacji inwestycji w zakresie oczyszczania ścieków, kanalizacji i zaopatrzenia w wodę. Analiza obecnego i przyszłego klimatu wskazuje, że jednym z najważniejszych wyzwań może być dostarczenie wody do spożycia, odpowiedniej jakości, dla mieszkańców. Działania mają wspomagać zachowanie zasobów wodnych i niedopuszczenie do ich zanieczyszczenia poprzez budowę oczyszczalni ścieków i systemy kanalizacji. Wyposażenie gospodarstw domowych w bieżącą wodę i kanalizację nie tylko stanowi wymóg właściwych warunków sanitarno-higienicznych i bytowych, ale przekłada się na stan zdrowia ludności. Środek będzie wspierać też realizację celów środowiskowych jednolitych części wód (JCW).

2.5 Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

5.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.5

5.2.1. Ocena 2.5.1 Gospodarka ściekowa. Oczyszczalnie ścieków

Tabela 74. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.5.1

2.5.1 Gospodarka ściekowa. Oczyszczalnie ścieków			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		

2.5.1 Gospodarka ściekowa. Oczyszczalnie ścieków			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek obejmuje inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (kod 066 wg załącznika I (tabela 1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyn poważnych szkód w odniesieniu do celu. Oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji wdrożone zostaną rozwiązania, które wspomagać będą osiągnięcie dobrego stanu i/lub dobrego potencjału jednolitych części wód (JCW) zgodnie z wymogami ramowej dyrektywy wodnej.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 75. Ocena merytoryczna obszaru 2.5.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.5.1 Gospodarka ściekowa. Oczyszczalnie ścieków		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cele klimatyczne związane z bezpośrednimi, pierwotnymi i pośrednimi skutkami realizacji oczyszczalni ścieków, w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter, i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyn poważnych szkód w odniesieniu do celu. Działania można byłoby uznać za pozytywne dla klimatu w 40% (kod 066 wg załącznika I (tabela 1) do rozporządzenia CPR) jeżeli byłoby zapewnienie zerowego zużycia energii netto w całym zbudowanym systemie odprowadzania ścieków lub – w przypadku remontu całego systemu odprowadzania ścieków – doprowadzenie do zmniejszenia średniego zużycia energii o co najmniej 10% (wyłącznie poprzez działania w zakresie efektywności energetycznej, a nie poprzez istotne zmiany lub zmiany w obciążeniu). W przypadku dużych oczyszczalni ścieków analizę oddziaływania na klimat można oprzeć na ocenie śladu węglowego (Zawiadomienie Komisji, Wytyczne techniczne dotyczące weryfikacji infrastruktury pod względem wpływu na klimat w latach 2021–2027 (2021/C 373/01))
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Środek ma charakter wsparcia dla realizacji inwestycji w zakresie oczyszczania ścieków. Analiza obecnego i przyszłego klimatu wskazuje, że jednym z najważniejszych wyzwań może być dostarczenie wody do spożycia, odpowiedniej jakości, dla mieszkańców. Środek ma wspomagać zachowanie zasobów wodnych i niedopuszczenie do ich zanieczyszczenia poprzez budowę oczyszczalni ścieków. Wyposażenie gospodarstw domowych w bieżącą wodę i kanalizację nie tylko stanowi wymóg właściwych warunków sanitarno-higienicznych i bytowych, ale przekłada się na stan zdrowia ludności. Środek będzie wspierał też realizację celów środowiskowych jednolitych części wód (JCW).

2.5.1 Gospodarka ściekowa. Oczyszczalnie ścieków			
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne	
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?			
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Środek obejmuje inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (kod 066 – wg załącznika I (tabela 1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód w odniesieniu do celu. Środek zapewnia zasobooszczędność wody i eliminuje nieefektywność wykorzystania zasobu. Istotne przy tym jest zagospodarowanie i wykorzystanie osadów ściekowych. W trakcie budowy należy zwrócić uwagę na przestrzeganie zasad dotyczących gospodarki odpadami w zakresie oszczędzania w zużyciu materiałów, ograniczenia powstawania odpadów i wykorzystania materiałów z recyklingu.	
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Środek obejmuje inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (kod 066 wg załącznika I (tabela 1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód w odniesieniu do celu. Realizacja inwestycji prowadzi do zapobiegania zanieczyszczeniom, szczególnie wody i gleby poprzez ograniczenia niekontrolowanego odprowadzania ścieków do wód i do gleby. Niemniej należy zwrócić uwagę na zagospodarowanie osadów ściekowych. Ponadto, w okresie budowy należy podjąć kroki dla ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleb.	
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Środek nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na różnorodność biologiczną i ekosystemy całym jego cyklu życia, ze względu na swój charakter, i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód w odniesieniu do celu. Niemniej, w trakcie budowy należy zwrócić uwagę, aby, poprzez emisję zanieczyszczeń i hałas nie zakłócać nadmiernie środowiska przyrodniczego, szczególnie w pobliżu obszarów chronionych.	

5.2.2. Ocena 2.5.2 Gospodarka ściekowa. Kanalizacja, wyjątkowo z zaopatrzeniem w wodę do spożycia

Tabela 76. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.5.2

2.5.2 Gospodarka ściekowa. Kanalizacja, wyjątkowo z zaopatrzeniem w wodę do spożycia			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		

2.5.2 Gospodarka ściekowa. Kanalizacja, wyjątkowo z zaopatrzeniem w wodę do spożycia			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie obejmuje inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (kody 063 i 066 wg załącznika I (tabela 1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyn poważnych szkód w odniesieniu do celu. Oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji wdrożone zostaną rozwiązania (np. systemy odprowadzania ścieków), które wspomagać będą osiągnięcie dobrego stanu i/lub dobrego potencjału jednolitych części wód (JCW) zgodnie z wymogami ramowej dyrektywy wodnej.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działanie obejmuje inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (kody 063 i 066 wg załącznika I (tabela 1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyn poważnych szkód w odniesieniu do celu. Środek zapewnia zasobooszczędność wody i eliminuje nieefektywność wykorzystania zasobu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działanie obejmuje inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (kody 063 i 066 wg załącznika I (tabela 1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyn poważnych szkód w odniesieniu do celu. Realizacja inwestycji prowadzi do zapobiegania zanieczyszczeniom, szczególnie wody i gleby poprzez ograniczenia niekontrolowanego odprowadzania ścieków do wód i do gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działanie nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na różnorodność biologiczną i ekosystemy w całym jego cyklu życia, ze względu na swój charakter, i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyn poważnych szkód w odniesieniu do celu. Realizacja kanalizacji i oczyszczalni ścieków przyczynią się do poprawy jakości środowiska i służyć będzie tym samym do zachowania różnorodności biologicznej i ekosystemów.

Tabela 77. Ocena merytoryczna obszaru 2.5.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.5.2 Gospodarka ściekowa. Kanalizacja, wyjątkowo z zaopatrzeniem w wodę do spożycia		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cele klimatyczne związane z bezpośrednimi, pierwotnymi i pośrednimi skutkami realizacji kanalizacji i systemów zaopatrzenia w wodę, w całym cyklu życia, ze względu na ich charakter i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyn poważnych szkód w odniesieniu do celu. Działania można byłoby uznać za pozytywne dla klimatu w 40% (kody 063 i 066 wg załącznika I (tabela 1) do rozporządzenia CPR) jeżeli byłoby zapewnienie zerowego zużycia energii netto w całym zbudowanym systemie odprowadzania ścieków lub – w przypadku remontu całego systemu odprowadzania ścieków – doprowadzenie do zmniejszenia średniego zużycia energii o co najmniej 10% (wyłącznie poprzez działania w zakresie efektywności energetycznej, a nie poprzez istotne zmiany lub zmiany w obciążeniu).

2.5.2 Gospodarka ściekowa. Kanalizacja, wyjątkowo z zaopatrzeniem w wodę do spożycia		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		A w przypadku systemów zaopatrzenia w wodę do spożycia, gdy celem działania jest osiągnięcie średniego zużycia energii przez wybudowany system na poziomie $\leq 0,5$ kWh lub wskaźnika strat wody z infrastruktury (ILI) wynoszącego $\leq 1,5$, a w przypadku działań renowacyjnych – zmniejszenie średniego zużycia energii o ponad 20 % lub zmniejszenie strat wody o ponad 20 %.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Środek ma charakter wsparcia dla realizacji inwestycji w zakresie Kanalizacji z zaopatrzeniem w wodę do spożycia. Analiza obecnego i przyszłego klimatu wskazuje, że jednym z najważniejszych wyzwań może być dostarczenie wody do spożycia, odpowiedniej jakości, dla mieszkańców. Środek ma wspomagać zachowanie zasobów wodnych i niedopuszczenie do ich zanieczyszczenia poprzez budowę kanalizacji. Wyposażenie gospodarstw domowych w bieżącą wodę i kanalizację nie tylko stanowi wymóg właściwych warunków sanitarno-higienicznych i bytowych, ale przekłada się na stan zdrowia ludności. Środek będzie wspierał też realizację celów środowiskowych jednolitych części wód (JCW).
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

5.2.3. Ocena 2.5.4 Budowa i modernizacja infrastruktury niezbędnej do ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji wody do spożycia w uzasadnionych adaptacją do zmian klimatu przypadkach, w tym m.in. działań związanych z ograniczaniem strat wody, zarządzaniem oraz zapewnieniem właściwego bezpieczeństwa dostarczania wody

Tabela 78. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.5.4

2.5.4 Budowa i modernizacja infrastruktury niezbędnej do ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji wody do spożycia w uzasadnionych adaptacją do zmian klimatu przypadkach, w tym m.in. działań związanych z ograniczaniem strat wody, zarządzaniem oraz zapewnieniem właściwego bezpieczeństwa dostarczania wody			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek wpłynie będzie pozytywnie na adaptację do zmian klimatu, bowiem przez systemowe zaopatrzenie w wodę można będzie racjonalnie wykorzystywać zasoby wodne i przez to adoptować się do występujących zjawisk naturalnych związanych ze zmianami klimatycznymi.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek obejmuje inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (kody 062 i 063 wg załącznika I (tabela 1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód w odniesieniu do celu. Pozwoli efektywnie zarządzać zasobami wodnymi. Szczególnie pozytywnie na zasoby będzie oddziaływać, jeżeli spełnione zostaną kryteria efektywności w zakresie strat wody (współczynnik ILI \leq 1,5 i zmniejszenie strat wody $>$ 20%).
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Środek obejmuje inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (kody 062 i 063 wg załącznika I (tabela 1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód w odniesieniu do celu. Ponieważ działania dotyczyć będą obszarów, gdzie zapewniono infrastrukturę gospodarki ściekowej zgodnie z dyrektywą 91/271/EWG (zgodnie z Programem FEnIKS) ujmowana woda wracać będzie do środowiska w postaci oczyszczonych ścieków. Szczególnie pozytywny wpływ będzie, z punktu widzenia GOZ, jeżeli działania spełniać będą kryteria efektywności wg załącznika do rozporządzenia RRF (osiągnięcie średniego zużycia energii przez wybudowany system na poziomie \leq 0,5 kWh lub wskaźnika strat wody z infrastruktury (ILI) wynoszącego \leq 1,5, a w przypadku działań renowacyjnych – zmniejszenie średniego zużycia energii o ponad 20% lub zmniejszenie strat wody o ponad 20%). W trakcie budowy należy zwrócić uwagę na przestrzeganie zasad dotyczących gospodarki odpadami w zakresie oszczędzania w zużyciu materiałów, ograniczenia powstawania odpadów i wykorzystania materiałów z recyklingu.
Zapobieganie zanieczyszczeniu powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania wspierane w ramach środka będą neutralne, z punktu widzenia ich wpływu na zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby. Niemniej w okresie budowy należy podjąć kroki dla ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleb.

2.5.4 Budowa i modernizacja infrastruktury niezbędnej do ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji wody do spożycia w uzasadnionych adaptacją do zmian klimatu przypadkach, w tym m.in. działań związanych z ograniczaniem strat wody, zarządzaniem oraz zapewnieniem właściwego bezpieczeństwa dostarczenia wody			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania wspierane w ramach środka będą neutralne, z punktu widzenia ich wpływu na ochronę i odbudowę różnorodności biologicznej. Niemniej, w niektórych przypadkach, mogą oddziaływać pozytywnie, ponieważ mogą wyeliminować indywidualne, często niekontrolowane ujęcia wody wpływające na ekosystemy w otoczeniu np. w postaci odwodnienia gleb wokół ujęcia. Niemniej, w trakcie budowy należy zwrócić uwagę, aby, poprzez emisję zanieczyszczeń i hałas nie zakłócać nadmiernie środowiska przyrodniczego, szczególnie w pobliżu obszarów chronionych.

Tabela 79. Ocena merytoryczna obszaru 2.5.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.5.4 Budowa i modernizacja infrastruktury niezbędnej do ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji wody do spożycia w uzasadnionych adaptacją do zmian klimatu przypadkach, w tym m.in. działań związanych z ograniczaniem strat wody, zarządzaniem oraz zapewnieniem właściwego bezpieczeństwa dostarczenia wody		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działania w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury niezbędnej do ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji wody do spożycia nie będą wpływać na znaczne powiększenie emisji gazów cieplarnianych. Natomiast, gdy powiązane będą ze spełnieniem kryteriów efektywności (osiągnięcie średniego zużycia energii przez wybudowany system na poziomie $\leq 0,5$ kWh lub wskaźnika strat wody z infrastruktury (ILI) wynoszącego $\leq 1,5$, a w przypadku działań renowacyjnych – zmniejszenie średniego zużycia energii o ponad 20% lub zmniejszenie strat wody o ponad 20%) mogą być w 40% uznane za wpływające pozytywnie na zmiany klimatu (kod 063 wg załącznika I (tabela 1) do rozporządzenia CPR)
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub		

2.5.4 Budowa i modernizacja infrastruktury niezbędnej do ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji wody do spożycia w uzasadnionych adaptacją do zmian klimatu przypadkach, w tym m.in. działań związanych z ograniczaniem strat wody, zarządzaniem oraz zapewnieniem właściwego bezpieczeństwa dostarczania wody		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

6. Cel szczegółowy 2.6 Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej

6.1. Ocena celu szczegółowego 2.6

Tabela 80. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.6

2.6 Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Wszystkie działania wspierane w ramach środka mają nieznaczący przewidywalny raczej pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Poprzez wspierane działania w kierunku gospodarki obiegu zamkniętego zmniejszy się ilość odpadów składowana na składowiskach, co zredukuje się ich negatywne oddziaływanie na środowisko.

2.6 Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	W ramach środka prowadzone będą działania wspierające transformację gospodarki do gospodarki obiegu zamkniętego. . W ramach planowanej interwencji w zakresie gospodarki odpadami jako nadrzędna stosowana będzie hierarchia sposobów postępowania z odpadami jak również zasada bliskości Kierunki działania przewidują, aby wszystkie selektywnie zbierane i transportowane odpady inne niż niebezpieczne, które będą segregowane u źródła, przeznaczać do przygotowania ich do ponownego użycia lub recyklingu. W procesach magazynowania i przemieszczania odpadów selektywnie zbierane frakcje odpadów nie będą mieszane z innymi odpadami lub materiałami o odmiennych właściwościach środowiskowych co da możliwość ich ponownego wykorzystania, co zgodne jest z zasadami GOZ. Projekty budynków i instalacje wspomagają obieg zamknięty, a w szczególności wskazują z uwzględnieniem odniesienia do normy ISO 20887 lub innych norm w zakresie oceny możliwości demontażu lub dostosowania budynków – w jaki sposób w ramach projektu zapewniono wyższy poziom zasobooszczędności, możliwości dostosowania, elastyczności i możliwości demontażu w celu umożliwienia ponownego użycia i recyklingu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 81. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.6 Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Istnieje potrzeba dalszego rozwijania systemów zagospodarowania odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami wynikającą z tzw. Ramowej dyrektywy o odpadach. W ramach celu przewiduje się środki, które mogą mieć wpływ na emisje gazów cieplarnianych. Wpływ ten nie będzie znaczący. Emisje jakie mogą powstać powiązane są głównie z: procesami zbierania i transportowania odpadów innych niż niebezpieczne, które są segregowane u źródła, i które przeznacza się do przygotowania ich do ponownego użycia lub recyklingu, z instalacjami do przetwarzania odpadów komunalnych, jeżeli instalacje te wykorzystywałyby procesy kompostowania i fermentacji odpadów, działaniach związanych z recyklingiem w procesach technologicznych. Emisje także powstaną w instalacjach spalania odpadów niebezpiecznych (szpitalnych). Również modernizacje systemów (w tym zaopatrzenia wodę), które prowadzić będą do poprawy efektywności energetycznej mogą w nieznacznym stopniu wpływać na emisje. Interwencja w obszarze wpłynie na uwalnianie gazów cieplarnianych w sposób kontrolowany, a emisje z tych gazów

2.6 Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		częściowo będą wykorzystane w procesach technologicznych. (biogaz). Ocena szczegółowa poszczególnych środków przy zastosowaniu rekomendacji i zaleceń nie będzie prowadzić do znaczących emisji gazów cieplarnianych. W niektórych działaniach jak ekoprojektowanie przyczyniać się będzie bezpośrednio do ograniczania tych emisji.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Działalność wspierana w ramach środka raczej ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy. Większość projektowanych działań ujętych w Programie a związanych z transformacją w gospodarki do obiegu zamkniętego i gospodarką zasobooszczędną wspiera cel lub jest neutralna. Analizy i oceny szczegółowe poszczególnych środków przy zastosowaniu rekomendacji i zaleceń nie będą prowadzić do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i przyszłego spodziewanego klimatu. Szczególnie działania związane z wdrażaniem nowych technologii i ekoprojektowniem w działalności gospodarczej wdrażanie rozwiązań fizycznych i nie fizycznych w zakresie adaptacji, będą zmniejszać najważniejsze identyfikowane ryzyka fizyczne związane z klimatem, które są istotne dla danej działalności.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Instalacje wspierane w ramach działań uzyskały odpowiednie pozwolenia i decyzje środowiskowe, w tym decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, w których określono sposoby łagodzenia i monitorowania wpływu na środowisko, na podstawie środków wprowadzonych w celu jego zmniejszenia w tym kontroli poziomu emisji hałasu, pyłu i innych zanieczyszczeń podczas budowy i eksploatacji. Dla szczególnych przypadków instalacji w obszarze działań związanych z recyklingiem, zagospodarowaniem i przetwarzaniem odpadów szczególnie niebezpiecznych (szpitalnych) możliwe jest wystąpienie emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby. Nie mniej instalacje wspierane w ramach środka obowiązane są do stosowania rekomendacji, zaleceń i określonych rozwiązań technicznych i technologicznych ograniczających wzrost emisji.

2.6 Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		Szczegółowe wymagania określono dla poszczególnych typów instalacji jak: kompostownie, fermentacja beztlenowa, spalarnie odpadów niebezpiecznych (szpitalnych).
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Jednym z warunków formalnych do wsparcia działań będzie lokalizacja obiektów zapewniająca ochronę bioróżnorodności i ekosystemów oraz przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko lub kwalifikacji przedsięwzięcia zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE672. W przypadku gdy przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wskaże wymagane środki łagodzące i kompensacyjne do celów ochrony środowiska w odniesieniu do terenów/działań zlokalizowanych na obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności lub w ich pobliżu (w tym sieci obszarów chronionych Natura 2000), obiektów światowego dziedzictwa UNESCO i obszarów o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności, a także innych obszarów chronionych na podstawie wniosków z tej oceny wprowadzone zostaną konieczne środki łagodzące.

6.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.6

6.2.1. Ocena 2.6.1 Systemy selektywnego zbierania odpadów komunalnych uwzględniające rozwiązania dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów lub ponowne użycie

Tabela 82. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.6.1

2.6.1 Systemy selektywnego zbierania odpadów komunalnych uwzględniające rozwiązania dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów lub ponowne użycie			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny pozytywny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Poprzez wspierane działania zmniejszy się ilość odpadów składowana na składowiskach, a przez to zredukuje się ich negatywne oddziaływanie na środowisko wodne.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Środek w obszarze interwencji CPR) 067 Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, minimalizacji, segregacji, ponownego użycia, recyklingu ma współczynnik środowiskowy 100%.

2.6.1 Systemy selektywnego zbierania odpadów komunalnych uwzględniające rozwiązania dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów lub ponowne użycie			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			W ramach prowadzonych działań w procesie magazynowania i przemieszczania odpadów selektywnie zbierane frakcje odpadów nie będą mieszane z innymi odpadami lub materiałami o odmiennych właściwościach środowiskowych, co umożliwia ich ponowne wykorzystanie, co zgodne jest z zasadami GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Instalacje wspierane w ramach tego działania uzyskały odpowiednie pozwolenia i decyzje środowiskowe, decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, w których określono sposoby łagodzenia i monitorowania wpływu na środowisko, na podstawie środków wprowadzonych w celu jego zmniejszenia w tym kontroli poziomu emisji hałasu, pyłu i innych zanieczyszczeń podczas budowy i eksploatacji.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Środek w obszarze interwencji CPR) 067 Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, minimalizacji, segregacji, ponownego użycia, recyklingu ma współczynnik środowiskowy 100%. Obiekty w ramach wsparcia nie będą dotyczyły instalacji i budynków znajdujących się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych).

Tabela 83. Ocena merytoryczna obszaru 2.6.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.6.1 Systemy selektywnego zbierania odpadów komunalnych uwzględniające rozwiązania dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów lub ponowne użycie		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji (CPR) 067 Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, minimalizacji, segregacji, ponownego użycia, recyklingu ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 40%. Konieczne jest dalsze organizowanie zintegrowanego systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym należytej jakości zbieranych odpadów w miejscach ich powstawania oraz zapewnienie prawidłowego zagospodarowania poszczególnych frakcji w dedykowanych do tego celu instalacjach. Wspierane będą projekty dotyczące m.in. ponownego użycia, naprawy, wymiany rzeczy używanych. Tworzone będą instalacje do odzysku (w tym recyklingu), jako procesów zagospodarowania najbardziej oczekiwanych w hierarchii sposobów postępowania z odpadami. W celu zwiększenia osiąganego stopnia odzysku realizowane będą mogły być także instalacje do sortowania i mechanicznego

2.6.1 Systemy selektywnego zbierania odpadów komunalnych uwzględniające rozwiązania dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów lub ponowne użycie		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>przetwarzania, odpadów pochodzących z selektywnego zbierania. Uzyskane jednolite frakcje odpadów będą kierowane następnie do dalszych procesów zagospodarowania odpadów w szczególności recyklingu, odzysku materiałowego lub przygotowania do recyklingu.</p> <p>Głównym beneficjentem będą Jednostki Samorządowe, a najbardziej oczekiwane jest tworzenie PSZOK-ów (Punkty Selektywnego Zbierania Opadów Komunalnych).</p> <p>Nie przewiduje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Może natomiast przyczynić się pośrednio do ograniczenia niekontrolowanego spalania odpadów w instalacjach domowych, z czym związana jest emisja również gazów cieplarnianych.</p> <p>Warunkiem uzyskania istotnego pozytywnego wpływu na łagodzenie zmian klimatu jest aby w ramach działalności co najmniej 50% masy przetworzonych selektywnie zebranych odpadów innych niż niebezpieczne przekształconych zostało w surowce wtórne, które nadają się do zastąpienia surowców pierwotnych w procesach produkcji (rozporządzenie 2021/2139, p. 5.9). Jeżeli instalacje wykorzystywałyby procesy kompostowania i fermentacji odpadów, aby być uznane za pozytywne z punktu widzenia łagodzenia zmian klimatu powinny spełniać kryteria określone w rozporządzeniu 2021/2139 (punkty 5.7, 5.8).</p>
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		

2.6.1 Systemy selektywnego zbierania odpadów komunalnych uwzględniające rozwiązania dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów lub ponowne użycie		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

6.2.2. Ocena 2.6.2 Inwestowanie w instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami i selekcją jakościową

Tabela 84. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.6.2

2.6.2 Inwestowanie w instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami i selekcją jakościową			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Wszystkie selektywnie zbierane i transportowane odpady inne niż niebezpieczne, które będą segregowane u źródła, przeznacza się do przygotowania ich do ponownego użycia lub recyklingu. Środek wpisuje się w obszar (CPR) 068 Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: przetwarzanie odpadów reszkowych o wskaźniku środowiskowym 100%. Projekty instalacji i techniki konstrukcyjne w ramach środka wspomagają gospodarkę obiegu zamkniętego, a w szczególności uwzględniają odniesienia do normy ISO 20887 lub innych norm w zakresie oceny możliwości demontażu lub dostosowania budynków. Działania w ramach środka są zgodne z zasadami GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Instalacje wspierane w ramach tego działania uzyskały odpowiednie pozwolenia i decyzje środowiskowe, decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach i obejmują łagodzenie i monitorowanie wpływu na środowisko, na podstawie środków wprowadzonych w celu zmniejszenia i kontroli poziomu emisji hałasu, pyłu i innych zanieczyszczeń podczas budowy i eksploatacji.

2.6.2 Inwestowanie w instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami i selekcją jakościową			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Wsparcie w ramach środka nie będzie dotyczyć instalacji i budynków znajdujących się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). W przypadku gdy przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wskaże wymagane środki łagodzące i kompensacyjne do celów ochrony środowiska w odniesieniu do terenów/działań zlokalizowanych na obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności lub w ich pobliżu (w tym sieci obszarów chronionych Natura 2000, obiektów światowego dziedzictwa UNESCO i obszarów o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności, a także innych obszarów chronionych na podstawie wniosków z tej oceny wprowadzone zostaną konieczne środki łagodzące

Tabela 85. Ocena merytoryczna obszaru 2.6.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.6.2 Inwestowanie w instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami i selekcją jakościową		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	W ramach środka wspierane będą działania umożliwiające przejście przedsiębiorstwom na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym poprzez niezbędne inwestycje. Wykorzystanie odpadów zmniejszy zapotrzebowanie na surowce i produkty, co ograniczy ich ślad węglowy i w sumie emisję gazów cieplarnianych. Głównym beneficjentem będzie przemysł i Jednostki Samorządowe. Środek wpisuje się w obszar (CPR) 067 Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, minimalizacji, segregacji, ponownego użycia, recyklingu o wskaźniku klimatycznym 40%. Warunkiem uzyskania istotnego pozytywnego wpływu na łagodzenie zmian klimatu jest aby w ramach działalności co najmniej 50% masy przetworzonych selektywnie zebranych odpadów innych niż niebezpieczne przekształconych zostało w surowce wtórne, które nadają się do zastąpienia surowców pierwotnych w procesach produkcji (rozporządzenie 2021/2139, p. 5.9). Jeżeli instalacje wykorzystywałyby procesy kompostowania i fermentacji odpadów, aby być uznane za pozytywne z punktu widzenia łagodzenia zmian klimatu powinny spełniać kryteria określone w rozporządzeniu 2021/2139 (punkty 5.7, 5.8).
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego		

2.6.2 Inwestowanie w instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami i selekcją jakościową		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

6.2.3. Ocena 2.6.3 Rozwijanie recyklingu odpadów

Tabela 86. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.6.3

2.6.3 Rozwijanie recyklingu odpadów			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		Koncepcja GOZ dotyczy całego cyklu życia produktu, w związku z tym wsparcie obejmować będzie również obszar racjonalizacji zasobochłonności prowadzonej działalności, w całym cyklu życia produktu lub usługi. Wspierane będą działania umożliwiające przejście przedsiębiorstwom na gospodarkę o obiegu zamkniętym w tym poprzez niezbędne inwestycje obniżające

2.6.3 Rozwijanie recyklingu odpadów			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			Ślad środowiskowy ich produktów. Ponadto, interwencja będzie skierowana na działania związane ze zmniejszeniem zużycia materiałów, w tym wody w procesach technologicznych i zamknięcia jej w obieg zamknięty. Wsparcie dotyczy przedsięwzięć i wdrażania technologii przemysłowych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Projekty budynków i instalacje wspomagają obieg zamknięty, a w szczególności wskazują z uwzględnieniem odniesienia do normy ISO 20887 lub innych norm w zakresie oceny możliwości demontażu lub dostosowania budynków – w jaki sposób w ramach projektu zapewniono wyższy poziom zasobooszczędności, możliwości dostosowania, elastyczności i możliwości demontażu w celu umożliwienia ponownego użycia i recyklingu. Działanie wpisuje się w obszar (CPR) 071 Promowanie wykorzystania materiałów pochodzących z recyklingu jako surowców posiada wskaźnik środowiskowy 100% oraz 072 Wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu jako surowców zgodnie z kryteriami efektywności posiada wskaźnik środowiskowy 100%.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 87. Ocena merytoryczna obszaru 2.6.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.6.3 Rozwijanie recyklingu odpadów		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działania przedsięwzięć związane ze zmniejszeniem zużycia wody w procesach technologicznych i zamknięcia jej w obieg a także modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę prowadzić będzie do poprawy efektywności energetycznej w jeden z następujących sposobów: a) poprzez zmniejszenie średniego zużycia energii przez system o co najmniej 20% w porównaniu z własnymi wskaźnikami bazowymi uśrednionymi dla trzech lat, łącznie z poborem i uzdatnianiem wody, mierzonymi w kWh na metr sześcienny dostarczonej wody; b) poprzez zmniejszenie o co najmniej 20% różnicy między obecnym poziomem wycieków uśrednionym dla trzech lat, obliczonym przy zastosowaniu metody oceny wskaźnika strat

2.6.3 Rozwijanie recyklingu odpadów		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		wody z infrastruktury albo między obecnym poziomem wycieków uśrednionym dla trzech lat, obliczonym przy użyciu odpowiedniej metody, a wartością progową ustaloną zgodnie z art. 4 dyrektywy (UE) 2020/2184.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	W przypadku zakładów fermentacji beztlenowej przetwarzających ponad 100 ton odpadów dziennie emisje do powietrza i wody mieszczą się w granicach poziomów emisji powiązanych z zakresami najlepszych dostępnych technik (BAT-AEL) określonymi w odniesieniu do beztlenowego rozkładu odpadów w najnowszych konkluzjach dotyczących odpowiednich najlepszych dostępnych technik (BAT), w tym konkluzjach dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do przetwarzania odpadów (217). Nie występują znaczące wzajemne powiązania pomiędzy różnymi komponentami środowiska. Wytworzone produkty pofermentacyjne spełniają wymogi dotyczące materiałów nawozowych określone w załączniku II do rozporządzenia (UE) 2019/1009 w kategoriach materiałów składowych (CMC) 4 i 5 w odniesieniu do produktów pofermentacyjnych lub CMC 3 w odniesieniu do kompostu bądź w przepisach krajowych dotyczących nawozów lub polepszaczy gleby stosowanych w rolnictwie. Nabywca lub podmiot odpowiedzialny za odbiór produktów pofermentacyjnych jest informowany o zawartości azotu (przy tolerancji $\pm 25\%$) w produktach pofermentacyjnych wykorzystywanych jako nawóz lub polepszacz gleby. W przypadku kompostowni przetwarzających ponad 75 ton odpadów dziennie emisje do powietrza i wody mieszczą się w granicach poziomów emisji powiązanych z zakresami najlepszych dostępnych technik (BAT-AEL) określonymi w odniesieniu do przetwarzania tlenowego odpadów w najnowszych konkluzjach

2.6.3 Rozwijanie recyklingu odpadów		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>dotyczących odpowiednich najlepszych dostępnych technik (BAT), w tym konkluzjach dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do przetwarzania odpadów (219). Nie występują znaczące wzajemne powiązania pomiędzy różnymi komponentami środowiska.</p> <p>W obiektach wdrożono system zapobiegający przedostawaniu się odcieku ze składowiska do wód gruntowych. Wytworzony kompost spełnia wymogi dotyczące materiałów nawozowych określone w załączniku II do rozporządzenia (UE) 2019/1009 w kategorii materiałów składowych (CMC) 3 lub w przepisach krajowych dotyczących nawozów lub polepszaczy gleby stosowanych w rolnictwie.</p> <p>Środek spełnia wymogi określone w odpowiednich przepisach Unii dotyczących środowiska instalacje wymagają uzyskania odpowiednich decyzji środowiskowych w szczególności oceny oddziaływania na środowisko jak i udzielenia odpowiednich pozwoleń/zezwoleń emisyjnych przez organy.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Wsparcie w ramach środka nie będzie dotyczyć instalacji i budynków znajdujących się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej, w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych.</p> <p>W przypadku gdy przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wskaże wymagane środki łagodzące i kompensacyjne do celów ochrony środowiska w odniesieniu do terenów/działań zlokalizowanych na obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności lub w ich pobliżu (w tym sieci obszarów chronionych Natura 2000, obiektów światowego dziedzictwa UNESCO i obszarów o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności, a także innych obszarów chronionych na podstawie wniosków z tej oceny wprowadzone zostaną konieczne środki łagodzące.</p>

6.2.4. Ocena 2.6.4 Dążenie do minimalizacji wytwarzania odpadów w procesach produkcyjnych

Tabela 88. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.6.4

2.6.4 Dążenie do minimalizacji wytwarzania odpadów w procesach produkcyjnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	<p>Zakłada się, że obok działań racjonalizatorskich w produkcji danego produktu możliwe będą także działania pozwalające na zagospodarowanie odpadów z produkcji jako substratów w tych samych lub innych procesach gospodarczych - potencjalnie u wytwórcy odpadu lub innego podmiotu gospodarczego posiadającego zdolności technologiczne do jego zagospodarowania. W ten sposób możliwe będzie kreowanie nowych modeli biznesowych lub wspieranie tworzenia symbioz</p>

2.6.4 Dążenie do minimalizacji wytwarzania odpadów w procesach produkcyjnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			<p>gospodarczych. Koncepcja GOZ dotyczy całego cyklu życia produktu, w związku z tym wsparcie obejmować będzie również obszar projektowania (ekoprojektownia) dla racjonalizacji zasobochłonności prowadzonej działalności, w całym cyklu życia produktu lub usługi.</p> <p>Środek będzie wspierać działania przedsiębiorców w zakresie wdrażania rozwiązań z wykorzystaniem materiałów pochodzących z recyklingu jako surowców zgodnie z kryteriami efektywności.</p> <p>Niezbędne jest stosowanie zasad ISO 20887:2020.</p> <p>Zrównoważony charakter budynków i robót budowlanych związanych z inżynierią lądową – Projektowanie do celów możliwości demontażu i adaptacji.</p> <p>Projektowane do stosowania pompy i urządzenia, które są objęte przepisami dotyczącymi ekoprojektu i etykietowania energetycznego, są zgodne, w stosownych przypadkach, z wymogami dotyczącymi najwyższej klasy efektywności energetycznej określonymi w rozporządzeniu (UE) 2017/1369 oraz z rozporządzeniami wykonawczymi do dyrektywy 2009/125/WE i zastosowano w nich najlepszą dostępną technologię.</p>
Adaptacja do zmian klimatu		X	<p>W ramach wdrażania rozwiązań i działań pozwalających na zagospodarowanie odpadów z produkcji w działalności gospodarczej wdrażane są rozwiązania fizyczne i niefizyczne „rozwiązania w zakresie adaptacji”, które zmniejszają najważniejsze zidentyfikowane ryzyka fizyczne związane z klimatem, które są istotne dla danej działalności.</p>
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	<p>Nie przewiduje się, by środek wywarł niekorzystny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich.</p>
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	<p>W ramach wdrażania rozwiązań dla danej działalności ocenia się dostępność i w miarę możliwości, stosuje się techniki wspierające: a) ponowne używanie i wykorzystywanie w wytwarzanych produktach surowców wtórnych i ponownie użytych komponentów; b) projektowanie zapewniające wysoką trwałość, zdolność do recyklingu, łatwy demontaż i możliwość dostosowywania wytwarzanych produktów; c) gospodarowanie odpadami, w ramach którego w procesie produkcyjnym recykling jest traktowany priorytetowo w stosunku do utylizacji. d) informacje i identyfikowalność substancji potencjalnie niebezpiecznych w całym cyklu życia wytwarzanych produktów. W ramach projektów zapewniony zostanie wyższy poziom zasobooszczędności, możliwości dostosowania, elastyczności i możliwości demontażu w celu umożliwienia ponownego użycia i recyklingu.</p> <p>Interwencja w obszarze CPR 072 Wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu jako surowców zgodnie z kryteriami efektywności posiada wskaźnik środowiskowy 100%.</p>
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	<p>Środek jest zgodny z wymaganiami spełniania wymagań określonych w odpowiedniej części przepisów Unii dotyczących udzielanych odpowiednich pozwoleń/zezwoleń środowiskowych dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.</p>

2.6.4 Dążenie do minimalizacji wytwarzania odpadów w procesach produkcyjnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek spełnia wymogi określone w odpowiednich przepisach Unii dotyczących środowiska (w szczególności ocen środowiskowych) i udzielonych odpowiednich pozwoleń/zezwoleń dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Na liście kontrolnej (Tabela 88) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

6.2.5. Ocena 2.6.5 Zapobieganie powstawaniu odpadów żywności poprzez wykorzystanie niesprzedanych produktów spożywczych lub produktów spożywczych o krótkim terminie przydatności do spożycia

Tabela 89. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.6.5

2.6.5 Zapobieganie powstawaniu odpadów żywności poprzez wykorzystanie niesprzedanych produktów spożywczych lub produktów spożywczych o krótkim terminie przydatności do spożycia			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Szczególnym rodzajem produktów, które są źródłem powstawania odpadów, a których marnotrawienie jest sprzeczne z koncepcją GOZ, jak i normami etycznymi, są produkty żywnościowe. Planowane jest więc podjęcie działań (w formie projektów pilotażowych) w celu zapobiegania powstawaniu odpadów żywności poprzez wykorzystanie niesprzedanych produktów spożywczych lub produktów spożywczych o krótkim terminie przydatności do spożycia. Działania te powinny być pozytywne dla łagodzenia zmian klimatu bowiem, z jednej strony ograniczy się ilość odpadów żywnościowych, a drugiej ograniczy się zapotrzebowanie na żywność, z produkcją której wiąże się też emisja gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Ponadto może wpływać pozytywnie w związku ze zmniejszeniem zapotrzebowania np. na wodę, ilość powstających ścieków oraz produkcję odpadów.

2.6.5 Zapobieganie powstawaniu odpadów żywności poprzez wykorzystanie niesprzedanych produktów spożywczych lub produktów spożywczych o krótkim terminie przydatności do spożycia			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Główne kierunki działań podejmowane w ramach środka wspierają cele GOZ, obejmują one: prewencję strat i marnowania żywności, redystrybucję żywności, dokarmianie zwierząt, wykorzystanie przez przemysł, biologiczne przetwarzanie.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 90. Ocena merytoryczna obszaru 2.6.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.6.5 Zapobieganie powstawaniu odpadów żywności poprzez wykorzystanie niesprzedanych produktów spożywczych lub produktów spożywczych o krótkim terminie przydatności do spożycia		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego		W przypadku zakładów fermentacji beztlenowej przetwarzających ponad 100 ton odpadów dziennie emisje do powietrza i wody mieszczą się w granicach poziomów emisji powiązanych z

2.6.5 Zapobieganie powstawaniu odpadów żywności poprzez wykorzystanie niesprzedanych produktów spożywczych lub produktów spożywczych o krótkim terminie przydatności do spożycia		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		<p>zakresami najlepszych dostępnych technik (BAT-AEL) określonymi w odniesieniu do beztlenowego rozkładu odpadów w najnowszych konkluzjach dotyczących odpowiednich najlepszych dostępnych technik (BAT), w tym konkluzjach dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do przetwarzania odpadów (217). Nie występują znaczące wzajemne powiązania pomiędzy różnymi komponentami środowiska. Wytworzone produkty pofermentacyjne spełniają wymogi dotyczące materiałów nawozowych określone w załączniku II do rozporządzenia (UE) 2019/1009 w kategoriach materiałów składowych (CMC) 4 i 5 w odniesieniu do produktów pofermentacyjnych lub CMC 3 w odniesieniu do kompostu bądź w przepisach krajowych dotyczących nawozów lub polepszaczy gleby stosowanych w rolnictwie.</p> <p>Nabywca lub podmiot odpowiedzialny za odbiór produktów pofermentacyjnych jest informowany o zawartości azotu (przy tolerancji $\pm 25\%$) w produktach pofermentacyjnych wykorzystywanych jako nawóz lub polepszacz gleby.</p> <p>W przypadku kompostowni przetwarzających ponad 75 ton odpadów dziennie emisje do powietrza i wody mieszczą się w granicach poziomów emisji powiązanych z zakresami najlepszych dostępnych technik (BAT-AEL) określonymi w odniesieniu do przetwarzania tlenowego odpadów w najnowszych konkluzjach dotyczących odpowiednich najlepszych dostępnych technik (BAT), w tym konkluzjach dotyczących najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do przetwarzania odpadów (219). Nie występują znaczące wzajemne powiązania pomiędzy różnymi komponentami środowiska.</p> <p>W obiekcie wdrożono system zapobiegający przedostawaniu się odcieku ze składowiska do wód gruntowych. Wytworzony kompost spełnia wymogi dotyczące materiałów nawozowych określone w załączniku II do rozporządzenia (UE) 2019/1009 w kategorii materiałów składowych (CMC) 3 lub w przepisach krajowych dotyczących nawozów lub polepszaczy gleby stosowanych w rolnictwie.</p> <p>Środek spełnia wymogi określone w odpowiednich przepisach Unii dotyczących środowiska instalacje wymagają uzyskania odpowiednich decyzji środowiskowych w szczególności oceny oddziaływania na środowisko jak i udzielenia odpowiednich pozwoleń/zezwoleń emisyjnych przez organy.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>		<p>Wsparcie w ramach środka nie będzie dotyczyć instalacji i budynków znajdujących się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych).</p> <p>W przypadku gdy przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wskaże wymagane środki łagodzące i kompensacyjne do celów ochrony środowiska w odniesieniu do terenów/działań zlokalizowanych na obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności lub w ich pobliżu (w tym sieci obszarów chronionych Natura 2000, obiektów światowego dziedzictwa UNESCO i obszarów o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności, a także innych obszarów chronionych na podstawie wniosków z tej oceny wprowadzone zostaną konieczne środki łagodzące.</p>

6.2.6. Ocena 2.6.6 Odpady niebezpieczne, w tym medyczne i weterynaryjne

Tabela 91. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.6.6

2.6.6 Odpady niebezpieczne, w tym medyczne i weterynaryjne			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 92. Ocena merytoryczna obszaru 2.6.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.6.6 Odpady niebezpieczne, w tym medyczne i weterynaryjne		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</p>	X	<p>Wsparcie instalacji termicznego przetwarzania odpadów niebezpiecznych, w tym medycznych i weterynaryjnych. Warunki unieszkodliwiania odpadów medycznych lub odpadów weterynaryjnych oraz postępowanie z zakaźnymi odpadami medycznymi lub zakaźnymi odpadami weterynaryjnymi określa ustawa o odpadach, artykuł 95 ustawy stanowi, że: Posiadacz odpadów medycznych lub odpadów weterynaryjnych unieszkodliwiający te odpady jest obowiązany do prowadzenia procesów unieszkodliwiania oraz do ich monitoringu, z uwzględnieniem właściwości odpadów i charakteru procesu oraz zgodnie z wymaganiami i sposobami prowadzenia unieszkodliwiania odpadów, określonymi w przepisach. Zakaźne odpady medyczne lub zakaźne odpady weterynaryjne unieszkodliwia się przez termiczne przekształcanie w spalarniach odpadów niebezpiecznych. Zakazuje się unieszkodliwiania zakaźnych odpadów medycznych lub zakaźnych odpadów weterynaryjnych we współspalarniach odpadów. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 26 listopada 2021 r. w sprawie unieszkodliwiania oraz magazynowania odpadów medycznych i odpadów weterynaryjnych szczegółowo określa dopuszczalne sposoby unieszkodliwiania i warunki magazynowania odpadów medycznych i odpadów weterynaryjnych oraz warunki prowadzenia procesów unieszkodliwiania odpadów medycznych i odpadów weterynaryjnych, a także sposób monitoringu tych procesów, dla których prowadzenie monitoringu jest konieczne dla zapewnienia prawidłowego prowadzenia tych procesów. Cały proces i instalacja objęte są monitoringiem emisji w tym monitoringiem emisji gazów cieplarnianych.</p>

2.6.6 Odpady niebezpieczne, w tym medyczne i weterynaryjne		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		Inwestycje dedykowane termicznemu przetwarzaniu odpadów niebezpiecznych (szpitalnych) są szczególnie istotne dla zapewnienia bezpieczeństwa ludności w dobie występujących pandemii, jak również odpowiadają na potrzeby zapewnienia właściwego stanu ochrony środowiska naturalnego, związane z występowaniem tego typu odpadów.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Zgodnie z diagnozą zawartą w Załączniku nr 1 do Uchwały nr 57 Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r., w Polsce funkcjonuje 28 spalarni odpadów niebezpiecznych, w tym 23 instalacje mogące unieszkodliwiać odpady medyczne i weterynaryjne. Łączna roczna moc przerobowa spalarni przetwarzających odpady medyczne i weterynaryjne wynosi ok. 148 tys. Mg rocznie. Obecnie w trzech województwach brak jest takich instalacji (dolnośląskie, opolskie i warmińsko-mazurskie), W latach 2016–2018 ilość wytworzonych odpadów z grupy odpadów medycznych i weterynaryjnych o właściwościach zakaźnych systematycznie rosta a moc przerobowa spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych na terenie kraju jest niewystarczająca, Biorąc także pod uwagę obecną sytuację epidemiczną w Polsce, dla zapewnienia bezpieczeństwa i konieczności przestrzegania zasady bliskości w odniesieniu do unieszkodliwiania odpadów o właściwościach zakaźnych rozbudowa obecnego potencjału jest konieczna. Zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2021 r. poz. 779 i 784), odpady zakaźne nie powinny być unieszkodliwiane na terenie poza województwem, w którym zostały wytworzone. Inwestycje w zakresie budowy spalarni odpadów niebezpiecznych, w tym zakaźnych odpadów medycznych i weterynaryjnych, powinny mieć miejsce w tych województwach, w których istnieje niedobór mocy przerobowych takich instalacji. Szczegółowe analizy potrzeb inwestycyjnych w tym zakresie będą przeprowadzane na poziomie województw i ujęte w uchwalanych w wojewódzkich planach gospodarki odpadami. Ocena lokalizacji spalarni odpadów szpitalnych, która mają być wspierane w ramach środka, gdzie oczekiwany okres użytkowania obiektów wynosi 25-30 lat, przeprowadzana będzie z rzetelną oceną dotyczącą ryzyka zmiany klimatu i oceną wrażliwości na zmiany klimatu, opierając się na najnowocześniejszych prognozach klimatycznych obejmujących szereg przyszłych scenariuszy zgodnie z przewidywanym okresem użytkowania obiektów. Wyniki tej oceny zostaną wzięte pod uwagę przy tworzeniu list i zgłaszaniu spalarni odpadów niebezpiecznych (odpadów szpitalnych) do opracowywanych wojewódzkich planów gospodarki odpadami. Planowane rozwiązania dla poszczególnych lokalizacji w zakresie adaptacji nie mogą wywierać niekorzystnego wpływu na działalność w zakresie adaptacji ani na poziom odporności na fizyczne zagrożenia klimatyczne innych osób, przyrody, aktywów oraz innej działalności gospodarczej i muszą być spójne z działaniami w zakresie adaptacji podejmowanymi na szczeblu lokalnym, sektorowym, regionalnym lub krajowym.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	W przypadku działalności wspieranej w ramach środka ma ona nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Budowa spalarni odpadów niebezpiecznych (szpitalnych) nie doprowadzi do ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody zgodnie z ramową dyrektywą

2.6.6 Odpady niebezpieczne, w tym medyczne i weterynaryjne		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		wodną (2000/60/WE). Długotrwałe składowanie odpadów niebezpiecznych może wyrządzać poważne i długoterminowe szkody dla środowiska, szczególnie dla zasobów wodnych, tak więc spalanie odpadów niebezpiecznych (szpitalnych) jak najbliższe miejsca ich wytwarzania przyczynia się do ochrony tych zasobów.
<p>Przejsie na gospodarke o obiegu zamknietym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	X	<p>Termiczne przetwarzanie odpadów niebezpiecznych w tym szpitalnych jest jedyną prawnie dopuszczalną jak i technologicznie możliwą metodą eliminacji zagrożeń powodowanych przez odpady niebezpieczne. Odpady medyczne i weterynaryjne przeważnie posiadają właściwości zakaźne i są groźne pod kątem sanitarno-epidemiologicznym. Przepisy krajowe zakazują stosować inne formy zagospodarowania tych odpadów poza ich termicznym spalaniem.</p> <p>Budowa nowych spalarni odpadów niebezpiecznych szpitalnych wynika z wykonanych analiz Ministerstwa Klimatu i Środowiska m.in. wnioski zostały zawarte w Informacji Ministra Klimatu i Środowiska na temat działania systemu zagospodarowania niebezpiecznych odpadów medycznych i weterynaryjnych oraz ewentualne plany jego modernizacji z dnia 30.04.2021 r. W informacji tej wskazano wprost, iż budowa kolejnych obiektów do termicznego przekształcania odpadów medycznych i weterynaryjnych, z pewnością przyczyniłaby się do zwiększenia stabilności systemu, w tym w okresie sytuacji nadzwyczajnych do jakich należy obecny stan epidemii w Polsce. Umożliwi lepszą organizację logistykę tego strumienia odpadów i uzupełni obecne luki (tj. brak takich obiektów w trzech województwach). Środek jest zgodny z celami w zakresie recyklingu na poziomie krajowym/regionalnym oraz z realizacją krajowego planu gospodarki odpadami przyjętego zgodnie ze zmienioną dyrektywą ramową w sprawie odpadów Uchwałą Nr 57 Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022.</p>
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Kwestie związane ze sposobami unieszkodliwiania i warunkami magazynowania odpadów medycznych i odpadów weterynaryjnych oraz warunkami prowadzenia procesów unieszkodliwiania odpadów medycznych i odpadów weterynaryjnych, a także sposób monitoringu tych procesów, dla których prowadzenie monitoringu jest konieczne dla zapewnienia prawidłowego prowadzenia tych procesów określa Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 26 listopada 2021 r. w sprawie unieszkodliwiania oraz magazynowania odpadów medycznych i odpadów weterynaryjnych.</p> <p>W ramach środka planowane jest wspierane obiektów, instalacji o przepustowości instalacji co najmniej 1000 Mg/rok odpadów a mniejsze instalacje byłyby realizowane ze środków programów regionalnych.</p> <p>W ramach środka wymaga się, aby wspierane instalacje, obiekty stosowały najlepsze dostępne techniki określone w konkluzjach dotyczących BAT w odniesieniu do procesów spalania. Instalacje wspierane w ramach tego działania uzyskały odpowiednią decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, w ramach których wprowadzono środki obejmujące łagodzenie i monitorowanie wpływu na środowisko. Uzyskały wymagane przepisami prawa odpowiednie pozwolenia, decyzje środowiskowe w celu zmniejszenia i kontroli poziomu emisji hałasu, pyłu i innych zanieczyszczeń podczas budowy, prac konserwacyjnych i eksploatacji.</p>

2.6.6 Odpady niebezpieczne, w tym medyczne i weterynaryjne		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>		<p>Obiekty wspierane w ramach środka, spalarnie odpadów niebezpiecznych (szpitalnych), nie będą zlokalizowane na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej lub w ich pobliżu (w tym sieci obszarów chronionych Natura 2000, miejsc światowego dziedzictwa UNESCO i obszarów o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych. W przypadku gdy przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wskaże wymagane środki łagodzące i kompensacyjne do celów ochrony środowiska w odniesieniu do terenów/działań zlokalizowanych na obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności lub w ich pobliżu (w tym sieci obszarów chronionych Natura 2000, obiektów światowego dziedzictwa UNESCO i obszarów o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności, a także innych obszarów chronionych na podstawie wniosków z tej oceny wprowadzone zostaną konieczne środki łagodzące.</p>

6.2.7. Ocena 2.6.7. Działania edukacyjno-informacyjne społeczeństwa w szczególności w obszarze zapobiegania powstawaniu odpadów oraz prowadzenia wszelkich działań w gospodarce odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami oraz w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym

Tabela 93. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.6.7

2.6.7 Działania edukacyjno-informacyjne społeczeństwa w szczególności w obszarze zapobiegania powstawaniu odpadów oraz prowadzenia wszelkich działań w gospodarce odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami oraz w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania te w pewnym stopniu przyczynią się pozytywnie do łagodzenia zmian klimatu ze względu na wyższą świadomość społeczeństwa odnośnie zapobiegania powstawaniu odpadów, postępowaniu zgodnie z hierarchią gospodarowania odpadami oraz w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek w nieznacznym stopniu wpływa na ten cel.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	W niewielkim stopniu działania te mogą oddziaływać pozytywnie na ten cel.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania podejmowane w ramach środka będą miały zasadniczy wpływ na powstawanie odpadów, jak również ich sposób zagospodarowania.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania podejmowane w ramach środka będą miały pozytywny wpływ na zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrolę
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	W ramach środka przewiduje się realizację działań edukacyjnych w obszarze zapobiegania i gospodarowania odpadami co pośrednio wpłynie także na świadomość mieszkańców nt. potrzeby i celów ochrony zasobów przyrodniczych.

Na liście kontrolnej (Tabela 93) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

7. Cel szczegółowy 2.7 Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

7.1. Ocena celu szczegółowego 2.7

Tabela 94. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.7

2.7 Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania przewidziane w ramach celu szczegółowego będą miały w głównej mierze na celu realizację postanowień wynikających z właściwych strategii rozwojowych o charakterze krajowym – Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, Polityki ekologicznej państwa 2030 (PEP2030) oraz Priorytetowymi ramami działań dla sieci Natura 2000 (PAF). Ponadto wdrażane będą działania ochronne w ramach dokumentów planistycznych – planów zadań ochronnych. Należy podkreślić, iż projekty w ramach niniejszego celu szczegółowego będą realizowane w zgodności z Priorytetowymi Ramami Działań dla sieci Natura 2000, od których zależy prawidłowe funkcjonowanie sieci Natura 2000 i powiązanej z nią zielonej infrastruktury we wszystkich państwach członkowskich UE. Nie przewiduje się, aby cel szczegółowy doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych, natomiast jego realizacja pozwoli na zwiększenie możliwości pochłaniania CO ₂ poprzez utrzymanie ekosystemów (w szczególności wodno-błotnych o wysokich zdolnościach akumulacyjnych), jak również zwiększania powierzchni biologicznie czynnych, lasów i zieleni miejskiej poprzez rekultywację terenów przemysłowych i wprowadzanie elementów zielonej i niebieskiej infrastruktury na terenach miast.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania związane ze wzmacnianiem różnorodności biologicznej, a także wsparciem obszarów chronionych i wprowadzania zielonej i niebieskiej infrastruktury są bezpośrednio skierowane na wzmacnianie zdolności adaptacyjnych do zmian klimatu, przede wszystkim w zakresie poprawy warunków retencyjnych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Nie przewiduje się wpływu działań objętych celem na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych i morskich. Działania związane z wykonywaniem działań ochronnych będą częściowo poświęcone także siedliskom wodnym, w tym morskim.

2.7 Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się, aby realizacja działań objętych celem wpływała na znaczne zwiększenie wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, wpływała na zużycie zasobów naturalnych lub funkcjonowanie gospodarki o obiegu zamkniętym. W powyższym zakresie cel szczegółowy będzie miał charakter neutralny.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Nie przewiduje się, aby działania w ramach celu szczegółowego doprowadziły do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Przewidywana jest w pewnym zakresie poprawa stanu wód i gleb w szczególności w ramach działań dotyczących wdrażania działań ochronnych poświęconych siedliskom wodnym i wodno-błotnym, a także remediacji i rekultywacji terenów przemysłowych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Nie przewiduje się, aby działania w ramach celu szczegółowego w znacznym stopniu były szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Cel szczegółowy jest wprost skierowany na poprawę stanu siedlisk i gatunków (w szczególności położonych w obszarach Natura 2000 oraz krajowych formach ochrony przyrody), jak również wzmacnianie spójności i integralności sieci Natura 2000, jak również realizację celów ochrony w tych obszarach. Różnorodność biologiczna będzie wspierana zarówno na terenach miast (wdrażanie elementów zielonej i niebieskiej infrastruktury), jak również na terenach objętych ochroną.

Na liście kontrolnej (Tabela 94) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

7.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.7

7.2.1. Ocena 2.7.1 Wdrażanie zapisów dokumentów strategicznych i planistycznych dla obszarów i siedlisk chronionych

Tabela 95. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.1

2.7.1 Wdrażanie zapisów dokumentów strategicznych i planistycznych dla obszarów i siedlisk chronionych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		

2.7.1 Wdrażanie zapisów dokumentów strategicznych i planistycznych dla obszarów i siedlisk chronionych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zaplanowane w dokumencie działania będą miały istotne znaczenie dla adaptacji i łagodzenia skutków zmian klimatycznych. Działania będą polegały m.in. na poprawie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków szczególnie wrażliwych na zmiany klimatyczne. Efektem podjętych działań powinien być wzrost odporności na niekorzystne czynniki, zwiększenie spójności sieci obszarów Natura 2000 wraz z udrożnieniem korytarzy ekologicznych, ograniczanie rozprzestrzeniania się gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych. Dzięki regeneracji siedlisk leśnych powinny się zwiększyć ich zdolności pochłaniania CO ₂ oraz retencjonowania i oczyszczania wód, a poprawa stanu siedlisk bagiennych przyczyni się do zwiększenia ich zdolności retencyjnych. W ramach wdrażanych działań ochronnych prowadzone będą także projekty służące retencji wód w siedliskach podmokłych oraz dolinach rzek, co istotnie będzie wspierać zdolności adaptacyjne ekosystemów.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji pod kodem 078 w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR ze współczynnikiem dla celów środowiskowych na poziomie 100%. W powyższym kontekście należy także oczekiwać, iż realizacja działań ujętych w ramach środka przyczyni się do osiągnięcia, m.in. celów środowiskowych określonych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (określone w Planach gospodarowania wodami). Ponadto realizacja działań ochronnych będzie wspierać funkcjonowanie jezior, rzek oraz siedlisk hydrogenicznych np. torfowisk, które w odróżnieniu od innych typów siedlisk gromadzą duże ilości wody stanowiąc naturalne zbiorniki retencyjne. Ponadto wspomniane siedliska hydrogeniczne pełnią funkcję filtrów wody, zarówno dla wód płynących przez te siedliska jak i dla wód opadowych wnikających w ich głąb. Gleby torfowe hamują przepływ azotu oraz akumulują fosfor. Mają też właściwości wiązania siarki oraz absorpcji wapnia i magnezu, ochrony zasobów wodnych, poprzez zatrzymywanie gwałtownego spływu powierzchniowego, przeciwdziałając powodziom i retencjonując wodę (nawet z opadów o charakterze nawałnicowym). Działania ochronne będą dotyczyć także siedlisk na obszarach morskich, a ich realizacja powinna w pewnym stopniu pozytywnie wpłynąć na stan wód przybrzeżnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	W ramach prowadzonych działań nie będą powstawać istotne masy odpadów, które mogłyby wpłynąć na sposób ich zagospodarowania. W ramach prowadzonych działań ochronnych związanych np. z odkrzacaniem, usuwaniem podrostów drzew można spodziewać się powstania pewnych ilości biomasy, która powinna zostać zagospodarowana w miejscu powstania – optymalne jest jej pozostawienie do naturalnego rozkładu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Prowadzone działania ochronne będą wymagały monitoringu efektów wdrażania, w tym kontroli stanu gleb i wód, jeżeli dane siedlisko lub gatunek będzie tego wymagać.

2.7.1 Wdrażanie zapisów dokumentów strategicznych i planistycznych dla obszarów i siedlisk chronionych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	<p>Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji pod kodem 078 w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR ze współczynnikiem dla celów środowiskowych na poziomie 100%. Środek jest wprost skierowany na poprawę stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków oraz utrzymanie i odbudowę ekosystemów oraz różnorodności biologicznej. Działania są zgodne z <i>Priorytetowymi ramami działań dla sieci Natura 2000 (PAF)</i> oraz działaniami ochronnymi w ramach dokumentów planistycznych – planów zadań ochronnych i planów ochrony. Działania wskazane w dokumentach planistycznych i strategicznych zostały poprzedzone badaniami terenowymi oraz określeniem aktualnego stanu ich zachowania, zagrożeń oraz celów ochrony.</p> <p>Wdrożenie wskazanych działań związanych z utrzymaniem bądź wdrożeniem ekstensywnego użytkowania siedlisk półnaturalnych na rzecz ich zachowania będzie służyć także utrzymaniu siedlisk gatunków roślin, owadów i ptaków, a także przyczyni się do powstrzymania pogarszania się stanu ich ochrony oraz pozytywnie wpłynie na zwiększenie się ich populacji w trakcie kolejnej perspektywy finansowej. Oczekuje się także zwiększenia powierzchni siedlisk półnaturalnych, a także powstrzymania zachodzącej na ich terenie naturalnej sukcesji.</p> <p>Ponadto zachowanie otwartego charakteru niektórych siedlisk hydrogenicznych w dolinach rzek, będzie służyć ochronie przeciwpowodziowej zapewniając przestrzeń, gdzie wezbrane wody mogą wylewać, nie czyniąc większych szkód.</p> <p>Zgodnie z załącznikami do rozporządzenia delegowanego Komisji rekultywacja siedlisk podmokłych ma istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu, a działania w tym zakresie powinny posiadać opisany w ww. załącznikach plan rekultywacji.</p> <p>Ponadto zróżnicowanie terenów siedlisk łąkowych przyczynia się do naturalnej ochrony upraw przed szkodnikami poprzez zwiększanie różnorodności biologicznej obszarów rolniczych.</p> <p>Zachowanie siedlisk półnaturalnych przyczynia się do zachowania krajobrazu, który w wielu regionach stanowi istotny walor rozwoju turystyki.</p> <p>W celu zachowania leśnych siedlisk przyrodniczych wraz z gatunkami z nimi związanymi, działania przede wszystkim opierać się będą o kształtowanie zróżnicowanych wiekowo i gatunkowo drzewostanów, przy jednoczesnym pozostawianiu martwego drewna do całkowitego rozpadu, a także pozostawianiu fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu. Pozwoli to na zachowanie i poprawę struktury siedlisk w stopniu niezagrażającym trwałości lasu oraz prowadzenie działań mających na celu zwalczanie gatunków obcych i inwazyjnych.</p>

Tabela 96. Ocena merytoryczna obszaru 2.7.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.7.1 Wdrażanie zapisów dokumentów strategicznych i planistycznych dla obszarów i siedlisk chronionych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</p>	X	<p>Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji pod kodem 078 w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR ze współczynnikiem dla celów związanych ze zmianami klimatu na poziomie 40%. Działania realizowane w ramach środka będą dotyczyły realizacji działań ochronnych i zarządzania w obszarach chronionych, w tym na obszarach Natura 2000.</p> <p>Zaplanowane w dokumencie działania będą miały istotne znaczenie dla adaptacji i łagodzenia skutków zmian klimatycznych. Działania będą polegały, m.in. na poprawie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków szczególnie wrażliwych na zmiany klimatyczne. Efektem podjętych działań powinien być wzrost odporności na niekorzystne czynniki, zwiększenie spójności sieci obszarów Natura 2000 wraz z udrożnieniem korytarzy ekologicznych, ograniczanie rozprzestrzeniania się gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych. Dzięki regeneracji siedlisk leśnych powinny się zwiększyć ich zdolności pochłaniania CO₂ oraz retencjonowania i oczyszczania wód, a poprawa stanu siedlisk bagiennych przyczyni się do zwiększenia ich zdolności retencyjnych.</p> <p>Realizacja ww. działań powinna poprzez poprawę stanu siedlisk i gatunków utrzymać ich zdolności do akumulacji CO₂, a także poprawić warunki mikroklimatyczne oraz wpłynąć pozytywnie na zwiększenie naturalnej retencji. Przewiduje się łagodzenie zmian klimatycznych, poprzez magazynowanie dwutlenku węgla w biomasie (drewnie, liściach, korze, korzeniach i glebie).</p> <p>Dzięki tym działaniom powiększeniu ulegnie także powierzchnia torfowisk i innych obszarów podmokłych w skali kraju, stanowiących naturalne magazyny węgla - jest to bardzo ważna rola tych siedlisk, biorąc pod uwagę zmiany klimatu. Węgiel z atmosfery, opadów i wód płynących odkłada się w tych siedliskach w formie torfu. Zaburzenie funkcji torfowisk powoduje uwalnianie węgla do atmosfery, przyczyniając się do wzrostu zawartości gazów cieplarnianych.</p> <p>W ramach środka zaplanowane działania nie będą prowadzić do znacznych emisji CO₂, jednak wskazane działania w dokumentach strategicznych oraz planistycznych (plany ochrony, plany zadań ochronnych oraz dokument PAF) mogą powodować pewne emisje tych gazów, nie mające jednak wpływu na zmiany klimatyczne. Działania ochronne, które najczęściej będą podejmowane w ramach środka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzanie/utrzymanie ekstensywnego użytkowania rolniczego – utrzymanie działalności rolniczej jednak w sposób zrównoważony, ekstensywny – zakładane wyrównanie związane z opłacalnością produkcji z przyszłego PROW. Utrzymanie ekstensywne siedlisk półnaturalnych będzie związane z koszeniem (mechanicznym), w przypadku którego emitowane będą nieznaczne ilości dwutlenku węgla z maszyn rolniczych. Ponadto działanie będzie dotyczyło prowadzenia wypasu zwierząt (owiec, kóz, krów) na siedliskach półnaturalnych, w celu utrzymania ich walorów przyrodniczych. Zwierzęta stanowią również pewne źródło emisji gazów cieplarnianych. Na chwilę obecną oprócz analizy nie można dokładnie oszacować liczby zwierząt, które będą wypasane, jednak dominującą metodą utrzymania siedlisk półnaturalnych będzie koszenie mechaniczne;

2.7.1 Wdrażanie zapisów dokumentów strategicznych i planistycznych dla obszarów i siedlisk chronionych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		odkrzaczenie, usuwanie podrostu drzew i krzewów, usuwanie biomasy oraz gatunków ekspansywnych lub obcych, zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych. Emisja gazów cieplarnianych związana będzie z pracą maszyn polowych, środków transportu, kontrolowanego wypalania podrostów.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

7.2.2. Ocena 2.7.2 Realizacja kompleksowych działań na rzecz ochrony gatunkowej poza obszarami chronionymi

Tabela 97. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.2

2.7.2 Realizacja kompleksowych działań na rzecz ochrony gatunkowej poza obszarami chronionymi			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zaplanowane działania w ramach środka będą miały niewielkie, pozytywne znaczenie dla adaptacji i łagodzenia skutków zmian klimatycznych. Podejmowane działania w ograniczonym stopniu będą wzmacniać ekosystemy, a tym samym wzmacniać ich odporność na zmiany klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji pod kodem 078 w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR ze współczynnikiem dla celów środowiskowych na poziomie 100%. Działania podejmowane w ramach środka będą służyć także ochronie zasobów wodnych oraz wód morskich, jeśli ukierunkowane zostaną na poprawę stanu zachowania gatunków związanych ze środowiskiem wodnym.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Nie przewiduje się wpływu środka na gospodarkę obiegu zamkniętego, wytwarzanie i zagospodarowanie odpadów ze względu na charakter i skalę działań.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Prowadzone działania ochronne będą wymagały monitoringu efektów wdrażania, w tym kontroli stanu gleby i wód, jeżeli dany gatunek będzie tego wymagać.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji pod kodem 078 w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR ze współczynnikiem dla celów środowiskowych na poziomie 100%. Środek jest wprost skierowany na poprawę stanu ochrony gatunków, które bytują lub migrują poza obszarami chronionymi. Działania ochronne skierowane na poprawę stanu ochrony gatunków, będą wpływać na utrzymanie i poprawę stanu ekosystemów oraz różnorodności biologicznej.

Tabela 98. Ocena merytoryczna obszaru 2.7.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.7.2 Realizacja kompleksowych działań na rzecz ochrony gatunkowej poza obszarami chronionymi		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji pod kodem 078 w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR ze współczynnikiem dla celów związanych ze zmianami klimatu na poziomie 40%. Działania realizowane w ramach środka będą dotyczyły działań ochronnych i zarządzania zasobami przyrodniczymi poza obszarami chronionymi. Istotne we wdrażaniu działań będą programy ochrony gatunków, które wykraczają poza obszary chronione i koncentrują się na zapewnieniu właściwych warunków m.in. gatunkom migrującym. W tym kontekście działania koncentrować się powinny na utrzymaniu drożności korytarzy ekologicznych, jak również

2.7.2 Realizacja kompleksowych działań na rzecz ochrony gatunkowej poza obszarami chronionymi		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>działaniach skoncentrowanych w miejscu występowania gatunków i ich poszczególnych populacji.</p> <p>Nie przewiduje się istotnych emisji gazów cieplarnianych w ramach wykonywanych działań. Te, które wystąpią będą związane z podejmowanymi na niewielką skalę czynnościami polegającymi na np. koszeniu, odkrzaczaniu (emisja z maszyn), tworzeniu siedlisk zastępczych, przenoszeniu okazów roślin w dogodne miejsce.</p> <p>Biorąc pod uwagę skalę działań nie będzie ona istotna i ograniczać się będzie do emisji z poszczególnych maszyn czy pojazdów.</p> <p>W ramach środka zaplanowane działania nie będą prowadzić do znacznych emisji CO₂, jednak wskazane działania w dokumentach strategicznych oraz planistycznych (plany ochrony, plany zadań ochronnych oraz dokument PAF) mogą powodować pewne emisje tych gazów, nie mające jednak wpływu na zmiany klimatyczne.</p>
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejęcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

7.2.3. Ocena 2.7.3 Opracowanie dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych

Tabela 99. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.3

2.7.3 Opracowanie dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działanie obejmuje wsparcie w tworzeniu dokumentów planistycznych wymaganych przepisami wynikającymi z ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody ² , dla poszczególnych form ochrony przyrody. Wsparcie w ramach FEnIKS przewiduje przede wszystkim kontynuację opracowania i aktualizacji planów zadań ochronnych/planów ochrony dla obszarów chronionych, w szczególności obszarów Natura 2000. Dokumenty tworzone będą zgodnie z obowiązującymi dokumentami regulacjami w tym z uwzględnieniem kwestii łagodzenia zmian klimatu, planami adaptacji do zmian klimatu. Ponadto mając na względzie cel tworzenia ww. planów dla obszarów chronionych, jakim jest utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu zachowania przedmiotów ochrony, a w przypadku obszarów Natura 2000 także spójności sieci i integralności tych obszarów, należy oczekiwać, iż poprawa stanu zachowania różnorodności biologicznej będzie czynnikiem w pewnym stopniu łagodzącym zmiany klimatyczne.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działanie obejmuje wsparcie w tworzeniu dokumentów planistycznych wymaganych przepisami wynikającymi z ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody ³ , dla poszczególnych form ochrony przyrody. Wsparcie w ramach FEnIKS przewiduje przede wszystkim kontynuację opracowania i aktualizacji planów zadań ochronnych/planów ochrony dla obszarów chronionych, w szczególności obszarów Natura 2000. Dokumenty tworzone będą zgodnie z obowiązującymi dokumentami regulacjami w tym z uwzględnieniem planów adaptacji do zmian klimatu. Ponadto mając na względzie cel tworzenia ww. planów dla obszarów chronionych, jakim jest utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu zachowania przedmiotów ochrony, a w przypadku obszarów Natura 2000 także spójności sieci i integralności tych obszarów, należy oczekiwać, iż poprawa stanu zachowania różnorodności biologicznej będzie czynnikiem w pewnym stopniu wspierającym adaptację do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działanie obejmuje wsparcie w tworzeniu dokumentów planistycznych wymaganych przepisami wynikającymi z ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody ⁴ , dla poszczególnych form ochrony przyrody. Wsparcie w ramach FEnIKS przewiduje przede wszystkim kontynuację opracowania i aktualizacji planów zadań ochronnych/planów ochrony dla obszarów chronionych, w szczególności obszarów Natura 2000. Dokumenty tworzone będą zgodnie z obowiązującymi planami zagospodarowania obszarów morskich oraz Ramową Dyrektywą Wodną. Plany ochrony dla poszczególnych form ochrony

² Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 z późn. zm.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 z późn. zm.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 z późn. zm.

2.7.3 Opracowanie dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			przyrody będą wskazywać na zagrożenia oraz cele dotyczące utrzymania ekosystemów wodnych i związanych z nimi przedmiotów ochrony, co pozytywnie wpłynie na stopień naturalności tych wód oraz ich zrównoważone wykorzystanie.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Środek nie doprowadzi do powstania istotnych przypadków braku efektywności w korzystaniu z zasobów ani nie przyczyni się do zwiększenia ilości wytwarzanych odpadów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Środek nie będzie negatywnie wpływał na jakość powietrza, wód czy gleb ze względu na swój regulacyjny charakter. W niewielkim stopniu należy oczekiwać, iż powstanie dokumentów planistycznych, a także ich realizacja pozwolą na ograniczenie wprowadzania zanieczyszczeń do wód i gleb. Monitoring niektórych obszarów chronionych lub pewnych przedmiotów ochrony będzie związany z monitorowaniem stanu gleb oraz wód, co z kolei pozwoli na kontrolowanie (w ograniczonym zakresie) jakości tych komponentów środowiska.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek będzie skierowany bezpośrednio na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Opracowanie planów zadań ochronnych oraz planów ochrony dla obszarów chronionych, monitoring tych obszarów oraz wsparcie zarządzania tymi obszarami i ich udostępniania powinno w istotnej mierze przyczynić się do właściwego określenia zagrożeń (istniejących i potencjalnych), a także ustalenia celów ochrony i skutecznych działań skierowanych na utrzymanie lub poprawę stanu zachowania przedmiotów ochrony.

Na liście kontrolnej (Tabela 99) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

7.2.4. Ocena 2.7.4 Zwalczenie gatunków inwazyjnych

Tabela 100. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.4

2.7.4 Zwalczenie gatunków inwazyjnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Zwalczenie gatunków inwazyjnych oraz monitoring m.in. lasów pod kątem ich występowania jest działaniem, które pozwoli na adaptowanie do zmian klimatycznych. Dokument SPA 2020 przewiduje jako jedno z działań adaptacyjnych: <i>Monitoring, kontrolę i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się gatunków obcych, które zagrażają rodzimym gatunkom lub siedliskom przyrodniczym.</i> Wsparcie w tym zakresie ekosystemów pozwoli ograniczyć negatywne zmiany zachodzące w ich strukturze, które w dalszej perspektywie mogą prowadzić do fragmentacji lub osłabiania drzewostanów, wysychania, zanikania terenów podmokłych i

2.7.4 Zwalczanie gatunków inwazyjnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			wodno-błotnych, które są bardzo istotne z punktu widzenia klimatycznego.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji pod kodem 079 w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR ze współczynnikiem dla celów środowiskowych na poziomie 100%. W powyższym kontekście należy także oczekiwać, iż realizacja działań ujętych w ramach środka przyczyni się do poprawy funkcjonowania ekosystemów wodnych, co z kolei przyczyni się do zachowania zasobów wodnych, w tym morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji pod kodem 079 w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR ze współczynnikiem dla celów środowiskowych na poziomie 100%. Środek jest wprost skierowany na poprawę stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków oraz utrzymanie i odbudowę ekosystemów oraz różnorodności biologicznej, a także wspieranie usług ekosystemowych. Identyfikacja oraz zwalczanie gatunków inwazyjnych zarówno roślin jak i zwierząt pozwolą na podniesienie odporności rodzimych ekosystemów, a także wzmocnienie ich funkcji związanej z adaptacją do zmian klimatu. Należy jednak wskazać, iż wsparciem mogą zostać objęte projekty, które będą wykorzystywać wyłącznie dopuszczone prawnie oraz rekomendowane środki oraz metody.

Tabela 101. Ocena merytoryczna obszaru 2.7.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.7.4 Zwalczanie gatunków inwazyjnych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji pod kodem 079 w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR ze współczynnikiem dla celów związanych ze zmianami klimatu na poziomie 40%. Identyfikacja występowania oraz zwalczanie gatunków inwazyjnych powinno dążyć do utrzymania ekosystemów złożonych z gatunków rodzimych i poprawić ich odporność. W efekcie zachowane we właściwym stanie m.in. kompleksy leśne czy tereny podmokłe, będą w istotnym stopniu wpływać na asymilację CO ₂ oraz łagodzenie zmian klimatu. Zwalczanie gatunków inwazyjnych może wiązać się z wykonywaniem prac tj. wykaszanie, wykopywanie, usuwanie mechaniczne oraz wypalanie. Powyższe prace będą związane z użyciem maszyn, środków transportu lub będą polegały na kontrolowanym wypalaniu płątów siedlisk/stanowisk roślin inwazyjnych. Powyższe czynności mogą powodować nieznaczne emisje CO ₂ , które nie będą miały znaczenia w kontekście zmian klimatycznych. Poprawa stanu siedlisk naturalnych oraz

2.7.4 Zwalczanie gatunków inwazyjnych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		wyeliminowanie gatunków inwazyjnych pozwoli na poprawę stanu zachowania siedlisk i ich zdolności do asymilacji CO ₂ .
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejęcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Realizacja działań dotyczących zwalczania gatunków inwazyjnych roślin może wiązać się ze stosowaniem środków chemicznych. Należy zatem wskazać, iż przy stosowaniu takich metod mogą powstawać odpady, w tym niebezpieczne. Środki chemiczne muszą być transportowane i składowane w opakowaniach, ze względu na ryzyko niekontrolowanego przenikania do środowiska, nie można zatem stosując środki chemiczne unikać powstawania odpadów. Skala powstawania mas ww. odpadów nie będzie jednak istotna i nie wpłynie na prowadzoną gospodarkę odpadami oraz ich zagospodarowanie.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Podejmowanie działań w zakresie zwalczania gatunków inwazyjnych roślin może wiązać się z wyborem metod chemicznych (zgodnie z przepisami szczegółowymi), które w pewnym stopniu mogą mieć wpływ na jakość wód i gleb. Nie oczekuje się, aby działania w ramach środka powodowały istotne emisje zanieczyszczeń do wód i gleb, ponieważ wsparcie może być przekazane wyłącznie na metody oraz środki dopuszczone w danym ekosystemie.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

7.2.5. Ocena 2.7.5 Rozwój monitoringu przyrody

Tabela 102. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.5

2.7.5 Rozwój monitoringu przyrody			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania w ramach środka dotyczyć będą badań monitoringowych i uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony parków narodowych, rezerwatów przyrody i obszarów sieci Natura 2000 i nie będą miały one zasadniczego wpływu na emisję gazów cieplarnianych. Niewielkie dodatkowe emisje tych gazów powstałe przy badaniach (np. związane z transportem osób wykonujących prace terenowe) nie będą miały znaczenia.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Podjęmowane w ramach środka działania związane z monitoringiem oraz uzupełnieniem stanu wiedzy o przedmiotach ochrony parków narodowych, rezerwatów przyrody i obszarów sieci Natura 2000 pozwolą określić w jakim stopniu zmiany klimatu wpływają na stan ich zachowania, a także jakie zagrożenia związane ze zmianami klimatu obserwuje się obecnie i jakich można oczekiwać w najbliższej przyszłości. Pozwoli to na zaplanowanie efektywnych działań ochronnych z uwzględnieniem aspektów klimatycznych, a także będzie pozwalało na bieżące reagowanie na zachodzące zmiany w ekosystemach.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Podjęmowane w ramach środka działania związane z monitoringiem oraz uzupełnieniem stanu wiedzy o przedmiotach ochrony parków narodowych, rezerwatów przyrody i obszarów sieci Natura 2000 pozwolą określić m.in. zmiany w ekosystemach, w tym także w środowisku wodnym. Wykonanie prac monitoringowych oraz badawczych w ww. zakresie nie będzie mieć wpływu na sposób wykorzystania wód, jednak wnioski z nich płynące, mogą poprzez zdiagnozowanie zagrożeń i sformułowanie zaleceń poprawić stopień ich naturalności oraz pozytywnie wpłynąć na zrównoważone wykorzystanie tych wód.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania w ramach środka dotyczyć będą badań monitoringowych oraz uzupełnienia wiedzy nt. przedmiotów ochrony parków narodowych, rezerwatów przyrody i obszarów sieci Natura 2000 i nie będą one miały zasadniczego wpływu na powstawanie odpadów, jak również ich zagospodarowanie.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Podjęmowane w ramach środka działania monitoringowe i polegające na uzupełnieniu wiedzy nt. przedmiotów ochrony parków narodowych, rezerwatów przyrody i obszarów sieci Natura 2000 nie będą powodować emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby. Działania monitoringowe będą również w przypadku ekosystemów wodnych lub w specyficznych przypadkach niektórych siedlisk lub gatunków dotyczyć także kontroli jakości wód i gleb, co z kolei pozwoli na ewentualne zidentyfikowanie istniejących zagrożeń w środowisku wodnym lub glebowym.

2.7.5 Rozwój monitoringu przyrody			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Nie przewiduje się, aby działania w ramach przedstawionego środka przyczyniły się do pogorszenia dobrego stanu i odporności ekosystemów lub była szkodliwa dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii, ponieważ są one wprost ukierunkowane na poprawę tego stanu. Badania monitoringowe i uzupełnienie stanu wiedzy nt. przedmiotów ochrony w obszarach chronionych pozwolą na efektywne skierowanie działań ochronnych, a także identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń i ich ograniczenie. Uzupełnienie stanu wiedzy nt. przedmiotów ochrony pozwoli na ich przestrzenną oraz jakościową identyfikację, a także objęcie właściwą ochroną.

Na liście kontrolnej (Tabela 102) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

7.2.6. Ocena 2.7.6 Rekultywacja, w tym remediacja terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą

Tabela 103. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.6

2.7.6 Rekultywacja, w tym remediacja terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Należy jednak zaznaczyć, iż wykonanie rekultywacji w kierunku przyrodniczym, leśnym lub rekultywacji nadającej nowych funkcji na potrzeby mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych. Pozwoli ona na zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej, a tym samym w pewnym stopniu wzmocni zdolności retencyjne danego obszaru, jak również umożliwi utrzymanie warunków mikroklimatycznych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarami interwencji pod kodami: 073 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów oraz 074 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów zgodnie z kryteriami efektywności w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR ze współczynnikiem dla celów środowiskowych na poziomie 100%. Można zatem uznać, iż jest on zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu.

2.7.6 Rekultywacja, w tym remediacja terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			Podjęcie działań rekultywacyjnych i remediacji gruntów przyczyni się lokalnie w istotny sposób do poprawy jakości wód podziemnych i powierzchniowych. Remediacja oraz rekultywacja gruntów przemysłowych będzie skutkować zabezpieczeniem przenikania zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych z tych terenów co pozwoli na zachowanie ich zasobów.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarami interwencji pod kodami: 073 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów oraz 074 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów zgodnie z kryteriami efektywności w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR ze współczynnikiem dla celów środowiskowych na poziomie 100%. Można zatem uznać, iż jest on zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki – w ramach podjętych działań nie będą powstawać odpady. Środek może wpływać pozytywnie w związku z zagospodarowaniem odpadów, jeżeli zostały pozostawione po prowadzonej działalności w miejscu realizacji działania.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Środek spełnia wymogi określone w odpowiednich przepisach UE dotyczących środowiska, a działania objęte środkiem wymagają uzyskania odpowiednich decyzji jak również przedstawienia odpowiednich planów remediacji i rekultywacji. Środek będzie realizował cel, ze względu na swój charakter i zakres poświęcony właśnie poprawie stanu gleb jak również zapobieganiu zanieczyszczeniom powietrza (m.in. z unosu wtórnego), a także zapobiegania przenikania zanieczyszczeń do wód gruntowych.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek będzie zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Nie przewiduje się aby prowadzone działania w ramach środka były prowadzone na terenach cennych przyrodniczo i naruszały istniejące ekosystemy. Przewiduje się natomiast poprzez nadanie nowych funkcji (w tym przyrodniczych) terenom zdegradowanym, co będzie wspierać integralność i spójność obszarów leśnych i o wysokich walorach przyrodniczych, jak również służyć różnorodności biologicznej.

Tabela 104. Ocena merytoryczna obszaru 2.7.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.7.6 Rekultywacja, w tym remediacja terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarami interwencji zgodnie z załącznikiem I (tabela 1) do rozporządzenia CPR pod kodami: 073 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów (współczynnik 0%) oraz 074

2.7.6 Rekultywacja, w tym remediacja terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów zgodnie z kryteriami efektywności (współczynnik 40%) pod warunkiem, że celem działania jest przekształcenie obszarów przemysłowych i skażonych gruntów w naturalne pochłaniacze dwutlenku węgla i uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu.</p> <p>W ramach środka podejmowane będą działania związane z rekultywacją, w tym także remediacją terenów oraz gruntów po działalności przemysłowej na terenach stanowiących własność Skarbu Państwa.</p> <p>Działania w zakresie rekultywacji mogą służyć pochłanianiu dwutlenku węgla, jeżeli zdegradowane tereny zostaną zrehabilitowane w kierunku leśnym, przyrodniczym czy rolniczym. Realizacja działań w powyższym zakresie nie będzie służyć redukcji emisji dwutlenku węgla, ale także nie przewiduje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Niewielkie emisje mogą być związane z etapem prowadzenia robót, transportem materiałów, jednak biorąc pod uwagę przewidywaną skalę działań na terenie całego kraju, gdzie przewidziano do zrehabilitowania 50 ha terenów poprzemysłowych, emisje nie będą miały istotnego znaczenia w kontekście klimatycznym, a środek jest zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu klimatycznego.</p>
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:		

2.7.6 Rekultywacja, w tym remediacja terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

7.2.7. Ocena 2.7.7 Zielono-niebieska infrastruktura wraz ze stosownym zapleczem

Tabela 105. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.7

2.7.7 Zielono-niebieska infrastruktura wraz ze stosownym zapleczem			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	<p>Projekt FEnIKS zakłada w ramach środka realizację działań przede wszystkim zmierzających do zwiększenia powierzchni biologicznie czynnej i terenów zieleni oraz wzmocnienia różnorodności biologicznej terenów miejskich.</p> <p>Działania podejmowane w ramach środka będą zgodne z planami adaptacji do zmian klimatu opracowanymi dla miast oraz SPA2020.</p> <p>Wspomniane powyżej dokumenty wskazują zielono-niebieską infrastrukturę jako jeden z głównych kierunków działań w zakresie adaptacji do zmian klimatu na terenach miejskich i zurbanizowanych. Zakładane zwiększanie udziału powierzchni zieleni i biologicznie czynnej oraz wsparcie różnorodności biologicznej na terenach miast powinno wspierać odporność terenów miejskich na zjawiska ekstremalne oraz tworzyć warunki poprawiające funkcjonowanie miast oraz sprzyjające zdrowiu i komfortowi mieszkańców.</p> <p>Wprowadzenie zielono-niebieskiej infrastruktury na terenach zurbanizowanych będzie pozwalać na złagodzenie stresora termicznego podczas fal upałów, skutków suszy oraz poprawienia retencji, która pozwoli na złagodzenie negatywnych skutków ulewnych deszczy.</p> <p>Działania będą polegać na poprawie, odtworzeniu i wzmocnieniu funkcji biotycznych, hydrologicznych i klimatycznych pełnionych przez tereny zieleni miejskiej.</p> <p>Działanie opiera się na rozwiązaniach bazujących na naturze, a także służy zachowaniu wartościowych ekosystemów, w tym drzewostanów.</p> <p>Parki, lasy miejskie i tereny zieleni stanowią biotyczne elementy, które stanowią powierzchnie kontrastowe (termicznie) w stosunku do sąsiadujących terenów zabudowanych generując lokalną cyrkulację (poprzez konwekcję) - napływ chłodniejszego i oczyszczonego powietrza na te ostatnie tereny.</p> <p>Istniejące cieki i zbiorniki wodne już stanowią istotny element zielono-błękitnej infrastruktury, której głównym celem jest bezpieczne i racjonalne gospodarowanie wodami opadowymi,</p>

2.7.7 Zielono-niebieska infrastruktura wraz ze stosownym zapleczem			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			zwłaszcza pochodzącymi z nawalnych opadów. W działaniu tym chodzi o zabezpieczenie (przed nieodpowiednim przekształceniem) oraz wykorzystanie tych akwenów jako elementów kompleksowego systemu kolekcji, retencji, oczyszczania a następnie wykorzystania nadmiaru wód opadowych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cele środowiskowe o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 079 Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby, zielona i niebieska infrastruktura w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Środek nie będzie zagrażał jakości zasobów wodnych i morskich. Podejmowane działania w zakresie wspierania zasobów przyrodniczych, leśnych oraz zieleni urządzonej na terenach miast pozwolą na wsparcie ochrony zasobów wodnych, a także w przypadku ekosystemów zależnych od wód na poprawę ich jakości (w niewielkim zakresie). W przypadku objęcia wsparciem projektów wymagających prowadzenia prac budowlanych, wymagane będzie zastosowanie środków prowadzących do uniknięcia ich wpływu na jakość wody oraz unikania stresu wodnego, zgodnie z właściwym planem ochronnym dla wód. W uzasadnionych przypadkach (wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) inwestycje będą wymagały raportu oddziaływania na środowisko, gdzie kwestie te są szczegółowo rozpatrywane.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania podejmowane w ramach środka nie będą miały zasadniczego wpływu na powstawanie odpadów, jak również ich zagospodarowanie.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cele środowiskowe o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 079 Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby, zielona i niebieska infrastruktura w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Zakładane w ramach środka działania nie będą powodować emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz gleb i wód, mogą natomiast przyczynić się w pewnym stopniu do poprawy jakości tych komponentów środowiska. Dzięki zwiększeniu powierzchni zieleni miejskiej oraz poprawy jej stanu można oczekiwać poprawy warunków przewietrzania miast oraz w pewnym stopniu absorpcji zanieczyszczeń przez rośliny.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cele środowiskowe o współczynniku 100% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 079 Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby, zielona i niebieska infrastruktura w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu.

2.7.7 Zielono-niebieska infrastruktura wraz ze stosownym zapleczem			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			<p>Wsparcie w ramach środka będzie skierowane na tereny miejskie, zurbanizowane, poza obszarami chronionymi. Środek pośrednio powinien wpływać na poprawę stanu ekosystemów w miastach poprzez zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej w przestrzeniach miejskich oraz inwestycje miejskie oparte na przyrodzie. Z tego względu powinien pozytywnie oddziaływać na zwiększenie różnorodności biologicznej w miastach.</p> <p>Zieleń miejska będzie stanowić element łączący naturalne struktury przyrodnicze wzmacniając relacje pomiędzy nimi. Istotne jest założenie wprowadzania różnych elementów – zarówno zieleni urządzonej, elementów zazieleniających, ochrony lasów miejskich i wspierania naturalnej retencji w miastach.</p> <p>Można spodziewać się, iż skoordynowane działania w powyższym zakresie wzmocnią naturalne ekosystemy i stworzą warunki do ich prawidłowego funkcjonowania. Istotne będzie jednak na etapie wykonawczym ustalenie zasad realizacji, gdzie np. dobór gatunków roślin, które będą nasadzone zostanie poprzedzony rozpoznaniem warunków siedliskowych, tak aby wprowadzane nowe elementy miały jak najbardziej naturalny charakter.</p> <p>Ważne w kontekście ochrony różnorodności biologicznej będą działania w zakresie utrzymania naturalnych zbiorników wodnych. Poza funkcją retencyjną i regulującą warunki klimatyczne, mają one znaczenie dla utrzymania populacji płazów oraz stanowią ostoję dla rzadkich gatunków roślin związanych z eutroficznymi siedliskami wodnymi i wodno-błotnymi. Zbiorniki wodne o małym poziomie wody, z dobrze rozwiniętą strefą roślinności przybrzeżnej sprzyjają wzbogacaniu lokalnej ornitofauny jako potencjalne miejsca gniazdowania i żerowania. Stanowią także ważne miejsca odpoczynku ptaków na przelotach.</p>

Tabela 106. Ocena merytoryczna obszaru 2.7.7 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.7.7 Zielono-niebieska infrastruktura wraz ze stosownym zapleczem		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	<p>Środek jest monitorowany jako wspierający cel związany ze zmianą klimatu o współczynniku 40% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 079 Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby, zielona i niebieska infrastruktura w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu.</p> <p>Projekt FEnIKS zakłada wsparcie inwestycji przyczyniających się do zielonej transformacji miast, m.in. powodujące redukcję negatywnego oddziaływania ludzi na środowisko przyrodnicze oraz prowadzące do zwiększania neutralności klimatycznej. Przewidziano następujące działania.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcia: parków miejskich, ogrodów działkowych, łąk

2.7.7 Zielono-niebieska infrastruktura wraz ze stosownym zapleczem		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>kwietnych w celu poprawy stanu populacji owadów;</p> <ul style="list-style-type: none"> – miejskich akwenów nieizolowanych od podłoża; – poprawy stanu lasów miejskich; – inne działania w zakresie przywracania i utrzymania różnorodności biologicznej. <p>W ramach powyższych działań możliwe będą niewielkie emisje gazów cieplarnianych związane z pracami ziemnymi, koszeniem, utrzymaniem terenów zieleni i lasów miejskich, które będą pochodzić z maszyn i środków transportu.</p> <p>Środek będzie w efekcie służyć neutralności klimatycznej, poprzez zwiększenie terenów zieleni, powierzchni biologicznie czynnej, utrzymania różnorodności biologicznej na obszarach zurbanizowanych, gdyż zwiększą się zdolności do asymilacji CO₂ na wspomnianych terenach.</p>
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejęcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

7.2.8. Ocena 2.7.8 Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony przyrody

Tabela 107. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.8

2.7.8 Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony przyrody			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych w nieznacznym stopniu przyczyni się do łagodzenia zmian klimatu ze względu na wyższą świadomość mieszkańców odnośnie konieczności ochrony ekosystemów, a zatem utrzymania ich zdolności asymilacji CO ₂ .
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek w nieznacznym stopniu będzie pozytywnie wpływał na zdolności adaptacyjne do zmian klimatu, ze względu na podniesienie świadomości o zasobach przyrodniczych, także na terenach zurbanizowanych, co pozwoli na wsparcie w niewielkim stopniu zdolności adaptacyjnych tych terenów.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Nie przewiduje się, aby realizacja środka mogła wpłynąć istotnie na zasoby wodne oraz morza. W niewielkim stopniu może on oddziaływać pozytywnie, jeżeli działania edukacyjne zostaną skierowane na ochronę siedlisk i gatunków związanych z wodami.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania podejmowane w ramach środka nie będą miały zasadniczego wpływu na powstawanie odpadów, jak również ich zagospodarowanie.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania podejmowane w ramach środka nie będą miały zasadniczego wpływu na zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrolę
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	W ramach środka przewiduje się realizację działań edukacyjnych poświęconych ochronie przyrody. W pewnym stopniu edukacja w powyższym zakresie pozwoli podnieść świadomość mieszkańców nt. potrzeby i celów ochrony zasobów przyrodniczych, co w pewnym stopniu powinno wpłynąć na utrzymanie i poprawę stanu siedlisk i gatunków.

8. Cel szczegółowy 2.8 Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

8.1. Ocena celu szczegółowego 2.8

Tabela 108. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.8

2.8 Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Realizacja celu szczegółowego będzie wspierać ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ze względu na rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej, opartej na wykorzystaniu taboru i infrastruktury transportu szynowego, dostosowaniu infrastruktury miejskiej do obsługi transportu publicznego, pieszego, rowerowego, a także uprzywilejowaniu transportu publicznego, co przyczyni się do promocji tych form ruchu i ograniczenia wykorzystania transportu indywidualnego. Większości obszarów interwencji w ramach tego celu szczegółowego, w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR przypisano współczynnik zmiany klimatu wynoszący 100%.
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Realizacja celu szczegółowego nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Realizacja celu szczegółowego nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.

2.8 Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Realizacja celu szczegółowego dotyczącego rozwoju zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza (m.in. pyłów (PM), tlenków azotu (NOx), tlenku węgla (CO), lotnych związków organicznych (LZO), węglowodorów (HC)), które pochodzą ze spalania paliw w silnikach spalinowych pojazdów indywidualnych, dzięki przejściu na zrównoważone formy transportu (transport zbiorowy – zeroemisyjny, aktywne formy mobilności – ruch pieszki i rowerowy). W związku z powyższym ograniczeniu ulegną również emisje do wód i gleby. W stosownych przypadkach, mając na uwadze wrażliwość narażonego obszaru, w szczególności ze względu na liczebność narażonej ludności, poziom hałasu i wibracji wynikający z użytkowania infrastruktury zostanie on ograniczony dzięki stosowaniu otwartych wykopów, ekranów akustycznych lub innego rodzaju środków oraz będzie zgodny z wymaganiami dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Oddziaływania w ramach środka mogą dotyczyć przede wszystkim konieczności usuwania drzew i krzewów oraz zmniejszania powierzchni biologicznie czynnej na terenach miast. Niemniej jednak działalność wspierana w ramach środka nie ma zidentyfikowanego, znaczącego przewidywanego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku konieczności wycinki drzew przed rozpoczęciem inwestycji należy uzyskać odpowiednie pozwolenie, a organy odpowiedzialne za ochronę przyrody powinny wówczas rozstrzygnąć czy taka wycinka będzie możliwa ze względu na ochronę zasobów przyrodniczych i różnorodności biologicznej. Inwestycje będą realizowane w miastach, z założeniami na terenach antropogenicznie przekształconych, a ich wpływ na przyrodę będzie ograniczony. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do oddziaływania na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną. Pozytywny wpływ będzie związany ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza, ograniczeniem emisji hałasu, co wyjaśniono w zakresie celu dot. zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby.

Tabela 109. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.8 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.8 Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</p>		
<p>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>	X	<p>W ramach realizacji celu przewiduje się rozwój infrastruktury dla multimodalnej mobilności miejskiej. Infrastruktura ta charakteryzuje się długim cyklem życia lub okresem użytkowania. Kluczowe więc jest jej dostosowanie do zmian klimatu. Ogólnie zakłada się, że budowa/modernizacja infrastruktury będzie projektowana i realizowana w sposób zapewniający jej całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe (niskie i wysokie temperatury, odporność konstrukcji na fale upałów, susze, fale chłodu, silne wiatry możliwość przejazdu po torowisku zalanym wodą, możliwość uruchomienia taboru przy niskich temperaturach i po dłuższym postoju), w tym dotyczy to w szczególności parametrów technicznych infrastruktury. Zakup nowoczesnego taboru będzie uwzględniać wyposażenie go w urządzenia klimatyzacyjne i grzewcze, co przyczyni się do ograniczenia niekorzystnego wpływu odpowiednio wysokich i niskich temperatur powietrza zewnętrznego na pasażerów i zapewnieni im odpowiedni komfort podróży.</p>
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>		
<p>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>		
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>		

8.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 2.8

8.2.1. Ocena 2.8.1 Rozbudowa infrastruktury transportu szynowego. Budowa/modernizacja systemów i przebudowa liniowej infrastruktury tramwajowej wraz z ewentualną przebudową infrastruktury ulicznej

Tabela 110. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.1

2.8.1 Rozbudowa infrastruktury transportu szynowego. Budowa/modernizacja systemów i przebudowa liniowej infrastruktury tramwajowej wraz z ewentualną przebudową infrastruktury ulicznej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Inwestycje związane z rozbudową infrastruktury transportu szynowego (linie tramwajowe i metro), wynikające ze Strategii ZIT, realizowane na obszarze Miejskich Obszarów Funkcjonalnych miast wojewódzkich – środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji O81 w załączniku I (tabela 1) rozporządzenia w sprawie CPR ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%. Cel środka i charakter tego obszaru interwencji bezpośrednio przyczyniają się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach realizacji niniejszego obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniu powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Planowane inwestycje w zakresie budowy i modernizacji liniowej infrastruktury transportu szynowego doprowadzą do rozwoju i promocji transportu szynowego, będącego elementem zrównoważonej mobilności miejskiej. Wprowadzenie transportu szynowego przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza (m.in. pyłów (PM), tlenków azotu (NOx), tlenku węgla (CO), lotnych związków organicznych (LZO), węglowodorów (HC)), które pochodzą ze spalania paliw w silnikach spalinowych. Nowoczesne rozwiązania konstrukcyjne torowisk tramwajowych (konstrukcje bezpodsypankowe, zastosowanie dobrej wibroizolacji, wytłumiającej zabudowy torowiska np. trawiastej) będzie przyczyniać się do ograniczenia hałasu. W przypadku torowisk z zabudową roślinną zapewnione będą także lepsza retencja wody, zmniejszenie ilości powstających ścieków i zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej.

2.8.1 Rozbudowa infrastruktury transportu szynowego. Budowa/modernizacja systemów i przebudowa liniowej infrastruktury tramwajowej wraz z ewentualną przebudową infrastruktury ulicznej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			W stosownych przypadkach, mając na uwadze wrażliwość narażonego obszaru, w szczególności ze względu na liczebność narażonej ludności, poziom hałasu i wibracji wynikający z użytkowania infrastruktury zostanie ograniczony dzięki stosowaniu ekranów akustycznych lub innego rodzaju środków oraz jest zgodny z wymaganiami dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	<p>Oddziaływania w ramach środka mogą dotyczyć przede wszystkim konieczności usuwania drzew i krzewów oraz zmniejszania powierzchni biologicznie czynnej na terenach miast. Niemniej jednak działalność wspierana w ramach środka nie ma zidentyfikowanego, znaczącego przewidywanego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku torowisk z zabudową roślinną zapewnione będą lepsza retencja wody i zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej. W przypadku konieczności wycinki drzew przed rozpoczęciem inwestycji należy uzyskać odpowiednie pozwolenie, a organy odpowiedzialne za ochronę przyrody powinny wówczas rozstrzygnąć czy taka wycinka będzie możliwa ze względu na ochronę zasobów przyrodniczych i różnorodności biologicznej.</p> <p>Inwestycje będą realizowane w miastach, z założeniami na terenach antropogenicznie przekształconych, a ich wpływ na przyrodę będzie ograniczony.</p> <p>W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do oddziaływania na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną.</p> <p>Pozytywny wpływ będzie związany ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza, ograniczeniem emisji hałasu, co wyjaśniono w zakresie celu dot. zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby.</p>

Tabela 111. Ocena merytoryczna obszaru 2.8.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.8.1 Rozbudowa infrastruktury transportu szynowego. Budowa/modernizacja systemów i przebudowa liniowej infrastruktury tramwajowej wraz z ewentualną przebudową infrastruktury ulicznej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego	X	Infrastruktura wykazuje wrażliwość na warunki klimatyczne, a oczekiwany okres jej użytkowania przekracza 10 lat, stąd dla

2.8.1 Rozbudowa infrastruktury transportu szynowego. Budowa/modernizacja systemów i przebudowa liniowej infrastruktury tramwajowej wraz z ewentualną przebudową infrastruktury ulicznej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		planowanych działań dot. rozbudowy infrastruktury transportu szynowego zostaną przeprowadzone analizy wrażliwości i narażenia oraz oceny podatności na zagrożenia. Jeśli wyniki ww. analiz i ocen będą wskazywać na istnienie jakiegokolwiek potencjalnie znacznego ryzyka zmiany klimatu, wówczas zostanie wykonana analiza szczegółowa, w tym zostaną zidentyfikowane, ocenione, zaplanowane i wdrożone odpowiednie działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu. Postępowanie w tym zakresie będzie zgodne z wytycznymi technicznymi dot. weryfikacji infrastruktury pod względem wpływu na klimat w latach 2021-2027. Ogólnie zakłada się, że budowa/modernizacja systemów i przebudowa liniowej infrastruktury szynowej (tramwajowej i metra) będzie projektowana w sposób zapewniający całkowitą ich odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe (m.in. niskie i wysokie temperatury, możliwość przejazdu po torowisku zalanym wodą), w tym dotyczy to w szczególności parametrów technicznych infrastruktury.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Środek nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jednakże w ramach budowy nowej i modernizacji istniejącej infrastruktury mogą powstawać odpady, ale nie będą to ilości znaczące. Zasady postępowania ze użytymi materiałami np. podkładami pod szyny wynikają z obowiązującej ustawy o odpadach. Wiele materiałów z infrastruktury szynowej można również poddać ponownemu wykorzystaniu, w tym: elementy metalowe, materiały polimerowe, a także tłuczeń, będący najczęściej stosowanym materiałem podsypkowym. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Wymiar związany z gospodarką o obiegu zamkniętym, w tym z: zapobieganiem powstawaniu odpadów, ich recyklingiem, efektywnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, zostanie również uwzględniony w ramach opracowania dokumentacji przedprojektowej / projektowej dotyczącej nowej infrastruktury transportu szynowego. Wobec powyższego środek nie przyczyni się do powstania poważnych i długoterminowych szkód dla środowiska w aspekcie gospodarki obiegu zamkniętego.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego		

2.8.1 Rozbudowa infrastruktury transportu szynowego. Budowa/modernizacja systemów i przebudowa liniowej infrastruktury tramwajowej wraz z ewentualną przebudową infrastruktury ulicznej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

8.2.2. Ocena 2.8.2 Dostosowanie infrastruktury miejskiej do obsługi transportu publicznego i pieszego/rowerowego

Tabela 112. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.2

2.8.2 Dostosowanie infrastruktury miejskiej do obsługi transportu publicznego i pieszego/rowerowego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka (budowa zatok autobusowych, ścieżek rowerowych, chodników) będą przyczyniać się do promocji transportu publicznego, w tym również czystego transportu miejskiego oraz transportu pieszego/rowerowego, które charakteryzują się odpowiednio mniejszą lub zerową emisją gazów cieplarnianych, w stosunku do transportu indywidualnego. W związku z powyższym środek przyczyni się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Ogólnie zakłada się, że dostosowanie infrastruktury miejskiej do obsługi transportu publicznego oraz transportu pieszego/rowerowego będzie projektowane w sposób zapewniający całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe, w tym dotyczy to parametrów technicznych infrastruktury (zatoke autobusowe, chodniki, ścieżki rowerowe), a także zapewnienia komfortu osób korzystających z niej.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach realizacji niniejszego obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Środek nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jednakże w ramach dostosowania infrastruktury do potrzeb obsługi transportu publicznego czy pieszego i

2.8.2 Dostosowanie infrastruktury miejskiej do obsługi transportu publicznego i pieszego/rowerowego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			rowerowego mogą powstawać odpady, ale nie będą to ilości znaczące. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		Planowana infrastruktura ma przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności transportu publicznego oraz wspierać rozwój aktywnej mobilności i mikromobilności (chodniki, ścieżki rowerowe), co przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza (m.in. pyłów (PM), tlenków azotu (NOx), tlenku węgla (CO), lotnych związków organicznych (LZO), węglowodorów (HC)) oraz zmniejszonej emisji hałasu w związku z ograniczeniem korzystania z indywidualnych środków transportu (samochodów z silnikami spalinowymi). W konsekwencji zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza nastąpi także zmniejszenia zanieczyszczenia wód i gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Oddziaływania w ramach środka mogą dotyczyć przede wszystkim konieczności usuwania drzew i krzewów oraz zmniejszania powierzchni biologicznie czynnej na terenach miast. Niemniej jednak działalność wspierana w ramach środka nie ma zidentyfikowanego, znaczącego przewidywanego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku konieczności wycinki drzew przed rozpoczęciem inwestycji należy uzyskać odpowiednie pozwolenie, a organy odpowiedzialne za ochronę przyrody powinny wówczas rozstrzygnąć czy taka wycinka będzie możliwa ze względu na ochronę zasobów przyrodniczych i różnorodności biologicznej. Inwestycje będą realizowane w miastach, z założeniami na terenach antropogenicznie przekształconych, a i ich wpływ na przyrodę będzie ograniczony. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do oddziaływania na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną. Pozytywny wpływ będzie związany ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza, ograniczeniem emisji hałasu, co wyjaśniono w zakresie celu dot. zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby.

Na liście kontrolnej (Tabela 112) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

8.2.3. Ocena 2.8.3 Zakup taboru szynowego

Tabela 113. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.3

2.8.3 Zakup taboru szynowego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Inwestycje związane ze wsparciem zakupu nowoczesnego taboru szynowego (tramwaje, metro) - środek kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 082 w załączniku I (tabela 1) rozporządzenia CPR ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%. Cel środka i charakter tego obszaru interwencji bezpośrednio przyczyniają się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Zakup nowoczesnego taboru będzie uwzględniał wyposażenie go w urządzenia klimatyzacyjne i grzewcze, co przyczyni się do ograniczenia niekorzystnego wpływu odpowiednio wysokich i niskich temperatur powietrza zewnętrznego na pasażerów i zapewni im odpowiedni komfort podróży.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano żadnego ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody. Zużycie wody związane z utrzymaniem taboru szynowego (mycie pojazdów) należy uznać za pomijalnie małe.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Tabor szynowy jest eksploatowany w długim horyzoncie czasowym. W specyfikacjach na nowy tabor przewiduje się selekcję pod względem znaczenia dla środowiska zastosowanych materiałów i technologii, a także uniknięcia odpadów niebezpiecznych, uwzględnienie stopnia recyklingu i odzysku materiałów, jak również poziomu wykorzystania materiałów odnawialnych. Ogólnie przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, zarówno na etapie eksploatacji taboru (konserwacja), jak i po wycofaniu z eksploatacji, w tym w ramach ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter. Działalność przewidziana w ramach środka przyczyni się do

2.8.3 Zakup taboru szynowego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			osiągnięcia korzyści środowiskowych w postaci zmniejszonej emisji zanieczyszczeń do powietrza (m.in. pyłów (PM), tlenków azotu (NOx), tlenku węgla (CO), lotnych związków organicznych (LZO), węglowodorów (HC)) oraz zmniejszonej emisji hałasu w związku z ograniczeniem korzystania z indywidualnych środków transportu (samochodów z silnikami spalinowymi), a także zastosowaniu odpowiednich rozwiązań konstrukcyjnych „antyhałasowych” w taborze szynowym. Ewentualne emisje zanieczyszczeń do wody i gleby identyfikuje się jako pomijalnie małe.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach środka ma pomijalnie mały przewidywalny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Można wskazać natomiast niewielki pozytywny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów w związku ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza, ograniczeniem emisji hałasu, co wyjaśniono w zakresie celu dot. zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby.

Na liście kontrolnej (Tabela 113) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

8.2.4. Ocena 2.8.4 Inwestycje w zakresie zaplecza technicznego dla taboru

Tabela 114. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.4

2.8.4 Inwestycje w zakresie zaplecza technicznego dla taboru			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Inwestycje w zakresie zaplecza technicznego dla nowoczesnego taboru, w tym także zaplecza technicznego dla taboru w zajezdniach – cel środka i charakter tego obszaru interwencji bezpośrednio przyczyniają się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu, w związku ze wspieraniem zrównoważonej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w perspektywie całego cyklu życia. Zakłada się, że zaplecza techniczne będą projektowane w sposób zapewniający ich całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe, a budowa zapleczy nie będzie miała negatywnego wpływu na adaptację do zmian klimatu obszarów zajętych pod te inwestycje. Zakłada się stosowanie konstrukcji

2.8.4 Inwestycje w zakresie zaplecza technicznego dla taboru			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			odpornych na silne porywy wiatru, deszcze nawalne i wysokie temperatury występujące podczas fal upałów.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach realizacji niniejszego obszaru interwencji nie ma znaczącego przewidywalnego wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Inwestycje w zakresie zaplecza technicznego dla nowoczesnego taboru, w tym także zaplecza technicznego dla taboru w zajezdniach, będą wspierały zrównoważoną mobilność miejską, która przyczynia się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, ograniczenia hałasu.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma zidentyfikowanego, znaczącego przewidywalnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Inwestycje będą realizowane w miastach, z założenia na terenach antropogenicznie przekształconych, a ich wpływ na przyrodę będzie ograniczony. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały

2.8.4 Inwestycje w zakresie zaplecza technicznego dla taboru			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			się one do oddziaływania na bioróżnorodność, ekosystemy oraz obszary objęte ochroną.

Na liście kontrolnej (Tabela 114) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

8.2.5. Ocena 2.8.5 Wsparcie opracowania planów zrównoważonej mobilności miejskiej

Tabela 115. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.5

2.8.5 Wsparcie opracowania planów zrównoważonej mobilności miejskiej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Cel środka i charakter tego obszaru interwencji pośrednio przyczyniają się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu (jednym z celów SUMP jest redukcja emisji gazów cieplarnianych), w związku ze wspieraniem zrównoważonej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.
Adaptacja do zmian klimatu		X	W ramach opracowania planów zrównoważonej mobilności miejskiej będą uwzględniane kwestie adaptacji mobilności miejskiej do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia, z uwagi na charakter środka.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	W ramach opracowania planów zrównoważonej mobilności miejskiej będą uwzględnione m.in. kwestie dotyczące ograniczenia powstawania odpadów z działalności transportowej i poziomu odzysku, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	W ramach opracowania planów zrównoważonej mobilności miejskiej będą uwzględniane kwestie ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza (m.in. pyłów (PM), tlenków azotu (NOx), tlenku węgla (CO), lotnych związków organicznych (LZO), węglowodorów (HC)) oraz zmniejszenia emisji hałasu
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Planowane w ramach SUMP działania będą pozytywnie wpływać na ochronę i odbudowę bioróżnorodności ze względu na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, ograniczenie emisji hałasu.

Na liście kontrolnej (Tabela 115) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

8.2.6. Ocena 2.8.6 Budowa węzłów przesiadkowych

Tabela 116. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.6

2.8.6 Budowa węzłów przesiadkowych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka (budowa węzłów przesiadkowych w tym parkingów P&R) będą przyczyniać się do promocji transportu publicznego, w tym również czystego transportu miejskiego, które charakteryzują się odpowiednio mniejszą lub zerową emisją gazów cieplarnianych, w stosunku do transportu indywidualnego.
Adaptacja do zmian klimatu		X	W ramach projektowania węzłów przesiadkowych uwzględniony jest sposób zapewniający całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe, w tym dotyczy to parametrów technicznych infrastruktury, a także zapewnienia komfortu osób korzystających z niej.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Inwestycje nie mają znaczącego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Inwestycje nie doprowadzą do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jednakże w ramach budowania węzłów mogą powstawać nieznaczące ilości odpadów. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Wobec powyższego środek nie przyczyni się do powstania poważnych i długoterminowych szkód dla środowiska w aspekcie gospodarki obiegu zamkniętego.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 117. Ocena merytoryczna obszaru 2.8.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.8.6 Budowa węzłów przesiadkowych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		

2.8.6 Budowa węzłów przesiadkowych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>		
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.</p>
<p>Przejęcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Planowana infrastruktura ma przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności transportu publicznego, co przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza (m.in. pyłów (PM), tlenków azotu (NOx), tlenku węgla (CO), lotnych związków organicznych (LZO), węglowodorów (HC)) oraz zmniejszonej emisji hałasu w związku z ograniczeniem korzystania z indywidualnych środków transportu (samochodów z silnikami spalinowymi). Redukcja zanieczyszczenia powietrza zmniejszy jego wpływ na zanieczyszczenie wody i gleby.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Inwestycje będą realizowane w miastach, a ich wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów będzie ograniczony. Oddziaływanie inwestycji może wiązać się z koniecznością usuwania drzew i krzewów oraz zmniejszaniem powierzchni biologicznie czynnej na terenie miasta. Pozytywny wpływ będzie związany ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza, ograniczeniem emisji hałasu, co wyjaśniono w zakresie celu dot. zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby.</p>

8.2.7. Ocena 2.8.7 Miejskie systemy ITS i inne rozwiązania IT na rzecz uprzywilejowania transportu publicznego i obsługi transportu publicznego i pasażerów

Tabela 118. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.7

2.8.7 Miejskie systemy ITS i inne rozwiązania IT na rzecz uprzywilejowania transportu publicznego i obsługi transportu publicznego i pasażerów			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Wdrożenie inteligentnych systemów transportowych (ITS) i innych rozwiązań IT przyczyni się do zarządzania ruchem w czasie rzeczywistym, uprzywilejowania i usprawnienia usług publicznego transportu miejskiego oraz ruchu niezmotoryzowanego (pieszo-rowerowego), co pośrednio przyczyni się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Planowane jest również dostosowanie systemu sprzedaży biletów i systemu informacji pasażerskiej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, które będą mogły dzięki temu w większym stopniu korzystać w z komunikacji publicznej.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia, z uwagi na charakter środka. Dzięki zastosowaniu systemów ITS nastąpi skrócenie czasów podróży, w szczególności środkami komunikacji zbiorowej, co zapewni większy komfort podróży, w tym np. w okresach upałów. Rozwiązania konstrukcyjne urządzeń stosowanych w systemach ITS będą projektowane w taki sposób, aby zapewnić ich odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego przewidywalnego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia, ze względu na charakter środka.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia, z uwagi na charakter środka. W przypadku powstających odpadów, gospodarowanie nimi będzie zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia, z uwagi na charakter środka. Wdrożenie inteligentnych systemów transportowych przyczyni się do zarządzania ruchem w czasie rzeczywistym, lepszego planowania mobilności, co pośrednio

2.8.7 Miejskie systemy ITS i inne rozwiązania IT na rzecz uprzywilejowania transportu publicznego i obsługi transportu publicznego i pasażerów			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia, z uwagą na charakter środka.

Na liście kontrolnej (Tabela 118) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

8.2.8. Ocena 2.8.8 Zakup zeroemisyjnego i niskoemisyjnego taboru autobusowego

Tabela 119. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.8

2.8.8 Zakup zeroemisyjnego i niskoemisyjnego taboru autobusowego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	<p>Inwestycje związane z wymianą autobusów na autobusy zeroemisyjne niskopodłogowe (elektryczne i wodorowe) oraz autobusy niskoemisyjne (spełniające normę EURO VI), niezależnie od rodzaju napędu (CNG, LNG, LPG, PHEV, HEV). Środek kwalifikuje się do objęcia go obszarami interwencji 082 oraz 077 w załączniku I (tabela 1) rozporządzenia CPR ze współczynnikiem zmiany klimatu odpowiednio na poziomie 100% i 40%. Cel środka i charakter tego obszaru interwencji bezpośrednio przyczyniają się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu.</p> <p>Jednocześnie inwestycje w tabor o napędzie elektrycznym wymagają zmiany krajowego miksu energetycznego, co jest realizowane zgodnie z zapisami dokumentów strategicznych kraju, takich jak Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 oraz Polityka energetyczna Polski do 2040 r., gdzie jako jeden z trzech filarów transformacji energetycznej kraju wskazuje się zeroemisyjny system energetyczny.</p> <p>Inwestycje związane z wymianą autobusów na zasilane paliwami alternatywnymi w transporcie zbiorowym wpisują się w cele określone w Krajowych ramach polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych, odnośnie rozwoju rynku pojazdów napędzanych paliwami alternatywnymi oraz cele ustawy z dnia 11.01.2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych, dotyczące m.in. szerszego zastosowania paliw alternatywnych (w tym: LNG, CNG, LPG) w transporcie.</p>

2.8.8 Zakup zeroemisyjnego i niskoemisyjnego taboru autobusowego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Zakup nowoczesnego taboru będzie uwzględniać wyposażenie go w urządzenia klimatyzacyjne i grzewcze, co przyczyni się do ograniczenia niekorzystnego wpływu odpowiednio wysokich i niskich temperatur powietrza zewnętrznego na pasażerów i zapewni im odpowiedni komfort podróży.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano żadnego ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody. Zużycie wody związane z utrzymaniem zero- i niskoemisyjnego taboru autobusowego (mycie pojazdów) należy uznać za pomijalnie małe.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter. Działalność przewidziana w ramach środka przyczyni się do osiągnięcia korzyści środowiskowych w postaci zmniejszonej emisji zanieczyszczeń do powietrza (m.in. pyłów (PM), tlenków azotu (NOx), tlenku węgla (CO), lotnych związków organicznych (LZO), węglowodorów (HC)) oraz zmniejszonej emisji hałasu. Emisje zanieczyszczeń do wody i gleby identyfikuje się jako pomijalnie małe, z uwagi na wskazane powyżej ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, które będzie wiązać się ze zmniejszonym udziałem w spływach opadowych i roztopowych zanieczyszczeń pochodzących ze spalin. Nastąpi również ograniczenie emisji hałasu. W przypadku inwestycji związanych z wymianą autobusów na niskoemisyjne w transporcie zbiorowym, zostanie zastosowana norma EURO VI, która jest obecnie najbardziej rygorystyczną normą emisji spalin z pojazdów wyposażonych w silniki spalinowe. Ponadto zakłada się wykorzystanie autobusów spełniających normę emisji spalin EURO VI przede wszystkim na obszarach, gdzie na obecnym etapie występuje problem z dostępem do infrastruktury ładowania.

2.8.8 Zakup zeroemisyjnego i niskoemisyjnego taboru autobusowego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach środka ma pomijalnie mały przewidywalny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Można wskazać natomiast niewielki pozytywny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów w związku ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza, ograniczeniem emisji hałasu oraz ograniczeniem emisji do wód i gleb, co wyjaśniono w zakresie celu dot. zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby.

Tabela 120. Ocena merytoryczna obszaru 2.8.8 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.8.8 Zakup zeroemisyjnego i niskoemisyjnego taboru autobusowego		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Środek nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów. Dla zużytych baterii litowo-jonowych pochodzących z autobusów elektrycznych przewiduje się stosowanie nowoczesnych systemów recyklingu, regeneracji oraz ponownego użycia zarówno całych urządzeń jak i odzyskanych części/podzespołów. Środek nie doprowadzi do nieefektywności w zakresie bezpośredniego i pośredniego korzystania z zasobów naturalnych. Obecnie postępowanie ze zużytymi bateriami z autobusów elektrycznych objęte jest ogólnymi przepisami o odpadach, zawartymi w Dyrektywie Ramowej o Odpadach oraz w Dyrektywie w sprawie Baterii i Akumulatorów oraz Zużytych Baterii i Akumulatorów. Jednocześnie przygotowywane są nowe regulacje, które zapewnią, że baterie będą objęte rozszerzoną odpowiedzialnością producenta (ROP). Tym samym korzystanie z nowych zasobów pierwiastków metalicznych (lit, kobalt, nikiel) stosowanych w bateriach litowo-jonowych będzie ograniczone do minimum. W kraju planowana jest również budowa pierwszego w UE zakładu recyklingu baterii z pojazdów elektrycznych. Produkcja i wykorzystanie recyklingowanych

2.8.8 Zakup zeroemisyjnego i niskoemisyjnego taboru autobusowego		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		baterii i metali może prowadzić do oszczędności węgla nawet o ok. 98% w porównaniu z ich pierwotnymi odpowiednikami. Przyczynia się tym samym do efektywnego wykorzystania ograniczonych zasobów naturalnych. Produkcja i eksploatacja baterii do autobusów elektrycznych, mając na uwadze powyższe, wpisuje się w model gospodarki obiegu zamkniętego. Sposoby ponownego użycia zużytych baterii obejmują głównie tzw. domowe banki energii przeznaczone do magazynowania energii ze źródeł odnawialnych, przede wszystkim energii uzyskanej z paneli fotowoltaicznych, ewentualnie z niewielkich elektrowni wiatrowych. Ogólnie przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, zarówno na etapie eksploatacji taboru (konserwacja), jak i po wycofaniu z eksploatacji.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

9. Cel szczegółowy 3.1 Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T

9.1. Ocena celu szczegółowego 3.1

Tabela 121. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 3.1

3.1 Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		

3.1 Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 122. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 3.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.1 Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Większość obszarów interwencji, planowanych do wsparcia w ramach celu szczegółowego przyczyni się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, z uwagi na rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T, w ramach której istotną rolę odgrywać będzie transport kolejowy, zarówno w ruchu pasażerskim, jak i towarowym, co pozwoli na ograniczenie innych bardziej emisyjnych form transportu, w tym w szczególności transportu drogowego. Niemniej jednak w ramach celu planowane są również inwestycje związane z budową i przebudową dróg, a także budową obwodnic miast. Realizacja tych ostatnich może prowadzić do upłynnienia ruchu w miastach poprzez przeniesienie części ruchu drogowego poza tereny gęsto zaludnione. Natomiast inwestycje związane z budową i przebudową nowych dróg będą ukierunkowane na poprawę dostępności głównych centrów administracyjnych i gospodarczych kraju oraz dostępności zewnętrznej kraju, co przyczyni się do poprawy płynności ruchu i w tym wymiarze powinno skutkować obniżeniem emisji gazów cieplarnianych. Dodatkowo w związku z realizacją inwestycji wspierane będą mogły być także działania związane z tworzeniem infrastruktury ładowania / tankowania pojazdów bezemisyjnymi paliwami alternatywnymi, co powinno przyspieszyć i zachęcić do użytkowania samochodów bezemisyjnych. Inwestycje w portach morskich służyć będą zwiększeniu wykorzystania transportu morskiego, który jest również mniej emisyjny od transportu drogowego (w przeliczeniu na jednostkę przewożonego towaru), służy do dostarczania energii elektrycznej pobieranej z lądu na zacumowane statki, czy do prowadzenia działalności własnej portu przy zerowej emisji.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Realizacja celu szczegółowego ma się przyczynić do rozwoju odpornej na zmiany klimatu, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T. W związku z tym w ramach planowanych do wsparcia obszarów interwencji istotny nacisk położono na projektowanie TEN-T w sposób zapewniający jej całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe (ekstremalnie wysokie i niskie temperatury, nawalne opady, silny wiatr), w tym dotyczy to w szczególności parametrów technicznych infrastruktury. Przyjęto także, że nowy tabor będzie wyposażony w urządzenia klimatyzacyjne i grzewcze, co przyczyni się do ograniczenia niekorzystnego wpływu odpowiednio wysokich i niskich temperatur powietrza zewnętrznego na pasażerów i zapewnienia im odpowiedniego komfortu podróży.

3.1 Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>Działalność wspierana w ramach realizacji celu szczegółowego nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.</p> <p>Realizacja tego celu szczegółowego w dalszym programowaniu środków, szczególnie w opracowywanych dokumentach konkursowych wymaga odwołania do uwzględnienia zasady DNSH. W szczególności w procedurach, które wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, przewiduje się, że ocena obejmować będzie wpływ na wody zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE.</p>
<p>Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub nieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	X	<p>Realizacja inwestycji w ramach celu szczegółowego nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jednakże w ramach budowy, rozbudowy i przebudowy linii kolejowych, dróg, a także realizacji inwestycji w portach morskich mogą powstawać odpady, ale nie będą to ilości znaczące. Zasady postępowania ze zużytymi materiałami wynikają z obowiązującej ustawy o odpadach. Wiele materiałów z infrastruktury drogowej, kolejowej można również poddać ponownemu wykorzystaniu. Ogólnie przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.</p> <p>Podjęmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.</p>
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Większość obszarów interwencji, planowanych do wsparcia w ramach celu szczegółowego przyczyni się do istotnego ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, z uwagi na rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T, w ramach której istotną rolę odgrywać będzie transport kolejowy, zarówno w ruchu pasażerskim, jak i towarowym, co pozwoli na ograniczenie innych bardziej emisyjnych form transportu, w tym w szczególności transportu drogowego. Niemniej jednak w ramach celu planowane są również inwestycje związane z budową i przebudową dróg, a także budową obwodnic miast. Nie oczekuje się jednak, aby te inwestycje doprowadziły do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, ponieważ stanowią jeden z elementów kompleksowego planu transportu, którego celem jest uzupełnienie brakujących elementów ciągów zaliczonych do sieci bazowej TEN-T. Wynika to też z powiązania inwestycji drogowych z infrastrukturą ładowania pojazdów elektrycznych.</p>

3.1 Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		Również inwestycje w portach morskich, w zakresie torów wodnych i nadbrzeży mogą, szczególnie w okresie budowy, a potem w związku z powiększeniem ruchu statków do i z portu przyczynić się do wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, jednakże nie będą to ilości znaczące.
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Nie przewiduje się, aby realizacja celu szczegółowego była w znacznym stopniu szkodliwa dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub zachowania siedlisk i gatunków, w tym objętych zakresem i zainteresowaniem Unii. Procedura oceny oddziaływania na środowisko zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej.</p> <p>Zakłada się, że procedura ocen oddziaływania na środowisko zastosowana dla projektów, które będą podlegać procedurze oś, pozwoli na zaprojektowanie odpowiedniej lokalizacji inwestycji i zastosowanie takich rozwiązań technicznych, które zminimalizują ryzyko szkodliwości dla stanu zachowania siedlisk i gatunków. Realizacja tego celu szczegółowego w dalszym programowaniu środków, szczególnie w opracowywanych dokumentach konkursowych wymaga odwołania do uwzględnienia zasady DNSH, w wymiarze który przedstawiono powyżej.</p>

9.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 3.1

9.2.1. Ocena 3.1.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych, w tym obwodnic miast

Tabela 123. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.1

3.1.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych, w tym obwodnic miast				
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”		tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> – obwodnice miast – infrastruktura ładowania / tankowania pojazdów bezemisyjnymi paliwami alternatywnymi 		X	<p>Działania wspierane w ramach środka nie mają znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Budowa obejść drogowych miejscowości spowoduje upłynnienie ruchu, a co za tym idzie zmniejszenie emisji GHG do powietrza pochodzących ze spalania w silnikach spalinowych.</p> <p>Infrastruktura ładowania / tankowania pojazdów bezemisyjnymi paliwami alternatywnymi objęta jest kodami rodzaju interwencji 086 w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%.</p>
	budowa i przebudowa dróg krajowych	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X		

3.1.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych, w tym obwodnic miast			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 124. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.1.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych, w tym obwodnic miast		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	[dotyczy budowy i przebudowy dróg krajowych] Nie przewiduje się znacznych emisji gazów cieplarnianych w wyniku realizacji inwestycji. Realizowane projekty budowy i przebudowy dróg na krajowej sieci drogowej mają na celu, uzupełnić brakujące elementy ciągów zaliczonych do sieci bazowej TEN-T. Nie planuje się budowy dróg dojazdowych do portów lotniczych. W ramach zadania wstępnie szacuje się wybudowanie ponad 400 km nowych dróg i przebudowę ok. 20 km dróg. Z jednej strony emisje GHG mogą wzrosnąć w wyniku udoskonalenia sieci dróg, a tym samym, w wielu przypadkach, zwiększenia ruchu i przebiegu podróży. Z drugiej strony planowane inwestycje realizują m.in. cele Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. Będą one ukierunkowane na poprawę dostępności głównych centrów administracyjnych i gospodarczych kraju oraz dostępności zewnętrznej kraju. Poprawi się płynność ruchu, która powinna w znacznym stopniu równoważyć wzrost emisji wynikający ze zwiększeniem natężenia ruchu. Dodatkowo na realizowanych inwestycjach możliwe będzie także rozmieszczenie infrastruktury ładowania / tankowania pojazdów bezemisyjnymi paliwami alternatywnymi, co powinno przyspieszyć i zachęcić do użytkowania samochodów bezemisyjnych.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Realizacja inwestycji ma się przyczynić do rozwoju odpornej na zmiany klimatu, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T. W związku z tym w ramach planowanych do wsparcia obszarów interwencji istotny nacisk położono na projektowanie TEN-T w sposób zapewniający jej odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe, w tym dotyczy to w szczególności parametrów technicznych infrastruktury. Wszystkie planowane do realizacji inwestycje, w tym opracowanie dokumentacji przedprojektowej oraz projektowej w związku z budową/przebudową dróg, będą uwzględniały środki zapewniające odporność na zmiany klimatu. Biorąc pod uwagę, że projektowane nowe i przebudowywane drogi powinny uwzględniać zmiany klimatu, mogą one także wpływać na lepszą adaptację do zmian klimatu w regionie, co

3.1.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych, w tym obwodnic miast		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		wskazano w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko programu FEniKS.
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko programu FEniKS wskazano, że budowa i przebudowa dróg może wpływać na wody negatywnie zarówno w trakcie budowy, jak i eksploatacji, choć można spodziewać się też w niektórych przypadkach uporządkowania w zakresie ograniczenia spływu zanieczyszczeń wraz z wodami opadowymi. Jednakże stosując odpowiednie nowoczesne środki zabezpieczeń robót oddziaływania negatywne można znacznie zredukować lub wyeliminować. Dlatego też w przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.
<p>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	X	Działalność wspierana w ramach celu szczegółowego nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	Nie oczekuje się, aby inwestycja doprowadziła do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Według zapisów prognozy oddziaływania na środowisko programu FEniKS emisje zanieczyszczeń mogą wzrosnąć w wyniku zwiększenia i udoskonalenia sieci dróg, a tym samym, w wielu przypadkach, zwiększenia ruchu. Z drugiej strony planowane inwestycje realizują m.in. cele Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. Będą one ukierunkowane na poprawę dostępności głównych centrów administracyjnych i gospodarczych kraju oraz dostępności zewnętrznej kraju. Poprawi się płynność ruchu, która powinna w znacznym stopniu równoważyć wzrost emisji wynikający ze zwiększeniem natężenia ruchu. Dodatkowo na realizowanych inwestycjach możliwe będzie także rozmieszczenie infrastruktury ładowania / tankowania pojazdów bezemisyjnymi paliwami alternatywnymi, co powinno przyspieszyć i zachęcić do użytkowania samochodów bezemisyjnych. W zakresie emisji do wód i gleby zostaną zastosowane środki minimalizując emisje. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE,

3.1.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych, w tym obwodnic miast		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do oddziaływania na powietrze, wodę i glebę. inwestycji na. Wskazane zostaną środki minimalizujące oddziaływanie na elementy środowiska. W szczególności hałas i wibracje powstające w trakcie użytkowania drogi zostaną ograniczone dzięki wprowadzeniu właściwych rozwiązań minimalizujących spełniających wymogi ustanowione w dyrektywie 2002/49/WE.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko programu FEniKS określono możliwe negatywne oddziaływanie inwestycji na bioróżnorodność i ekosystemy oraz wskazano kierunki działań minimalizujących te oddziaływania. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do znaczącego oddziaływania na bioróżnorodność i ekosystemy. W przypadku, jeśli stwierdzone zostanie znaczące negatywne oddziaływanie, zastosowane będą odpowiednie, skuteczne środki zapobiegające i minimalizujące.

9.2.2. Ocena 3.1.2 Projekty o charakterze edukacyjnym mające na celu zmianę postaw i zachowań uczestników ruchu drogowego

Tabela 125. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.2

3.1.2 Projekty o charakterze edukacyjnym mające na celu zmianę postaw i zachowań uczestników ruchu drogowego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Przewidziane działania będą miały charakter edukacyjny i jako takie nie będą zasadniczo wpływały na większą emisję gazów cieplarnianych. Pozytywny wpływ może być związany ze zmianą postaw i zachowań uczestników ruchu drogowego w wyniku szkoleń co powinno doprowadzić do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Przewidziane działania będą miały, przede wszystkim, charakter edukacyjny i jako takie nie będą miały bezpośredniego wpływu na adaptację do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Przewidziane działania będą miały, przede wszystkim, charakter edukacyjny i jako takie nie będą zasadniczo wpływały na zrównoważone wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych lądowych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Przewidziane działania będą miały, przede wszystkim, charakter edukacyjny i jako takie nie będą zasadniczo wpływały na znaczne zwiększenie ilości odpadów. Jednakże, większa liczba szkoleń może powodować zwiększenie ilości odpadów, ale to powinno być zrekompensowane odpowiednią organizacją szkoleń minimalizująca powstawanie odpadów i zgodnie z

3.1.2 Projekty o charakterze edukacyjnym mające na celu zmianę postaw i zachowań uczestników ruchu drogowego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			hierarchią gospodarowania odpadami np.: materiały w formie elektronicznej, nieużywanie jednorazowych materiałów. Szkolenia w zakresie zmiany postaw i zachowań uczestników ruchu drogowego docelowo powinny wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa ruchu i zmniejszenie ilości kolizji i zniszczeń infrastruktury, co zmniejszy również ilość odpadów spowodowanych kolizjami.
Zapobieganie zanieczyszczeniu powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Przewidziane działania będą miały, przede wszystkim, charakter edukacyjny i jako takie nie będą zasadniczo wpływały na zwiększenie zanieczyszczenia powietrza, wody i gleby. Szkolenia w zakresie zmiany postaw i zachowań uczestników ruchu drogowego docelowo powinny wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa ruchu i zmniejszenie ilości kolizji i zniszczeń infrastruktury, co może zmniejszyć ryzyko emisji zanieczyszczeń do wody lub gleby spowodowanych kolizjami.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Przewidziane działania będą miały, przede wszystkim, charakter edukacyjny i jako takie nie będą zasadniczo wpływały na ochronę i odbudowę różnorodności biologicznej i ekosystemów.

Na liście kontrolnej (Tabela 125) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

9.2.3. Ocena 3.1.3 Uzpełnienie bazowej i kompleksowej sieci kolejowej TEN-T oraz połączeń do dużych węzłów kolejowych, do ośrodków aglomeracyjnych, głównych centrów administracyjnych i gospodarczych oraz do terminali intermodalnych

Tabela 126. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.3

3.1.3 Uzpełnienie bazowej i kompleksowej sieci kolejowej TEN-T oraz połączeń do dużych węzłów kolejowych, do ośrodków aglomeracyjnych, głównych centrów administracyjnych i gospodarczych oraz do terminali intermodalnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka kwalifikuje się do objęcia obszarami interwencji 096 i 097 oraz 100 i 101 w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR, ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%. Pozostałe obszary interwencji w ramach środka to: 099 (Inne nowo wybudowane lub rozbudowane linie kolejowe – elektryczne/bezemisyjne) oraz 103 (Inne przebudowane lub zmodernizowane linie kolejowe – elektryczne/ bezemisyjne), ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%. Celem działalności jest zwiększenie roli sektora kolejowego w systemie transportowym, którego oddziaływanie w kontekście emisji gazów cieplarnianych jest mniejsze aniżeli pozostałych sektorów transportu (w szczególności transportu

3.1.3 Uzpełnienie bazowej i kompleksowej sieci kolejowej TEN-T oraz połączeń do dużych węzłów kolejowych, do ośrodków aglomeracyjnych, głównych centrów administracyjnych i gospodarczych oraz do terminali intermodalnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			drogowego). Zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach osobowych i towarowych jest niezbędne dla transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Nie przewiduje się budowy połączeń kolejowych do portów lotniczych.
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Na podstawie analiz wykonanych w ramach przeprowadzonej prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu „PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – zamierzenia inwestycyjne na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku”, zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, stwierdzono, że ładunki zanieczyszczeń wprowadzane przez transport kolejowy bezpośrednio do powietrza są niewielkie. Podobnie niewielkie będą ładunki zanieczyszczeń emitowanych do środowiska glebowego i wodnego tj. pyłów (produktów ścierania szyn i elementów pociągów), a także niewielkie ilości smarów i olejów, płynów hamulcowych. Planowane inwestycje kolejowe doprowadzą do promocji transportu kolejowego, w efekcie czego zwiększy się jego udział w transporcie towarów i osób w skali kraju (i regionów), co pozytywnie przyczyni się do poprawy jakości powietrza. W przypadkach możliwego ponadnormatywnego wpływu wynikającego z użytkowania infrastruktury na tereny chronione ze względu na hałas, należy zastosować odpowiednie środki ograniczające to oddziaływanie, zgodnie z wymaganiami dyrektywy 2002/49/WE.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 127. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.1.3 Uzpełnienie bazowej i kompleksowej sieci kolejowej TEN-T oraz połączeń do dużych węzłów kolejowych, do ośrodków aglomeracyjnych, głównych centrów administracyjnych i gospodarczych oraz do terminali intermodalnych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Opracowano Plan Adaptacji infrastruktury kolejowej do zmian klimatu. W ramach Planu przeanalizowano aktualne warunki klimatyczne i przewidywane zmiany, a także ich związek z infrastrukturą kolejową, dokonano analizy podatności, wrażliwości, ekspozycji infrastruktury kolejowej na zmiany

3.1.3 Uzupelnienie bazowej i kompleksowej sieci kolejowej TEN-T oraz połączeń do dużych węzłów kolejowych, do ośrodków aglomeracyjnych, głównych centrów administracyjnych i gospodarczych oraz do terminali intermodalnych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>klimatu, a także zidentyfikowano parametry techniczne, których projektowanie związane jest z uwzględnieniem czynników pogodowych. Zestawiono propozycje dot. przewidywania, monitorowania ekstremalnych warunków pogodowych, możliwości wdrożenia zielonej i błękitnej infrastruktury, działań organizacyjnych, zapobiegawczych, ratowniczych i technicznych mogących minimalizować wpływ klimatu na infrastrukturę, a także dobrych praktyk dla projektantów i utrzymania linii kolejowej. Dodatkowo opracowano wytyczne dotyczące sposobu uwzględniania zagadnień klimatycznych w dokumentacji środowiskowej. Wśród rekomendowanych działań adaptacyjnych wskazano m.in.: rozbudowę systemu SEPE (System Ewidencjonowania Pracy Eksploatacyjnej); rozwój efektywnego zarządzania energią eco-driving, eco-parking (ogrzewanie pociągów podczas postoju), ograniczenie emisji poprzez gromadzenie energii oddanej w bankach energii; zwiększenie stosowania EOR (elektrycznego ogrzewania rozjazdów) oraz SMUE (System Monitorowania Urządzeń Elektroenergetycznych). Parametry budowanych i przebudowywanych linii kolejowych będą uwzględniały środki zapewniające ich odporność na zmiany klimatu.</p> <p>Inwestycje analizowane pod tym kątem będą w trakcie m.in. postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach prowadzonych już dla konkretnych inwestycji.</p>
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>Nie przewiduje się, aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub dobremu stanowi środowiska wód morskich. Na etapie prognozy oddziaływania na środowisko, przeprowadzonej zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, dla projektu dokumentu „PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – zamierzenia inwestycyjne na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku” stwierdzono, że prowadzona w normalnych warunkach eksploatacja infrastruktury kolejowej nie jest istotnym elementem generującym oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne. Projekty polegające na przebudowie elementów istniejącej infrastruktury liniowej cechują się najmniejszym prawdopodobieństwem oddziaływania (również na pozostałe komponenty środowiska). Większe potencjalne prawdopodobieństwo oddziaływania dotyczy budowy i rozbudowy nowych linii kolejowych, co zostanie przeanalizowane na etapie przygotowania odnośnej dokumentacji przedprojektowej oraz projektowej.</p> <p>W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne. Obszar interwencji nie ma wpływu na wody morskie.</p>
<p>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p>	X	<p>Środek nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jednakże w ramach budowy, rozbudowy i przebudowy linii kolejowych mogą powstawać odpady, ale nie będą to ilości znaczące. Zasady postępowania ze zużyтыми materiałami np. podkładami kolejowymi wynikają z obowiązującej ustawy o odpadach. Wiele materiałów z infrastruktury kolejowej można również poddać ponownemu wykorzystaniu, w tym: elementy</p>

3.1.3 Uzupełnienie bazowej i kompleksowej sieci kolejowej TEN-T oraz połączeń do dużych węzłów kolejowych, do ośrodków aglomeracyjnych, głównych centrów administracyjnych i gospodarczych oraz do terminali intermodalnych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		<p>metalowe, materiały polimerowe, a także tłuczeń z nasypów kolejowych.</p> <p>Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.</p> <p>Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.</p> <p>Środek nie doprowadzi do nieefektywności w zakresie bezpośredniego i pośredniego korzystania z zasobów naturalnych.</p> <p>W celu minimalizacji zużycia kruszyw skalnych w ramach przebudowy linii kolejowych przewiduje się możliwość wykorzystania tłuczni z odzysku, w zależności od stopnia jego zużycia, co przyczyni się do oszczędności złóż surowców oraz ograniczy powstawanie odpadów.</p> <p>Wobec powyższego środek nie przyczyni się do powstania poważnych i długoterminowych szkód dla środowiska w aspekcie gospodarki obiegu zamkniętego.</p>
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>		
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Przeprowadzono prognozę oddziaływania na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, dla projektu dokumentu „PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – zamierzenia inwestycyjne na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku”, w ramach którego planuje się m.in. budowę, rozbudowę i przebudowę linii kolejowych. Wskazano w niej, że dla przedsięwzięć polegających na budowie nowych linii priorytetem powinna być szczegółowa analiza wariantów lokalizacji przedsięwzięć, przeprowadzona na jak najwcześniejszym etapie planowania.</p> <p>W ramach „Eksperytyzy dotyczącej wpływu linii kolejowych na zwierzęta oraz szlaki migracji dla projektów inwestycyjnych z perspektywy 2014–2020” przedstawiono szeroki katalog działań minimalizujących wpływ inwestycji kolejowych na poszczególne komponenty środowiska dotyczące fauny. Wykonana została również „Eksperytyza dotycząca wpływu linii kolejowych na nietoperze”. Niezależnie od tego PKP PLK S.A. opracowała „Standardowe wymagania dla dokumentacji środowiskowej”.</p> <p>Wszyscy wykonawcy prac dla PKP PLK S.A. są zobowiązani do stosowania się do wymagań zawartych w ww. pracach.</p> <p>Należy jednocześnie podkreślić, że system ocen oddziaływania na środowisko w Polsce jest zgodny z dyrektywą 2011/92/UE oraz zobowiązuje inwestorów oraz kompetentne organy do zweryfikowania konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, które mogą na nie w znacznym stopniu oddziaływać. Ocena taka pozwala na precyzyjne wskazanie oddziaływań, jak również określenie ewentualnych wariantów alternatywnych, działań minimalizujących czy kompensujących, przypisanych do indywidualnych projektów.</p> <p>Dla potencjalnych inwestycji, które mogą być lokalizowane na</p>

3.1.3 Uzupelnienie bazowej i kompleksowej sieci kolejowej TEN-T oraz połączeń do dużych węzłów kolejowych, do ośrodków aglomeracyjnych, głównych centrów administracyjnych i gospodarczych oraz do terminali intermodalnych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>obszarach Natura 2000 lub w ich sąsiedztwie, w ramach oceny oddziaływania zostanie przeprowadzone szczegółowe rozpoznanie możliwych oddziaływań na integralność, cele ochrony, przedmioty ochrony oraz spójność tych obszarów. Ocena oddziaływania na środowisko inwestycji będzie wskazywać oddziaływania, ich siłę oraz ewentualne warianty alternatywne, działania minimalizujące czy kompensujące, jeśli będzie zachodziła potrzeba ich zastosowania, przypisane do indywidualnych projektów.</p> <p>Wobec powyższych uwarunkowań, na etapie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, inwestor będzie zobowiązany do przedstawienia ewentualnych wariantów alternatywnych, a jeśli nie będą one możliwe do realizacji, będzie można zastosować odstępstwo ustawowe, tylko i wyłącznie, jeżeli zostanie wykazane, iż przedsięwzięcie stanowi inwestycję celu publicznego.</p> <p>Procedura oceny oddziaływania na środowisko zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej.</p> <p>Zakłada się, że procedura ocen oddziaływania na środowisko, zastosowana dla projektów, które tego wymagają, pozwoli na zaprojektowanie odpowiedniej lokalizacji inwestycji i zastosowanie takich rozwiązań technicznych, które zminimalizują ryzyko szkodliwości dla stanu zachowania siedlisk i gatunków.</p>

9.2.4. Ocena 3.1.4 Projekty multilokalizacyjne: rozjazdy i przejazdy kolejowe

Tabela 128. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.4

3.1.4 Projekty multilokalizacyjne: rozjazdy i przejazdy kolejowe			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	<p>W celu likwidacji lokalnych ograniczeń w przepływie pasażerów i ładunków i poprawy bezpieczeństwa w ramach środka realizowane będą projekty multilokalizacyjne budowa/unowocześnienie rozjazdów i przejazdów kolejowych, wraz z urządzeniami dotyczącymi ochrony środowiska. Działalność ta spełnia kryterium dla infrastruktury (zgodnie z definicją określoną w pkt 2 załącznika II do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/797 (274) należy do grupy: i) zelektryfikowana infrastruktura przytorowa i powiązane podsystemy: „infrastruktura”, „energia”, „sterowanie – urządzenia pokładowe” i „sterowanie – urządzenia przytorowe” zgodnie z definicjami w pkt 2 załącznika II do dyrektywy (UE) 2016/797. Wpływać będzie nieznacznie na wzrost emisji gazów cieplarnianych.</p>
Adaptacja do zmian klimatu		X	<p>Prowadzone projekty w ramach środka będą oparte na klasyfikacji zagrożeń związanych z klimatem a określonymi w dodatku A do rozporządzenia UE 2021/2139.</p>

3.1.4 Projekty multilokalizacyjne: rozjazdy i przejazdy kolejowe			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	W procesach wytwarzania odpadów związanych z budową i rozbiórką poprzez uwzględnianie najlepszych dostępnych technik i stosowanie selektywnej rozbiórki, umożliwienie usuwania i bezpiecznego obchodzenia się z substancjami niebezpiecznymi ułatwione będą możliwości ponownego użycia i recyklingu. Środek nie doprowadzi do nieefektywności w zakresie bezpośredniego i pośredniego korzystania z zasobów naturalnych.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 129. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.1.4 Projekty multilokalizacyjne: rozjazdy i przejazdy kolejowe		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	W przypadku planowanych przedsięwzięć związanych z budową rozjazdów i przejazdów kolejowych przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie		

3.1.4 Projekty multilokalizacyjne: rozjazdy i przejazdy kolejowe		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Na podstawie analiz wykonanych w ramach przeprowadzonej prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu „PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – zamierzenia inwestycyjne na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku”, zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, stwierdzono, że ładunki zanieczyszczeń wprowadzane przez transport kolejowy bezpośrednio do powietrza są niewielkie. Podobnie niewielkie będą ładunki zanieczyszczeń emitowanych do środowiska glebowego i wodnego tj. pyłów (produktów ścierania szyn i elementów pociągów), a także niewielkie ilości smarów i olejów, płynów hamulcowych. Planowane inwestycje doprowadzą do promocji transportu kolejowego, w efekcie czego zwiększy się jego udział w transporcie towarów i osób w skali kraju (i regionów), co pozytywnie przyczyni się do poprawy jakości powietrza. W sytuacjach występowania narażenia ludności na hałas i wibracje, wynikające z użytkowania infrastruktury, zostaną zastosowane odpowiednie środki ograniczające oddziaływanie zgodnie z wymaganiami dyrektywy 2002/49/WE.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	W przypadku gdy przeprowadzono dla danej lokalizacji ocenę oddziaływania środowisko, wdraża się wymagane środki łagodzące i kompensacyjne do celów ochrony środowiska. Szczególnie w odniesieniu do terenów/działań zlokalizowanych na obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności lub w ich pobliżu (w tym sieci obszarów chronionych Natura 2000, obiektów światowego dziedzictwa UNESCO i obszarów o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności, a także innych obszarów chronionych) w stosownych przypadkach przeprowadzona odpowiednia ocena pozwala na wprowadzenie zastosowanie koniecznych środków łagodzących.

9.2.5. Ocena 3.1.5 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT

Tabela 130. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.5

3.1.5 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel klimatyczny o współczynniku 40% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 108 lub 109 odpowiednio w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia nr 2021/1060 CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Celem inwestycji objętych wsparciem jest zwiększenie roli sektora kolejowego w systemie transportowym, którego oddziaływanie w kontekście emisji gazów cieplarnianych jest mniejsze niż pozostałych sektorów transportu (w szczególności transportu drogowego). Zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach osobowych jest niezbędne dla transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu	punktowa infrastruktura obsługi podróżnych	X	
	systemy sterowania, systemy dynamicznej informacji pasażerskiej, systemy integracji z innymi rodzajami transportu, zintegrowany systemy biletowy		X
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	punktowa infrastruktura obsługi podróżnych	X	
	systemy sterowania, systemy dynamicznej informacji pasażerskiej, systemy integracji z innymi rodzajami transportu, zintegrowany systemy biletowy		X
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	punktowa infrastruktura obsługi podróżnych	X	
	systemy sterowania, systemy dynamicznej informacji pasażerskiej, systemy integracji z innymi rodzajami transportu, zintegrowany systemy biletowy		X

3.1.5 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT				
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”		tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zapobieganie zanieczyszczeniu powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	punktowa infrastruktura obsługi podróżnych		X	Realizacja inwestycji objętych wsparciem nie będzie powodować wytwarzania i wprowadzania do wody i gleby zanieczyszczeń. Emisja zanieczyszczeń do powietrza (spalin i pyłu) może krótkoterminowo występować w fazie realizacji tych inwestycji w związku z wykonywaniem prac budowlanych.
	systemy sterowania, systemy dynamicznej informacji pasażerskiej, systemy integracji z innymi rodzajami transportu, zintegrowany systemy biletowy		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Ze względu na charakter środka, nie przewiduje się wpływu na wodę i glebę. Planowane inwestycje w infrastrukturę przyczynia się do promocji transportu kolejowego, w efekcie czego zwiększy się jego udział w transporcie osób w skali kraju (i regionów), co przyczyni się do poprawy jakości powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	punktowa infrastruktura obsługi podróżnych	X		
	systemy sterowania, systemy dynamicznej informacji pasażerskiej, systemy integracji z innymi rodzajami transportu, zintegrowany systemy biletowy		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednio, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia.

Tabela 131. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.1.5 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	[Dotyczy tylko punktowej infrastruktury obsługi podróżnych] Środek jest monitorowany jako wspierający cel klimatyczny o współczynniku 40% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 108 lub 109 odpowiednio w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia nr 2021/1060 CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Infrastruktura kolejowa wykazuje istotną wrażliwość na warunki klimatyczne, dlatego w ramach modernizacji infrastruktury finansowanej z FEnIKS uwzględnione zostaną działania adaptacyjne. Z tego względu opracowano Plan Adaptacji infrastruktury kolejowej do zmian klimatu. W ramach Planu przeanalizowano aktualne warunki klimatyczne i przewidywane zmiany, a także ich związek z infrastrukturą kolejową, dokonano analizy podatności, wrażliwości, ekspozycji infrastruktury kolejowej na zmiany klimatu, a także zidentyfikowano parametry techniczne, których projektowanie związane jest z

3.1.5 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		uwzględnieniem czynników pogodowych. Zestawiono propozycje dot. przewidywania, monitorowania ekstremalnych warunków pogodowych, możliwości wdrożenia zielonej i błękitnej infrastruktury, działań organizacyjnych, zapobiegawczych, ratowniczych i technicznych mogących minimalizować wpływ klimatu na infrastrukturę, a także dobrych praktyk dla projektantów. Parametry modernizowanej infrastruktury będą uwzględniały środki zapewniające jej odporność na zmiany klimatu.
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>[Dotyczy tylko punktowej infrastruktury obsługi podróżnych]</p> <p>Nie przewiduje się, aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub dobremu stanowi środowiska wód morskich. Projekty modernizacyjne, polegające jedynie na przebudowie elementów istniejącej infrastruktury punktowej, cechują się najmniejszym prawdopodobieństwem oddziaływania (również na pozostałe komponenty środowiska). W przypadku planowanych przedsięwzięć związanych z budową czy modernizacją infrastruktury obsługi podróżnych (tj.: węzły przesiadkowe, dworce kolejowe, perony kolejowe) przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne. Obszar interwencji nie ma wpływu na wody morskie.</p>
<p>Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	X	<p>[Dotyczy tylko punktowej infrastruktury obsługi podróżnych]</p> <p>Środek nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jednakże w ramach modernizacji istniejącej punktowej infrastruktury kolejowej mogą powstawać odpady, ale nie będą to ilości znaczące. Zasady postępowania ze zużyтыми materiałami (np. budowlanymi) wynikają z obowiązującej ustawy o odpadach. Przewiduje się zarówno budowę nowych, jak i modernizację już istniejących elementów infrastruktury obsługi pasażerów, w tym przystanków, stacji oraz dworców kolejowych, również stanowiących zintegrowane węzły przesiadkowe. Podejmowane będą starania na rzecz ograniczenia na poziomie inwestora wytwarzania odpadów w procesach związanych z budową i rozbiórką z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik i stosowania selektywnej rozbiórki, aby umożliwić usuwanie i bezpieczne obchodzenie się z substancjami niebezpiecznymi oraz ułatwić ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Środek nie doprowadzi do nieefektywności w zakresie bezpośredniego i pośredniego korzystania z zasobów naturalnych. Wobec powyższego środek nie przyczyni się do powstania poważnych i długoterminowych szkód dla środowiska w aspekcie gospodarki obiegu zamkniętego.</p>
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>		

3.1.5 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>[Dotyczy tylko punktowej infrastruktury obsługi podróżnych]</p> <p>W przypadku planowanych przedsięwzięć związanych z budową czy modernizacją infrastruktury obsługi podróżnych (tj.: węzły przesiadkowe, dworce kolejowe, perony kolejowe) przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.</p> <p>W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do znaczącego negatywnego oddziaływania na bioróżnorodność i ekosystemy.</p> <p>Należy podkreślić, że obowiązujące w Polsce prawo w zakresie ocen oddziaływania na środowisko jest zgodne z dyrektywą 2011/92/UE i zobowiązuje inwestorów do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, które mogą na nie w znacznym stopniu oddziaływać. Ocena taka pozwala na precyzyjne wskazanie oddziaływań, jak również określenie ewentualnych wariantów alternatywnych, działań minimalizujących czy kompensujących, przypisanych do indywidualnych projektów. Procedura oceny oddziaływania na środowisko zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej.</p> <p>W przypadku lokalizacji wspieranych inwestycji na obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności lub w ich pobliżu (w tym sieci obszarów chronionych Natura 2000, obiektów światowego dziedzictwa UNESCO i obszarów o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności, a także innych obszarów chronionych) w stosownych przypadkach wymagane będzie przeprowadzenie odpowiedniej oceny, a na podstawie wniosków z tej oceny wprowadzane będą konieczne środki łagodzące.</p>

9.2.6. Ocena 3.1.6 Budowa lub przebudowa infrastruktury terminali intermodalnych, w tym dedykowanej infrastruktury kolejowej (w tym bocznice) / drogowej oraz ich wyposażenie w sprzęt do przeladunku

Tabela 132. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.6

3.1.6 Budowa lub przebudowa infrastruktury terminali intermodalnych, w tym dedykowanej infrastruktury kolejowej (w tym bocznice) / drogowej oraz ich wyposażenie w sprzęt do przeladunku			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		

3.1.6 Budowa lub przebudowa infrastruktury terminali intermodalnych, w tym dedykowanej infrastruktury kolejowej (w tym bocznic) / drogowej oraz ich wyposażenie w sprzęt do przeładunku			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Budowa, rozbudowa i modernizacja terminali wiązać się będzie z powstawaniem odpadów na etapie budowy. Oddziaływanie to będzie nieznaczne. Rozwój technologii i odpowiednia logistyka będzie prowadzić do minimalizacji ilości powstających odpadów. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 133. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.1.6 Budowa lub przebudowa infrastruktury terminali intermodalnych, w tym dedykowanej infrastruktury kolejowej (w tym bocznic) / drogowej oraz ich wyposażenie w sprzęt do przeładunku		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działalność wspierana w ramach środka kwalifikuje się do objęcia obszarem interwencji 108 w załączniku I (tabela 1) rozporządzenia CPR ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 40%. Podejmowane działania w obszarze budowy, przebudowy i unowocześnienia terminali przeładunkowych, połączeń terminali z infrastrukturą liniową, zakupu specjalistycznego sprzętu służącego do obsługi terminali, przyczynią się do zwiększenia udziału transportu intermodalnego w przewozach towarowych, co sprzyja transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu, szczególnie w przypadku znacznego dystansu realizowanego przewozu za pośrednictwem transportu kolejowego, ale także w związku z wykorzystaniem efektu skali i synergii podczas realizacji podobnych usług dla kilku odbiorców. Nie oczekuje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych, ponieważ na etapie budowy, rozbudowy, modernizacji i eksploatacji obiektów przewiduje się podejmowanie działań mających na celu m.in. wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, stosowanie efektywnych technologii składowania, niskoemisyjnych środków przeładunku,

3.1.6 Budowa lub przebudowa infrastruktury terminali intermodalnych, w tym dedykowanej infrastruktury kolejowej (w tym bocznice) / drogowej oraz ich wyposażenie w sprzęt do przetładunku		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		energooszczędnego oświetlenia oraz ogrzewania. Zakupiony, nowy, specjalistyczny sprzęt będzie mógł zastąpić wyeksploatowany i przestarzały, co również przyczyni się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Infrastruktura wykazuje istotną wrażliwość na warunki klimatyczne. Z tego względu opracowano Plan Adaptacji infrastruktury kolejowej do zmian klimatu. W ramach Planu przeanalizowano aktualne warunki klimatyczne i przewidywane zmiany, a także ich związek z infrastrukturą kolejową, dokonano analizy podatności, wrażliwości, ekspozycji infrastruktury kolejowej na zmiany klimatu, a także zidentyfikowano parametry techniczne, których projektowanie związane jest z uwzględnieniem czynników pogodowych. Zestawiono propozycje dot. przewidywania, monitorowania ekstremalnych warunków pogodowych, możliwości wdrożenia zielonej i błękitnej infrastruktury, działań organizacyjnych, zapobiegawczych, ratowniczych i technicznych mogących minimalizować wpływ klimatu na infrastrukturę, a także dobrych praktyk dla projektantów. Dodatkowo opracowano wytyczne dotyczące sposobu uwzględniania zagadnień klimatycznych w dokumentacji środowiskowej. Parametry modernizowanej infrastruktury będą uwzględniały środki zapewniające jej odporność na zmiany klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Działalność wspierana w ramach środka, polegająca na modernizacji i budowie nowych terminali przetładunkowych ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia, które nie będą prowadziły do wprowadzenia zmian w stanie wód i ekosystemów od nich zależnych. Ponadto w ramach projektu prognozy oddziaływania na środowisko „Kierunków Rozwoju Transportu Intermodalnego do 2030 r. z perspektywą do 2040 r.”, wykonanej zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, wskazano także potencjalne środki zapobiegawcze dla budowy, rozbudowy i modernizacji terminali w kontekście ochrony zasobów wodnych i morskich. Wśród rozwiązań mających na celu ograniczenie wpływu na wody wskazuje się: zastosowanie systemów odwodnienia, umożliwiających zatrzymanie i neutralizację substancji niebezpiecznych, uszczelnienie nawierzchni terenu w celu ograniczenia negatywnego wpływu działalności na wody podziemne i powierzchniowe, a także zabezpieczenie zasobów wodnych i morskich przed sływem zanieczyszczeń powierzchniowych. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne i morskie
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów,		

3.1.6 Budowa lub przebudowa infrastruktury terminali intermodalnych, w tym dedykowanej infrastruktury kolejowej (w tym bocznic) / drogowej oraz ich wyposażenie w sprzęt do przetadunku		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, aby środek doprowadził do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Rozwój transportu intermodalnego wpłynie na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. W ramach budowy, przebudowy terminali przewiduje się podejmowanie działań mających na celu m.in. wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, niskoemisyjnych środków przetadunku, niskoemisyjnego ogrzewania. Zakupiony, nowy, specjalistyczny sprzęt będzie mógł zastąpić wyeksploatowany i przestarzały, co również przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, a także emisji hałasu. W trakcie robót budowlanych zostaną wprowadzone środki służące redukcji emisji hałasu, pyłu i zanieczyszczeń.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE. Opracowano projekt prognozy oddziaływania na środowisko „Kierunków Rozwoju Transportu Intermodalnego do 2030 r. z perspektywą do 2040 r.”, zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE. W ramach wniosków ogólnych stwierdzono, iż nie zachodzą też przesłanki do zidentyfikowania potencjalnych znaczących oddziaływań celów określonych w KRTI na obszary Natura 2000. Zidentyfikowane potencjalne oddziaływania w większości będą miały charakter chwilowy, związany z budową/rozbudową terminali lub budową/modernizacją linii kolejowych. Największych oddziaływań można się spodziewać przy realizacji głębokowodnych terminali morskich położonych w rejonie obszarów Natura 2000. W przypadku powiązań obiektów węzłowych, jakimi są terminale, z infrastrukturą liniową należy zwrócić szczególną uwagę na oddziaływania skumulowane w strefach „hot-spotów” opisanych w niniejszej prognozie.

9.2.7. Ocena 3.1.7 Zakup lub modernizacja systemów telematycznych i satelitarnych związanych z transportem intermodalnym

Tabela 134. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.7

3.1.7 Zakup lub modernizacja systemów telematycznych i satelitarnych związanych z transportem intermodalnym			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel klimatyczny o współczynniku 40% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 108 lub 109 odpowiednio w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia nr 2021/1060 CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Celem inwestycji objętych wsparciem jest zakup lub modernizacja systemów telematycznych i satelitarnych związanych z transportem intermodalnym, co prowadzi będzie do poprawy efektywności transportu, a przez to zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka sprzyjać będzie adaptacji transportu do zmian klimatu poprzez ułatwienie eliminacji zagrożeń wynikających z wpływu niekorzystnych czy ekstremalnych zjawisk pogodowych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia, które nie będą prowadziły do wprowadzenia zmian w stanie wód i ekosystemów od nich zależnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Planowane inwestycje w systemy telematyczne i satelitarne przyczynią się do poprawy efektywności transportu, w efekcie czego ograniczone zostanie zużycie paliwa, co wpłynie będzie pozytywnie na poprawę jakości powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia.

Na liście kontrolnej (Tabela 134) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

9.2.8. Ocena 3.1.8 Inwestycje w portach morskich w sieci bazowej TEN-T – w tym infrastruktura dostępowa od strony morza, infrastruktura portowa

Tabela 135. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.8

3.1.8 Inwestycje w portach morskich w sieci bazowej TEN-T – w tym infrastruktura dostępowa od strony morza, infrastruktura portowa			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 136. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.8 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.1.8 Inwestycje w portach morskich w sieci bazowej TEN-T – w tym infrastruktura dostępowa od strony morza, infrastruktura portowa		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Według rozporządzenia CPR środek może być zaliczony do kategorii z zerowym udziałem wsparcia dla łagodzenia zmian klimatu i ochrony środowiska (kod 112 wg załącznika 1 (tabela 1) rozporządzenia CPR) lub 113, jeżeli z działań wyłączone zostaną obiekty przeznaczone do transportu paliw kopalnych. Wtedy jego udział można uznać za 40%. Ponadto, zgodnie z Aneks 1 do rozporządzenia delegowanego Komisji do uzupełniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 inwestycje objęte m. in kodem NACE F42.91 (budowa projektów wodnych), (punkt 6.16 Aneksu) można uznać za korzystny dla łagodzenia zmian klimatu, gdy dodatkowo spełnione będą kryteria: a) infrastruktura jest przeznaczona do eksploatacji statków o zerowej emisji (stacje ładowania ogniw elektrycznych, stacje tankowania wodoru; b) infrastruktura służy do dostarczania energii elektrycznej pobieranej z lądu na zacumowane statki; c) infrastruktura jest przeznaczona do prowadzenia działalności własnej portu przy zerowej emisji; d) infrastruktura i instalacje są przeznaczone do przeładunku towarów w połączeniach intermodalnych. Niezależnie od powyższego należy nadmienić, że środek służyć będzie zwiększeniu wykorzystania transportu morskiego, który jest mniej emisyjny, szczególnie w stosunku do transportu drogowego. Niemniej, jeżeli zwiększony zostanie transport jednostkami napędzanymi paliwami kopalnymi to również zwiększona zostanie emisja gazów cieplarnianych, choć powinna

3.1.8 Inwestycje w portach morskich w sieci bazowej TEN-T – w tym infrastruktura dostępowa od strony morza, infrastruktura portowa		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		ona być mniejsza niż transport tej samej masy towarów transportem lądowym. W związku z tym można uznać, że środek jest zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Środek nie będzie miał istotnego wpływu na adaptacje do zmian klimatu. Niemniej należy zwrócić uwagę na przystosowanie planowanej infrastruktury do zmian klimatu i zjawisk z tym związanych. Jeżeli wskazania te zostaną uwzględnione i spełnione zostaną kryteria określone w dodatku A do załącznika 1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2139 (w zakresie ustalenia stopnia ryzyka i oceny zagrożenia), inwestycje można uznać za zgodne z zasadą nie czyni poważnych szkód. Należy jednak, przy tym zwrócić uwagę na działania minimalizujące, wymienione w SOOŚ Programu rozwoju polskich portów morskich do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) w zakresie dostosowania zarówno infrastruktury portów morskich, jak i ich właściwego przygotowania na zagrożenia związane z wystąpieniem ekstremalnych zjawisk pogodowych, w tym zwiększenia częstotliwości i zasięgu sztormów.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Środek nie powinien wpłynąć na wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych. Zwiększenie przewozów żeglugą morską nie powinno wpłynąć negatywnie na te zasoby przy uwzględnieniu przepisów technicznych dotyczących statków i istnienia infrastruktury odbioru ścieków w portach. Uwzględniając kryteria z dodatku B do załącznika 1 do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2139, inwestycje można uznać za zgodne z zasadą nie czyni poważnych szkód. Kryteria z ww. załącznika B: Zidentyfikowano i uwzględniono ryzyko degradacji środowiska związane z utrzymaniem jakości wody i unikaniem deficytu wody w celu osiągnięcia dobrego stanu wody i dobrego potencjału ekologicznego, jak określono w art. 2 pkt 22 i 23 rozporządzenia (UE) 2020/852, zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, oraz w opracowanym na jej podstawie planie zarządzania dotyczącym wykorzystywania i ochrony wód dla potencjalnie narażonej jednolitej (narażonych jednolitych) części wód, w porozumieniu z odpowiednimi zainteresowanymi stronami. W przypadku gdy ocenę oddziaływania na środowisko przeprowadza się zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE (2) i obejmuje ona ocenę wpływu na wodę zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE, nie jest wymagana dodatkowa ocena wpływu na stan wód, pod warunkiem, że zidentyfikowane ryzyka zostały uwzględnione. W ramach programu FEnIKS nie będą wspierane inwestycje wymagające derogacji z art. 4 ust. 7 RDW.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie	X	Środek wpłynie pośrednio pozytywnie na zwiększenie przewozów żeglugą morską co pozwoli na zmniejszenie przewozów lądowych, w tym drogowych, które są bardziej energochłonne. Będzie więc pozytywnie wpływał na transformacje w kierunku GOZ. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.

3.1.8 Inwestycje w portach morskich w sieci bazowej TEN-T – w tym infrastruktura dostępowa od strony morza, infrastruktura portowa		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Środek nie powinien znacząco wpływać na zwiększenie emisji zanieczyszczeń powietrza i wody. Jednak działania w zakresie torów wodnych i nadbrzeży mogą negatywnie oddziaływać, szczególnie w okresie budowy, a potem w związku z powiększeniem ruchu statków do i z portu. W związku z tym projekty muszą być zweryfikowane zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE i/lub dyrektywą 2011/92/UE. Przy spełnieniu warunków ww. przepisów można uznać, że środek można uznać za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Środek nie powinien znacząco wpływać na ochronę i odbudowę różnorodności biologicznej i ekosystemów. Jednak działania w zakresie torów wodnych i nadbrzeży mogą negatywnie oddziaływać, szczególnie w okresie budowy, a potem w związku z powiększeniem ruchu statków do i z portu. Biorąc jednak pod uwagę możliwości: minimalizacji oddziaływań, przeciwdziałań i ewentualną kompensację oraz spełnienie kryteriów określonych w dodatku D do załącznika 1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2139), można uznać, że środek nie będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów oraz dla stanu zachowania siedlisk i gatunków. Kryteria z załącznika D: Przeprowadzono ocenę oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub procedury kontrolnej zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE. W przypadku gdy przeprowadzono OOŚ, wdraża się wymagane środki łagodzące i kompensacyjne do celów ochrony środowiska. W odniesieniu do terenów/działań zlokalizowanych na obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności lub w ich pobliżu (w tym sieci obszarów chronionych Natura 2000, obiektów światowego dziedzictwa UNESCO i obszarów o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności, a także innych obszarów chronionych) w stosownych przypadkach przeprowadzono odpowiednią ocenę, a na podstawie wniosków z tej oceny wprowadzono konieczne środki łagodzące.

9.2.9. Ocena 3.1.9 Inwestycje w portach morskich w sieci bazowej TEN-T – infrastruktura dostępowa od strony lądu, linie kolejowe wewnątrz portów, infrastruktura portowa

Tabela 137. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.9

3.1.9 Inwestycje w portach morskich w sieci bazowej TEN-T – infrastruktura dostępowa od strony lądu, linie kolejowe wewnątrz portów, infrastruktura portowa			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 138. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.9 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.1.9 Inwestycje w portach morskich w sieci bazowej TEN-T – infrastruktura dostępowa od strony lądu, linie kolejowe wewnątrz portów, infrastruktura portowa		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Działalność wspierana w ramach środka, obejmująca infrastrukturę dostępową od strony lądu (drogową, kolejową) i wewnątrz portów, w czterech portach morskich sieci TEN-T, będzie służyć przeniesieniu transportu drogowego, kolejowego na transport morski. Transport morski, obok transportu kolejowego, charakteryzuje się najniższym poziomem emisji gazów cieplarnianych, w przeliczeniu na kilometr i przewożoną jednostkę towaru. Nie oczekuje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych, niemniej jednak, jeżeli zwiększony zostanie transport jednostkami napędzanymi paliwami kopalnymi to również zwiększona zostanie emisja gazów cieplarnianych. Jednak z punktu widzenia realizacji planu rozwoju zrównoważonej i intermodalnej TEN-T, w którym działanie to stanowi jeden z elementów, środek w ogólnym ujęciu nie doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Działania w tym zakresie obejmować będą infrastrukturę drogową, kolejową i portową w portach morskich sieci TEN-T. Parametry budowanych i przebudowywanych linii kolejowych, dróg będą uwzględniały środki zapewniające ich odporność na zmiany klimatu, w tym w zakresie linii kolejowych będą uwzględnione zalecenia zawarte w Planie Adaptacji infrastruktury kolejowej do zmian klimatu. Ponadto w odniesieniu do infrastruktury portowej, działania adaptacyjne będą uwzględniać zjawiska naturalne, takie jak podnoszenie poziomu wód.

3.1.9 Inwestycje w portach morskich w sieci bazowej TEN-T – infrastruktura dostępowa od strony lądu, linie kolejowe wewnątrz portów, infrastruktura portowa		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>Nie przewiduje się, aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych.</p> <p>W prognozie oddziaływania na środowisko do Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku, wykonanej zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, wskazano potencjalne środki zapobiegawcze dla budowy, rozbudowy i modernizacji terminali w portach morskich, w kontekście ograniczenia uciążliwości dla środowiska.</p> <p>W przypadku planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne i morskie.</p>
<p>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	X	<p>Środek nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jednakże w ramach budowy i przebudowy infrastruktury dostępowej od strony lądu oraz infrastruktury portowej mogą powstawać odpady, ale nie będą to ilości znaczące.</p> <p>Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.</p>
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Na podstawie oceny działań jw. nie oczekuje się, aby doprowadziły one do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, ponieważ służyć będą większemu wykorzystaniu transportu morskiego, który jest mniej emisyjny w stosunku do drogowego w przeliczeniu na kilometr i przewożoną jednostkę towaru, niemniej jednak, jeżeli zwiększony zostanie transport jednostkami napędzanymi paliwami kopalnymi to również zwiększona zostanie emisja zanieczyszczeń do powietrza. Jednak z punktu widzenia realizacji planu rozwoju zrównoważonej i intermodalnej TEN-T, w którym działanie to stanowi jeden z elementów, środek w ogólnym ujęciu nie doprowadzi do znacznych emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE.</p> <p>W prognozie oddziaływania na środowisko do Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku, wykonanej zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, wskazano potencjalne środki zapobiegawcze dla budowy, rozbudowy i modernizacji terminali w portach morskich, w kontekście ograniczenia uciążliwości dla środowiska.</p>

3.1.9 Inwestycje w portach morskich w sieci bazowej TEN-T – infrastruktura dostępowa od strony lądu, linie kolejowe wewnątrz portów, infrastruktura portowa		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		Wskazano także potencjalne środki zapobiegawcze dla budowy, rozbudowy i modernizacji terminali w portach morskich, w kontekście ochrony przyrody.

9.2.10. Ocena 3.1.10 Inwestycje liniowe i punktowe służące eliminacji wąskich gardeł i poprawiające bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej, w tym RIS

Tabela 139. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.10

3.1.10 Inwestycje liniowe i punktowe służące eliminacji wąskich gardeł i poprawiające bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej, w tym RIS				
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”		tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	Inwestycje liniowe i punktowe służące eliminacji wąskich gardeł i poprawiające bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej	X		
	RIS		X	Wsparcie rozbudowy systemu RIS nie powinno spowodować zwiększenia emisji gazów cieplarnianych. Może jednak powodować zwiększenie ruchu przewozowego żeglugi śródlądowej na skutek usprawnienia żeglugi i zwiększenie emisji przez samą żeglugę, ale powinno tym samym odciążyć i zmniejszyć emisje z transportu lądowego, a szczególnie drogowego. W związku z tym można go uznać za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód. Jeżeli w celach działań uwzględniono by częściowo ograniczenie emisji gazów cieplarnianych to można uznać, że środek przyczyniłby się w 40% do łagodzenia zmian klimatu (kod 120 wg załącznika 1 (tabela 1) do rozporządzenia CPR).
Adaptacja do zmian klimatu	Inwestycje liniowe i punktowe służące eliminacji wąskich gardeł i poprawiające bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej	X		
	RIS		X	Środek nie będzie miał istotnego wpływu na adaptacje do zmian klimatu, ale może wpływać na usprawnienie i optymalizację żeglugi przy występujących zjawiskach naturalnych nasilających się wraz ze zmianami klimatu, a więc wpływać będzie na zwiększenie odporności na zmiany klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	Inwestycje liniowe i punktowe służące eliminacji wąskich gardeł i poprawiające bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej	X		

3.1.10 Inwestycje liniowe i punktowe służące eliminacji wąskich gardel i poprawiające bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej, w tym RIS				
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”		tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
	RIS		X	Środek nie wpłynie na wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych. Zwiększenie przewozów żeglugą śródlądową nie powinno wpłynąć negatywnie na te zasoby.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	Inwestycje liniowe i punktowe służące eliminacji wąskich gardel i poprawiające bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej	X		
	RIS		X	Środek wpłynie pośrednio pozytywnie na zwiększenie przewozów żeglugą śródlądową co pozwoli na zmniejszenie przewozów lądowych, a szczególnie drogowych, które są bardziej energochłonne. Będzie więc pozytywnie wpływał na transformacje w kierunku GOZ.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	Inwestycje liniowe i punktowe służące eliminacji wąskich gardel i poprawiające bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej	X		
	RIS		X	Środek nie będzie wpływał pośrednio na emisję zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby. Może jednak wpływać na zwiększenie przewozów żeglugą śródlądową z czym wiąże się dodatkowa emisja zanieczyszczeń powietrza. Będzie ona jednak ograniczona poprzez zastosowanie odpowiednich norm dla wykorzystywanego sprzętu. Ponadto, w wyniku przejęcia części przewozów z transportu lądowego, a szczególnie drogowego, będzie niższa niż dla transportu tych samych towarów drogą lądową. W związku z tym można środek uznać za zgodny z zasadą nie czyń poważnych szkód.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	Inwestycje liniowe i punktowe służące eliminacji wąskich gardel i poprawiające bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej	X		
	RIS		X	Środek bezpośrednio nie będzie wpływał na ochronę i odbudowę różnorodności biologicznej i ekosystemów. Jednak, ponieważ może wpłynąć na powiększenie ruchu na szlaku wodnym może powodować zwiększone zakłócenie środowiska wodnego. Wpływ ten jednak będzie niewielki i w związku z tym można wspierane działania uznać za zgodne z zasadą nie czyń poważnych szkód.

Tabela 140. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.10 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.1.10 Inwestycje liniowe i punktowe służące eliminacji wąskich gardeł i poprawiające bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej, w tym RIS		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</p>	X	<p><i>(tylko w odniesieniu do Inwestycji liniowych i punktowych służących eliminacji wąskich gardeł i poprawiających bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej)</i></p> <p>Wsparcie rozwoju transportu wodnego śródlądowego ma na celu przeniesienie części transportu lądowego na transport wodny, który jest mniej emisyjny, szczególnie w stosunku do transportu drogowego. Powodować to może zwiększenie emisji gazów cieplarnianych z transportu wodnego, ale też większe zmniejszenie emisji z transportu lądowego, co w efekcie będzie pozytywne z punktu widzenia łagodzenia zmian klimatu. W związku z tym można działania w tym zakresie uznać za zgodne z zasadą nie czyni poważnych szkód. Istotny, pozytywny wpływ na łagodzenie zmian klimatu miałyby stworzenie na drogach wodnych infrastruktury umożliwiającej zastosowanie taboru nisko i bez emisyjnego.</p>
<p>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>	X	<p><i>(tylko w odniesieniu do Inwestycji liniowych i punktowych służących eliminacji wąskich gardeł i poprawiających bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej)</i></p> <p>Inwestycje liniowe i punktowe żeglugi śródlądowej mogą wpływać na stopień adaptacji do zmian klimatu, a szczególnie w zakresie odporności na nasilające się zjawiska naturalne spowodowane zmianami klimatu. Z tego powodu proponowane projekty powinny być szczególnie przeanalizowane z punktu widzenia odporności na zmiany klimatu, jak i ich wpływu na zmiany w zakresie odporności w zlewni której dotyczą. Jeżeli wskazania te zostaną uwzględnione i spełnione zostaną kryteria określone w dodatku A do załącznika 1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2139, (w zakresie ustalenia stopnia ryzyka i oceny zagrożenia), inwestycje można uznać za zgodne z zasadą nie czyni poważnych szkód.</p>
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p><i>(tylko w odniesieniu do Inwestycji liniowych i punktowych służących eliminacji wąskich gardeł i poprawiających bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej)</i></p> <p>Środek nie powinien wpłynąć na wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych. Zwiększenie przewozów żeglugą śródlądową nie powinno wpłynąć negatywnie na te zasoby przy uwzględnieniu przepisów technicznych dotyczących statków i istnienia infrastruktury odbioru ścieków w portach. Uwzględniając kryteria z dodatku B do załącznika 1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2139, inwestycje można uznać za zgodne z zasadą nie czyni poważnych szkód.</p> <p>Kryteria z ww. załącznika B:</p> <p>Zidentyfikowano i uwzględniono ryzyko degradacji środowiska związane z utrzymaniem jakości wody i unikaniem deficytu wody w celu osiągnięcia dobrego stanu wody i dobrego potencjału ekologicznego, jak określono w art. 2 pkt 22 i 23 rozporządzenia (UE) 2020/852, zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, oraz w opracowanym na jej podstawie planie zarządzania dotyczącym wykorzystywania i ochrony wód dla potencjalnie narażonej jednolitej (narażonych jednolitych) części wód, w porozumieniu z odpowiednimi zainteresowanymi stronami.</p> <p>W przypadku gdy ocenę oddziaływania na środowisko przeprowadza się zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE i obejmuje ona ocenę wpływu na wodę</p>

3.1.10 Inwestycje liniowe i punktowe służące eliminacji wąskich gardeł i poprawiające bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej, w tym RIS		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE, nie jest wymagana dodatkowa ocena wpływu na stan wód, pod warunkiem, że zidentyfikowane ryzyka zostały uwzględnione. W ramach programu FEnIKS nie będą wspierane inwestycje wymagające derogacji z art. 4 ust. 7 RDW.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	(tylko w odniesieniu do Inwestycji liniowych i punktowych służących eliminacji wąskich gardeł i poprawiających bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej) Środek wpłynie pośrednio pozytywnie na zwiększenie przewozów żeglugą śródlądową co pozwoli na zmniejszenie przewozów lądowych, w tym drogowych, które są bardziej energochłonne. Będzie więc pozytywnie wpływał na transformacje w kierunku GOZ. Przewiduje się jednakże stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	(tylko w odniesieniu do Inwestycji liniowych i punktowych służących eliminacji wąskich gardeł i poprawiających bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej) Środek wpływać będzie na zwiększenie przewozów żeglugą śródlądową z czym wiąże się dodatkowa emisja zanieczyszczeń powietrza. Będzie ona jednak ograniczona poprzez zastosowanie odpowiednich norm dla wykorzystywanego sprzętu oraz środków dla ograniczenia hałasu, wibracji, emisji zanieczyszczeń powietrza w trakcie budowy. Ponadto, w wyniku przejęcia części przewozów z transportu lądowego, a szczególnie drogowego, emisja zanieczyszczeń powietrza będzie niższa niż dla transportu tych samych towarów drogą lądową. W związku z tym można środek uznać za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	(tylko w odniesieniu do Inwestycji liniowych i punktowych służących eliminacji wąskich gardeł i poprawiających bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej) Rozbudowa i modernizacja dróg wodnych może wpływać na stan i odporność ekosystemów wodnych, jak i stan zachowania siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania UE. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do znaczącego oddziaływania na bioróżnorodność i ekosystemy. Biorąc pod uwagę możliwości: minimalizacji oddziaływań, przeciwdziałań i ewentualną kompensację oraz spełnienie kryteriów określonych w dodatku D do załącznika 1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2139), można uznać, że środek nie będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla

3.1.10 Inwestycje liniowe i punktowe służące eliminacji wąskich gardeł i poprawiające bezpieczeństwo żeglugi śródlądowej, w tym RIS		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>dobrego stanu i odporności ekosystemów i dla stanu zachowania siedlisk i gatunków.</p> <p>Kryteria z załącznika D:</p> <p>Przeprowadzono ocenę oddziaływania na środowisko (OOŚ) lub procedury kontrolnej zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE.</p> <p>W przypadku gdy przeprowadzono OOŚ, wdraża się wymagane środki łagodzące i kompensacyjne do celów ochrony środowiska.</p> <p>W odniesieniu do terenów/działań zlokalizowanych na obszarach wrażliwych pod względem bioróżnorodności lub w ich pobliżu (w tym sieci obszarów chronionych Natura 2000, obiektów światowego dziedzictwa UNESCO i obszarów o zasadniczym znaczeniu dla bioróżnorodności, a także innych obszarów chronionych) w stosownych przypadkach przeprowadzono odpowiednią ocenę, a na podstawie wniosków z tej oceny wprowadzono konieczne środki łagodzące.</p>

9.2.11. Ocena 3.1.11 Inwestycje w portach lotniczych oraz krajowego organu zarządzania przestrzenią w obszarze bezpieczeństwa i ochrony ruchu lotniczego oraz zmniejszania jego oddziaływania na środowisko przyrodnicze

Tabela 141. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.11

3.1.11 Inwestycje w portach lotniczych oraz krajowego organu zarządzania przestrzenią w obszarze bezpieczeństwa i ochrony ruchu lotniczego oraz zmniejszania jego oddziaływania na środowisko przyrodnicze			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	<p>Środek nie będzie miał istotnego wpływu na adaptację do zmian klimatu.</p> <p>Wszystkie planowane inwestycje będą realizowane w ramach istniejących portów lotniczych, przy uwzględnieniu wykorzystania środków zapewniających odporność na zmiany klimatu. W zakresie zarządzania przestrzenią powietrzną i poprawy bezpieczeństwa ruchu w przestrzeni powietrznej możliwe będą inwestycje realizowane przez Polską Agencję Żeglugi Powietrznej (PAŻP) wynikające z systemu SESAR (Single European Sky ATM Research). Inwestycje te będą prawdopodobnie dotyczyć infrastruktury łączności (np. ośrodki radiokomunikacyjne), nawigacyjnej (np. systemy lądowania ILS/DME, DVOR/DME) i dozorowania (systemy radarów) z uwzględnieniem kwestii adaptacyjnych.</p>
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	<p>Planowane działania będą przyczyniać się do zrównoważonego wykorzystania wody poprzez jej oczyszczanie, magazynowanie i wykorzystywanie wody deszczowej, a także wprowadzenie systemu monitoringu i sterowania zużycia wody. Nie zidentyfikowano żadnego ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody.</p> <p>Środek nie ma wpływu na wody morskie.</p>

3.1.11 Inwestycje w portach lotniczych oraz krajowego organu zarządzania przestrzenią w obszarze bezpieczeństwa i ochrony ruchu lotniczego oraz zmniejszania jego oddziaływania na środowisko przyrodnicze			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. W specyfikacjach na nową flotę pojazdów lotniskowych przewiduje się selekcję pod względem znaczenia dla środowiska zastosowanych materiałów i technologii, uwzględnienie stopnia recyklingu i odzysku materiałów, jak również poziomu wykorzystania materiałów odnawialnych. Ogólnie przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, zarówno na etapie eksploatacji planowanych inwestycji, jak i po wycofaniu z eksploatacji, w tym w ramach ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 142. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.11 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.1.11 Inwestycje w portach lotniczych oraz krajowego organu zarządzania przestrzenią w obszarze bezpieczeństwa i ochrony ruchu lotniczego oraz zmniejszania jego oddziaływania na środowisko przyrodnicze		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek nie doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych. Dotyczy on realizacji inwestycji wyłącznie w ramach istniejących portów lotniczych. Planowane inwestycje będą miały na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych na lotniskach i ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych. Przykładowe działania dotyczyć będą wykorzystania odnawialnych źródeł energii (np. budowy instalacji fotowoltaicznych), budowy infrastruktury dla SAF (Sustainable Aviation Fuel), wymiany floty pojazdów lotniskowych i ich zasilania na energię elektryczną, CNG, LPG, termomodernizacji terminali i obiektów technicznych, w tym wymiany źródeł zasilania, ciepła, instalacji klimatyzacyjno-wentylacyjnych, a ponadto wprowadzenia systemów monitoringu i sterowania pracą wentylacji, klimatyzacji, które przyczynią się do zmniejszenia zużycia energii. Inwestycje realizowane przez Polską Agencję Żeglugi Powietrznej (PAŻP) wynikające z systemu SESAR (Single European Sky ATM Research). Inwestycje te będą prawdopodobnie dotyczyć infrastruktury łączności (np. ośrodki radiokomunikacyjne), nawigacyjnej (np. systemy lądowania ILS/DME, DVOR/DME) i dozoru (systemy radarów co będzie nieznacznie wpływać na zwiększenie emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		

3.1.11 Inwestycje w portach lotniczych oraz krajowego organu zarządzania przestrzenią w obszarze bezpieczeństwa i ochrony ruchu lotniczego oraz zmniejszania jego oddziaływania na środowisko przyrodnicze		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>		
<p>Przejęcie na gospodarke o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Środek nie doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Dotyczy on realizacji inwestycji wyłącznie w ramach istniejących portów lotniczych.</p> <p>Planowane inwestycje będą miały na celu ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych, a zatem przyczynią się do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza. Ponadto planowane są oczyszczanie, magazynowanie i wykorzystywanie wody deszczowej, budowa systemu monitoringu i rozdziału ścieków pochodzących np. z płaszczyzny odladania samolotów, wprowadzenie systemów monitoringu i sterowania zużycia mediów, wody, pracy wentylacji, klimatyzacji, co wpłynie korzystnie również na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód i gleby. W odniesieniu do inwestycji realizowanych przez Polską Agencję Żeglugi Powietrznej (PAŻP) wynikające z systemu SESAR (Single European Sky ATM Research). Inwestycje będą prawdopodobnie dotyczyć infrastruktury łączności (np. ośrodki radiokomunikacyjne), nawigacyjnej (np. systemy lądowania ILS/DME, DVOR/DME) i dozoru (systemy radarów) główne ich oddziaływanie to emisje pól elektromagnetycznych. Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, dla miejsc dostępnych dla ludności oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych, dla miejsc dostępnych dla ludności regulują przepisy prawa.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Nie przewiduje się, żeby planowane inwestycje (realizowane w ramach istniejących portów lotniczych) były szkodliwe dla zachowania i odbudowy bioróżnorodności oraz ekosystemów. Poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleby (co wyjaśniono w celu dotyczącym zapobiegania zanieczyszczeniom) inwestycje te będą miały pozytywny wpływ na bioróżnorodność. Inwestycje w zakresie zarządzania przestrzenią</p>

3.1.11 Inwestycje w portach lotniczych oraz krajowego organu zarządzania przestrzenią w obszarze bezpieczeństwa i ochrony ruchu lotniczego oraz zmniejszania jego oddziaływania na środowisko przyrodnicze		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		powietrzną i poprawy bezpieczeństwa ruchu w przestrzeni realizowane przez Polską Agencję Żeglugi Powietrznej (PAŻP) wynikające z systemu SESAR (Single European Sky ATM Research mogą wymagać dla określonych rodzajów instalacji procedury oceny oddziaływania na środowisko.

9.2.12. Ocena 3.1.12 Infrastruktura paliw alternatywnych

Tabela 143. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.12

3.1.12 Infrastruktura paliw alternatywnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Dotyczy bezemisyjnych paliw alternatywnych: stacji ładowania prądem elektrycznym i wodorem. Działanie jest zgodne z kryterium budowana i eksploatowana infrastruktury stacji ładowania ogniw elektrycznych i tankowania wodoru dla urządzeń do mobilności osobistej i wpływa pozytywnie do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczący przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W prognozie oddziaływania na środowisko Krajowych ram polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych, przeprowadzonej zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, wskazano, że przy projektowaniu infrastruktury ładowania pojazdów powinno się uwzględniać jej odporność na skutki zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczący przewidywalny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter. Infrastruktura paliw alternatywnych ma docelowo zwiększyć udział transportu używającego tych paliw, a co za tym idzie przyczyni się do osiągnięcia korzyści środowiskowych w postaci zmniejszonej emisji zanieczyszczeń do powietrza (m.in. pyłów (PM), tlenków azotu (NOx), tlenku węgla (CO), lotnych związków organicznych (LZO), węglowodorów (HC)). Emisje zanieczyszczeń do wody i gleby identyfikuje się jako pomijalnie małe.

3.1.12 Infrastruktura paliw alternatywnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach inwestycji ma pomijalnie mały przewidywalny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Można wskazać natomiast niewielki pozytywny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów w związku ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz ograniczeniem emisji do wód i gleb, co wyjaśniono w zakresie celu dot. zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby.

Tabela 144. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.12 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.1.12 Infrastruktura paliw alternatywnych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Inwestycja nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jednakże w ramach budowania infrastruktury paliw alternatywnych mogą powstawać odpady, ale nie będą to ilości znaczące. Zasady postępowania ze użytymi materiałami wynikają z obowiązującej ustawy o odpadach. Środek nie doprowadzi do nieefektywności w zakresie bezpośredniego i pośredniego korzystania z zasobów naturalnych ze względu na niewielkie ilości użytych materiałów do budowy infrastruktury. Wobec powyższego środek nie przyczyni się do powstania poważnych i długoterminowych szkód dla środowiska w aspekcie gospodarki obiegu zamkniętego.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		

3.1.12 Infrastruktura paliw alternatywnych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

10. Cel szczegółowy 3.2 Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

10.1. Ocena celu szczegółowego 3.2

Tabela 145. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 3.2

3.2 Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 146. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 3.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.2 Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Większość obszarów interwencji, planowanych do wsparcia w ramach celu szczegółowego przyczyni się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, z uwagi na rozwój odpornej na zmiany

3.2 Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>klimatu, inteligentnej, zrównoważonej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, w ramach której istotną rolę odgrywać będzie transport kolejowy, zarówno w ruchu pasażerskim, jak i towarowym, co pozwoli na ograniczenie innych bardziej emisyjnych form transportu, w tym w szczególności transportu drogowego. Niemniej jednak w ramach celu planowane są również inwestycje związane z budową i przebudową dróg, a także budową obwodnic miast. Inwestycje związane z budową i przebudową nowych dróg będą ukierunkowane na poprawę dostępności głównych centrów administracyjnych i gospodarczych kraju oraz dostępności zewnętrznej kraju, co przyczyni się do poprawy płynności ruchu i w tym wymiarze powinno skutkować obniżeniem emisji gazów cieplarnianych. Dodatkowo w ramach inwestycji wspierane będą także działania związane z tworzeniem infrastruktury ładowania / tankowania pojazdów bezemisyjnymi paliwami alternatywnymi, co powinno przyspieszyć i zachęcić do użytkowania samochodów bezemisyjnych.</p> <p>Inwestycje w zakresie transportu wodnego śródlądowego przyczynią się także do ograniczenia transportu drogowego, który charakteryzuje się większą emisją gazów cieplarnianych.</p>
<p>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>	X	<p>Realizacja celu szczegółowego ma się przyczynić do rozwoju odpornej na zmiany klimatu, zrównoważonej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym. W związku z tym w ramach planowanych do wsparcia obszarów interwencji istotny nacisk położono na projektowanie krajowej mobilności w sposób zapewniający jej całkowitą odporność na ekstremalne zjawiska pogodowe, w tym dotyczy to w szczególności parametrów technicznych infrastruktury. Przyjęto także, że nowy tabor będzie wyposażony w urządzenia klimatyzacyjne i grzewcze, co przyczyni się do ograniczenia niekorzystnego wpływu odpowiednio wysokich i niskich temperatur powietrza zewnętrznego na pasażerów i zapewnieni im odpowiedni komfort podróży.</p>
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>Działalność wspierana w ramach realizacji celu szczegółowego nie ma znaczącego przewidywalnego wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.</p> <p>Realizacja tego celu szczegółowego w dalszym programowaniu środków, szczególnie w opracowywanych dokumentach konkursowych wymaga odwołania do uwzględnienia zasady DNSH. W szczególności w procedurach, które wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, przewiduje się, że ocena obejmować będzie wpływ na wody zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE.</p>
<p>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p>	X	<p>Realizacja celu szczegółowego nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jednakże w ramach budowy, rozbudowy i przebudowy linii kolejowych, dróg, a także realizacji inwestycji w portach morskich mogą powstawać odpady, ale nie</p>

3.2 Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		będą to ilości znaczące. Zasady postępowania ze zużytymi materiałami wynikają z obowiązującej ustawy o odpadach. Wiele materiałów z infrastruktury drogowej, kolejowej można również poddać ponownemu wykorzystaniu. Ogólnie przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Większość obszarów interwencji, planowanych do wsparcia w ramach celu szczegółowego przyczyni się do istotnego ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, z uwagi na rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, zrównoważonej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, w ramach której istotną rolę odgrywać będzie transport kolejowy, zarówno w ruchu pasażerskim, jak i towarowym, co pozwoli na ograniczenie innych bardziej emisyjnych form transportu, w tym w szczególności transportu drogowego. Niemniej jednak w ramach celu planowane są również inwestycje związane z budową i przebudową dróg, a także budową obwodnic miast. Nie oczekuje się jednak, aby te inwestycje doprowadziły do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, ponieważ stanowią jeden z elementów kompleksowego planu transportu. Wynika to też z powiązania inwestycji drogowych z infrastrukturą ładowania pojazdów elektrycznych. Również inwestycje w zakresie transportu wodnego śródlądowego nie będą przyczyniać się do istotnego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Nie przewiduje się, aby realizacja celu szczegółowego była w znacznym stopniu szkodliwa dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub zachowania siedlisk i gatunków, w tym objętych zakresem i zainteresowaniem Unii. Procedura oceny oddziaływania na środowisko zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej. Zakłada się, że procedura ocen oddziaływania na środowisko zastosowana dla projektów, które będą podlegać procedurze oos, pozwoli na zaprojektowanie odpowiedniej lokalizacji inwestycji i zastosowanie takich rozwiązań technicznych, które zminimalizują ryzyko szkodliwości dla stanu zachowania siedlisk i gatunków. Realizacja tego celu szczegółowego w dalszym programowaniu środków, szczególnie w opracowywanych dokumentach konkursowych wymaga odwołania do uwzględnienia zasady DNSH w wymiarze, który przedstawiono powyżej.

10.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 3.2

10.2.1. Ocena 3.2.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych, w tym dróg ekspresowych, obwodnic miast

Tabela 147. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.1

3.2.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych, w tym dróg ekspresowych, obwodnic miast				
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”		tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	– obwodnice miast infrastruktura ładowania / tankowania pojazdów bezemisyjnymi paliwami alternatywnymi		X	Działania wspierane w ramach środka nie mają znaczącego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Budowa obejmie drogowych miejscowości spowoduje upłynięcie ruchu, a co za tym idzie zmniejszenie emisji GHG do powietrza pochodzących ze spalania w silnikach spalinowych. Infrastruktura ładowania / tankowania pojazdów bezemisyjnymi paliwami alternatywnymi objęta jest kodami rodzaju interwencji 086 w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia CPR ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%.
	budowa i przebudowa dróg krajowych	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X		

Tabela 148. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.2.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych, w tym dróg ekspresowych, obwodnic miast		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	[dotyczy budowy i przebudowy dróg krajowych] Nie przewiduje się znacznych emisji gazów cieplarnianych w wyniku realizacji inwestycji. Wsparcie transportu drogowego będzie realizowane poprzez budowę kluczowych odcinków miejscowości obciążonych ruchem tranzytowym. Finansowane będą projekty budowy obwodnic na sieci dróg krajowych (w tym dróg ekspresowych) poza siecią TEN-T. Poprawa dostępności komunikacyjnej kraju wymaga także wspierania rozwoju połączeń do sieci TEN-T obszarów od niej oddalonych, dlatego wstępnie szacuje się realizację (budowę i przebudowę) nieco ponad 100 km wybranych pozamiejskich odcinków dróg krajowych poza siecią TEN-T, stanowiących część szlaków łączących ośrodki miejskie z infrastrukturą sieci TEN-T. Wspierane będzie także rozmieszczenie

3.2.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych, w tym dróg ekspresowych, obwodnic miast		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>infrastruktury ładowania/tankowania pojazdów bezemisyjnymi paliwami alternatywnymi. Nie planuje się budowy dróg dojazdowych do portów lotniczych.</p> <p>Z jednej strony emisje GHG mogą wzrosnąć w wyniku udoskonalenia sieci dróg, a tym samym, w wielu przypadkach, zwiększenia ruchu i przebiegu, Z drugiej strony Program planuje inwestycje, które realizują cele Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku oraz których wpływ i znaczenie będzie miało wymiar europejski, zgodne z celami Strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności. Pomimo finansowania w tym celu szczegółowym projektów poza siecią TEN-T, będą one miały wpływ na poprawę mobilności na poziomie Unii Europejskiej. Poprawi się płynność ruchu, która powinna w znacznym stopniu równoważyć wzrost emisji wynikający ze zwiększeniem natężenie ruchu. Dodatkowo na realizowanych inwestycjach możliwe będzie także rozmieszczenie infrastruktury ładowania / tankowania pojazdów bezemisyjnymi paliwami alternatywnymi, co powinno przyspieszyć i zachęcić do użytkowania samochodów bezemisyjnych.</p>
<p>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>	X	<p>Wszystkie planowane do realizacji inwestycje, w tym opracowanie dokumentacji przedprojektowej oraz projektowej w związku z budową/przebudową dróg, będą uwzględniały środki zapewniające odporność na zmiany klimatu. Biorąc pod uwagę, że projektowane nowe i przebudowywane drogi powinny uwzględniać zmiany klimatu, mogą one także wpływać na lepszą adaptację do zmian klimatu w regionie, co wskazano w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko programu FEniKS.</p>
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>Według zapisów prognozy oddziaływania na środowisko programu FEniKS budowa i przebudowa dróg może wpływać na wody negatywnie zarówno w trakcie budowy, jak i eksploatacji, choć można spodziewać się też w niektórych przypadkach uporządkowania w zakresie ograniczenia spływu zanieczyszczeń wraz z wodami opadowymi. Jednakże stosując odpowiednie nowoczesne środki zabezpieczeń robót oddziaływania negatywne można znacznie zredukować lub wyeliminować. Dlatego też w przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne.</p>
<p>Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p>	X	<p>Działalność wspierana w ramach celu szczegółowego nie ma znaczącego przewidywanego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.</p> <p>Podjęmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając</p>

3.2.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych, w tym dróg ekspresowych, obwodnic miast		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Nie oczekuje się, aby inwestycja doprowadziła do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wg prognozy oddziaływania na środowisko programu FEniKS emisje zanieczyszczeń mogą wzrosnąć w wyniku zwiększenia i udoskonalenia sieci dróg, a tym samym, w wielu przypadkach, zwiększenia ruchu. Z drugiej strony planowane inwestycje realizują m.in. cele Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. Będą one ukierunkowane na poprawę dostępności głównych centrów administracyjnych i gospodarczych kraju oraz dostępności zewnętrznej kraju. Poprawi się płynność ruchu, która powinna w znacznym stopniu równoważyć wzrost emisji wynikający ze zwiększeniem natężenie ruchu.</p> <p>Dodatkowo na realizowanych inwestycjach możliwe będzie także rozmieszczenie infrastruktury ładowania / tankowania pojazdów bezemisyjnymi paliwami alternatywnymi, co powinno przyspieszyć i zachęcić do użytkowania samochodów bezemisyjnych. W zakresie emisji do wód i gleby zostaną zastosowane środki minimalizujące emisje. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do oddziaływania na powietrze, wodę i glebę.</p> <p>Wskazane zostaną konkretne środki minimalizujące oddziaływanie na elementy środowiska. W szczególności hałas i wibracje powstające w trakcie użytkowania drogi zostaną ograniczone dzięki wprowadzeniu rozwiązań minimalizujących (np. ekrany akustyczne) spełniających wymogi ustanowione w dyrektywie 2002/49/WE.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko programu FEniKS określono możliwe negatywne oddziaływanie inwestycji na bioróżnorodność i ekosystemy oraz wskazano kierunki działań minimalizujących te oddziaływania. W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do znaczącego oddziaływania na bioróżnorodność i ekosystemy. W przypadku, jeśli stwierdzone zostanie znaczące negatywne oddziaływanie, zastosowane będą odpowiednie, skuteczne środki zapobiegające i minimalizujące.</p>

10.2.2. Ocena 3.2.2 Infrastruktura paliw alternatywnych

Tabela 149. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.2

3.2.2 Infrastruktura paliw alternatywnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Dotyczy bezemisyjnych paliw alternatywnych: stacji ładowania prądem elektrycznym i wodorem. Działanie jest zgodne z kryterium budowana i eksploatowana infrastruktury stacji ładowania ogniw elektrycznych i tankowania wodoru dla urządzeń do mobilności osobistej i wpływa pozytywnie do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczący przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W prognozie oddziaływania na środowisko Krajowych ram polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych, przeprowadzonej zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, wskazano, że przy projektowaniu infrastruktury ładowania pojazdów powinno się uwzględniać jej odporność na skutki zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczący przewidywalny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter. Infrastruktura paliw alternatywnych ma docelowo zwiększyć udział transportu używającego tych paliw, a co za tym idzie przyczyni się do osiągnięcia korzyści środowiskowych w postaci zmniejszonej emisji zanieczyszczeń do powietrza (m.in. pyłów (PM), tlenków azotu (NOx), tlenku węgla (CO), lotnych związków organicznych (LZO), węglowodorów (HC)). Emisje zanieczyszczeń do wody i gleby identyfikuje się jako pomijalnie małe.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach inwestycji ma pomijalnie mały przewidywalny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Można wskazać natomiast niewielki pozytywny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów w związku ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz ograniczeniem emisji do wód i gleb, co wyjaśniono w zakresie celu dot. zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby.

Tabela 150. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.2.2 Infrastruktura paliw alternatywnych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Środek nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jednakże w ramach budowania infrastruktury paliw alternatywnych mogą powstawać odpady, ale nie będą to ilości znaczące. Zasady postępowania ze zużytymi materiałami wynikają z obowiązującej ustawy o odpadach. Środek nie doprowadzi do nieefektywności w zakresie bezpośredniego i pośredniego korzystania z zasobów naturalnych ze względu na niewielkie ilości użytych materiałów do budowy infrastruktury. Wobec powyższego środek nie przyczyni się do powstania poważnych i długoterminowych szkód dla środowiska w aspekcie gospodarki obiegu zamkniętego.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

10.2.3. Ocena 3.2.3 Budowa i przebudowa/modernizacja linii kolejowych służących do ruchu osobowego i towarowego – o charakterze ponadregionalnym, włączając w to elektryfikację

Tabela 151. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.3

3.2.3 Budowa i przebudowa/modernizacja linii kolejowych służących do ruchu osobowego i towarowego – o charakterze ponadregionalnym, włączając w to elektryfikację			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka kwalifikuje się do objęcia obszarami interwencji 099 (Inne nowo wybudowane lub rozbudowane linie kolejowe – elektryczne/bezemisyjne) oraz 103 (Inne przebudowane lub zmodernizowane linie kolejowe – elektryczne/ bezemisyjne), ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%, a także 098 (Inne nowo wybudowane lub rozbudowane linie kolejowe) i 102 (Inne przebudowane lub zmodernizowane linie kolejowe), ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 40% w załączniku I (tabela 1) rozporządzenia CPR. Celem działalności jest zwiększenie roli sektora kolejowego w systemie transportowym (w ruchu osobowym i towarowym), którego oddziaływanie w kontekście emisji gazów cieplarnianych jest mniejsze niż pozostałych sektorów transportu (w szczególności transportu drogowego). Zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach osobowych i towarowych jest niezbędne dla transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Nie przewiduje się budowy połączeń kolejowych do portów lotniczych.
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Na podstawie analiz wykonanych w ramach prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu „PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – zamierzenia inwestycyjne na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku”, zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, stwierdzono, że ładunki zanieczyszczeń wprowadzane przez transport kolejowy bezpośrednio do powietrza są niewielkie. Podobnie niewielkie będą ładunki zanieczyszczeń emitowanych do środowiska glebowego i wodnego tj. pyłów (produktów ścierania szyn i elementów pociągów), a także niewielkie ilości smarów i olejów, płynów hamulcowych. Planowane inwestycje kolejowe doprowadzą do promocji transportu kolejowego, w efekcie czego zwiększy się jego udział w transporcie towarów i osób w skali kraju (i regionów), co pozytywnie przyczyni się do poprawy jakości powietrza. W stosownych przypadkach, występowania narażenia ludności na hałas i wibracje, wynikające z użytkowania infrastruktury,

3.2.3 Budowa i przebudowa/modernizacja linii kolejowych służących do ruchu osobowego i towarowego – o charakterze ponadregionalnym, włączając w to elektryfikację			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			zostaną zastosowane odpowiednie środki ograniczające oddziaływanie np. ekrany akustyczne, zgodnie z wymaganiami dyrektywy 2002/49/WE.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 152. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.2.3 Budowa i przebudowa/modernizacja linii kolejowych służących do ruchu osobowego i towarowego – o charakterze ponadregionalnym, włączając w to elektryfikację		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Infrastruktura wykazuje istotną wrażliwość na warunki klimatyczne. Z tego względu opracowano Plan Adaptacji infrastruktury kolejowej do zmian klimatu. W ramach Planu przeanalizowano aktualne warunki klimatyczne i przewidywane zmiany, a także ich związek z infrastrukturą kolejową, dokonano analizy podatności, wrażliwości, ekspozycji infrastruktury kolejowej na zmiany klimatu, a także zidentyfikowano parametry techniczne, których projektowanie związane jest z uwzględnieniem czynników pogodowych. Zestawiono propozycje dot. przewidywania, monitorowania ekstremalnych warunków pogodowych, możliwości wdrożenia zielonej i błękitnej infrastruktury, działań organizacyjnych, zapobiegawczych, ratowniczych i technicznych mogących minimalizować wpływ klimatu na infrastrukturę, a także dobrych praktyk dla projektantów i utrzymania linii kolejowej. Dodatkowo opracowano wytyczne dotyczące sposobu uwzględniania zagadnień klimatycznych w dokumentacji środowiskowej. Wśród rekomendowanych działań adaptacyjnych wskazano m.in.: rozbudowę systemu SEPE (System Ewidencjonowania Pracy Eksploatacyjnej); rozwój efektywnego zarządzania energią eco-driving, eco-parking (ogrzewanie pociągów podczas postoju), ograniczenie emisji poprzez gromadzenie energii oddanej w bankach energii; zwiększenie stosowania EOR (elektrycznego ogrzewania rozjazdów) oraz SMUE (System Monitorowania Urządzeń Elektroenergetycznych). Parametry budowanych i przebudowywanych linii kolejowych będą uwzględniały środki zapewniające ich odporność na zmiany klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?	X	Nie przewiduje się, aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub dobremu stanowi środowiska wód morskich. W prognozie oddziaływania na środowisko, przeprowadzonej zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, dla projektu dokumentu „PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – zamierzenia inwestycyjne na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku” stwierdzono, że prowadzona w normalnych warunkach eksploatacja infrastruktury kolejowej nie jest istotnym

3.2.3 Budowa i przebudowa/modernizacja linii kolejowych służących do ruchu osobowego i towarowego – o charakterze ponadregionalnym, włączając w to elektryfikację		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>elementem generującym oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne. Projekty polegające na przebudowie elementów istniejącej infrastruktury liniowej cechują się najmniejszym prawdopodobieństwem oddziaływania (również na pozostałe komponenty środowiska). Większe potencjalne prawdopodobieństwo oddziaływania dotyczy budowy nowych linii kolejowych, co zostanie przeanalizowane na etapie przygotowania odnośnej dokumentacji przedprojektowej oraz projektowej.</p> <p>W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne. Inwestycja nie ma wpływu na wody morskie.</p>
<p>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	X	<p>Środek nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jednakże w ramach budowy, rozbudowy i przebudowy linii kolejowych mogą powstawać odpady, ale nie będą to ilości znaczące. Zasady postępowania ze zużytymi materiałami np. podkładami kolejowymi wynikają z obowiązującej ustawy o odpadach. Wiele materiałów z infrastruktury kolejowej można również poddać ponownemu wykorzystaniu, w tym: elementy metalowe, materiały polimerowe, a także tłuczeń z nasypów kolejowych.</p> <p>Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.</p> <p>Środek nie doprowadzi do nieefektywności w zakresie pośredniego i pośredniego korzystania z zasobów naturalnych. W celu minimalizacji zużycia kruszyw skalnych w ramach przebudowy linii kolejowych przewiduje się możliwość wykorzystania tłuczni z odzysku, w zależności od stopnia jego zużycia, co przyczyni się do oszczędności złóż surowców oraz ograniczy powstawanie odpadów.</p> <p>Wobec powyższego środek nie przyczyni się do powstania poważnych i długoterminowych szkód dla środowiska w aspekcie gospodarki obiegu zamkniętego.</p>
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>		
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p>	X	<p>Przeprowadzono strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, dla projektu dokumentu „PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – zamierzenia inwestycyjne na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku”, w ramach którego planuje się m.in. budowę, rozbudowę i przebudowę linii kolejowych. Wskazano w niej, że dla</p>

3.2.3 Budowa i przebudowa/modernizacja linii kolejowych służących do ruchu osobowego i towarowego – o charakterze ponadregionalnym, włączając w to elektryfikację		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		<p>przedsięwzięć polegających na budowie nowych linii priorytetem powinna być szczegółowa analiza wariantów lokalizacji przedsięwzięć, przeprowadzona na jak najwcześniejszym etapie planowania.</p> <p>W ramach „Ekspertyzy dotyczącej wpływu linii kolejowych na zwierzęta oraz szlaki migracji dla projektów inwestycyjnych z perspektywy 2014–2020” przedstawiono szeroki katalog działań minimalizujących wpływ inwestycji kolejowych na poszczególne komponenty środowiska dotyczące fauny. Wykonana została również „Ekspertyza dotycząca wpływu linii kolejowych na nietoperze”. Niezależnie od tego PKP PLK S.A. opracowała „Standardowe wymagania dla dokumentacji środowiskowej”. Wszyscy wykonawcy prac dla PKP PLK S.A. są zobowiązani do stosowania się do wymagań zawartych w ww. pracach. Należy jednocześnie podkreślić, że system ocen oddziaływania na środowisko w Polsce jest zgodny z dyrektywą 2011/92/UE oraz zobowiązuje inwestorów oraz kompetentne organy do zweryfikowania konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, które mogą na nie w znacznym stopniu oddziaływać. Ocena taka pozwala na precyzyjne wskazanie oddziaływań, jak również określenie ewentualnych wariantów alternatywnych, działań minimalizujących czy kompensujących, przypisanych do indywidualnych projektów.</p> <p>Procedura oceny oddziaływania na środowisko zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej.</p> <p>Zakłada się, że procedura ocen oddziaływania na środowisko, zastosowana dla projektów, które tego wymagają, pozwoli na zaprojektowanie odpowiedniej lokalizacji inwestycji i zastosowanie takich rozwiązań technicznych, które zminimalizują ryzyko szkodliwości dla stanu zachowania siedlisk i gatunków.</p>

10.2.4. Ocena 3.2.4 Cyfryzacja kolei

Tabela 153. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.4

3.2.4 Cyfryzacja kolei			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania w zakresie cyfryzacji kolei nie mają wpływu na adaptację do zmian klimatu. Ponadto zakłada się, że systemy teleinformatyczne realizowane w ramach tych działań będą odporne na ekstremalne zjawiska pogodowe związane ze zmianami klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania w zakresie cyfryzacji kolei nie mają wpływu na ochronę zasobów wodnych i morskich.

3.2.4 Cyfryzacja kolei			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania w zakresie cyfryzacji kolei nie mają negatywnego wpływu na zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling. Zakłada się, że po okresie eksploatacji urządzenia elektroniczne stosowane w systemach ICT na kolei będą w 100% podlegać zasadom recyklingu obowiązującym dla zużytego sprzętu elektronicznego.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania w zakresie cyfryzacji kolei nie mają wpływu na ochronę bioróżnorodności i ekosystemów.

Tabela 154. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.2.4 Cyfryzacja kolei		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Inwestycje w zakresie cyfryzacji kolei mogą spowodować zwiększenie zużycia energii elektrycznej i pośrednio doprowadzić do dodatkowej emisji dwutlenku węgla. Jednak emisja ta nie będzie znacząca. Zakłada się, że w części energia potrzebna do zasilania systemów ICT na kolei może pochodzić ze źródeł odnawialnych. Z drugiej strony planowane inwestycje cyfryzacyjne przyczynią się do zwiększenia roli sektora kolejowego w systemie transportowym, co jest pożądanym efektem z punktu widzenia redukcji emisji gazów cieplarnianych w całym sektorze transportu (zmniejszenie udziału transportu drogowego). Zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach osobowych i towarowych jest niezbędne dla transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego		

3.2.4 Cyfryzacja kolei		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Inwestycje w cyfryzacji kolei mogą spowodować zwiększenie zużycia energii elektrycznej i pośrednio doprowadzić do dodatkowej emisji zanieczyszczeń powietrza. Jednak emisja ta nie będzie znacząca. Zakłada się, że w części energia potrzebna do zasilania systemów ICT na kolei może pochodzić ze źródeł odnawialnych. Z drugiej strony planowane inwestycje cyfryzacyjne przyczynią się do zwiększenia roli sektora kolejowego w systemie transportowym, co przełoży się na redukcję emisji zanieczyszczeń powietrza w całym sektorze transportu (zmniejszenie udziału transportu drogowego).
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

10.2.5. Ocena 3.2.5 Projekty multilokalizacyjne: rozjazdy i przejazdy kolejowe, montaż systemów srk, ERTMS, LCS

Tabela 155. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.5

3.2.5 Projekty multilokalizacyjne: rozjazdy i przejazdy kolejowe, montaż systemów srk, ERTMS, LCS			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Priorytetem w sektorze kolejowym jest zapewnienie stosownej infrastruktury dla płynnego i bezpiecznego ruchu kolejowego, usprawnienie połączeń między siecią bazową a sieciami transportowymi państw trzecich, wdrożenie efektywnych systemów zarządzania ruchem, w szczególności ERTMS. Narodowy Plan Wdrażania ERTMS w Polsce na infrastrukturze kolejowej przewiduje, że do 2023 r. w ETCS wyposażonych zostanie 2667 km linii kolejowych, a w perspektywie do 2030 r. liczba ta wzrośnie ponad dwukrotnie, przekraczając 6700 km. Współczesne systemy sterowania ruchem kolejowym w transporcie są systemami komputerowymi, komunikującymi się za pomocą standardów kablowych i bezprzewodowych. Lokalne centra sterowania (LCS) nastawnie zdalnego sterowania wyposażone w system komputerowy umożliwiają integrację i automatyzację działania systemów sterowania i kierowania ruchem kolejowym. Nie przewiduje się aby działania w ramach środka miały znaczący wpływ na cele łagodzenia zmian klimatu.

3.2.5 Projekty multilokalizacyjne: rozjazdy i przejazdy kolejowe, montaż systemów srk, ERTMS, LCS			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			Europejski system zarządzania ruchem kolejowym (ERTMS) ma współczynnik klimatyczny 40%.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Nie przewiduje się wpływu działania na ten cel.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Nie przewiduje się wpływu działania na ten cel.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	W ramach działania wprowadzone będą środki służące gospodarowaniu odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, w szczególności podczas prac i konserwacji. Europejski system zarządzania ruchem kolejowym (ERTMS) ma współczynnik środowiskowy 40%.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Nie przewiduje się wpływu działania na ten cel.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Nie przewiduje się wpływu działania na ten cel.

Na liście kontrolnej (Tabela 155) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

10.2.6. Ocena 3.2.6 Zakup i modernizacja/doposażanie taboru kolejowego i sprzętu specjalistycznego

Tabela 156. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.6

3.2.6 Zakup i modernizacja/doposażanie taboru kolejowego i sprzętu specjalistycznego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Środek wykazuje istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu, dotyczy bowiem zakupu nowego taboru zeroemisyjnego (o napędzie elektrycznym lub wodorowym), w tym lokomotyw oraz wagonów pasażerskich. Środek ten kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 107 w załączniku I (tabela 1) rozporządzenia CPR ze współczynnikiem zmiany klimatu na poziomie 100%. Cel środka i charakter tego obszaru interwencji bezpośrednio przyczyniają się do realizacji celu w zakresie łagodzenia zmian klimatu. Modernizacja taboru będzie polegać wyłącznie na doposażeniu w pokładowe urządzenia ERTMS oraz urządzenia redukujące hałas. Sprzęt specjalistyczny będzie obejmować np. pociągi ratownictwa technicznego, które będą wyposażone we własne agregaty prądotwórcze (do ich zasilania zostanie rozważone zastosowanie paliw alternatywnych); diagnostyczne urządzenia torowe.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze

3.2.6 Zakup i modernizacja/doposażanie taboru kolejowego i sprzętu specjalistycznego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			pośrednie skutki w całym cyklu życia. Zakup nowoczesnego pasażerskiego taboru kolejowego będzie uwzględniać wyposażenie go w urządzenia klimatyzacyjne i grzewcze, co przyczyni się do ograniczenia niekorzystnego wpływu odpowiednio wysokich i niskich temperatur powietrza zewnętrznego na pasażerów i zapewnienia im odpowiedniego komfortu podróży.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano żadnego ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody. Zużycie wody związane z utrzymaniem taboru kolejowego (mycie pojazdów, zasilanie toalet) należy uznać za pomijalnie małe.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Tabor kolejowy jest eksploatowany w długim horyzoncie czasowym. W specyfikacjach na nowy tabor przewiduje się selekcję pod względem znaczenia dla środowiska zastosowanych materiałów i technologii, a także uniknięcia odpadów niebezpiecznych, uwzględnienie stopnia recyklingu i odzysku materiałów, jak również poziomu wykorzystania materiałów odnawialnych. Ogólnie przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, zarówno na etapie eksploatacji taboru (konserwacja), jak i po wycofaniu z eksploatacji, w tym w ramach ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Eksploatacja nowoczesnych lokomotyw czy wagonów pasażerskich, przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, gdyż będą to jednostki o napędzie elektrycznym, wodorowym, nie emitujące zanieczyszczeń podczas jazdy. Nowy tabor będzie wyposażony w toalety z zamkniętym obiegiem, co pozwoli wyeliminować odprowadzanie ścieków z toalet pociągów, bezpośrednio na tory. W ramach modernizacji taboru zostanie on wyposażony w urządzenia redukujące hałas od ruchu kolejowego (tzw. "ciche hamulce").
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Można wskazać natomiast niewielki pozytywny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów w związku ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz eliminacją odprowadzania ścieków z toalet bezpośrednio na tory, co wyjaśniono w zakresie celu dot. zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby.

Na liście kontrolnej (Tabela 156) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

10.2.7. Ocena 3.2.7 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT

Tabela 157. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.7

3.2.7 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT				
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”		tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu			X	Środek jest monitorowany jako wspierający cel klimatyczny o współczynniku 40% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 108 lub 109 odpowiednio w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia nr 2021/1060 CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Celem inwestycji objętych wsparciem jest zwiększenie roli sektora kolejowego w systemie transportowym, którego oddziaływanie w kontekście emisji gazów cieplarnianych jest mniejsze niż pozostałych sektorów transportu (w szczególności transportu drogowego). Zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach osobowych jest niezbędne dla transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu	punktowa infrastruktura obsługi podróżnych	X		
	systemy sterowania, systemy dynamicznej informacji pasażerskiej, systemy integracji z innymi rodzajami transportu, zintegrowane systemy biletowy; IT na kolei (system monitoringu, cyberbezpieczeństwo, nowe technologie usług i systemy teleinformatyczne)		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia.
Zrównoważone wykorzystywanie i	punktowa infrastruktura obsługi podróżnych	X		

3.2.7 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT				
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”		tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
ochrona zasobów wodnych i morskich	systemy sterowania, systemy dynamicznej informacji pasażerskiej, systemy integracji z innymi rodzajami transportu, zintegrowany systemy biletowy; IT na kolei (system monitoringu, cyberbezpieczeństwo, nowe technologie usług i systemy teleinformatyczne)		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia, które nie będą prowadziły do wprowadzenia zmian w stanie wód i ekosystemów od nich zależnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	punktowa infrastruktura obsługi podróżnych	X		
	systemy sterowania, systemy dynamicznej informacji pasażerskiej, systemy integracji z innymi rodzajami transportu, zintegrowany systemy biletowy; IT na kolei (system monitoringu, cyberbezpieczeństwo, nowe technologie usług i systemy teleinformatyczne)		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	punktowa infrastruktura obsługi podróżnych		X	Realizacja inwestycji objętych wsparciem nie będzie powodować wytwarzania i wprowadzania do wody i gleby zanieczyszczeń. Emisja zanieczyszczeń do powietrza (spalin i pyłu) może krótkoterminowo występować w fazie realizacji tych inwestycji w związku z wykonywaniem prac budowlanych. Planowane inwestycje w infrastrukturę przyczynią się do promocji transportu kolejowego, w efekcie czego zwiększy się jego udział w transporcie osób w skali kraju (i regionów), co pozytywnie przyczyni się do poprawy jakości powietrza.
	systemy sterowania, systemy dynamicznej informacji pasażerskiej, systemy integracji z innymi rodzajami transportu, zintegrowany systemy biletowy; IT na kolei (system monitoringu, cyberbezpieczeństwo, nowe technologie usług i systemy teleinformatyczne)		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Planowane inwestycje w infrastrukturę przyczynią się do promocji transportu kolejowego, w efekcie czego zwiększy się jego udział w transporcie osób w skali kraju (i regionów), co pozytywnie przyczyni się do poprawy jakości powietrza.
Ochrona i odbudowa	punktowa infrastruktura obsługi podróżnych	X		

3.2.7 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT				
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”		tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
bioróżnorodności i ekosystemów	systemy sterowania, systemy dynamicznej informacji pasażerskiej, systemy integracji z innymi rodzajami transportu, zintegrowany systemy biletowy; IT na kolei (system monitoringu, cyberbezpieczeństwo, nowe technologie usług i systemy teleinformatyczne)		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia.

Tabela 158. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.7 pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.2.7 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	[Dotyczy tylko punktowej infrastruktury obsługi podróżnych] Środek jest monitorowany jako wspierający cel klimatyczny o współczynniku 40% (kwalifikuje się do objęcia go obszarem interwencji 108 lub 109 odpowiednio w załączniku I (tabela 1) do rozporządzenia nr 2021/1060 CPR i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą „nie czynić poważnych szkód” w odniesieniu do celu. Infrastruktura kolejowa wykazuje istotną wrażliwość na warunki klimatyczne. Z tego względu opracowano Plan Adaptacji infrastruktury kolejowej do zmian klimatu. W ramach Planu przeanalizowano aktualne warunki klimatyczne i przewidywane zmiany, a także ich związek z infrastrukturą kolejową, dokonano analizy podatności, wrażliwości, ekspozycji infrastruktury kolejowej na zmiany klimatu, a także zidentyfikowano parametry techniczne, których projektowanie związane jest z uwzględnieniem czynników pogodowych. Zestawiono propozycje dot. przewidywania, monitorowania ekstremalnych warunków pogodowych, możliwości wdrożenia zielonej i błękitnej infrastruktury, działań organizacyjnych, zapobiegawczych, ratowniczych i technicznych mogących minimalizować wpływ klimatu na infrastrukturę, a także dobrych praktyk dla projektantów. Parametry modernizowanej infrastruktury będą uwzględniały środki zapewniające jej odporność na zmiany klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:	X	[Dotyczy tylko punktowej infrastruktury obsługi podróżnych] Nie przewiduje się, aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub dobremu

3.2.7 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		stanowi środowiska wód morskich. Projekty modernizacyjne, polegające jedynie na przebudowie elementów istniejącej infrastruktury punktowej, cechują się najmniejszym prawdopodobieństwem oddziaływania (również na pozostałe komponenty środowiska). W przypadku planowanych przedsięwzięć związanych z budową czy modernizacją infrastruktury obsługi podróżnych (tj.: węzły przesiadkowe, dworce kolejowe, perony kolejowe) przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne. Inwestycja nie ma wpływu na wody morskie.
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Dotyczy tylko punktowej infrastruktury obsługi podróżnych] Środek nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jednakże w ramach modernizacji istniejącej punktowej infrastruktury kolejowej mogą powstawać odpady, ale nie będą to ilości znaczące. Zasady postępowania ze użytymi materiałami (np. budowlanymi) wynikają z obowiązującej ustawy o odpadach. Przewiduje się zarówno budowę nowych, jak i modernizację już istniejących elementów infrastruktury obsługi pasażerów, w tym przystanków, stacji oraz dworców kolejowych, również stanowiących zintegrowane węzły przesiadkowe. Podejmowane będą starania na rzecz ograniczenia na poziomie inwestora wytwarzania odpadów w procesach związanych z budową i rozbiórką, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami budowlanymi i rozbiórkowymi oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik i stosowania selektywnej rozbiórki, aby umożliwić usuwanie i bezpieczne obchodzenie się z substancjami niebezpiecznymi oraz ułatwić ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Prowadzone na etapie realizacji inwestycji kolejowych prace powinny zapewnić właściwe gospodarowanie odpadami, w tym właściwe magazynowanie odpadów, co pozwoli na nieprzedostanie się substancji szkodliwych do powierzchni ziemi i gleb. Ponadto, PKP Polskie Linie Kolejowe S.A stworzyło szczegółową Instrukcję Is-1 dot. gospodarowania odpadami przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zaznaczono w niej, że wykonawca, któremu Zamawiający udzielił zamówienia na dostawy, usługi lub roboty budowlane jest obowiązany do postępowania z odpadami wytworzonymi przez siebie podczas realizacji zamówienia zgodnie z posiadanymi decyzjami administracyjnymi, obowiązującymi przepisami prawa. Środek nie doprowadzi do nieefektywności w zakresie bezpośredniego i pośredniego korzystania z zasobów naturalnych. Wobec powyższego środek nie przyczyni się do powstania poważnych i długoterminowych szkód dla środowiska w aspekcie gospodarki obiegu zamkniętego.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		

3.2.7 Infrastruktura obsługi podróżnych, w tym węzły przesiadkowe/dworce kolejowe, perony kolejowe, systemy informacyjne dla pasażerów, systemy IT		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>[Dotyczy tylko punktowej infrastruktury obsługi podróżnych]</p> <p>W przypadku planowanych przedsięwzięć związanych z budową czy modernizacją infrastruktury obsługi podróżnych (tj.: węzły przesiadkowe, dworce kolejowe, perony kolejowe) przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.</p> <p>Należy podkreślić, że system ocen oddziaływania na środowisko w Polsce jest zgodny z dyrektywą 2011/92/UE i zobowiązuje inwestorów do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, które mogą na nie w znacznym stopniu oddziaływać. Ocena taka pozwala na precyzyjne wskazanie oddziaływań, jak również określenie ewentualnych wariantów alternatywnych, działań minimalizujących czy kompensujących, przypisanych do indywidualnych projektów. Procedura oceny oddziaływania na środowisko zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej.</p>

10.2.8. Ocena 3.2.8 Dodatkowe działania wynikające z analiz porealizacyjnych i monitoringu przyrodniczego

Tabela 159. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.8

3.2.8 Dodatkowe działania wynikające z analiz porealizacyjnych i monitoringu przyrodniczego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka wynikać będą z wykonanych analiz i monitoringów nałożonych decyzjami o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych przez właściwe organy dla poszczególnych inwestycji, które wskazywać będą konieczność pojęcia działań minimalizujących lub kompensujących. Nie mają one wpływu na klimat, dlatego z definicji działania te należy uznać za zgodne z zasadą „nie czyń poważnych szkód”.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka wynikać będą z wykonanych analiz i monitoringów nałożonych decyzjami o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych przez właściwe organy dla poszczególnych inwestycji, które wskazywać będą konieczność pojęcia działań minimalizujących lub kompensujących. Działania te nie mają wpływu na adaptację do zmian klimatu, dlatego z definicji należy uznać je za zgodne z zasadą „nie czyń poważnych szkód”.

3.2.8 Dodatkowe działania wynikające z analiz porealizacyjnych i monitoringu przyrodniczego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania wspierane w ramach środka wynikać będą z wykonanych analiz i monitoringów nałożonych decyzjami o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych przez właściwe organy dla poszczególnych inwestycji, które wskazywać będą konieczność pojęcia działań minimalizujących lub kompensujących. Ich celem może być również zapobieganie lub ograniczenie negatywnego wpływu na zasoby wodne i morskie, dlatego z definicji działania te należy uznać za zgodne z zasadą „nie czyń poważnych szkód”.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania wspierane w ramach środka wynikać będą z wykonanych analiz i monitoringów nałożonych decyzjami o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych przez właściwe organy dla poszczególnych inwestycji, które wskazywać będą konieczność pojęcia działań minimalizujących lub kompensujących. Ze względu na charakter tych działań, nie mają wpływu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, dlatego z definicji działania te należy uznać za zgodne z zasadą „nie czyń poważnych szkód”.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania wspierane w ramach środka wynikać będą z wykonanych analiz i monitoringów nałożonych decyzjami o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych przez właściwe organy dla poszczególnych inwestycji, które wskazywać będą konieczność pojęcia działań minimalizujących lub kompensujących. Ich celem może być również zapobieganie lub ograniczenie uciążliwości akustycznej, zanieczyszczeń powietrza, wody lub gleby, dlatego z definicji działania te należy uznać za zgodne z zasadą „nie czyń poważnych szkód”.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania wspierane w ramach środka wynikać będą z wykonanych analiz i monitoringów nałożonych decyzjami o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych przez właściwe organy dla poszczególnych inwestycji, które wskazywać będą konieczność pojęcia działań minimalizujących lub kompensujących. Ich celem może być również zapobieganie lub ograniczenie negatywnego wpływu na faunę, florę, siedliska i bioróżnorodność, dlatego z definicji działania te należy uznać za zgodne z zasadą „nie czyń poważnych szkód”.

Na liście kontrolnej (Tabela 159) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

10.2.9. Ocena 3.2.9 Wsparcie w zakresie infrastruktury i taboru kolei miejskich (linie kolejowe, przystanki)

Tabela 160. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.9

3.2.9 Wsparcie w zakresie infrastruktury i taboru kolei miejskich (linie kolejowe, przystanki)			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka, polegająca na budowie/modernizacji linii kolejowych obsługujących ruch aglomeracyjny wraz z urządzeniami srk oraz ERTMS, a także zakupie taboru zeroemisyjnego (z napędem elektrycznym lub wodorowym, wyposażonego w urządzenia ERTMS) kwalifikuje się do objęcia obszarami interwencji: 099 (Inne nowo wybudowane lub rozbudowane linie kolejowe – elektryczne/bezemisyjne) 103 (Inne przebudowane lub zmodernizowane linie kolejowe – elektryczne/ bezemisyjne) 107 (Bezemisyjny/zasilany energią elektryczną tabor kolejowy). Wszystkie ww. obszary interwencji mają współczynnik zmiany klimatu na poziomie 100% w załączniku I (tabela 1) rozporządzenia CPR. Ponadto planuje się modernizację/budowę przystanków kolejowych. Celem działalności jest zwiększenie roli sektora kolejowego w systemie transportowym w obszarach aglomeracji, którego oddziaływanie w kontekście emisji gazów cieplarnianych jest mniejsze aniżeli transportu drogowego. Zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach osobowych jest niezbędne dla transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Dodatkowo realizowany jest program "Zielona Kolej", którego celem jest osiągnięcie 85% energii z OZE w transporcie kolejowym do 2030 r.
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Planowane inwestycje w zakresie infrastruktury i taboru kolei miejskich doprowadzą do promocji transportu kolejowego, w efekcie czego zwiększy się jego udział w transporcie aglomeracyjnym, co pozytywnie przyczyni się do poprawy jakości powietrza. W stosownych przypadkach, występowania narażenia ludności na hałas i wibracje, wynikające z użytkowania infrastruktury, zostaną zastosowane odpowiednie środki ograniczające oddziaływanie np. ekrany akustyczne, zgodnie z wymaganiami dyrektywy 2002/49/WE.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 161. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.9 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.2.9 Wsparcie w zakresie infrastruktury i taboru kolei miejskich (linie kolejowe, przystanki)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?</p>		
<p>Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?</p>	X	<p>Infrastruktura wykazuje istotną wrażliwość na warunki klimatyczne. Z tego względu opracowano Plan Adaptacji infrastruktury kolejowej do zmian klimatu. W ramach Planu przeanalizowano aktualne warunki klimatyczne i przewidywane zmiany, a także ich związek z infrastrukturą kolejową, dokonano analizy podatności, wrażliwości, ekspozycji infrastruktury kolejowej na zmiany klimatu, a także zidentyfikowano parametry techniczne, których projektowanie związane jest z uwzględnieniem czynników pogodowych. Zestawiono propozycje dot. przewidywania, monitorowania ekstremalnych warunków pogodowych, możliwości wdrożenia zielonej i błękitnej infrastruktury, działań organizacyjnych, zapobiegawczych, ratowniczych i technicznych mogących minimalizować wpływ klimatu na infrastrukturę, a także dobrych praktyk dla projektantów i utrzymania linii kolejowej. Dodatkowo opracowano wytyczne dotyczące sposobu uwzględniania zagadnień klimatycznych w dokumentacji środowiskowej. Wśród rekomendowanych działań adaptacyjnych wskazano m.in.: rozbudowę systemu SEPE (System Ewidencjonowania Pracy Eksploatacyjnej); rozwój efektywnego zarządzania energią eco-driving, eco-parking (ogrzewanie pociągów podczas postoju), ograniczenie emisji poprzez gromadzenie energii oddanej w bankach energii; zwiększenie stosowania EOR (elektrycznego ogrzewania rozjazdów) oraz SMUE (System Monitorowania Urządzeń Elektroenergetycznych). Parametry budowanych i modernizowanych linii kolejowych, obsługujących ruch aglomeracyjny, będą uwzględniały środki zapewniające ich odporność na zmiany klimatu.</p> <p>Zakupiony, nowoczesny tabor kolei miejskich zostanie wyposażony w urządzenia klimatyzacyjne i grzewcze, co przyczyni się do ograniczenia niekorzystnego wpływu odpowiednio wysokich i niskich temperatur powietrza zewnętrznego na pasażerów i zapewnienia im odpowiedniego komfortu podróży.</p>
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>Nie przewiduje się, aby środek zagrażał dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub dobremu stanowi środowiska wód morskich. W prognozie oddziaływania na środowisko, przygotowanej zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, dla projektu dokumentu „PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – zamierzenia inwestycyjne na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku” stwierdzono, że prowadzona w normalnych warunkach eksploatacja infrastruktury kolejowej nie jest istotnym elementem generującym oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne. Projekty polegające na modernizacji elementów istniejącej infrastruktury liniowej cechują się najmniejszym prawdopodobieństwem oddziaływania (również na pozostałe komponenty środowiska). Większe potencjalne prawdopodobieństwo oddziaływania dotyczy budowy nowych linii kolejowych, co zostanie przeanalizowane na etapie przygotowania odnośnej dokumentacji przedprojektowej oraz projektowej.</p> <p>W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności</p>

3.2.9 Wsparcie w zakresie infrastruktury i taboru kolei miejskich (linie kolejowe, przystanki)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do istotnych oddziaływań na zasoby wodne. Zużycie wody związane z utrzymaniem taboru kolei miejskich (mycie pojazdów, zasilanie toalet) należy uznać za pomijalnie małe. Inwestycja nie ma wpływu na wody morskie.
Przejdźcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub nieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Środek nie doprowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów, jednakże w ramach budowy i modernizacji linii kolejowych, a także przystanków kolejowych mogą powstawać odpady, ale nie będą to ilości znaczące. Zasady postępowania ze zużytymi materiałami np. podkładami kolejowymi wynikają z obowiązującej ustawy o odpadach. Wiele materiałów z infrastruktury kolejowej można również poddać ponownemu wykorzystaniu, w tym: elementy metalowe, materiały polimerowe, a także tłuczeń z nasypów kolejowych. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Środek nie doprowadzi do nieefektywności w zakresie bezpośredniego i pośredniego korzystania z zasobów naturalnych. W celu minimalizacji zużycia kruszyw skalnych w ramach przebudowy/modernizacji linii kolejowych przewiduje się możliwość wykorzystania tłuczni z odzysku, w zależności od stopnia jego zużycia, co przyczyni się do oszczędności złóż surowców oraz ograniczy powstawanie odpadów. Tabor kolejowy jest eksploatowany w długim horyzoncie czasowym. W specyfikacjach na nowy tabor przewiduje się selekcję pod względem znaczenia dla środowiska zastosowanych materiałów i technologii, a także uniknięcia odpadów niebezpiecznych, uwzględnienie stopnia recyklingu i odzysku materiałów, jak również poziomu wykorzystania materiałów odnawialnych. Ogólnie, jak wyżej wspomniano, przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, zarówno na etapie eksploatacji taboru (konserwacja), jak i po wycofaniu z eksploatacji, w tym w ramach ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów. Wobec powyższego środek nie przyczyni się do powstania poważnych i długoterminowych szkód dla środowiska w aspekcie gospodarki obiegu zamkniętego.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:	X	Przeprowadzono strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2001/42/WE, dla projektu

3.2.9 Wsparcie w zakresie infrastruktury i taboru kolei miejskich (linie kolejowe, przystanki)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>		<p>dokumentu „PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – zamierzenia inwestycyjne na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku”, w ramach którego planuje się m.in. budowę, rozbudowę i przebudowę linii kolejowych. W prognozie wskazano, że dla przedsięwzięć polegających na budowie nowych linii priorytetem powinna być szczegółowa analiza wariantów lokalizacji przedsięwzięć, przeprowadzona na jak najwcześniejszym etapie planowania.</p> <p>W ramach „Eksperytyzy dotyczącej wpływu linii kolejowych na zwierzęta oraz szlaki migracji dla projektów inwestycyjnych z perspektywy 2014–2020” przedstawiono szeroki katalog działań minimalizujących wpływ inwestycji kolejowych na poszczególne komponenty środowiska dotyczące fauny. Wykonana została również „Eksperytyza dotycząca wpływu linii kolejowych na nietoperze”. Niezależnie od tego PKP PLK S.A. opracowała „Standardowe wymagania dla dokumentacji środowiskowej”. Wszyscy wykonawcy prac dla PKP PLK S.A. są zobowiązani do stosowania się do wymagań zawartych w ww. pracach.</p> <p>Należy jednocześnie podkreślić, że system ocen oddziaływania na środowisko w Polsce jest zgodny z dyrektywą 2011/92/UE oraz zobowiązuje inwestorów oraz kompetentne organy do zweryfikowania konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, które mogą na nie w znacznym stopniu oddziaływać. Ocena taka pozwala na precyzyjne wskazanie oddziaływań, jak również określenie ewentualnych wariantów alternatywnych, działań minimalizujących czy kompensujących, przypisanych do indywidualnych projektów.</p> <p>Dla potencjalnych inwestycji, które mogą być lokalizowane na obszarach Natura 2000 lub w ich sąsiedztwie, w ramach oceny oddziaływania zostanie przeprowadzone szczegółowe rozpoznanie możliwych oddziaływań na integralność, cele ochrony, przedmioty ochrony oraz spójność tych obszarów. Ocena oddziaływania na środowisko inwestycji będzie wskazywać oddziaływania, ich siłę oraz ewentualne warianty alternatywne, działania minimalizujące czy kompensujące, jeśli będzie zachodziła potrzeba ich zastosowania, przypisane do indywidualnych projektów.</p> <p>Wobec powyższych uwarunkowań, na etapie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, inwestor będzie zobowiązany do przedstawienia ewentualnych wariantów alternatywnych, a jeśli nie będą one możliwe do realizacji, będzie można zastosować odstępstwo ustawowe, tylko i wyłącznie, jeżeli zostanie wykazane, iż przedsięwzięcie stanowi inwestycję celu publicznego.</p> <p>Procedura oceny oddziaływania na środowisko zapewnia właściwy poziom ochrony terenów wrażliwych z punktu widzenia bioróżnorodności i jest zgodna z wymaganiami Dyrektywy EIA oraz z wymaganiami Artykułu 6(3) Dyrektywy siedliskowej i Artykułu 5 Dyrektywy ptasiej.</p> <p>Zakłada się, że procedura ocen oddziaływania na środowisko, zastosowana dla projektów, które tego wymagają, pozwoli na zaprojektowanie odpowiedniej lokalizacji inwestycji i zastosowanie takich rozwiązań technicznych, które zminimalizują ryzyko szkodliwości dla stanu zachowania siedlisk i gatunków.</p>

10.2.10. Ocena 3.2.10 Wsparcie transportu wodnego śródlądowego (inwestycje liniowe i punktowe)

Tabela 162. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.10

3.2.10 Wsparcie transportu wodnego śródlądowego (inwestycje liniowe i punktowe)			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	X		
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 163. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.10 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.2.10 Wsparcie transportu wodnego śródlądowego (inwestycje liniowe i punktowe)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Wsparcie rozwoju transportu wodnego śródlądowego ma na celu przeniesienie części transportu lądowego na transport wodny, który jest mniej emisyjny, szczególnie w stosunku do transportu drogowego. Powodować to może zwiększenie emisji gazów cieplarnianych z transportu wodnego, ale też większe zmniejszenie emisji z transportu lądowego, co w efekcie będzie pozytywne z punktu widzenia łagodzenia zmian klimatu. W związku z tym działania w tym zakresie uznać za zgodne z zasadą nie czyni poważnych szkód. Uwzględniając przyjętą przez Komisję w dniu 2.02.2022 zmianę Rozporządzenia delegowanego (EU) 2021/2139 w zakresie działalności gospodarczej w niektórych sektorach energetyki). Istotny, pozytywny wpływ na łagodzenie zmian klimatu miałyby stworzenie na drogach wodnych infrastruktury umożliwiającej zastosowanie taboru nisko i bez emisyjnego.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Inwestycje liniowe i punktowe żeglugi śródlądowej mogą wpływać na stopień adaptacji do zmian klimatu, a szczególnie w zakresie odporności na nasilające się zjawiska naturalne spowodowane zmianami klimatu. Z tego powodu proponowane projekty powinny być szczególnie przeanalizowane z punktu widzenia odporności na zmiany klimatu, jak i ich wpływu na zmiany w zakresie odporności w zlewni której dotyczą. Jeżeli wskazania te zostaną uwzględnione i spełnione zostaną kryteria określone w dodatku A do załącznika 1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2139, w zakresie określenia ryzyka i oceny zagrożenia, inwestycje można uznać za zgodne z zasadą nie czyni poważnych szkód.

3.2.10 Wsparcie transportu wodnego śródlądowego (inwestycje liniowe i punktowe)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:</p> <p>(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub</p> <p>(ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?</p>	X	<p>Środek nie powinien wpłynąć na wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych. Zwiększenie przewozów żeglugą śródlądową nie powinno wpłynąć negatywnie na te zasoby przy uwzględnieniu przepisów technicznych dotyczących statków i istnienia infrastruktury odbioru ścieków w portach. Uwzględniając kryteria z zał. B do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2139, inwestycje można uznać za zgodne z zasadą nie czyni poważnych szkód.</p> <p>Kryteria z ww. załącznika B:</p> <p>Zidentyfikowano i uwzględniono ryzyko degradacji środowiska związane z utrzymaniem jakości wody i unikaniem deficytu wody w celu osiągnięcia dobrego stanu wody i dobrego potencjału ekologicznego, jak określono w art. 2 pkt 22 i 23 rozporządzenia (UE) 2020/852, zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, oraz w opracowanym na jej podstawie planie zarządzania dotyczącym wykorzystywania i ochrony wód dla potencjalnie narażonej jednolitej (narażonych jednolitych) części wód, w porozumieniu z odpowiednimi zainteresowanymi stronami.</p> <p>W ramach programu FEnIKS nie będą wspierane inwestycje wymagające derogacji z art. 4 ust. 7 RDW.</p>
<p>Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek:</p> <p>(i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub</p> <p>(ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub</p> <p>(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?</p>	X	<p>Środek wpłynie pośrednio pozytywnie na zwiększenie przewozów żeglugą śródlądową co pozwoli na zmniejszenie przewozów lądowych, w tym drogowych, które są bardziej energochłonne. Będzie więc pozytywnie wpływał na transformacje w kierunku GOZ. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadów, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.</p>
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Środek wpłynie na zwiększenie przewozów żeglugą śródlądową z czym wiąże się dodatkowa emisja zanieczyszczeń powietrza. Będzie ona jednak ograniczona poprzez zastosowanie odpowiednich norm dla wykorzystywanego sprzętu oraz środków dla ograniczenia hałasu, wibracji, emisji zanieczyszczeń powietrza w trakcie budowy. Ponadto, w wyniku przejęcia części przewozów z transportu lądowego, a szczególnie drogowego, emisja zanieczyszczeń powietrza będzie niższa niż dla transportu tych samych towarów drogą lądową. W związku z tym można środek uznać za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Rozbudowa i modernizacja dróg wodnych może wpływać na stan i odporność ekosystemów wodnych, jak i stan zachowania siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania UE.</p> <p>W przypadku wszystkich planowanych przedsięwzięć przewiduje się każdorazowo ich weryfikację pod kątem konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także pod kątem konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE, tak aby na etapie planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji nie przyczyniały się one do znaczącego oddziaływania na bioróżnorodność i ekosystemy.</p>

3.2.10 Wsparcie transportu wodnego śródlądowego (inwestycje liniowe i punktowe)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		W ramach przygotowywanej Prognozy oddziaływania na środowisko do projektu Krajowego Programu Żeglugowego do 2030 roku szczegółowej ocenie i analizie poddane zostaną te wpływy. Biorąc jednak pod uwagę możliwości minimalizacji oddziaływań, przeciwdziałań i ewentualną kompensację w tym spełnienie kryteriów określonych w dodatku D do załącznika rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2139), można ocenić, że oddziaływania nie będą znaczące i szkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów i stanu zachowania siedlisk i gatunków.

10.2.11. Ocena 3.2.11 Rozbudowa systemu RIS na Odrzańskiej Drodze Wodnej

Tabela 164. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.11

3.2.11 Rozbudowa systemu RIS ⁵ na Odrzańskiej Drodze Wodnej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Wsparcie rozbudowy systemu RIS nie powinno spowodować zwiększenia emisji gazów cieplarnianych. Może jednak powodować zwiększenie ruchu przewozowego żeglugi śródlądowej i zwiększenie emisji przez samą żeglugę, ale powinno tym samym odciążyć i zmniejszyć emisje z transportu lądowego, a szczególnie drogowego. W związku z tym można go uznać za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód. Jeżeli w działaniach uwzględniono by częściowo ograniczenie emisji gazów cieplarnianych to można uznać, że środek przyczyniłby się w 40% do łagodzenia zmian klimatu (kod 120 załącznika 1 (tabela 1) rozporządzenia CPR).
Adaptacja do zmian klimatu		X	Środek nie będzie miał istotnego wpływu na adaptacje do zmian klimatu, ale może wpływać na usprawnienie i optymalizacje żeglugi przy występujących zjawiskach naturalnych nasilających się wraz ze zmianami klimatu, więc wpływałby na zwiększanie odporności na zmiany klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek nie wpłynie na wykorzystanie i ochronę zasobów wodnych. Zwiększenie przewozów żeglugą śródlądową nie powinno wpłynąć negatywnie na zasoby wodne.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Środek wpłynie pośrednio pozytywnie na zwiększenie przewozów żeglugą śródlądową co pozwoli na zmniejszenie przewozów lądowych, a szczególnie drogowych, które są bardziej energochłonne. Będzie więc pozytywnie wpływał na transformację w kierunku GOZ.

⁵ System RIS – system usługi informacji rzecznej to zharmonizowane usługi informacyjne wspierające zarządzanie ruchem i transportem w żegludzie śródlądowej. Celem jego jest zwiększenie bezpieczeństwa żeglugi i wydajności oraz zmniejszenie oddziaływania na środowisko i usprawnienia współdziałania z innymi gałęziami transportu (https://www.bydgoszcz.pl/fileadmin/multimedia/rozwoj/Projekty_Unijne/EMMA/Konferencja/31.07.2019/7b_Wdrozenie_systemu_informacji_rzecznej_RIS_w_Polsce.pdf)

3.2.11 Rozbudowa systemu RIS ⁵ na Odrzańskiej Drodze Wodnej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Środek nie będzie wpływał pośrednio na emisję zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby. Może jednak wpływać na zwiększenie przewozów żeglugą śródlądową z czym wiąże się dodatkowa emisja zanieczyszczeń powietrza. Będzie ona jednak ograniczona poprzez zastosowanie odpowiednich norm dla wykorzystywanego sprzętu. Ponadto, w wyniku przejęcia części przewozów z transportu lądowego, a szczególnie drogowego, będzie niższa niż dla transportu tych samych towarów drogą lądową. W związku z tym można środek uznać za zgodny z zasadą nie czyn poważnych szkód.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek bezpośrednio nie będzie wpływał na ochronę i odbudowę różnorodności biologicznej i ekosystemów. Jednak, ponieważ może wpłynąć na powiększenie ruchu na szlaku wodnym może powodować zwiększone oddziaływanie na środowisko wodne. Wpływ ten jednak będzie niewielki i w związku z tym można wspierane działania uznać za zgodne z zasadą nie czyn poważnych szkód.

Na liście kontrolnej (Tabela 164) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

10.2.12. Ocena 3.2.12 Poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez wyposażenie służb nadzoru dróg i służb ratownictwa drogowego

Tabela 165. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.12

3.2.12 Poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez wyposażenie służb nadzoru dróg i służb ratownictwa drogowego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka nie mają znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związany z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia. Nie oczekuje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania wspierane w ramach środka nie mają znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związany z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego przewidywalnego wpływu na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody.

3.2.12 Poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez wyposażenie służb nadzoru dróg i służb ratownictwa drogowego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. W przypadku punktowych działań inwestycyjnych poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego (tzw. niebezpiecznych punktów), na etapie realizacji inwestycji zostaną podjęte wszelkie działania mające na celu ograniczenie ilości powstających odpadów, a zastosowane materiały będą cechować się odpowiednią trwałością.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania wspierane w ramach środka nie mają znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy. Nie oczekuje się, aby środek doprowadził do znacznych emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody czy gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma żadnego albo nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami środka w całym jego cyklu życia, z uwagi na charakter środka.

Na liście kontrolnej (Tabela 165) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

10.2.13. Ocena 3.2.13 Zakup lub modernizacja taboru kolejowego i specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w przewozach intermodalnych

Tabela 166. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.13

3.2.13 Zakup lub modernizacja taboru kolejowego i specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w przewozach intermodalnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na ten cel środowiskowy, biorąc pod uwagę zarówno jego bezpośrednie, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nowy, pasażerski tabor kolejowy będzie wyposażony w urządzenia klimatyzacyjne i grzewcze, co przyczyni się do ograniczenia niekorzystnego wpływu odpowiednio wysokich i niskich temperatur powietrza zewnętrznego na pasażerów i zapewnienia im odpowiedniego komfortu podróży.

3.2.13 Zakup lub modernizacja taboru kolejowego i specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w przewozach intermodalnych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działalność wspierana w ramach środka ma nieznaczny przewidywalny wpływ na zrównoważone wykorzystywanie i ochronę zasobów wodnych i morskich, biorąc pod uwagę zarówno jej bezpośrednio, jak i najistotniejsze pośrednie skutki w całym cyklu życia. Nie zidentyfikowano żadnego ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości wody i deficytem wody. Zużycie wody związane z utrzymaniem taboru kolejowego (mycie pojazdów, zasilanie toalet) należy uznać za pomijalnie małe.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Tabor kolejowy jest eksploatowany w długim horyzoncie czasowym. W specyfikacjach na nowy tabor przewiduje się selekcję pod względem znaczenia dla środowiska zastosowanych materiałów i technologii, a także uniknięcia odpadów niebezpiecznych, uwzględnienie stopnia recyklingu i odzysku materiałów, jak również poziomu wykorzystania materiałów odnawialnych. Ogólnie przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, zarówno na etapie eksploatacji taboru (konserwacja), jak i po wycofaniu z eksploatacji, w tym w ramach ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów.
Zapobieganie zanieczyszczeniu powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Eksploatacja nowoczesnych lokomotyw czy wagonów pasażerskich, przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza. Nowy tabor będzie wyposażony w toalety z zamkniętym obiegiem, co pozwoli wyeliminować odprowadzanie ścieków z toalet pociągów, bezpośrednio na tory. W ramach modernizacji taboru zostanie on wyposażony w urządzenia redukujące hałas od ruchu kolejowego (tzw. "ciche hamulce").
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działalność wspierana w ramach środka nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na ten cel środowiskowy, związanego z bezpośrednimi i pierwotnymi pośrednimi skutkami w całym jego cyklu życia. Można wskazać natomiast niewielki pozytywny wpływ na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów w związku ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz eliminacją odprowadzania ścieków z toalet bezpośrednio na tory, co wyjaśniono w zakresie celu dot. zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby.

Tabela 167. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.13 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

3.2.13 Zakup lub modernizacja taboru kolejowego i specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w przewozach intermodalnych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Środek nie przyczyni się do znacznych emisji gazów cieplarnianych, dotyczy bowiem zakupu nowego taboru o napędzie elektrycznym, ewentualnie ze spalinowym modułem dojazdowym, w tym lokomotyw trakcyjnych oraz wagonów platform lub kieszeniowych, stosowanych w transporcie intermodalnym. Przewiduje się również zakup lokomotyw manewrowych (z napędem spalinowym).
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub nieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

11. Cel szczegółowy 4.5 Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej

11.1. Ocena celu szczegółowego 4.5

Tabela 168. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 4.5

4.5 Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Opis działania wskazuje na rozwój infrastruktury głównie w zakresie dostosowanie systemu ochrony zdrowia do aktualnych trendów demograficznych i epidemiologicznych. Inwestycje w lecznictwo szpitalne będą mieć miejsce w tylko uzasadnionych przypadkach i będą musiały być potwierdzone opinią o celowości inwestycji. Ten obszar będzie podlegał negocjacom z KE zatem nie przewiduje się budowy nowych szpitali. Natomiast tworzenie nowej infrastruktury zdrowotnej będzie możliwe w odniesieniu do innych obszarów ochrony zdrowia, np. poradni, centrów zdrowia psychicznego na poziomie lokalnym, a więc jednostek zlokalizowanych bliżej mieszkańców. Działanie będzie zwiększało szanse adaptacji do zmian klimatu w rejonach realizacji działań skierowane na zwiększenie potencjału zdrowotnego mieszkańców. Działania nie będą negatywnie oddziaływać na inne działania związane z adaptacją do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Nie przewiduje się, aby środek mógł zagrażać dobremu stanowi lub potencjałowi JCW powierzchniowych i podziemnych oraz dobremu stanowi środowiska morskiego. Obiekty nowe i rozbudowywane będą wykorzystywały nowoczesne technologie oszczędzające zużycie wód, a wody odprowadzane i ścieki, w niewielkiej skali, wynikającej z ograniczonej wielkości obiektów, będą musiały być poddane odpowiedniemu oczyszczaniu. Natomiast w przypadku modernizacji obiektów powinna nastąpić racjonalizacja gospodarki wodnej w ramach obiektu, a więc ograniczenia zużycia wody i produkcji ścieków.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		

4.5 Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek nie wpłynie znacząco na ochronę i odbudowę bioróżnorodności oraz ekosystemów. Obiekty modernizowane lub nawet nowobudowane, na ogół, są zlokalizowane w obrębach miast i mają utrwalony wpływ na środowisko miejskie. Obiekty rozbudowywane mogą zająć dodatkowy teren i z tym może być związany dodatkowy wpływ na ekosystemy miejskie, ale nie powinien on być znaczący. Lokalizacja nowych obiektów powinna być tak zlokalizowany by ten wpływ był minimalizowany, choć ogólnie można stwierdzić, że obiekty tego typu są lokalizowane w miastach i ich wpływ na przyrodę jest ograniczony i dotyczy głównie zajęcia terenu. Inne działania będą się skupiać na działaniach wsparcia grup wykluczonych lub jednostek lub skupiać się na systemowych zmianach w systemie zdrowotnym. Rozwój różnych form opieki nad chorymi i potrzebującymi będzie elementem włączenia społecznego i opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia.

Tabela 169. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 4.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

4.5 Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	W przypadku nowych budynków wartość wskaźnika rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP (na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej według WT2021) powinna być na poziomie maksymalnie 190 kWh (m ² /rok) dla obiektów opieki zdrowotnej, natomiast dla obiektów użyteczności publicznej 45 kWh (m ² /rok). Spełnienie wymagań NZEB dla nowych budynków oraz wymagań dyrektywy EPBD w odniesieniu do innych budynków jest zapewnione poprzez wdrożenie tych wymagań do krajowych przepisów związanych z projektowaniem i budowaniem budynków – wszystkie nowe budynki muszą spełniać wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej. Obiekty modernizowane będą wpływać na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez zastosowanie nowych technologii ich ocieplania oraz ogrzewania i chłodzenia. Możliwe jest też zastosowanie OZE, eliminując lub ograniczając zapotrzebowanie na energię.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał:		

4.5 Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
(i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Doposażenie szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz jednostek organizacyjnych szpitali wyspecjalizowanych w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego może wiązać się nieznacznym procesem wymiany zużytego sprzętu lub pojazdów niezdolnych do prowadzenia działań na nowe. Pojazdy specjalistyczne jak i nowoczesny sprzęt będą wyposażone w elementy zapewniające jak najszersze wykorzystanie materiałów bez konieczności znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów. W ramach działania przewiduje się zarówno budowę nowych budynków, jak i modernizację już istniejących. Ponadto w kryteriach wyboru projektów wprowadzone będą szczegółowe wymagania dla projektów ubiegających się o wsparcie. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że inwestycje objęte wsparciem doprowadzą do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby, ponieważ zakłada się budowę energooszczędnych budynków. Podobnie, w przypadku modernizacji obiektów, będą zastosowane odpowiednie środki, aby ograniczyć emisje zanieczyszczeń powietrza (termoizolacja, niskoemisyjne źródła energii, OZE), do wód (racjonalna gospodarka wodna i ew. oczyszczanie ścieków). Nie przewiduje się, aby jakiegokolwiek zanieczyszczenia były odprowadzane do gleb. Proces realizacji inwestycji prowadzony będzie zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska przed zanieczyszczeniem. Materiały użyte do budowy zgodnie z przepisami krajowymi nie mogą zawierać azbestu. Doposażenie szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz jednostek organizacyjnych szpitali wyspecjalizowanych w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego może wiązać się ze zwiększeniem ilości pojazdów specjalistycznych skierowanych do Ratownictwa Medycznego, jednakże zaawansowanie technologiczne i włączenie również procesów cyfrowych w system nie spowoduje istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wdrożone systemy bezpiecznego i ekologicznego postępowania z odpadami niebezpiecznymi (w szczególności z odpadami toksycznymi i zakaźnymi) oraz z produktami farmaceutycznymi, a także maksymalne ponowne używanie lub recykling odpadów innych niż odpady niebezpieczne, ograniczy

4.5 Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		negatywny wpływ na poziom zanieczyszczenia środowiska, zatem nie będzie znacząco odbiegać o stosowania zasady nie czynienia poważnych szkód.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?		

11.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 4.5

11.2.1. Ocena 4.5.1 Rozwój infrastruktury leczenia (w tym budowa szpitali, przychodni itp.)

Tabela 170. Lista kontrolna do oceny obszaru 4.5.1

4.5.1 Rozwój infrastruktury leczenia (w tym budowa szpitali, przychodni itp.)			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu		X	Opis działania wskazuje na rozwój infrastruktury głównie w zakresie dostosowanie systemu ochrony zdrowia do aktualnych trendów demograficznych i epidemiologicznych. Inwestycje w leczenie szpitalne będą mieć miejsce w tylko uzasadnionych przypadkach i będą musiały być potwierdzone opinią o celowości inwestycji. Ten obszar będzie podlegał negocjacom z KE zatem nie przewiduje się budowy nowych szpitali. Natomiast tworzenie nowej infrastruktury zdrowotnej będzie możliwe w odniesieniu do innych obszarów ochrony zdrowia, np. poradni, centrów zdrowia psychicznego na poziomie lokalnym, a więc jednostek zlokalizowanych bliżej mieszkańców. Działanie będzie zwiększało szanse adaptacji do zmian klimatu w rejonach realizacji działań skierowane na zwiększenie potencjału zdrowotnego mieszkańców. Działania nie będą negatywnie oddziaływać na inne działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Obowiązujące krajowe przepisy dotyczące warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, które są obowiązkowo stosowane w nowopowstających budynkach, przewidują obowiązek zachowania odpowiedniej ilości powierzchni biologicznie czynnej. W celu przystosowania do zmian klimatu nowych budynków wdrażane będą rozwiązania adaptacyjne.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Nie przewiduje się, aby środek mógł zagrażać dobremu stanowi lub potencjałowi JCW powierzchniowych i podziemnych oraz

4.5.1 Rozwój infrastruktury leczenia (w tym budowa szpitali, przychodni itp.)			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			dobremu stanowi środowiska morskiego. Obiekty nowe i rozbudowywane będą wykorzystywały nowoczesne technologie oszczędzające zużycie wód, a wody odprowadzane i ścieki, w niewielkiej skali, wynikającej z ograniczonej wielkości obiektów, będą musiały być poddane odpowiedniemu oczyszczaniu. Natomiast w przypadku modernizacji obiektów powinna nastąpić racjonalizacja gospodarki wodnej w ramach obiektu, a więc ograniczenia zużycia wody i produkcji ścieków.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Środek nie wpłynie znacząco na ochronę i odbudowę bioróżnorodności oraz ekosystemów. Obiekty modernizowane lub nawet nowobudowane, na ogół, są zlokalizowane w obrębach miast i mają utrwalony wpływ na środowisko miejskie. Obiekty rozbudowywane mogą zająć dodatkowy teren i z tym może być związany dodatkowy wpływ na ekosystemy miejskie, ale nie powinien on być znaczący. Lokalizacja nowych obiektów powinna być tak zlokalizowany by ten wpływ był minimalizowany, choć ogólnie można stwierdzić, że obiekty tego typu są lokalizowane w miastach i ich wpływ na przyrodę jest ograniczony i dotyczy głównie zajęcia terenu.

Tabela 171. Ocena merytoryczna obszaru 4.5.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

4.5.1 Rozwój infrastruktury leczenia (w tym budowa szpitali, przychodni itp.)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Opis działania wskazuje na rozwój infrastruktury głównie w zakresie dostosowanie systemu ochrony zdrowia do aktualnych trendów demograficznych i epidemiologicznych. Inwestycje w leczenie szpitalne będą mieć miejsce w tylko uzasadnionych przypadkach i będą musiały być potwierdzone opinią o celowości inwestycji. Ten obszar będzie podlegał negocjacji z KE zatem nie przewiduje się budowy nowych szpitali. Natomiast tworzenie nowej infrastruktury zdrowotnej będzie możliwe w odniesieniu do innych obszarów ochrony zdrowia, np. poradni, centrów zdrowia psychicznego na poziomie lokalnym, a więc jednostek zlokalizowanych bliżej mieszkańców. W przypadku nowych budynków wartość wskaźnika rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP (na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej według WT2021) powinna być na poziomie maksymalnie 190 kWh (m ² /rok) dla obiektów opieki zdrowotnej, natomiast dla obiektów użyteczności publicznej 45 kWh (m ² /rok). Spełnienie wymagań NZEB dla nowych budynków oraz wymagań dyrektywy EPBD w odniesieniu do innych budynków jest zapewnione poprzez wdrożenie tych wymagań do krajowych przepisów związanych z projektowaniem i budowaniem budynków – wszystkie nowe budynki muszą spełniać wymagania

4.5.1 Rozwój infrastruktury leczenia (w tym budowa szpitali, przychodni itp.)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej. Obiekty modernizowane będą wpływać na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez zastosowanie nowych technologii ich ocieplania oraz ogrzewania i chłodzenia. Możliwe jest też zastosowanie OZE, eliminując lub ograniczając zapotrzebowanie na energię.
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	W ramach działania przewiduje się zarówno budowę nowych budynków, jak i modernizację już istniejących. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Wymóg uwzględnienia GOZ w projektach budowlanych i stosowanych technologiach budowlanych. W szczególności dotyczy to projektowania tak, aby inwestycje były zasobooszczędne i demontowalne, aby umożliwić ponowne użycie i recykling (w odniesieniu do ISO 20887 lub innych norm dotyczących oceny możliwości demontażu lub adaptacji budynków).
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Nie oczekuje się, że inwestycje objęte wsparciem doprowadzą do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby, ponieważ zakłada się budowę energooszczędnych budynków. Podobnie, w przypadku modernizacji obiektów, będą zastosowane odpowiednie środki, aby ograniczyć emisje zanieczyszczeń powietrza (termoizolacja, niskoemisyjne źródła energii, OZE), do wód (racjonalna gospodarka wodna i ew. oczyszczanie ścieków). Nie przewiduje się, aby jakiegokolwiek zanieczyszczenia były odprowadzane do gleb. Proces realizacji inwestycji prowadzony będzie zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska przed zanieczyszczeniem. Materiały użyte do budowy zgodnie z przepisami krajowymi nie mogą zawierać azbestu. Przepisy określające wymagania dla wyrobów budowlanych, jakie mogą być stosowane na rynku krajowym są zgodne z regulacjami ukształtowanymi w Unii Europejskiej. Dodatkowo, ustawa – Prawo budowlane przewiduje, że budynki muszą spełniać wymagania podstawowe, w tym m.in. wymaganie w zakresie higieny, zdrowia i środowiska oraz zrównoważonego

4.5.1 Rozwój infrastruktury leczenia (w tym budowa szpitali, przychodni itp.)		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
		<p>wykorzystania zasobów naturalnych (art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. c i lit. g ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane).</p> <p>W wymaganiach dla projektów objętych wsparciem wprowadzane będą wymagania używania do budowy komponentów i materiałów budowlanych, które nie zawierają azbestu (zgodnie z przepisami krajowymi), a także substancji wzbudzających szczególnie duże obawy, zidentyfikowanych na podstawie wykazu substancji podlegających obowiązkowi uzyskania zezwolenia określonego w załączniku XIV do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady.</p> <p>W celu zapewnienia zgodności z zasadą DSH stosowane mogą być tylko takie materiały budowlane (mogące mieć kontakt z użytkownikami), które emitują mniej niż 0,06 mg formaldehydu na m³ materiału lub składnika i mniej niż 0,001 mg kategorii 1A i 1B rakotwórczych lotnych związków organicznych na m³ materiału lub składnika, podczas badania zgodnie z CEN/TS 16516 i ISO 16000-3 lub innymi porównywalnymi znormalizowanymi warunkami badań i metodami oznaczania.</p> <p>W przypadku, gdy nowa inwestycja objęta wsparciem planowana będzie na potencjalnie zanieczyszczonym terenie (np. teren przemysłowy), wymagane będzie przeprowadzenie badań terenu pod kątem potencjalnych zanieczyszczeń, np. przy użyciu normy ISO 18400.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>		

11.2.2. Ocena 4.5.2 Wsparcie modelu włączenia społecznego i opieki

Tabela 172. Lista kontrolna do oceny obszaru 4.5.2

4.5.2 Wsparcie modelu włączenia społecznego i opieki			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Działania wpisane w działanie będą skupiać się na systemowych zmianach w systemie zdrowotnym. Rozwój różnych form opieki nad chorymi i potrzebującymi będą elementem włączenia społecznego i opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym osobami starszymi i przewlekle chorymi. Działania te nie będą wpływały na zwiększenie emisji gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Charakter działania może wpływać pozytywnie na realizację celów adaptacji do zmian klimatu, ponieważ ma charakter systemowych zmian w służbie zdrowia. Oferowane wsparcie pozwoli również na lepszą ochronę zdrowia i dobrostanu obywateli przed zagrożeniami i negatywnymi skutkami związanymi ze środowiskiem m.in. zmianami klimatu. Poprzez

4.5.2 Wsparcie modelu włączenia społecznego i opieki			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			wzmocnienie systemu opieki zdrowotnej nastąpi wspieranie newralgicznych elementów służby zdrowia w odniesieniu do opieki nad osobami starszymi i potrzebującymi wsparcia w przypadku wystąpienia ryzyka fizycznego związanego z klimatem jak np.: fale upałów.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania wpisane w działanie będą skupiać się na systemowych zmianach w systemie zdrowotnym. Rozwój różnych form opieki nad chorymi i potrzebującymi będzie elementem włączenia społecznego i opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym osobami starszymi i przewlekle chorymi. Działania te nie będą miały wpływu na zasoby wodne i morskie.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania wpisane w działanie będą skupiać się na systemowych zmianach w systemie zdrowotnym. Rozwój różnych form opieki nad chorymi i potrzebującymi będzie elementem włączenia społecznego i opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym osobami starszymi i przewlekle chorymi. Działania te nie wpływają na cele związane z gospodarką o obiegu zamkniętym i recykling, ze względu na brak wytwarzania szczególnego rodzaju odpadów poza komunalnymi jak i ich zagospodarowanie. W ramach prowadzonej działalności zmian systemowych w opiece nad osobami wykluczonymi, starszymi czy potrzebującymi mogą powstawać odpady, które będą zagospodarowane w sposób dotychczas funkcjonujący w objętych działaniem ośrodkach i punktach opieki.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Realizacja modelu włączenia społecznego będzie miała na celu zmiany w systemowym podejściu do ochrony zdrowia, przez co nie wpływać będą na zanieczyszczenia powietrza, wody lub gleby. Wpływ będzie raczej neutralny
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania wpisane w działanie będą skupiać się na systemowych zmianach w systemie zdrowotnym. Rozwój różnych form opieki nad chorymi i potrzebującymi będzie elementem włączenia społecznego i opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym osobami starszymi i przewlekle chorymi. Działania nie będą miały żadnego negatywnego wpływu na realizację celów związanych z ochroną i odbudową bioróżnorodności i ekosystemów.

Na liście kontrolnej (Tabela 172) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

11.2.3. Ocena 4.5.3 Wsparcie infrastruktury ratownictwa medycznego

Tabela 173. Lista kontrolna do oceny obszaru 4.5.3

4.5.3 Wsparcie infrastruktury ratownictwa medycznego			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	W wyniku zaplanowanych inwestycji nastąpi poprawa jakości i dostępu do opieki zdrowotnej w kluczowych obszarach deficytowych oraz zapewnienie równego dostępu do szybkiej pomocy medycznej w zdarzeniach nagłych na terenie całego kraju poprzez inwestycje w kluczowe elementy infrastruktury ratownictwa medycznego, gdzie zidentyfikowano potrzeby inwestycyjne. Wsparcie udzielane wybranym jednostkom systemu państwowego ratownictwa medycznego takim jak - szpitalne oddziały ratunkowe oraz jednostki organizacyjne szpitali wyspecjalizowane w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego nie będzie wpływało znacząco na wzrost emisji gazów cieplarnianych. Zakupiony sprzęt należec będzie do najnowocześniejszych przez co nawet występująca emisja będzie niewielka jak np. w przypadku nowoczesnych pojazdów ratownictwa medycznego. Zatem inwestycje spełniać będą zasadę nie czyn poważnych szkód”.
Adaptacja do zmian klimatu		X	W wyniku zaplanowanych inwestycji nastąpi poprawa jakości i dostępu do opieki zdrowotnej w kluczowych obszarach deficytowych oraz zapewnienie równego dostępu do szybkiej pomocy medycznej w zdarzeniach nagłych na terenie całego kraju poprzez inwestycje w kluczowe elementy infrastruktury ratownictwa medycznego, gdzie zidentyfikowano potrzeby inwestycyjne. Wpieranym zatem będą obszary, które muszą być ujęte w procesie adaptacji do zmian klimatu. Sektor ratownictwa medycznego jest jednym z elementów dostosowania się do zmieniającego klimatu, ponieważ silnie wpływają na niego ryzyka związane ze zmianami klimatu jak: powódzie, silne wiatry, pożary. Dodatkowe elementy infrastruktury ratownictwa medycznego mogą stanowić istotny wpływ na proces adaptacji do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania zaplanowane w ramach działania nie będą wpływać na zasoby wodne, ze względu na brak powiązania pomiędzy doposażeniem ratownictwa medycznego z wykorzystaniem zasobów wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Zapewnienie równego dostępu do szybkiej pomocy medycznej w zdarzeniach nagłych na terenie całego kraju poprzez inwestycje w kluczowe elementy infrastruktury ratownictwa medycznego, gdzie zidentyfikowano potrzeby inwestycyjne nie zagraża w żaden sposób ochronie i odbudowie bioróżnorodności i ekosystemów. Brak jest bezpośrednich powiązań działania z ochroną zasobów przyrodniczych dlatego też należy uznać, że działanie zgodne jest z zasadą „nie czyn poważnych szkód”.

Tabela 174. Ocena merytoryczna obszaru 4.5.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

4.5.3 Wsparcie infrastruktury ratownictwa medycznego		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejdzie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	Konieczność rozwoju i wzmocnienia potencjału Systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego oraz jednostek współpracujących z Systemem, wynika nie tylko z sytuacji epidemiologicznej spowodowanej COVID-19 i jej skutków, ale również potrzeby zapewnienia pełnej gotowości służb do szybkiego reagowania w razie potencjalnych, przyszłych zagrożeń. Dopuszczenie szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz jednostek organizacyjnych szpitali wyspecjalizowanych w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego może wiązać się z nieznacznym procesem wymiany użytego sprzętu lub pojazdów niezdolnych do prowadzenia działań na nowe. Pojazdy specjalistyczne jak i nowoczesny sprzęt będą wyposażone w elementy zapewniające jak najszybsze wykorzystanie materiałów bez konieczności znacznego zwiększenia wytwarzania odpadów. Jednocześnie specyfika prowadzonych działań w oddziałach ratowniczych w sytuacjach kryzysowych (np.: epidemiologicznych) zmusza do wykorzystywania jednorazowych materiałów i akcesoriów, co nie sprzyja ograniczaniu ilości odpadów. Efekt ten jest jednak konieczny ze względu na priorytet nadrzędny jakim jest ochrona zdrowia i jest nie do uniknięcia. Można również stosować technologie wspierające włączenie społeczne takie jak telemedycyna, która staje się coraz bardziej zaawansowana i obejmuje coraz to nowe obszary ratownictwa medycznego.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Dopuszczenie szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz jednostek organizacyjnych szpitali wyspecjalizowanych w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego może wiązać się ze zwiększeniem ilości pojazdów specjalistycznych skierowanych do Ratownictwa Medycznego, jednakże zaawansowanie technologiczne i włączenie również procesów cyfrowych w system nie spowoduje istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby. Wdrożone systemy bezpiecznego i ekologicznego postępowania z odpadami niebezpiecznymi (w szczególności z odpadami toksycznymi i zakaźnymi) oraz z produktami farmaceutycznymi, a także maksymalne ponowne używanie lub recykling odpadów innych niż odpady niebezpieczne, ograniczy negatywny wpływ na poziom zanieczyszczenia środowiska, zatem nie będzie znacząco odbiegać o stosowania zasady nie czynienia poważnych szkód.

4.5.3 Wsparcie infrastruktury ratownictwa medycznego		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek:</p> <p>(i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub</p> <p>(ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>		

12. Cel szczegółowy 4.6 Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

12.1. Ocena celu szczegółowego 4.6

Tabela 175. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 4.6

4.6 Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Wsparcie inwestycyjne infrastruktury turystycznej będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań (zielona infrastruktura, gospodarowanie odpadami, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii), zasadę poszanowania środowiska naturalnego oraz dążenia do neutralności klimatycznej ukazanej w Europejskim Zielonym Ładzie. Rozwiązanie to jest zgodne z technicznym kryterium kwalifikacji dotyczącym nieczynienia poważnych szkód w zakresie łagodzenia zmian klimatu.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Wsparcie inwestycyjne infrastruktury turystycznej będzie preferować wdrożenie ekologicznych rozwiązań (zielona infrastruktura, gospodarowanie odpadami, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii), zasadę poszanowania środowiska naturalnego oraz dążenia do neutralności klimatycznej ukazanej w Europejskim Zielonym Ładzie. Wsparcie ukierunkowane zostanie na tworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych stymulujących do aktywnego uczestnictwa w kulturze i w życiu społecznym, w tym eliminację barier w dostępie do kultury dla grup z różnych przyczyn wykluczonych. Powstanie nowoczesna, innowacyjna infrastruktura, odpowiadająca na potrzeby współczesnych odbiorców, zapewniająca użytkownikom komfortowe i bezpieczne warunki korzystania z oferty, a jednocześnie tworząca przyjazne, otwarte miejsce spotkań i integracji społecznej. Stosowane rozwiązania w zakresie nowej infrastruktury kulturalnej będą spełniały cele w zakresie adaptacji do zmian klimatu niwelując ryzyka klimatyczne lub ograniczając je. Nowoczesne rozwiązania będą służyły włączeniu społecznemu i wzmacnianiu kultury w

4.6 Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			sposób zapewniający adaptację do zmieniających się warunków klimatycznych.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Środek nie wpływa w znaczący sposób na jednolite części wód ani nie uniemożliwia osiągnięcia dobrego stanu lub dobrego potencjału, zgodnie z wymogami ramowej dyrektywy wodnej. W procesach inwestycyjnych wszystkie podmioty obowiązane są do dotrzymania ustalonych poziomów i limitów w określonych pozwoleniach wodnoprawnych.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 176. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 4.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

4.6 Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub	X	Inwestycje w ramach środka są zgodne z zasadami zrównoważonych produktów oraz hierarchią postępowania z odpadami, ze szczególnym uwzględnieniem zapobiegania powstawaniu odpadów. Wszelkie prace realizację inwestycji związanych z renowacją, konserwacją, rewaloryzacją i restauracją obiektów zabytkowych będą prowadzone z zachowaniem zasady zapewnienia odpowiedniej ilości odpadów podanych recyklingowi.

4.6 Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	<p>Inwestycje będą wspierały procesy transformacji cyfrowej poprzez rozwój infrastruktury, zakup wyposażenia i technologii umożliwiających rozszerzenie grup odbiorców. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Połączenie w obiektach działań kulturalnych, edukacyjnych, społecznych i związanych z rozwojem technologicznym, ze szczególnym uwzględnieniem innowacyjności stworzy wartość dodaną, która będzie przyczyniać się do rozwoju gospodarki. Zatem zastosowane działania nie będą w znaczący sposób wpływać na zwiększenie emisji zanieczyszczeń ze względu na nowoczesne technologie energooszczędne, które mają znikome wielkości emisji.</p>
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	<p>Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Zaplanowane działania będą nieszkodliwe dla dobrego stanu i odporności ekosystemów, a prowadzone prace remontowe, rewitalizacyjne lub konserwacyjne będą prowadzone z zachowaniem dbałości o stan zastany wokół obiektów turystycznych lub kulturalnych. Zwiększone wykorzystanie i dostępność obiektów turystycznych może prowadzić jedynie do zwiększenia zajęcia przestrzeni wokół obiektów, lecz z poszanowaniem obszarów zielonych, ekosystemów funkcjonujących w obiektach i z zachowaniem występujących siedlisk i gatunków.</p>

12.2. Ocena obszarów interwencji i typów projektów w celu 4.6

12.2.1. Ocena 4.6.1 Renowacja, konserwacja, rewaloryzacja i restauracja obiektów zabytkowych, w szczególności znajdujących się na liście Światowego Dziedzictwa UNESCO i obiektów uznanych za pomniki historii, m. in. w celu ograniczenia zużycia energii

Tabela 177. Lista kontrolna do oceny obszaru 4.6.1

4.6.1 Renowacja, konserwacja, rewaloryzacja i restauracja obiektów zabytkowych, w szczególności znajdujących się na liście Światowego Dziedzictwa UNESCO i obiektów uznanych za pomniki historii, m. in. w celu ograniczenia zużycia energii			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez działania związane z ograniczeniem zużycia energii w obiektach w ramach ich restauracji, konserwacji i renowacji obiektów zabytkowych. Zastosowanie nowoczesnych rozwiązań w kierunku ograniczenia zużycia energii, a być może również zastosowanie odnawialnych źródeł energii pozwoli na ograniczenie w tych obiektach emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. Zatem działanie będzie zgodne z zasadą nie czyni poważanych szkód.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla adaptacji do zmian klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez działania związane z ograniczeniem zużycia energii w obiektach w ramach ich restauracji, konserwacji i renowacji obiektów zabytkowych. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki z poszanowaniem wytycznych konserwatorskich, dlatego sprzyjać będzie adaptacji do zmian klimatu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla wód morskich. W kwestii ochrony zasobów lądowych wodnych ich wpływ szczegółowo będzie można ocenić dopiero na etapie oceny oddziaływania na środowisko, ale powinien to być wpływ pozytywny lub pomijalny. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki z poszanowaniem wytycznych konserwatorskich, dlatego nie będzie wpływać na wykorzystanie wód, a ich ochrona będzie niezagrażona.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		

4.6.1 Renowacja, konserwacja, rewaloryzacja i restauracja obiektów zabytkowych, w szczególności znajdujących się na liście Światowego Dziedzictwa UNESCO i obiektów uznanych za pomniki historii, m. in. w celu ograniczenia zużycia energii			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 178. Ocena merytoryczna obszaru 4.6.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

4.6.1 Renowacja, konserwacja, rewaloryzacja i restauracja obiektów zabytkowych, w szczególności znajdujących się na liście Światowego Dziedzictwa UNESCO i obiektów uznanych za pomniki historii, m. in. w celu ograniczenia zużycia energii		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub (iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?	X	W ramach działania przewiduje się zarówno budowę nowych budynków, jak i modernizację już istniejących, poprzez konserwację, restaurację czy renowację. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu. Ograniczenie na poziomie inwestora wytwarzania odpadów w procesach związanych z budową i przebudową, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami budowlanymi i z modernizacji obiektów oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, aby umożliwić usuwanie i bezpieczne obchodzenie się z substancjami niebezpiecznymi oraz ułatwić ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.

4.6.1 Renowacja, konserwacja, rewitalizacja i restauracja obiektów zabytkowych, w szczególności znajdujących się na liście Światowego Dziedzictwa UNESCO i obiektów uznanych za pomniki historii, m. in. w celu ograniczenia zużycia energii		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
<p>Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?</p>	X	Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszeniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Zatem ich potencjalny wpływ na zanieczyszczenie powietrza szczególnie dla nowych obiektów będzie znikomy. Nowe obiekty będą musiały spełniać wymagania w zakresie budynków energooszczędnych i pasywnych, a także na etapie budowy czy rozbudowy obiektów poprzez połączenie designu, ekologii i dostępności społecznej, inwestycje będą wspierały realizację Europejskiego Zielonego Ładu.
<p>Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?</p>	X	Inwestycje objęte wsparciem nie będą miały istotnego wpływu na dobry stan i odporność ekosystemów, pomimo tego, że mogą znajdować się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). Negatywne oddziaływania na zasoby przyrodnicze związane z realizacją projektów w ramach tego priorytetu dotyczyć będą ryzyka zajmowania siedlisk oraz stanowisk gatunków (w niewielkim stopniu) oraz najczęściej usuwania drzew i krzewów oraz darni pod budowę.

12.2.2. Ocena 4.6.2 Działania infrastrukturalne otoczenia obiektów zabytkowych

Tabela 179. Lista kontrolna do oceny obszaru 4.6.2

4.6.2 Działania infrastrukturalne otoczenia obiektów zabytkowych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Wyposażenie placówek w nowoczesne technologie zapewni ciągłość prowadzenia działalności w warunkach ograniczonej dostępności m.in. poprzez świadczenie oferty on-line. Wsparte inwestycje staną się inspiracją dla innych podmiotów o podobnym profilu działalności. Tworzone będą odpowiednie warunki infrastrukturalne wspierające aktywne uczestnictwo w kulturze i w życiu społecznym, w tym eliminujące bariery w dostępie do kultury dla grup z różnych przyczyn wykluczonych. Zastosowane rozwiązania infrastrukturalne, w tym nowoczesne technologie, umożliwią tworzenie innowacyjnej oferty kulturalnej, rozszerzanie jej o nowe formy działalności przez co nie wpłyną bezpośrednio na zwiększenie emisji gazów cieplarnianych. Działania infrastrukturalne nie będą negatywnie wpływać na zmiany klimatu.

4.6.2 Działania infrastrukturalne otoczenia obiektów zabytkowych			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Adaptacja do zmian klimatu		X	Wyposażenie placówek w nowoczesne technologie zapewni ciągłość prowadzenia działalności w warunkach ograniczonej dostępności m.in. poprzez świadczenie oferty on-line. Wsparte inwestycje staną się inspiracją dla innych podmiotów o podobnym profilu działalności. Zastosowane rozwiązania infrastrukturalne, w tym nowoczesne technologie, umożliwią tworzenie innowacyjnej oferty kulturalnej, rozszerzanie jej o nowe formy działalności i cele lub będą przyczyniać się do zwiększenia atrakcyjności świadczonej oferty, w celu budowania przewag konkurencyjnych. Nowoczesne placówki będą dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych, zatem nie będą wywierały żadnego zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego na ludność, przyrodę lub aktywa.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Wyposażenie placówek w nowoczesne technologie zapewni ciągłość prowadzenia działalności w warunkach ograniczonej dostępności m.in. poprzez świadczenie oferty on-line. Zmiany infrastrukturalne nie będą w żaden znaczący sposób oddziaływać na zasoby wodne i morskie.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Wyposażenie placówek w nowoczesne technologie zapewni ciągłość prowadzenia działalności w warunkach ograniczonej dostępności m.in. poprzez świadczenie oferty on-line. Wsparte inwestycje staną się inspiracją dla innych podmiotów o podobnym profilu działalności. W przypadku gospodarki odpadami zastosowane rozwiązania infrastrukturalne, w tym nowoczesne technologie, umożliwią tworzenie innowacyjnej oferty kulturalnej, rozszerzanie jej o nowe formy działalności i cele lub będą przyczyniać się do zwiększenia atrakcyjności świadczonej oferty, natomiast mogą ograniczyć ilość powstających odpadów, poprzez usługi kulturalne świadczone drogą elektroniczną.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Wyposażenie placówek w nowoczesne technologie zapewni ciągłość prowadzenia działalności w warunkach ograniczonej dostępności m.in. poprzez świadczenie oferty on-line. Zastosowane rozwiązania infrastrukturalne, w tym nowoczesne technologie, umożliwią tworzenie innowacyjnej oferty kulturalnej, rozszerzanie jej o nowe formy działalności i cele. Poszerzenia oferty kulturalnej i turystycznej skierowana na sposób elektroniczny pozwolą ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, czy innych zasobów środowiska, poprzez np.: ograniczenie podróży czy ograniczenie zużycia wody.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Wyposażenie placówek w nowoczesne technologie zapewni ciągłość prowadzenia działalności w warunkach ograniczonej dostępności m.in. poprzez świadczenie oferty on-line. Działania te nie będą swoim zasięgiem oddziaływać na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów. Działania te będą skierowane na istniejące obiekty kulturalne i turystyczne, a poszerzenia ich oferty będzie w głównej mierze skierowane na zmniejszenie wyłączenia społecznego, co nie oddziałuje na zasoby przyrody.

Na liście kontrolnej (Tabela 179) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

12.2.3. Ocena 4.6.3 Konserwacja zabytków ruchomych i muzealiów

Tabela 180. Lista kontrolna do oceny obszaru 4.6.3

4.6.3 Konserwacja zabytków ruchomych i muzealiów			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Konserwacja zabytków ruchomych i muzealiów wpłynie na zwiększenie dostępności oferty kulturalnej oraz rozpoznawalności naszego kraju zagranicą, a także możliwość rozwoju współpracy międzysektorowej dzięki udostępnianiu zasobów w celach naukowych, a także poprawi warunki eksponowania dzieł twórców kultury i zabytków ruchomych. Nie wpłynie to natomiast na zwiększenie emisji gazów cieplarnianych które wpływałyby na zmiany klimatu. Będą to działania stacjonarne skierowane na obiekty należące do zbiorów m.in. Narodowego Zasobu Bibliotecznego, zatem nie będą oddziaływać na zasoby środowiska zatem zgodne będą z zasadą braku poważnych szkód.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Konserwacja zabytków ruchomych i muzealiów wpłynie na zwiększenie dostępności oferty kulturalnej oraz rozpoznawalności naszego kraju zagranicą, a także możliwość rozwoju współpracy międzysektorowej dzięki udostępnianiu zasobów w celach naukowych, a także poprawi warunki eksponowania dzieł twórców kultury i zabytków ruchomych. Nie będzie wpływało negatywnie na ludność, czy przyrodę, nie będzie ingerowało w procesy adaptacji do zmian klimatu. Wpłynie pozytywnie natomiast na dostępność zasobów muzealnych i zabytków ruchomych poprzez przeprowadzenie odpowiedniej konserwacji zapewniającej użytkowanie tych zasobów.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Konserwacja zabytków ruchomych i muzealiów nie wpłynie w znaczący sposób na zasoby wodne i morskie, stosowane środki konserwatorskie nie mogą być prowadzone bezpośrednio do wód, zatem nie będzie niebezpieczeństwa wprowadzenia poważnych szkód w zasobach wodnych i morskich.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Konserwacja zabytków ruchomych i muzealiów powodować będzie powstanie odpadów charakterystycznych dla danego rodzaju operacji konserwatorskiej, jednakże nie będzie znaczący sposób oddziaływać na środowisko poprzez znaczne zwiększenie ilości powstających odpadów. Oczekuje się, że działanie nie prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów. Nie doprowadzi również w żaden sposób do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania związane z konserwacją zabytków ruchomych i muzealiów nie będą powodować zanieczyszczenia powietrza w trakcie realizacji, nie będzie znacząco zanieczyszczać gleby czy

4.6.3 Konserwacja zabytków ruchomych i muzealiów			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
			wody. Prace te polegają w większości na oczyszczaniu, zabezpieczaniu i restauracji obiektów zabytkowych. W większości odbywają się w obiektach zabezpieczonych z zastosowaniem odpowiedniej wentylacji i gospodarki odpadami.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Prowadzone działania w zakresie konserwacji zabytków i muzealiów w żaden sposób nie oddziaływać będą na ochronę i odbudowę bioróżnorodności i ekosystemów.

Na liście kontrolnej (Tabela 180) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczność poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

12.2.4. Ocena 4.6.4 Budowa, modernizacja i poprawa jakości instytucji kultury

Tabela 181. Lista kontrolna do oceny obszaru 4.6.4

4.6.4 Budowa, modernizacja i poprawa jakości instytucji kultury			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane obiekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez działania związane z ograniczeniem zużycia energii w obiektach w ramach ich restauracji, konserwacji i renowacji obiektów zabytkowych. Zastosowanie nowoczesnych rozwiązań w kierunku ograniczenia zużycia energii, a być może również zastosowanie odnawialnych źródeł energii pozwoli na ograniczenie w tych obiektach emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia paliw kopalnych i wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. Zatem działanie będzie zgodne z zasadą nie czyn poważnych szkód.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla adaptacji do zmian klimatu. Ich zadaniem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez działania związane z ograniczeniem zużycia energii w obiektach w ramach ich restauracji, konserwacji i renowacji obiektów zabytkowych. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki z poszanowaniem wytycznych konserwatorskich, dlatego sprzyjać będzie adaptacji do zmian klimatu.

4.6.4 Budowa, modernizacja i poprawa jakości instytucji kultury			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Inwestycje nie mają istotnego znaczenia dla wód morskich. W kwestii ochrony zasobów lądowych wodnych ich wpływ szczegółowo będzie można ocenić dopiero na etapie oceny oddziaływania na środowisko, ale powinien to być wpływ pozytywny lub pomijalny. Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki z poszanowaniem wytycznych konserwatorskich, dlatego nie będzie wpływać na wykorzystanie wód, a ich ochrona będzie niezagrażona.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	X		
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola	X		
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów	X		

Tabela 182. Ocena merytoryczna obszaru 4.6.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

4.6.4 Budowa, modernizacja i poprawa jakości instytucji kultury		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?		
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich: Czy przewiduje się, że środek będzie zagrażał: (i) dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód gruntowych lub (ii) dobremu stanowi środowiska wód morskich?		
Przejsięcie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling: Czy oczekuje się, że środek: (i) prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu lub (ii) doprowadzi do poważnej nieefektywności w zakresie bezpośredniego lub pośredniego korzystania z jakiegokolwiek zasobu naturalnego na dowolnym etapie jego cyklu życia, która nie zostanie ograniczona do minimum za pomocą odpowiednich środków lub	X	W ramach działania przewiduje się zarówno budowę nowych budynków, jak i modernizację już istniejących, poprzez konserwację, restaurację czy renowację. Przewiduje się stosowanie środków służących gospodarowaniu odpadami, zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Podejmowane będą starania na rzecz maksymalizacji wskaźnika (wagowo) odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem naturalnie występujących materiałów, o których mowa w kategorii 17 05 04 w europejskim wykazie odpadów ustanowionym decyzją 2000/532/WE) wytworzonych na placu budowy, możliwych do ponownego użycia, recyklingu i innego odzysku materiałów, uwzględniając lokalne możliwości w tym zakresie jak również rodzaj i charakter danego projektu.

4.6.4 Budowa, modernizacja i poprawa jakości instytucji kultury		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
(iii) spowoduje poważne i długoterminowe szkody dla środowiska w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym?		Ograniczenie na poziomie inwestora wytwarzania odpadów w procesach związanych z budową i przebudową, zgodnie z unijnym protokołem w sprawie gospodarowania odpadami budowlanymi i z modernizacji obiektów oraz z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik, aby umożliwić usuwanie i bezpieczne obchodzenie się z substancjami niebezpiecznymi oraz ułatwić ponowne użycie i wysokiej jakości recykling poprzez selektywne usuwanie materiałów, z wykorzystaniem dostępnych systemów sortowania odpadów budowlanych.
Zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do istotnego zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub gleby?	X	Wsparcie będzie ukierunkowane na realizację inwestycji energooszczędnych oraz w pełni odpowiadających wyzwaniom zielonej gospodarki. Nowo wznoszona infrastruktura dążyć będzie do osiągnięcia neutralności energetycznej, zaś modernizacja istniejącej kubatury będzie polegać na zmniejszaniu energochłonności. Nowopowstałe lub zmodernizowane objekty zostaną wyposażone w rozwiązania przyjazne dla środowiska naturalnego i klimatu. Zatem ich potencjalny wpływ na zanieczyszczenie powietrza szczególnie dla nowych obiektów będzie znikomy. Nowe objekty będą musiały spełniać wymagania w zakresie budynków energooszczędnych i pasywnych, a także na etapie budowy czy rozbudowy obiektów poprzez połączenie designu, ekologii i dostępności społecznej, inwestycje będą wspierały realizację Europejskiego Zielonego Ładu.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów: Czy przewiduje się, że środek: (i) będzie w znacznym stopniu szkodliwy dla dobrego stanu i odporności ekosystemów lub (ii) będzie szkodliwy dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii?	X	Inwestycje objęte wsparciem nie będą miały istotnego wpływu na dobry stan i odporność ekosystemów, pomimo tego, że mogą znajdować się na obszarach wrażliwych pod względem różnorodności biologicznej (w tym w sieci obszarów chronionych Natura 2000, w miejscach światowego dziedzictwa UNESCO i na obszarach o zasadniczym znaczeniu dla różnorodności biologicznej, jak również innych obszarów chronionych). Negatywne oddziaływania na zasoby przyrodnicze związane z realizacją projektów w ramach tego priorytetu dotyczyć będą ryzyka zajmowania siedlisk oraz stanowisk gatunków (w niewielkim stopniu) oraz najczęściej usuwania drzew i krzewów oraz darni pod budowę.

13. Priorytet VIII Pomoc Techniczna

13.1. Ocena priorytetu VIII Pomoc Techniczna

Tabela 183. Lista kontrolna do oceny priorytetu VIII

VIII Potencjał instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu. Potencjał beneficjentów Programu w zakresie działań szkoleniowych i informacyjnych dla beneficjentów. Informacja i promocja oraz proces ewaluacji w ramach Programu.			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu		X	Finansowane będą działania podnoszące kwalifikacje pracowników, zapewnienie odpowiedniego: zaplecza technicznego, warunków pracy, w tym utrzymanie odpowiedniego poziomu informatyzacji. Przewiduje się wsparcie dla służb nadzoru budowlanego na szczeblu centralnym i wojewódzkim, w tym organów administracji architektoniczno-budowlanej, konserwatorskiej, Finansowane będzie m.in. przygotowanie specjalistycznych ekspertyz i analiz oraz wsparcie eksperckie przy ocenie projektów realizowanych w Programie. Działania te nie mają znaczącego wpływu na emisję gazów cieplarnianych.
Adaptacja do zmian klimatu		X	Działania i ich charakter nie mają bezpośredniego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni poprzez odpowiedni nadzór służb i system monitorowania Programu.
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Działania i ich charakter nie mają bezpośredniego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni poprzez odpowiedni nadzór służb i system monitorowania Programu
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Działania i ich charakter nie mają bezpośredniego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni poprzez system szkoleń, promocji oraz odpowiedni nadzór służb i system monitorowania Programu
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Działania i ich charakter nie mają bezpośredniego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni poprzez system szkoleń, promocji oraz odpowiedni nadzór służb i system monitorowania Programu
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Działania i ich charakter nie mają bezpośredniego wpływu na adaptację do zmian klimatu. Mogą powodować pozytywny wpływ pośredni poprzez system szkoleń, promocji oraz odpowiedni nadzór służb i system monitorowania Programu

Na liście kontrolnej (Tabela 183) nie wskazano celów środowiskowych, dla których istnieje konieczności poddania środka szczegółowej merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.

Spis tabel

Tabela 1. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.1	7
Tabela 2. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	7
Tabela 3. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.1.1	8
Tabela 4. Ocena merytoryczna obszaru 2.1.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	10
Tabela 5. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.1.2	11
Tabela 6. Ocena merytoryczna obszaru 2.1.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	12
Tabela 7. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.1.3	13
Tabela 8. Ocena merytoryczna obszaru 2.1.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	14
Tabela 9. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.1.4	15
Tabela 10. Ocena merytoryczna obszaru 2.1.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	17
Tabela 11. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.1.5	18
Tabela 12. Ocena merytoryczna obszaru 2.1.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	19
Tabela 13. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.1.6	20
Tabela 14. Ocena merytoryczna obszaru 2.1.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	21
Tabela 15. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.1.7	22
Tabela 16. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.2	23
Tabela 17. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	24
Tabela 18. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.1	26
Tabela 19. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	27
Tabela 20. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.2	28
Tabela 21. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	29
Tabela 22. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.3	31
Tabela 23. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	32
Tabela 24. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.4	33
Tabela 25. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	34
Tabela 26. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.5	36
Tabela 27. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	37
Tabela 28. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.6	39
Tabela 29. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	40
Tabela 30. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.7	41
Tabela 31. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.7 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	42
Tabela 32. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.8	43
Tabela 33. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.8 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	44
Tabela 34. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.9	46
Tabela 35. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.9 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	46
Tabela 36. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.10	48
Tabela 37. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.10 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	48
Tabela 38. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.11	49
Tabela 39. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.11 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	50
Tabela 40. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.12	52

Tabela 41. Ocena merytoryczna obszaru 2.2.12 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	53
Tabela 42. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.13.....	55
Tabela 43. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.2.14.....	57
Tabela 44. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.3.....	58
Tabela 45. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	58
Tabela 46. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.3.1.....	60
Tabela 47. Ocena merytoryczna obszaru 2.3.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	61
Tabela 48. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.3.2.....	64
Tabela 49. Ocena merytoryczna obszaru 2.3.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	65
Tabela 50. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.3.3.....	66
Tabela 51. Ocena merytoryczna obszaru 2.3.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	67
Tabela 52. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.3.4.....	69
Tabela 53. Ocena merytoryczna obszaru 2.3.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	69
Tabela 54. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.3.5.....	71
Tabela 55. Ocena merytoryczna obszaru 2.3.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	72
Tabela 56. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.4.....	75
Tabela 57. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	77
Tabela 58. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.1.....	79
Tabela 59. Ocena merytoryczna obszaru 2.4.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	80
Tabela 60. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.2.....	82
Tabela 61. Ocena merytoryczna obszaru 2.4.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	85
Tabela 62. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.3.....	87
Tabela 63 Ocena merytoryczna obszaru 2.4.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	88
Tabela 64. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.4.....	91
Tabela 65. Ocena merytoryczna obszaru 2.4.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	92
Tabela 66. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.5.....	94
Tabela 67. Ocena merytoryczna obszaru 2.4.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	95
Tabela 68. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.6.....	96
Tabela 69. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.7.....	98
Tabela 70. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.8.....	99
Tabela 71. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.4.9.....	101
Tabela 72. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.5.....	102
Tabela 73. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	103
Tabela 74. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.5.1.....	104
Tabela 75. Ocena merytoryczna obszaru 2.5.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	105
Tabela 76. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.5.2.....	106
Tabela 77. Ocena merytoryczna obszaru 2.5.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	107
Tabela 78. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.5.4.....	109
Tabela 79. Ocena merytoryczna obszaru 2.5.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	110
Tabela 80. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.6.....	111
Tabela 81. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	112
Tabela 82. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.6.1.....	114
Tabela 83. Ocena merytoryczna obszaru 2.6.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	115

Tabela 84. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.6.2	117
Tabela 85. Ocena merytoryczna obszaru 2.6.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	118
Tabela 86. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.6.3	119
Tabela 87. Ocena merytoryczna obszaru 2.6.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	120
Tabela 88. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.6.4	122
Tabela 89. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.6.5	124
Tabela 90. Ocena merytoryczna obszaru 2.6.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	125
Tabela 91. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.6.6	127
Tabela 92. Ocena merytoryczna obszaru 2.6.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	127
Tabela 93. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.6.7	130
Tabela 94. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.7	131
Tabela 95. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.1	132
Tabela 96. Ocena merytoryczna obszaru 2.7.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	135
Tabela 97. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.2	137
Tabela 98. Ocena merytoryczna obszaru 2.7.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	137
Tabela 99. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.3	139
Tabela 100. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.4	140
Tabela 101. Ocena merytoryczna obszaru 2.7.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	141
Tabela 102. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.5	143
Tabela 103. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.6	144
Tabela 104. Ocena merytoryczna obszaru 2.7.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	145
Tabela 105. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.7	147
Tabela 106. Ocena merytoryczna obszaru 2.7.7 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	149
Tabela 107. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.7.8	151
Tabela 108. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.8	152
Tabela 109. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.8 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	154
Tabela 110. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.1	155
Tabela 111. Ocena merytoryczna obszaru 2.8.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	156
Tabela 112. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.2	158
Tabela 113. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.3	160
Tabela 114. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.4	161
Tabela 115. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.5	163
Tabela 116. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.6	164
Tabela 117. Ocena merytoryczna obszaru 2.8.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	164
Tabela 118. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.7	166
Tabela 119. Lista kontrolna do oceny obszaru 2.8.8	167
Tabela 120. Ocena merytoryczna obszaru 2.8.8 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	169
Tabela 121. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 3.1	170
Tabela 122. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 3.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	171
Tabela 123. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.1	173
Tabela 124. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	174
Tabela 125. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.2	176
Tabela 126. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.3	177
Tabela 127. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	178
Tabela 128. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.4	181

Tabela 129. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	182
Tabela 130. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.5.....	184
Tabela 131. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	185
Tabela 132. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.6.....	187
Tabela 133. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	188
Tabela 134. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.7.....	191
Tabela 135. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.8.....	192
Tabela 136. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.8 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	192
Tabela 137. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.9.....	195
Tabela 138. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.9 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	195
Tabela 139. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.10.....	197
Tabela 140. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.10 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	199
Tabela 141. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.11.....	201
Tabela 142. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.11 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	202
Tabela 143. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.1.12.....	204
Tabela 144. Ocena merytoryczna obszaru 3.1.12 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	205
Tabela 145. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 3.2.....	206
Tabela 146. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 3.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	206
Tabela 147. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.1.....	209
Tabela 148. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	209
Tabela 149. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.2.....	212
Tabela 150. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.2 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	213
Tabela 151. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.3.....	214
Tabela 152. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	215
Tabela 153. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.4.....	217
Tabela 154. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	218
Tabela 155. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.5.....	219
Tabela 156. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.6.....	220
Tabela 157. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.7.....	222
Tabela 158. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.7 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	224
Tabela 159. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.8.....	226
Tabela 160. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.9.....	228
Tabela 161. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.9 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	229
Tabela 162. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.10.....	232
Tabela 163. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.10 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	232
Tabela 164. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.11.....	234
Tabela 165. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.12.....	235
Tabela 166. Lista kontrolna do oceny obszaru 3.2.13.....	236
Tabela 167. Ocena merytoryczna obszaru 3.2.13 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	238
Tabela 168. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 4.5.....	239
Tabela 169. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 4.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	240
Tabela 170. Lista kontrolna do oceny obszaru 4.5.1.....	242
Tabela 171. Ocena merytoryczna obszaru 4.5.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych.....	243

Tabela 172. Lista kontrolna do oceny obszaru 4.5.2	245
Tabela 173. Lista kontrolna do oceny obszaru 4.5.3	247
Tabela 174. Ocena merytoryczna obszaru 4.5.3 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	248
Tabela 175. Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 4.6	249
Tabela 176. Ocena merytoryczna celu szczegółowego 4.6 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	250
Tabela 177. Lista kontrolna do oceny obszaru 4.6.1	252
Tabela 178. Ocena merytoryczna obszaru 4.6.1 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	253
Tabela 179. Lista kontrolna do oceny obszaru 4.6.2	254
Tabela 180. Lista kontrolna do oceny obszaru 4.6.3	256
Tabela 181. Lista kontrolna do oceny obszaru 4.6.4	257
Tabela 182. Ocena merytoryczna obszaru 4.6.4 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych	258
Tabela 183. Lista kontrolna do oceny priorytetu VIII	260